

Lovforslag nr. L 175. Fremsat den 1. marts 2007 af miljøministeren (Connie Hedegaard)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love¹⁾

(Implementering af miljøansvarsdirektivet)

§ 1

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. I *fodnote 1* til lovens titel indsættes efter »L 345, side 106«: »og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56)«.

2. I § 17, stk. 5, ændres »nr. 4« til: »nr. 3«.

3. I § 21 udgår »forårsager eller«.

4. I § 24, stk. 3, ændres »forurenede jord, jf. § 83 c« til: »jordforurening, jf. § 64 c«.

5. § 32, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Spildevandsplanen må ikke stride mod vandplanen, jf. miljømålsloven, kommuneplanen og forudsætninger efter stk. 4.«

6. I § 64 b, stk. 1, ændres »§ 83 a, stk. 1« til: »§ 64 p, stk. 1«.

7. I § 64 b indsættes som *stk. 3*:

»Stk. 3. Hvis det fremgår af en påbudt undersøgelse af en mulig jordforurening, jf. § 64 l, at der ikke er konstateret forurening på det under-

søgte areal, eller at forureningen ikke helt eller delvist kan henføres til påbudsadressaten, skal den tilsynsmyndighed, der har påbudt undersøgelsen, dække de udgifter, som påbudsadressaten har afholdt til opfyldelse af påbuddet.«

8. Efter § 64 b indsættes:

»Kapitel 8 a

Foranstaltninger ved forurening og overhængende fare for forurening

§ 64 c. En jordforurening er omfattet af dette kapitel, hvis der er tale om en menneskeskabt handling eller aktivitet, der resulterer i, at jorden tilføres stof eller stofblanding, som på grund af dets egenskaber og mængde kan have skadelig virkning på grundvand, menneskers sundhed og miljøet i øvrigt, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Tilførsel af stof eller stofblanding som led i jordbrugsmæssig spredning af slam, gødning og pesticider m.v. anses i dette kapitel som anden forurening end jordforurening.

§ 64 d. Som forurener anses i dette kapitel den, der i erhvervmæssigt eller offentligt øjemed driver eller drev den virksomhed eller anvender eller anvendte det anlæg, hvorfra forureningen hidrører, uanset hvordan forureningen er sket, jf. dog § 64 e.

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/21/EF af 15. marts 2006 om håndtering af affald fra udvindingsindustrien og om ændring af direktiv 2004/35/EF (EU-Tidende 2006 nr. L 102, side 15-33).

Stk. 2. Hvis ingen kan anses som forurener efter stk. 1 eller § 64 e, anses som forurener andre, der har forårsaget en forurening, hvis forureningen skyldes uforsvarlig adfærd eller en adfærd, der er omfattet af strengere ansvarsregler ifølge anden lovgivning.

§ 64 e. I sager om anvendelse af affaldsstoffer og gødning, herunder husdyrgødning, til jordbrugsformål, pesticider eller biocider anses som forurener den, der i erhvervsmæssigt eller offentligt øjemed bruger disse produkter, medmindre brugeren kan godtgøre, at brugen var i overensstemmelse med forskrifterne for brug, og brugerens adfærd i forbindelse med brugen ikke var uforsvarlig.

Stk. 2. Hvis ingen kan anses som forurener efter stk. 1, anses som forurener den, der i erhvervsmæssigt eller offentligt øjemed producerer eller importerer

- 1) affaldsstoffer eller husdyrgødning til jordbrugsformål, for så vidt den skadelige virkning af en forurening følger af fejl ved produktet, eller
- 2) anden gødning end husdyrgødning, pesticider eller biocider, for så vidt den skadelige virkning af en forurening følger af fejl ved produktet eller produktets særlige egenskaber.

Anmeldelse og afværgelse

§ 64 f. Den, som er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til forurening, skal i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening straks underrette tilsynsmyndigheden.

§ 64 g. Den, som er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til forurening skal i tilfælde af forurening eller overhængende fare for forurening straks søge følgerne af forureningen effektivt afværget eller forebygget.

Stk. 2. Underretning efter § 64 f indebærer ingen indskrænkning i den ansvarliges pligt til at søge faren for eller følgerne af en forurening effektivt afværget eller forebygget, ligesom den ikke fritager for forpligtelsen til at afhjælpe forureningen.

Miljøskade

§ 64 h. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade el-

ler en overhængende fare for en skade, som fastlagt i §§ 7-11 i miljøskadeloven.

Stk. 2. Som den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en forurener som defineret i § 64 d og § 64 e, hvis skaden eller den overhængende fare for skade er forvoldt ved en erhvervsmæssig aktivitet, jf. § 5, stk. 2, i miljøskadeloven. Forureningen eller en del heraf skal være sket i den driftsperiode, som denne driftsherre er ansvarlig for.

§ 64 i. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, der er forårsaget af en forurening, og som skal behandles efter miljøskadeloven, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom. Tilsynsmyndigheden træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis forureneren kan godtgøre, at

- 1) forureningen er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,
- 2) forureningen skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes forurenerens egne aktiviteter, eller
- 3) forureningen, der ikke er en jordforurening, er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Stk. 3. Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis forureneren kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i stk. 2, nr. 1 og 2.

Stk. 4. Stk. 2, nr. 3, gælder ikke for forurenere som nævnt i § 64 d, stk. 2, og § 64 e, stk. 2.

§ 64 j. Tilsynsmyndigheden sender afgørelsen om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade og det materiale, der er indgået i vurderingen af sagen, til miljøministeren. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige.

Stk. 2. Tilsynsmyndigheden offentliggør afgørelsen.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om offentliggørelsen.

Stk. 4. Tilsynsmyndigheden underretter straks miljøministeren, hvis en afgørelse efter stk. 1 påklages.

§ 64 k. Hvis en klageberettiget efter §§ 98-100 har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal tilsynsmyndigheden på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 64 i.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan afvise at træffe afgørelse efter stk. 1, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

Oplysninger, udførelse af undersøgelser m.v.

§ 64 l. Tilsynsmyndigheden kan påbyde en forurener at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af en mulig forurening og afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger over for den mulige forurening, jf. dog stk. 2 og 3. Forureneren kan herunder påbydes for egen regning at

- 1) foretage prøveudtagning, analyser og målinger af stoffer og lignende, der er udsendt eller udsendes til omgivelserne, og af støj og rystelser,
- 2) foretage prøveudtagning og analyser af materialer og produkter, der er anvendt eller behandlet eller anvendes eller behandles, og af eventuelle affaldsstoffer,
- 3) klarlægge arten og omfanget af en eventuel forurening,
- 4) klarlægge årsagerne til eller virkningerne af en indtrådt forurening og
- 5) klarlægge, hvordan følgerne af en indtrådt forurening afhjælpes eller forebygges, medmindre der skal træffes eller er truffet afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, jf. § 64 i, og sagen behandles efter miljøskadeloven.

Stk. 2. For så vidt angår en mulig forurening, som ikke er en jordforurening, og som er sket før den 30. april 2007, kan påbud efter stk. 1 kun meddeles den, der er ansvarlig for en virksomhed, der kan give anledning til forurening.

Stk. 3. Påbud efter stk. 1 kan kun meddeles til en forurener som nævnt i § 64 e, stk. 2, hvis forureningen er sket den 30. april 2007 eller senere.

Stk. 4. Påbud efter stk. 1 kan meddeles, uanset hvornår en mulig forurening er sket, dog ikke hvis den mulige emission fra en forureners virksomhed eller anlæg er ophørt før den 1. januar 1992.

Afhjælpende foranstaltninger

§ 64 m. Tilsynsmyndigheden kan meddele en forurener påbud om at fjerne en konstateret forurening og genoprette den hidtidige tilstand eller foretage tilsvarende afhjælpende foranstaltninger, jf. dog § 64 n, medmindre der er truffet afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, jf. § 64 i, og sagen behandles efter miljøskadeloven.

Stk. 2. Hvis en jordforurening, der er sket før den 1. januar 2001, eller en anden forurening, der er sket før den 30. april 2007, fortsætter efter disse datoer, finder stk. 1 kun anvendelse, hvis tilsynsmyndigheden godtgør, at den væsentligste del af forureningen er sket efter disse datoer.

Stk. 3. Der kan ikke meddeles påbud efter stk. 1, hvor

- 1) forureningen er diffus, og hvor det ikke er muligt at fastslå sammenhængen mellem skaden og den enkelte forureners handlinger eller undladelser,
- 2) forureningen er opstået på grund af atomskader, krig, borgerlige uroligheder eller naturkatastrofer,
- 3) forureningen er opstået på grund af brand eller hærværk, som ikke skyldes forurenerens uforsvarlige adfærd eller en adfærd, hvorefter forurenere er omfattet af strengere ansvarsregler ifølge anden lovgivning, eller
- 4) forurenere kan godtgøre, at en forurening, som ikke er en jordforurening, er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Stk. 4. Stk. 3, nr. 4, gælder ikke for forurenere som nævnt i § 64 d, stk. 2, og § 64 e, stk. 2.

F. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

Stk. 5. Forureningen eller en del heraf skal være sket i den driftsperiode, som denne forurener er ansvarlig for.

Stk. 6. Der kan ikke meddeles påbud efter stk. 1, hvis der er gået 30 år eller mere efter ophøret af den produktionsmetode eller anvendelsen af det anlæg, der forårsagede eller kunne forårsage forureningen. For anlæg for deponering af affald skal de 30 år regnes fra ophøret af anlæggets efterbehandlingsperiode.

§ 64 n. For jordforureninger sket før den 1. januar 2001 og andre forureninger sket før den 30. april 2007 kan tilsynsmyndigheden påbyde den ansvarlige for et ulovligt forhold at genoprette den hidtidige tilstand.

Stk. 2. Tilsynsmyndighedens afgørelser efter stk. 1 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Fælles bestemmelser

§ 64 o. Hvis en forurening kan henføres til flere forurenere, skal påbud som omhandlet i § 64 l og § 64 m meddeles dem alle. Påbuddet til den enkelte forurener fastsættes under hensyn til den andel af den samlede forurening, som tilsynsmyndigheden vurderer stammer fra den pågældende. Hvis det ikke er muligt at vurdere flere forurenere respektive andele af forureningen, skal tilsynsmyndigheden i påbuddene lægge til grund, at ligelige andele af forureningen, herunder den forurening, der ikke med sikkerhed kan henføres til en eller flere bestemte forurenere, henføres til alle forurenere.

Stk. 2. Der kan ikke meddeles påbud til en forurener, hvis det må antages, at kun en ubetydelig andel af forureningen kan henføres til denne forurener.

Stk. 3. Hvis forurenere, der er meddelt påbud efter stk. 1, ikke kan blive enige om sammen at efterkomme påbuddene, kan et nyt påbud om foretagelse af undersøgelser eller afhjælpende foranstaltninger over for den samlede forurening meddeles til den forurener, som må antages at have bidraget med den største andel af forureningen.

Stk. 4. Hvis tilsynsmyndigheden i et påbud efter stk. 1 har lagt til grund, at forureningen i ligelige andele stammer fra forurenere, og forurenere ikke kan blive enige om sammen at efterkomme påbuddene, kan et nyt påbud meddeles til den forurener, der har rådighed over ejendom-

men. Hvis ingen forurenere har rådighed over ejendommen, kan påbud rettes mod den forurener, der sidst havde rådighed over ejendommen. I tilfælde af, at ingen har eller har haft rådighed over ejendommen, kan påbuddet meddeles enhver af forurenere.

Stk. 5. Den, der er forpligtet til at gennemføre påbud efter stk. 3 eller 4, kan kræve udgifterne dækket af de øvrige forurenere, i det omfang omkostningerne til efterkommelse af påbuddet kan henføres til deres andel af forureningen, og de øvrige forurenere var eller kunne være adressat for et påbud.

§ 64 p. Påbud efter §§ 64 l, 64 m og 64 n kan meddeles, uanset om forurenere har rådighed over den forurenede ejendom. I påbuddet skal der fastsættes pligt til retablering af den forurenede ejendom. For jordforureninger, der er sket før den 1. januar 2000, kan påbud efter § 64 l og § 64 n dog kun meddeles, hvis forurenere den 10. februar 1999 eller senere havde rådighed over den forurenede ejendom. For andre forureninger, der er sket før den 30. april 2007, kan påbud efter § 64 l og § 64 n kun meddeles, hvis forurenere den 30. april 2007 eller senere havde rådighed over den forurenede ejendom.

Stk. 2. Hvis forurenere ikke har rådighed over den forurenede ejendom, kan tilsynsmyndigheden meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tale, at undersøgelser og afhjælpende foranstaltninger gennemføres ved forurenere foranstaltning.

Stk. 3. Påbud efter stk. 2 er bindende over for den, der til enhver tid har rådighed over den forurenede ejendom.

§ 64 q. Påbud efter §§ 64 l, 64 m og 64 n vedrørende forurening fra en virksomhed i drift er bindende over for senere driftsherrer, hvis den senere driftsherre på tidspunktet for erhvervelsen vidste eller burde vide, at påbud var meddelt. Det samme gælder påbud, der er forvarslet.

Stk. 2. Er der på tidspunktet for erhvervelsen af virksomheden meddelt eller forvarslet påbud om undersøgelser m.v. efter § 64 l til en virksomhed i drift, kan påbud om yderligere foranstaltninger vedrørende den samme forurening meddeles en senere driftsherre, hvis den senere driftsherre på tidspunktet for erhvervelsen vidste eller burde vide, at påbud var meddelt eller forvarslet.

Stk. 3. Påbud efter §§ 64 l, 64 m og 64 n vedrørende forurening til en virksomhed i drift er

bindende over for senere erhververe af den forurenende ejendom, hvis

- 1) påbuddet var meddelt eller forvarslet før erhvervelsen, men ikke er efterkommet, uanset at efterkommelsen er blevet indskærpet og forholdet er blevet politianmeldt,
- 2) erhververen på erhvervelses tidspunktet vidste eller burde vide, at påbud var meddelt eller forvarslet, og
- 3) erhvervelsen sker fra en, der selv var eller kunne blive forpligtet til at efterkomme påbuddet.

Stk. 4. Stk. 1-3 finder ikke anvendelse på påbud omfattet af § 64 l eller § 64 n, hvis den senere driftsherre har erhvervet virksomheden, eller den senere ejendomserhverver har erhvervet ejendommen før den 2. januar 2000, når der er tale om en jordforurening. For anden forurening end jordforurening finder stk. 1-3 ikke anvendelse på påbud, omfattet af § 64 l eller § 64 n, hvis den senere driftsherre har erhvervet virksomheden, eller den senere ejendomserhverver har erhvervet ejendommen før den 1. maj 2007.

Stk. 5. Ved jordforurening omfattet af § 64 l og § 64 n er påbud efter stk. 1-3 kun bindende for en panthaver, hvis pantet er stiftet efter den 1. januar 2000. For anden forurening end jordforurening omfattet af § 64 l og 64 n er påbud efter stk. 1-3 kun bindende for en panthaver, hvis pantet er stiftet efter den 30. april 2007.

§ 64 r. Tilsynsmyndigheden lader oplysninger om påbud, der er meddelt eller forvarslet efter §§ 64 l, 64 m eller 64 n tinglyse på den ejendom, hvorfra forureningen hidrører for påbudsadressatens regning, jf. dog stk. 2. Oplysninger om forvarslet eller meddelt påbud udstedt efter § 64 p, stk. 2, skal dog ikke tinglyses.

Stk. 2. Hvis et påbud, der er forvarslet, ikke meddeles endeligt, skal tilsynsmyndigheden dække påbudsadressatens tinglysningsudgift.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden lader oplysninger om påbud og forvarsling af påbud aflyse, når påbuddet er efterkommet.

§ 64 s. Der kan ikke meddeles påbud efter § 64 l eller § 64 n vedrørende offentligt drevne lossepladser m.v., der er taget i brug før den 1. oktober 1974, og som ikke længere var i drift den 1. september 1990.

Ejere af olietanke med et rumindhold under 6000 l til boligopvarmning og forsikringspligt

§ 64 t. For jordforureninger med olie konstateret efter den 1. marts 2000, kan tilsynsmyndigheden, uanset hvordan forureningen er sket, meddele ejere af olietanke, jf. stk. 3, påbud om afgivelse af oplysninger og udførelse af undersøgelser som omhandlet i § 64 l, og om at fjerne den konstaterede forurening og genoprette den hidtidige tilstand eller foretage tilsvarende afhjælpende foranstaltninger.

Stk. 2. Påbud efter stk. 1 kan ikke meddeles, hvis forureningen er opstået på grund af atomskader, krig, borgerlige uroligheder eller naturkatastrofer. Er forholdet omfattet af § 64 u, stk. 2, kan der kun udstedes påbud efter stk. 1, hvis forureningen er forårsaget efter den 1. marts 2000.

Stk. 3. Påbud kan meddeles ejere af olietanke med et rumindhold under 6000 l, hvor 50 procent eller mere af det areal, der opvarmes med olie fra den pågældende olietank, anvendes til beboelse, hvis anlægget har været brugt efter den 1. marts 2000 og har været eller kan have været anvendt umiddelbart før konstateringen af forureningen. Hvis forureningen er konstateret inden den 1. marts 2001, kan påbud efter stk. 1 tillige meddeles, hvis anlægget har været i brug inden for 12 måneder før konstateringen af forureningen.

Stk. 4. § 64 o finder anvendelse, hvis der er flere ejere af olietanken.

Stk. 5. Påbud kan meddeles, uanset om ejeren eller ejerne af olietanken har rådighed over den forurenede ejendom. I påbuddet skal der fastsættes pligt til retablering af den forurenede ejendom.

Stk. 6. Hvis ejeren eller en af ejerne af olietanken ikke har rådighed over den forurenede ejendom, kan tilsynsmyndigheden meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser eller afhjælpende foranstaltninger gennemføres. Dette påbud er bindende over for den, der til enhver tid har rådighed over den forurenede ejendom.

Stk. 7. For olieforureninger, der ikke er omfattet af stk. 1, jf. stk. 2, finder de øvrige bestemmelser i lovgivningen om jordforureninger anvendelse.

Stk. 8. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke påbud efter denne bestemmelse, der kan eller skal tinglyses på ejendommen.

§ 64 u. Ejere af olietanke, der kan meddeles påbud efter § 64 t, stk. 1, jf. § 64 t, stk. 3, skal være omfattet af en forsikring, der dækker udgifterne til tilsynsmyndighedernes krav om undersøgelser og afhjælpende foranstaltninger.

Stk. 2. Forsikringspligten omfatter ikke dækning af udgifter, hvor forureningen

- 1) er forårsaget forsættligt af en tankejer,
- 2) stammer fra installationer, som en tankejer vidste eller burde vide ikke opfylder offentlige forskrifter herom indeholdt i bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, eller
- 3) skyldes, at leveringen af olie i en tankejers ejertid ikke er sket i overensstemmelse med bekendtgørelse om vejtransport af farligt gods.

Stk. 3. Pligten til at være dækket af en forsikring ophører seks måneder efter, at tanken er taget ud af brug og sløjfet forskriftsmæssigt.

Stk. 4. Forsikringen skal være dækkende senest fra den 1. marts 2000, jf. § 64 t, stk. 1.

Stk. 5. Forsikringen skal dække udgifter som nævnt i stk. 1. Viser udgiften til opfyldelse af et påbud, jf. § 64 t, stk. 1, sig at ville overstige to mio. kr., skal forsikringsselskabet rette henvendelse til tilsynsmyndigheden, for at denne kan godkende den del af projektet, der overstiger to mio. kr. Udgifter, der overstiger to mio. kr., skal betales af tilsynsmyndigheden. Tilsynsmyndigheden skal forlods på forlangende stille garanti herfor.

Stk. 6. Stat, regioner og kommuner er undtaget fra forsikringspligten.

Stk. 7. Et forsikringsselskab kan ikke bringe forsikringen til ophør på grund af manglende betaling af præmie uden dokumentation for, at anden forsikring er tegnet.

Stk. 8. Forsikringsselskabet har udpantningsret for præmier med påløbne renter og andre omkostninger. Selskabet har endvidere panteret for ydelser i den forsikrede ejendom efter ejendoms-skat til stat og kommune i et år fra forfaldstid.

Stk. 9. Miljøministeren kan efter forhandling med udbydere af olietanksforsikringer fastsætte nærmere regler for indholdet af forsikringen.«

9. I § 65 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Kommunalbestyrelsen eller regionsrådet træffer afgørelse efter kapitel 8 a vedrørende en forurening eller en overhængende fare for forurening, der opstår i kommunen eller regionen, uanset om afgørelsens adressat har bopæl

eller rettigheder over ejendomme eller anlæg i kommunen eller regionen.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

10. I § 65 indsættes som *stk. 6*:

»Stk. 6. Kommunalbestyrelsen videregiver sager om manglende efterkommelse af påbud meddelt af regionsrådet til regionsrådet. Regionsrådet træffer i så fald afgørelse i sagen i overensstemmelse med lovens øvrige bestemmelser.«

11. I § 66, *stk. 3*, ændres »stk. 4« til: »stk. 5«.

12. Efter § 66 indsættes:

»§ 66 a. Regionsrådet fører tilsyn som nævnt i § 65, stk. 1 og 2, med foreninger i råstofgrave og tidligere råstofgrave.

Stk. 2. Regionsrådet påser, at påbud meddelt af regionsrådet efterkommes.«

13. § 69, *stk. 1, nr. 2*, ophæves.

Nr. 3 og 4 bliver herefter nr. 2 og 3.

14. § 70, *stk. 3*, affattes således:

»Stk. 3. Der er udpantningsret for udgifter, som myndigheden har krav på at få dækket efter stk. 1 og 2, § 69, stk. 1, nr. 3, § 70 a, § 70 b og § 111 a. Der er dog ikke udpantningsret for udgifter, der vedrører undersøgelse og afhjælpende foranstaltninger for jordforurening, jf. § 64 c.«

15. § 71 ophæves.

16. I § 72, *stk. 1, 1. pkt.*, udgår »afhjælpende eller« og i *stk. 1, nr. 4*, ændres »afhjælpes eller forebygges« til: »forebygges, herunder planlægges afhjulpet«.

17. I § 76, *stk. 1 og 2*, og § 100, *stk. 2 og 3*, indsættes efter »kapitel 3, 4 og 5«: »og § 64 i og § 64 k, samt § 64 l, hvis påbuddet er meddelt med henblik på tilsynsmyndighedens afgørelse af, om der er tale om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade«.

18. Efter § 78 indsættes:

»§ 78 a. En tilladelse, godkendelse eller dispensation efter loven eller efter regler, der er udstedt med hjemmel i loven, bortfalder, hvis den ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at udnyttede tilladelser, godkendelser eller dispensationer efter loven eller efter regler, der

er udstedt med hjemmel i loven, bortfalder på et andet tidspunkt end efter stk. 1.

§ 78 b. Hvis en godkendelse efter lovens § 33 til husdyrbrug ikke har været helt eller delvis udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste tre år, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at uudnyttede godkendelser efter lovens § 33 til husdyrbrug bortfalder på et andet tidspunkt end efter stk. 1.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at stk. 1 også skal finde anvendelse for andre afgørelser vedrørende husdyrbrug, der er truffet i medfør af loven eller i medfør af regler, der er udstedt med hjemmel i loven. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om, at uudnyttede afgørelser bortfalder på et andet tidspunkt end efter stk. 1.«

19. §§ 83 a-83 c ophæves.

20. I § 87, stk. 2, 1. pkt., ændres »§ 83 c« til: »§ 64 c«.

21. § 91, stk. 1, 2. pkt., ophæves og i stedet indsættes:

»Tilsvarende gælder for afgørelser truffet af regionsrådet efter lovens kapitel 8 a. Tilsvarende gælder endvidere for afgørelser truffet af miljøministeren eller efter bemyndigelse af en styrelse efter lovens kapitel 4-6, 8 og 8 a og afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82, samt afgørelser efter § 70 a, § 70 b og § 72, når disse afgørelser vedrører sager efter lovens kapitel 4-6, 8 og 8 a og afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82.«

22. § 98 affattes således:

»§ 98. Kommunalbestyrelsens, regionsrådets og miljøministerens afgørelser kan påklages af

- 1) afgørelsens adressat og
- 2) enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan påklage miljøministerens og regionsrådets afgørelser.

Stk. 3. Regionsrådet kan påklage kommunalbestyrelsens og miljøministerens afgørelser efter kapitel 8 a.

Stk. 4. Miljøministeren kan påklage kommunalbestyrelsens og regionsrådets afgørelser efter § 64 i og § 64 k, samt § 64 l, hvis påbuddet er meddelt med henblik på tilsynsmyndighedens

afgørelse af, om der er tale om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 5. Sundhedsstyrelsen kan påklage afgørelser efter kapitel 3-5. Det samme gælder afgørelser efter kapitel 8 a, for så vidt angår jordforureninger. Sundhedsstyrelsen kan endvidere tillægges klageret i regler, der udstedes i medfør af § 16.

Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om eller bestemme, at afgørelser efter loven kan påklages af bestemte myndigheder i andre lande.«

23. I § 99, stk. 1, 2, 3 og 4, indsættes efter »kommunalbestyrelsens«: », regionsrådets«.

24. I § 99, stk. 1 og 2, indsættes efter »kapitel 4 og 5«: »og § 64 i og § 64 k, samt § 64 l, hvis påbuddet er meddelt med henblik på tilsynsmyndighedens afgørelse af, om der er tale om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.«.

25. I § 101, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.: »For påbud meddelt efter kapitel 8 a er fristen dog 12 måneder.«

26. I § 109 indsættes efter »reglerne i«: »§ 64 l,«.

27. I § 110, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »§ 50 a, stk. 1 eller 2,«: »§ 64 u«.

28. § 110, stk. 1, nr. 7, affattes således:

»7) undlader at meddele oplysninger efter § 37 a, stk. 2, eller at meddele oplysninger eller at afgive prøver efter § 64 l eller § 72 eller at give underretning som nævnt i § 21, § 64 f og § 72 a,«.

29. I § 110, stk. 1, nr. 15, udgår »eller«.

30. I § 110, stk. 1, nr. 16, ændres »§ 9 c.« til: »§ 9 c, eller«.

31. I § 110, stk. 1, indsættes som nr. 17:

»17) undlader at søge en forurening eller en overhængende fare for forurening effektivt afværget eller forebygget, jf. § 64 g, stk. 1.«

32. I § 110, stk. 8, ændres »stk. 6« til: »stk. 7«.

§ 2

I lov nr. 370 af 2. juni 1999 om forurennet jord, som ændret bl.a. ved lov nr. 568 af 24. juni 2005, § 7 i lov nr. 571 af 9. juni 2006 og senest ved § 10 i lov nr. 1587 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 2, nr. 5, affattes således:
 »5) fastholde forurenere som den, der skal afholde omkostningerne ved en indsats over for forureningen.«
2. I § 21, stk. 1, ændres »kapitel 5« til: »kapitel 8 a i lov om miljøbeskyttelse«.
3. I § 26, stk. 1, 2. pkt., ændres »§ 48, stk. 3, 1. pkt.,« til: »§ 64 s, stk. 3, 1. pkt., i lov om miljøbeskyttelse,«.
4. I § 26, stk. 1, 2. pkt., ændres »§ 48, stk. 1,« til: »§ 64 s, stk. 1, i lov om miljøbeskyttelse«.
5. Kapitel 5 ophæves.
6. § 66, stk. 3, ophæves.
 Stk. 4-6 bliver herefter stk. 3-5.
7. § 66 a, stk. 1, ophæves.
 Stk. 2-4 bliver herefter stk. 1-3.
8. I § 75, stk. 1, ændres »kapitel 5« til: »kapitel 8 a i lov om miljøbeskyttelse«.
9. § 76, stk. 4, ophæves.
10. I § 77, stk. 1, nr. 2, udgår »39, stk. 2,«.
11. I § 86 udgår »§ 40, 48 og«.
12. I § 88, stk. 1, nr. 7, udgår »§ 49,«.
13. § 88, stk. 6, affattes således:
 »Stk. 6. Forældelsesfristen for strafansvaret er 5 år for overtrædelser m.v. som omhandlet i stk. 1, nr. 1-7 og 9.«
14. § 94, stk. 4, ophæves.

§ 3

I lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbestemt godkendelse nr. 925 af 28. september 2005, som ændret bl.a. ved § 1 i lov nr. 474 af 31. maj 2005 og senest ved § 2 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. I fodnoten til lovens titel indsættes efter » L 255, side 164-167)«: »samt dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56)«.
2. § 2, stk. 1, affattes således:

»Loven omfatter følgende skibe, luftfartøjer, platforme og rørledninger:

- 1) Danske skibe og skibe, der befinder sig på dansk søterritorium.
- 2) Danske luftfartøjer og luftfartøjer, der befinder sig på eller over dansk søterritorium.
- 3) Danske platforme og platforme, der befinder sig på dansk søterritorium eller på dansk kontinentalsokkelområde.
- 4) Danske rørledninger til transport af kulbrinter og hjælpestoffer og rørledninger til transport af kulbrinter og hjælpestoffer på dansk søterritorium eller på dansk kontinentalsokkelområde.
- 5) Udenlandske skibe, der befinder sig i de eksklusive økonomiske zoner, i det omfang det er foreneligt med international ret.
- 6) Udenlandske skibe, der befinder sig uden for de eksklusive økonomiske zoner, i det omfang det er foreneligt med international ret.«

3. Overskriften til kapitel 11 affattes således:

»Kapitel 11

Beredskab m.v.«

4. Efter § 34 indsættes:

»§ 34 a. I tilfælde af olie- eller kemikalieforurening af havet fra platforme eller rørledninger påhviler det ejeren eller den, der er ansvarlig for driften af platformen eller rørledningen uopholdeligt at påbegynde bekæmpelse af forureningen, medmindre den ansvarlige for driften er forpligtet hertil efter § 41 b.

Stk. 2. Miljøministeren kan meddele påbud om hvilke bekæmpelsesforanstaltninger, som ejeren eller den, der er ansvarlig for driften af platformen eller rørledningen, skal iværksætte.

Stk. 3. Miljøministeren kan meddele påbud eller fastsætte regler om beredskabet, herunder om hvilket mandskab eller materiel ejeren eller den, der er ansvarlig for driften af platformen eller rørledningen, skal have til rådighed i tilfælde af uheld på anlægget.«

5. § 38 ophæves.

6. § 39, stk. 1, affattes således:

»Miljøministeren kan, herunder til opfyldelse af internationale aftaler, fastsætte regler om indberetning og tilvejebringelse af oplysninger fra myndigheder og visse personer til brug for vurdering af forhold, der reguleres efter denne lov.«

7. I § 39, stk. 2, ændres »skibet eller platformen« til: »skibet, luftfartøjet, rørledningen eller platformen«.

8. Efter § 41 indsættes:

»Kapitel 12 a

Miljøskade

§ 41 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for en skade som fastlagt i §§ 7-11 i miljøskadeloven.

Stk. 2. Som den ansvarlige for driften forstås i dette kapitel den ansvarlige for driften af et skib, et luftfartøj, en platform eller en rørledning i det omfang, der er tale om en erhvervmæssig aktivitet, jf. § 5, stk. 2 i miljøskadeloven.

§ 41 b. Hvis en tilførsel, som stammer fra udøvelsen af erhvervmæssige aktiviteter nævnt i stk. 2, nr. 1-3, til havet eller luften af stoffer, materialer og mikroorganismer eller støj og vibrationer, forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal den ansvarlige for driften straks iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan afværge den overhængende fare for en miljøskade eller begrænse miljøskadens omfang samt forhindre yderligere miljøskade. Det samme gælder, hvis en tilførsel, som stammer fra udøvelsen af erhvervmæssig aktivitet nævnt i stk. 2, nr. 4, til havet eller luften af farligt eller forurenende gods, eller en tilførsel, som stammer fra udøvelsen af erhvervmæssig aktivitet nævnt i stk. 2, nr. 5, til havet eller luften af farlige stoffer og produkter, plantebeskyttelsesmidler eller biocidholdige produkter forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Ved bekæmpelse af olie- og kemikalieforureninger gælder § 34 for så vidt angår skibe og § 35.

Stk. 2. Følgende erhvervmæssige aktiviteter er omfattet af stk. 1:

- 1) Dumpning af optaget havbundsmateriale.
- 2) Bortskaffelse eller nyttiggørelse af affald.
- 3) Grænseoverskridende transport af affald, som kræver tilladelse eller er forbudt.
- 4) Transport ad indre vandveje, hav eller luft af farligt eller forurenende gods.
- 5) Håndtering af farlige stoffer og produkter, plantebeskyttelsesmidler og biocidholdige produkter.

Stk. 3. Pligten efter stk. 1 gælder endvidere, hvis en hvilken som helst anden tilførsel til havet

af stoffer og materialer, som kan påvirke søterritoriet, forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 4. Pligten efter stk. 1 gælder også, hvis andre erhvervmæssige aktiviteter end omfattet af stk. 2 og 3 forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, hvis miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade skyldes uforvarlig adfærd udvist af den ansvarlige.

Stk. 5. Pligterne efter stk. 1-4 gælder selvom, at miljøministeren endnu ikke har truffet afgørelse efter § 41 g.

§ 41 c. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade efter § 41 b, stk. 1-3, gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at en miljøskade

- 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,
- 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarlige for driftens egne aktiviteter, eller
- 3) er forvoldt ved en tilførsel eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen uforvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade efter § 41 b, stk. 1-3, gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at faren for miljøskade skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1-2.

§ 41 d. Den ansvarlige for driften skal efter anmodning fra tilsynsmyndigheden give alle oplysninger til brug for vurderingen af, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige for driften kan herunder påbydes at foretage prøveudtagning, analyser og målinger af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge hændelsesforløbet samt omfanget og virkningerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 41 e. Forsvarsministerens udgifter til bekæmpelsesforanstaltninger efter § 34, jf. § 41 b,

skal betales af den ansvarlige for driften af skibet. Hvis den ansvarlige for driften enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det skibets ejer at betale udgifterne efter reglen i § 44.

Stk. 2. Forsvarsministeren skal pålægge den ansvarlige for driften af skibet at stille sikkerhed over for ministeren for de i stk. 1 nævnte udgifter og kan bestemme, at skibet skal tilbageholdes, indtil sikkerhed er stillet.

Stk. 3. Forsvarsministeren kan, indtil den ansvarlige for driften af skibet har stillet sikkerhed efter stk. 2, pålægge ejeren af skibet at stille sikkerhed over for ministeren for de i stk. 1 nævnte udgifter og bestemme, at skibet skal tilbageholdes, indtil sikkerhed er stillet.

§ 41 f. Kommunalbestyrelsens og miljøministerens udgifter til bekæmpelses- og saneringsforanstaltninger efter § 35, jf. § 41 b, og regler udstedt i medfør af § 36 skal betales af den ansvarlige for driften. Hvis den ansvarlige for driften enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det ejeren at betale udgifterne efter reglen i § 44.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om sikkerhedsstillelse for de i stk. 1 nævnte udgifter.

§ 41 g. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer miljøministeren afgørelse herom. Miljøministeren træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 41 c, stk. 1, nr. 1-3.

Stk. 3. Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade kan ikke træffes, hvis der foreligger forhold som nævnt i § 41 c, stk. 1, nr. 1 og 2.

Stk. 4. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, jf. § 41 b, stk. 4, som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, kan kun træffes, hvis miljøskaden eller den overhængende fare for miljøskaden skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den ansvarlige for driften.

Stk. 5. Miljøministeren offentliggør afgørelsen.

Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentlighedsloven.

§ 41 h. Hvis en klageberettiget efter § 52 har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal miljøministeren på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 41 g.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Miljøministeren kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger, som nævnt i stk. 2.«

9. I § 44, stk. 1, og i § 44, stk. 2, indsættes efter »skibets«: », luftfartøjets, rørledningens«.

10. I § 44, stk. 1, indsættes efter »ejere«: »jf. dog § 41 e og § 41 f.«

11. I § 44, stk. 3, indsættes efter »et skib«: », et luftfartøj, en rørledning«.

12. Efter § 45 a indsættes:

»§ 45 b. Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.

§ 45 c. Miljøministeren kan fastsætte regler om tilsynsmyndighedens udøvelse af tilsynsvirksomhed.«

13. I § 49, stk. 3 og stk. 4, indsættes efter »§ 26«: », § 41 d, § 41 g og § 41 h, stk. 3«.

14. I § 51, stk. 1, indsættes som nr. 3:

»3) Afgørelser truffet efter § 41 d, § 41 g og § 41 h, stk. 3.«

15. I § 51, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»Dog finder § 105, stk. 2, 2. pkt., i lov om miljøbeskyttelse tilsvarende anvendelse ved Miljøklagenævnets behandling af klagesager efter § 41 d, § 41 g og § 41 h, stk. 3.«

16. I § 52, stk. 1, indsættes efter »§ 26«: », § 41 d, § 41 g og § 41 h, stk. 3«.

17. I § 59, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »§ 31, stk. 1 og 2,«: »§ 41 b,«.

18. § 59, stk. 1, nr. 3 og 4, affattes således:

- »3) påbegynder eller foretager dumpning af op-
taget havbundsmateriale uden tilladelse, jf.
§ 26, stk. 1,
4) undlader at efterkomme et forbud eller på-
bud efter § 43, stk. 1-3, eller forbud efter §
43 a, stk. 1 og 2, eller påbud efter § 34 a, stk.
2 og 3, og § 41 d,«

19. I § 59, stk. 1, nr. 8, indsættes efter »efter«: »§
41 e, stk. 2 og 3, og«.

20. I § 63 a, stk. 1, 1. pkt., udgår »og § 38, stk. 1-
3,«.

§ 4

I lov om vandforsyning, jf. lovbekendtgørelse
nr. 71 af 17. januar 2007, foretages følgende ænd-
ringer:

1. I *fodnoten* til lovens titel indsættes efter »L
327, side 1)«: »samt dele af Europa-Parlamen-
tets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april
2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyg-
gelse og afhjælpning af miljøskader (miljøan-
svarsdirektivet), (EU-Tidende 2004 nr. L 143,
side 56)«

2. Efter § 1 indsættes:

»§ 1 a. Ved en miljøskade eller en overhæn-
gende fare for en miljøskade forstås en miljøska-
de eller en overhængende fare for en miljøskade
som fastlagt i §§ 7 - 11 i miljøskadeloven.«

3. § 67, stk. 1, ophæves og i stedet indsættes:

»Den ansvarlige for driften af vandindvinding-
en, for bortledning af grundvand eller anden
sænkning af grundvandsstanden eller for en ak-
tivet, omfattet af § 67 a, stk. 2, skal efter an-
modning fra kommunalbestyrelsen eller miljø-
ministeren give alle oplysninger, herunder øko-
nomiske og regnskabsmæssige, som har betyd-
ning for vandforsyningen og for vurdering af,
hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en
overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 2. Den ansvarlige for driften kan påbydes
for egen regning at foretage prøveudtagning,
analyser og målinger af stoffer og lignende med
henblik på at klarlægge hændelsesforløbet og
omfanget og virkningerne af en miljøskade eller
en overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Hvis anmodningen om oplysninger
vedrørende vandforsyningen ikke vedrører op-
lysninger til brug for vurdering af, hvorvidt der

foreligger en miljøskade eller en overhængende
fare for en miljøskade, eller den ansvarlige for
driften ikke kan identificeres, kan anmodningen
rettes til ejeren af et vandforsyningsanlæg.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 4.

4. Efter § 67 indsættes:

»§ 67 a. I tilfælde af, at en vandindvinding,
bortledning af grundvand eller anden sænkning
af grundvandsstanden som led i en erhvervs-
mæssig aktivitet er årsag til en miljøskade eller
en overhængende fare for en miljøskade, skal
den ansvarlige for driften af vandindvindingen,
for bortledning af grundvand eller anden sænk-
ning af grundvandsstanden straks underrette
kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Den ansvarlige for driften af andre er-
hvervsmæssige aktiviteter end nævnt i stk. 1,
som er årsag til en miljøskade eller en overhæn-
gende fare for en miljøskade på beskyttede arter
og internationale naturbeskyttelsesområder, skal
ligeledes straks underrette kommunalbestyrel-
sen.

§ 67 b. I tilfælde af, at en vandindvinding,
bortledning af grundvand eller anden sænkning
af grundvandsstanden som led i en erhvervs-
mæssig aktivitet er årsag til en miljøskade eller
en overhængende fare for en miljøskade, skal
den ansvarlige for driften straks iværksætte et-
hvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan af-
værge den overhængende fare for en miljøskade
eller begrænse en miljøskades omfang og for-
hindre yderligere miljøskade.

Stk. 2. Pligten efter stk. 1 gælder også, hvis an-
dre erhvervsmæssige aktiviteter end nævnt i stk.
1 forårsager en miljøskade eller en overhæn-
gende fare for en miljøskade på beskyttede arter og
internationale naturbeskyttelsesområder, hvis
miljøskaden eller den overhængende fare for en
miljøskade skyldes uforsvarlig adfærd udvist af
den ansvarlige for driften.

Stk. 3. Pligten efter stk. 1 og 2 gælder, selvom
kommunalbestyrelsen endnu ikke har truffet af-
gørelse efter § 67 e.

§ 67 c. Pligten til at begrænse en miljøskades
omfang og forhindre yderligere miljøskade efter
§ 67 b, stk. 1, gælder ikke, hvis den ansvarlige
for driften kan godtgøre, at miljøskaden

1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til
trods for, at passende sikkerhedsforanstalt-
ninger var truffet,

F. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

- 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarlige for driftens egne aktiviteter,
- 3) er forvoldt ved en begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen uforvarlig adfærd, eller
- 4) er forvoldt ved en aktivitet som ikke ansås for at ville forårsage en miljøskade ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor aktiviteten fandt sted og som ikke skyldes egen uforvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten efter § 67 b, stk. 1, til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis der foreligger forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 og 2.

§ 67 d. Påbud efter § 67 kan meddeles, uanset om påbudsadressaten har rådighed over ejendommen eller lokaliteten, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 2. Hvis påbudsadressaten ikke har rådighed over ejendommen, kan miljøministeren meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser gennemføres ved den ansvarlige for aktiviteten.

§ 67 e. Hvis der foreligger en miljøskade, som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse herom. Kommunalbestyrelsen træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis der foreligger forhold som nævnt i § 67 c, stk. 1, nr. 1-4.

Stk. 3. Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade kan ikke træffes, hvis der foreligger forhold som nævnt i § 67 c, stk. 1, nr. 1 og 2.

Stk. 4. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, jf. § 67 b, stk. 2, som skal behandles efter miljøskadeloven, kan kun træffes, hvis miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade skyldes uforvarlig adfærd udvist af den ansvarlige for driften.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen sender afgørelsen og det materiale, der er indgået i vurderingen af sagen til miljøministeren. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen offentliggør afgørelsen.

Stk. 7. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelsen.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen underretter straks miljøministeren, hvis en afgørelse efter stk. 1 påklages.

§ 67 f. Hvis en klageberettiget efter § 80 har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal kommunalbestyrelsen på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 67 e.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger, som nævnt i stk. 2.«

5. I § 71 b, § 78, stk. 7, og § 84, stk. 1, nr. 8, ændres »67, stk. 2« til: »§ 67, stk. 4«

6. § 80, stk. 4, ophæves og i stedet indsættes:

»*Stk. 4.* Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som deres hovedformål, kan påklage afgørelser efter § 67 e og § 67 f samt § 67, hvis påbuddet er meddelt med henblik på kommunalbestyrelsens afgørelse af, om der er tale om en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan påklage miljøministerens afgørelser.

Stk. 6. Miljøministeren kan påklage kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 67 e og § 67 f samt § 67, hvis påbuddet er meddelt med henblik på kommunalbestyrelsens afgørelse af, om der er tale om en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade

Stk. 7. Klagemyndigheden kan til efterprøvelse af klageberettigelsen forlange, at foreningen eller organisationen, jf. stk. 4, fremsender vedtægterne.«

7. I § 84, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »§ 51, stk. 1,«: »§ 67 b«.

8. I § 84, stk. 1, nr. 5, indsættes efter »§ 69, stk. 1 og 3,«: »eller at give underretning som nævnt i § 67a,«.

§ 5

I lov om kemiske stoffer og produkter, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 1755 af 22. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 25, stk. 1, nr. 1, litra d, ændres »jf. Er- hvervsministeriets regler herom,« til: »af Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond eller af et tilsvarende akkrediteringsorgan, som er medunderskriver af European co-operation for Accreditations multilaterale aftale om gensidig anerkendelse,«.

2. § 46, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 1 og 2.

3. I § 46, stk. 3, der bliver stk. 2, udgår »og 2«.

4. I § 48 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Tilsynsmyndigheden eller politiet på vegne af tilsynsmyndigheden kan under iagttagelse af reglerne i retsplejelovens kapitel 74 om beslaglæggelse foretage beslaglæggelse af eller tage partier af stoffer, produkter og varer henstående hos producenter, importører eller forhandlere m.v. i bevaring, hvis der kan konstateres overtrædelse af krav til disse stoffer, produkter og varer, der følger af forordninger omfattet af § 7 a. Hvis der ikke er sket en lovliggørelse inden to måneder, kan tilsynsmyndigheden destruere stoffet, produktet eller varen.«

Stk. 5 bliver herefter stk. 6.

5. I § 48, stk. 5, der bliver stk. 6, ændres »stk. 1-4« til: »stk. 1-5«.

§ 6

I lov om miljø og genteknologi, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 981 af 3. december 2002, som ændret senest ved § 16 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. I fodnoten til lovens titel indsættes som 2. pkt.:

»Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljø-

ansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjæl- ping af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56)«.

2. I § 18, stk. 1, indsættes efter »til omgivelser- ne«: », herunder hvis dette kan give anledning til en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade,«.

3. I § 18 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. I tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade kan påbud efter stk. 2 meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er på- vist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige for akti- viteten ikke har rådighed over ejendommen, kan miljøministeren meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersø- gelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige for aktiviteten.«

4. I § 24, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Den ansvarlige skal desuden straks underret- te miljøministeren i tilfælde af en miljøskade el- ler overhængende fare for en miljøskade.«

5. Efter § 25 indsættes:

»Kapitel 3 a

Miljøskade

§ 25 a. Ved en miljøskade eller en overhæn- gende fare for en miljøskade forstås en skade el- ler en overhængende fare for en skade som fast- lagt i §§ 7-11 i miljøskadeloven.

§ 25 b. Ved den ansvarlige forstås den, der er- hvervsmæssigt bruger en genmodificeret orga- nisme, medmindre brugeren kan godtgøre, at brugen var i overensstemmelse med forskrifter- ne for brug, og brugeren ikke har udvist ufor- svarlig adfærd i forbindelse med brugen.

Stk. 2. Hvis ingen kan anses som ansvarlig ef- ter stk. 1, anses som den ansvarlige den, der er- hvervsmæssigt producerer eller importerer en genmodificeret organisme for så vidt, at den ska- delige virkning af en udledning eller overførsel vil følge af en fejl ved produktet eller produktets særlige egenskaber.

§ 25 c. Den ansvarlige skal straks søge følger- ne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade afværget eller begrænset.

Stk. 2. Miljøministeren kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

Stk. 3. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade eller til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at miljøskaden

- 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller
- 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter.

§ 25 d. Påbud efter § 25 c, stk. 2, kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan miljøministeren meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

§ 25 e. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer miljøministeren afgørelse herom. Ministeren træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 25 c, stk. 3.

Stk. 3. Miljøministeren offentliggør afgørelsen.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

§ 25 f. Hvis en klageberettiget efter § 30, stk. 4, nr. 2-5, har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal miljøministeren på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 25 e.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Ministeren kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.«

6. I § 30, *stk. 1*, indsættes efter »loven«: », jf. dog stk. 4,«.

7. I § 30 indsættes som *stk. 4 og 5*:

»*Stk. 4.* Påbud efter § 18, stk. 1, der omhandler spørgsmål om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, påbud efter § 25 c, stk. 2, og afgørelser efter kapitel 3 a kan påklages af

- 1) afgørelsens adressat,
- 2) enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagen,
- 3) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- 4) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og
- 5) lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål.

Stk. 5. Ved klage efter stk. 4, nr. 3 og 4, kan Miljøklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved at indsende vedtægter eller på anden måde.«

8. I § 31, *stk. 3*, indsættes efter »§ 10«: »og afgørelser efter kapitel 3 a.«

9. I § 34, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »efter § 8«: », § 18, stk. 3, og kapitel 3 a.«

10. I § 34, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »§ 106, stk. 1-3« til: »§ 106, stk. 1 og 2.«

11. I § 36, *stk. 1*, indsættes efter nr. 6 som nyt nummer:

»7) undlader at træffe foranstaltninger som nævnt i § 25 c, stk. 1,«

Nr. 7-8 bliver herefter nr. 8-9.«

§ 7

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 884 af 18. august 2004 som ændret senest ved § 7 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. I *fodnoten* til lovens titel indsættes som 2. pkt.:

»Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56)«.

2. I § 74, stk. 1, indsættes efter »forhold«: «, medmindre andet følger af kapitel 11 a«.

3. Efter § 76 indsættes:

»Kapitel 11 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

»§ 77. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for en skade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 77 a. Ved den ansvarlige forstås den, som erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 77 b. Den ansvarlige skal i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade straks underrette tilsynsmyndigheden, jf. § 73, stk. 1 og 2.

Stk. 2. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade afværget eller begrænset.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

§ 77 c. Tilsynsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare en miljøskade. Den ansvarlige kan herunder påbydes at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 77 d. Påbud efter § 77 b, stk. 3, og § 77 c kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed

over ejendommen, kan tilsynsmyndigheden meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

§ 77 e. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skyldes uforsvarlig adfærd, og som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom. Tilsynsmyndigheden træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. I sager, hvor kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed, sender tilsynsmyndigheden afgørelsen om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, og hvem der er ansvarlig, samt det materiale, der har indgået i vurderingen af sagen, til miljøministeren. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden offentliggør afgørelsen.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

Stk. 5. I sager, hvor kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed, underretter kommunalbestyrelsen straks miljøministeren, hvis en afgørelse efter stk. 1 påklages.

§ 77 f. Hvis en klageberettiget efter § 86, stk. 1, nr. 4-6, og stk. 2, har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal tilsynsmyndigheden på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 77 e.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

§ 77 g. Hvis den ansvarlige enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige forholdet efter reglen i § 74, stk. 1.«

4. I § 78, stk. 4, ændres »og § 65, stk. 1,« til: »§ 65, stk. 1, og kapitel 11 a«.

5. I § 86, stk. 1, indsættes efter »Klageberettiget«: », jf. dog stk. 2,«.

6. I § 86 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:
»Stk. 2. Afgørelser truffet efter kapitel 11 a kan desuden påklages af enhver, som har en individuel, væsentlig interesse i sagen.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

7. I § 87 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:
»Stk. 4. Klage over afgørelser efter kapitel 11 a har opsættende virkning, medmindre Naturklagenævnet beslutter andet.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

8. I § 89, stk. 1, nr. 6, ændres »eller § 75, stk. 2,« til: », § 75, stk. 2, § 77 b, stk. 3, eller § 77 c«.

9. I § 89, stk. 1, indsættes efter nr. 7 som nyt nummer:

»8) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 77 b, stk. 1 og 2,«

Nr. 8-10 bliver herefter nr. 9-11.

§ 8

I lov nr. 453 af 9. juni 2004 om skove, som ændret senest ved § 14 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. I fodnoten til lovens titel indsættes som 2. pkt.:

»Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56)«.

2. I § 55 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder, medmindre andet følger af kapitel 8 a.«

3. Efter § 59 indsættes:

»Kapitel 8 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

»§ 59 a. Ved en miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for en skade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 59 b. Ved den ansvarlige forstås den, som erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 59 c. Den ansvarlige skal i tilfælde af en miljøskade eller overhængende fare en miljøskade straks underrette miljøministeren.

Stk. 2. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade afværget eller begrænset.

Stk. 3. Miljøministeren kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

§ 59 d. Miljøministeren kan påbyde den ansvarlige at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige kan herunder påbydes at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 59 e. Påbud efter § 59 c, stk. 3, og § 59 d kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan miljøministeren meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

§ 59 f. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skyldes uforsvarlig adfærd, og som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer miljøministeren afgørelse herom. Ministeren træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Miljøministeren offentliggør afgørelsen.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

§ 59 g. Hvis en klageberettiget efter § 62, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, nr. 1 og 2, har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder, skal tilsynsmyndigheden på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 59 f.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Ministeren kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

§ 59 h. Hvis den ansvarlige enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige forholdet efter reglen i § 55, stk. 1.«

4. I § 60, *stk. 1*, ændres »38 og 39 og § 51, stk. 2 og 3,« til: »§§ 38 og 39, § 51, stk. 2 og 3, og §§ 59 a-59 d,«.

5. I § 62, *stk. 2*, indsættes efter »§ 39«: »og efter kapitel 8 a«

6. I § 63, *stk. 4*, ændres »§ 6 eller § 38« til: »§ 6, § 38 eller kapitel 8 a«.

7. I § 65, *stk. 1, nr. 7*, indsættes efter »§ 51, stk. 2 eller 3.«: », § 59 c, stk. 3, eller § 59 d, eller«.

8. I § 65, *stk. 1*, indsættes som *nr. 8*:

»8) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 59 c, stk. 1 og 2.«

§ 9

I lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 28. januar 1997 som ændret senest ved § 18 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. Som *footnote* til lovens titel indsættes:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56)«.

2. I § 48, *stk. 1*, indsættes efter »forhold«: », medmindre andet følger af kapitel 8 a.«.

3. Efter § 53 indsættes:

»Kapitel 8 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

§ 53 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for en skade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 53 b. Ved den ansvarlige forstås den, som erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 53 c. Den ansvarlige skal i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade straks underrette miljøministeren.

Stk. 2. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade afværget eller begrænset.

Stk. 3. Miljøministeren kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

§ 53 d. Miljøministeren kan påbyde den ansvarlige at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige kan herunder påbydes at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 53 e. Påbud efter § 53 c, stk. 3, og § 53 d kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan miljøministeren meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

§ 53 f. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skyldes uforsvarlig adfærd, og som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer miljøministeren afgørelse herom. Ministeren træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Miljøministeren offentliggør afgørelsen.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

§ 53 g. Hvis en klageberettiget efter § 53 j, stk. 1, nr. 2-5, har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal tilsynsmyndigheden på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 59 f.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Ministeren kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

§ 53 h. Hvis den ansvarlige enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige forholdet efter reglen i § 48, stk. 1.

§ 53 i. Afgørelser efter dette kapitel kan påklages til Naturklagenævnet. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Stk. 2. Klagen indgives skriftligt til miljøministeren. Ministeren videresender klagen til Naturklagenævnet ledsaget af den påklagede afgørelse og det materiale, de er indgået i sagen.

Stk. 3. Klage har opsættende virkning, medmindre Naturklagenævnet beslutter andet.

Stk. 4. Naturklagenævnets formand kan på nævnets vegne træffe afgørelse i klage efter loven, når klagen skønnes ikke at indeholde spørgsmål af væsentlig interesse i forhold til lovens formål.

Stk. 5. Naturklagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 53 j. Afgørelser efter dette kapitel kan påklages af

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagen,
- 3) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- 4) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og

- 5) lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål.

Stk. 2. Ved klage efter stk. 1, nr. 3 og 4, kan Naturklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved at indsende vedtægter eller på anden måde.«

4. I § 54, stk. 1, nr. 7, udgår »eller«, og i nr. 8 indsættes efter »ulovligt forhold«: », eller«.

5. I § 54, stk. 1, indsættes som nr. 9:

»9) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 53 c, stk. 1 og 2.«

§ 10

I lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, jf. lovbekendtgørelse nr. 885 af 18. august 2004 som ændret senest ved § 13 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. Som *fodnote* til lovens titel indsættes:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56)«.

2. Efter § 37 indsættes:

»Kapitel 9 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

§ 37 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for skade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 37 b. Ved den ansvarlige forstås den, som erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 37 c. Den ansvarlige skal i tilfælde af en miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade straks underrette kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade afværget eller begrænset.

Stk. 3. Miljøministeren kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

§ 37 d. Kommunalbestyrelsen kan påbyde den ansvarlige at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade. Den ansvarlige kan herunder påbydes at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade.

§ 37 e. Påbud efter § 37 c, stk. 3, og § 38 d kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan kommunalbestyrelsen meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

§ 37 f. Hvis der foreligger en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade, som skyldes uforansvarlig adfærd, og som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse herom. Kommunalbestyrelsen træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Afgørelsen skal sendes til miljøministeren sammen med det materiale, der er indgået i sagen. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen offentliggør afgørelsen.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen underretter straks miljøministeren, hvis en afgørelse efter stk. 1 påklages.

§ 37 g. Hvis en klageberettiget efter § 44, stk. 4, nr. 2-5, har formodning om en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade, skal kommunalbestyrelsen på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 37 f.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljø-

skade eller den overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

§ 37 h. Hvis den ansvarlige enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige forholdet efter reglen i § 41, stk. 1.«

3. § 41, stk. 1, affattes således:

»Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige et ulovligt forhold, medmindre andet følger af kapitel 9 a.«

4. I § 44 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Kommunalbestyrelsens afgørelse efter kapitel 9 a kan påklages til Naturklagenævnet af

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagen,
- 3) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- 4) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser,
- 5) lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, og
- 6) miljøministeren.«

Stk. 4-9 bliver herefter stk. 5-10.

5. I § 44, stk. 8, der bliver stk. 9, ændres »stk. 2 og 3« til: »stk. 2-4«.

6. Efter § 44 indsættes:

»§ 44 a. Naturklagenævnets formand kan på nævnets vegne træffe afgørelse i klage efter loven, når klagen skønnes ikke at indeholde spørgsmål af væsentlig interesse i forhold til lovens formål.

Stk. 2. Ved klage efter § 44, stk. 4, nr. 3 og 4, kan Naturklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved indsendelse af vedtægter eller på anden måde.

F. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

Stk. 3. Naturklagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

7. I § 50, *stk. 1*, indsættes efter nr. 1 som nye numre:

»2) undlader at efterkomme påbud efter § 37 c, *stk. 3*, eller § 37 d,

3) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 37 c, *stk. 1* og 2,«.

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 4 og 5.

§ 11

I lov om vandløb, jf. lovekendtgørelse nr. 882 af 18. august 2004 som senest ændret ved § 8 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. Som *footnote* til lovens titel indsættes:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56)«.

2. Efter § 59 indsættes:

»§ 59 a. Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige et ulovligt forhold, medmindre andet følger af kapitel 11 a.«

3. Efter § 60 indsættes:

»Kapitel 11 a

Miljøskade

§ 60 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for en skade som fastlagt i §§ 7-11 i miljøskadeloven.

§ 60 b. Ved den ansvarlige forstås den, som

- 1) erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade i forbindelse med erhvervsmæssig anlæggelse eller drift af opstemningsanlæg, jf. § 48, eller
- 2) i øvrigt erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og in-

ternationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 60 c. Den ansvarlige skal i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, straks underrette vandløbsmyndigheden,

Stk. 2. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade effektivt afværget eller begrænset, såfremt skaden eller faren herfor skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd.

Stk. 3. Vandløbsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

§ 60 d. Vandløbsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige kan herunder påbydes at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 60 e. Påbud efter § 60 c, *stk. 3*, og § 60 d kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan vandløbsmyndigheden meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

§ 60 f. Pligten for den ansvarlige som nævnt i § 60 b, nr. 1, til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at miljøskaden

- 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,
- 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed og ikke skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller
- 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten for den ansvarlige som nævnt i § 60 b, nr. 1, til at afværge en overhængende fare for en miljøska- de gælder ikke, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at faren for miljøska- de skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

§ 60 g. Hvis der foreligger en miljøska- de eller en overhængende fare for en miljøska- de i forbindelse med erhvervsmæssig anlæggelse eller drift af opstemningsanlæg, jf. § 48, som skal behandles efter reglerne i miljøska- deloven, træffer vandløbsmyndigheden afgørelse herom. Vandløbsmyndigheden træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Hvis der foreligger en miljøska- de eller en overhængende fare for en miljøska- de på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøska- deloven, som skyldes uforsvarlig adfærd, og som skal behandles efter reglerne i miljøska- deloven, træffer vandløbsmyndigheden afgørelse herom. Vandløbsmyndigheden træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 3. Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en miljøska- de, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 60 f, stk. 1.

Stk. 4. Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøska- de, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 60 f, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 5. Afgørelsen skal sendes til miljøministeren sammen med det materiale, der er indgået i sagen. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige.

Stk. 6. Vandløbsmyndigheden offentliggør afgørelsen.

Stk. 7. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen underretter straks miljøministeren, hvis en afgørelse efter stk. 1 påklages.

§ 60 h. Hvis en klageberettiget efter i § 84, stk. 1, nr. 2, eller stk. 2, har formodning om en miljøska- de eller en overhængende fare herfor, skal vandløbsmyndigheden på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 60 g.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøska- de eller den overhængende fare for en miljøska- de.

Stk. 3. Vandløbsmyndigheden kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøska- de eller en overhængende fare for en miljøska- de, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

§ 60 i. Hvis den ansvarlige enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige forholdet efter reglen i § 59 a.«

4. I § 80, stk. 1, 1. pkt., ændres »jf. dog stk. 2« til: »jf. dog § 80 a«.

5. § 80, stk. 2, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

6. Efter § 80 indsættes:

»§ 80 a. Afgørelser vedrørende regulativer for offentlige vandløb, jf. kapitel 5, og afgørelser efter kapitel 11 a kan påklages til Naturklagenævnet. § 80, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Klage har opsættende virkning, medmindre Naturklagenævnet beslutter andet.

Stk. 3. Naturklagenævnets formand kan på nævnets vegne træffe afgørelse i klage, når klagen skønnes ikke at indeholde spørgsmål af væsentlig interesse i forhold til lovens formål.

Stk. 4. Naturklagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

7. I § 84, stk. 2, indsættes efter »kapitel 5«: »og kapitel 11 a«.

8. I § 84 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Vandløbsmyndighedens afgørelser efter kapitel 11 a kan påklages af miljøministeren.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

9. I § 85, stk. 1, indsættes efter nr. 5 som nyt nummer:

»6) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 60 c, stk. 1 og 2, eller«

Nr. 6 bliver herefter nr. 7.

§ 12

I lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 886 af 18. august 2004 som senest ændret ved § 10 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. Som *fodnote* til lovens titel indsættes:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/21/EF af 15. marts 2006 om håndtering af affald fra udvindingsindustrien og om ændring af direktiv 2004/35/EF (EU-Tidende 2006 nr. L 102, side 15)«.

2. I § 26, stk. 1, indsættes efter » 23 og 24«: »og kapitel 7 a«.

3. I § 26 a, stk. 1, indsættes efter »Klageberettiget«: », jf. dog stk. 3,«.

4. I § 26 a indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:
»Stk. 3. Klageberettiget for afgørelser efter kapitel 7 a er den kreds af klageberettigede, som er nævnt i stk. 1, nr. 1-5, og nr. 8.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

5. I § 26 a, stk. 3, der bliver stk. 4, indsættes efter »nr. 4 og 5,«: » jf. stk. 2,«.

6. I § 33, stk. 1, indsættes efter »forhold«: », medmindre andet følger af kapitel 7 a«.

7. Efter § 33 indsættes:

»Kapitel 7 a

Miljøskade

§ 33 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller overhængende fare for en skade som fastlagt i §§ 7-11 i miljøskadeloven.

§ 33 b. Ved den ansvarlige forstås den, som

- 1) erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade i forbindelse med håndtering af indvindingsaffald, eller
- 2) i øvrigt erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 33 c. Den ansvarlige skal i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade straks underrette tilsynsmyndigheden, jf. § 31, stk. 1 og 2.

Stk. 2. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade afværget eller begrænset.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

§ 33 d. Tilsynsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige kan herunder påbydes at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 33 e. Påbud efter § 33 c, stk. 3, og § 33 d kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan tilsynsmyndigheden meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

§ 33 f. Pligten for den ansvarlige som nævnt i § 33 b, nr. 1, til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at miljøskaden

- 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,
- 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller
- 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten for den ansvarlige som nævnt i § 33 b, nr. 1, til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvar-

lige kan godtgøre, at faren for miljøskade skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

§ 33 g. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade i forbindelse med håndtering af indvindingsaffald, som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom. Tilsynsmyndigheden træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven, som skyldes uforvarlig adfærd, og som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom. Tilsynsmyndigheden træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 3. Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 33 f, stk. 1.

Stk. 3. Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 33 f, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 4. I sager, hvor kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed, skal afgørelsen sendes til miljøministeren sammen med det materiale, der er indgået i sagen. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige.

Stk. 5. Tilsynsmyndigheden offentliggør afgørelsen.

Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

Stk. 7. I sager, hvor kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed, underretter kommunalbestyrelsen straks miljøministeren, hvis en afgørelse efter stk. 1 påklages.

§ 33 h. Hvis en klageberettiget efter § 15, stk. 1, nr. 3-6, og § 26 a, stk. 1, nr. 3-5 og nr. 8, jf. stk. 2, har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal tilsynsmyndigheden på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 33 g.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

§ 33 i. Hvis den ansvarlige enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom eller indvindingsmateriel at berigtige forholdet efter reglen i § 33, stk. 1.«

8. I § 44, stk. 1, indsættes som nr. 5:

»5) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 33 c, stk. 1 og 2.«

§ 13

I lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug foretages følgende ændringer:

1. I fodnoten til lovens titel indsættes som 2. pkt.:

»Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56)«.

2. I § 2 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Jordforurening, der er forårsaget af aktiviteter i forbindelse med husdyrbrug omfattet af denne lov, behandles efter reglerne om jordforurening i jordforureningsloven og miljøbeskyttelsesloven.«

3. I § 52, stk. 1, indsættes efter »fare herfor«: », herunder en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade,«.

4. I § 53, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »virkning på miljøet«: », herunder hvis dette kan give anledning til en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade,«.

5. I § 53 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. I tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade kan påbud som nævnt i stk. 1 meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan kommunalbestyrelsen meddele den, der har rådighed

over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.«

6. Efter § 54 indsættes:

»Kapitel 5 a

Miljøskade

§ 54 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade forstås en skade eller overhængende fare for en skade som fastlagt i §§ 7-11 i miljøskadeloven.

§ 54 b. Ved den ansvarlige forstås den, som erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 54 c. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade afværget eller begrænset.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

§ 54 d. Påbud efter § 55 c, stk. 2, kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan kommunalbestyrelsen meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

§ 54 e. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at miljøskaden

- 1) er forvoldt af tredjemand og indtrådt til trods for, at passende foranstaltninger var truffet,
- 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller
- 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og udtrykkeligt i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten til at afværge en overhængende fare for miljøskade gælder ikke, hvis den ansvar-

lige kan godtgøre, at faren for miljøskade skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

§ 54 f. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse herom. Kommunalbestyrelsen træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 54 e, stk. 1.

Stk. 3. Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 54 e, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 4. Afgørelsen skal sendes til miljøministeren sammen med det materiale, der er indgået i sagen. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen offentliggør afgørelser efter stk. 1.

Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen underretter straks miljøministeren, hvis en afgørelse efter stk. 1 påklages.

§ 54 g. Hvis en klageberettiget efter § 87 a, stk. 4, nr. 2-5, har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal kommunalbestyrelsen på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 54 f.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.«

7. Efter § 87 indsættes:

»§ 87 a. Påbud efter § 53, stk. 1, der omhandler spørgsmål om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, påbud efter § 54 c, stk. 2, og afgørelser efter kapitel 5 a kan påklages af

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagen,

- 3) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- 4) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser,
- 5) lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, og
- 6) miljøministeren.«

§ 14

I søloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 538 af 15. juni 2004, som ændret senest ved § 39 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 206, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Endvidere finder bestemmelserne i §§ 191 og 192 tilsvarende anvendelse i alle tilfælde, hvor der her i riget eller i eksklusive økonomiske zoner, er opstået forureningsskade som nævnt i § 191, stk. 2, som udtømmes eller udflyder fra andet skib end nævnt i § 191, stk. 3, eller hvor der er truffet forholdsregler for at afværge eller begrænse sådan skade uden hensyn til, hvor de nævnte forholdsregler er truffet.«

2. I § 206 indsættes som stk. 4 og 5:

»Stk. 4. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om, at stk. 2 ikke finder anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade, der er omfattet af havmiljølovens § 41 b.

Stk. 5. Denne lovs kapitel 9 finder anvendelse på de i stk. 2-4 nævnte situationer.«

§ 15

I lov nr. 292 af 10. juni 1981 om visse havanlæg, som ændret ved lov nr. 74 af 12. februar 2002, foretages følgende ændring:

1. § 8, stk. 1-3, § 9, stk. 2, 4 og 5, §§ 12 og 13 og § 21, stk. 1, nr. 4, ophæves.

§ 16

I fiskeriloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 372 af 26. april 2006, som ændret ved § 1 i lov nr. 536 af 24. juni 2005 og senest ved § 66 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. Som *footnote* til lovens titel indsættes:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).«

2. Efter § 10 indsættes som nyt kapitel:

»Kapitel 3 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

§ 10 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for en skade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 10 b. Ved den ansvarlige forstås den, som erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 10 c. Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri fastsætter regler om forebyggelse og anmeldelse af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder i forbindelse med udøvelse af erhvervsmæssige fiskeriaktiviteter til gennemførelse af direktiv om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, herunder om:

- 1) underretnings- og oplysningspligt for den ansvarlige i tilfælde af en miljøskade og en overhængende fare for en miljøskade,
- 2) meddelelse af påbud til den ansvarlige om indsendelse af oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, herunder påbud om at foretage undersøgelser, analyser af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningerne af en indtrådt eller mulig skade,
- 3) meddelelse af påbud til den ansvarlige om at foretage de fornødne forebyggende foranstaltninger og om
- 4) klage over afgørelser, herunder om klageberettigede.«

§ 17

Stk. 1. Loven træder i kraft den 30. april 2007.

Stk. 2. Miljøbeskyttelseslovens § 32, stk. 2, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 5, træder i kraft efter miljøministerens nærmere bestemmelse. Ministeren kan fastsætte forskellige ikrafttrædelsestidspunkter for de enkelte vanddistrikter

Stk. 3. Regler udstedt i medfør af § 8, stk. 3 og § 9, stk. 5, i lov nr. 292 af 10. juni 1981 om visse havanlæg forbliver i kraft indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 925 af 28. september 2005.

Stk. 4. Verserende sager, herunder klagesager efter lov om forurennet jord, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

§ 18

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. § 3 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 3. § 14 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse:

1. Lovforslagets indhold
- 1.2. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskade
  - 1.2.1. Overordnet beskrivelse af direktivets hovedindhold
  - 1.2.2. Miljøskade og overhængende fare for miljøskade
  - 1.2.3. Den ansvarlige og ansvarsgrundlaget
  - 1.2.4. Anmeldelse og afværgelse af overhængende fare for miljøskade og yderligere miljøskade
  - 1.2.5. Den ansvarliges forpligtelse til at bære omkostningerne
  - 1.2.6. Anmodning om foranstaltninger og klageprocedure
  - 1.2.7. Kompetent myndighed
  - 1.2.8. Finansiell sikkerhedsstillelse
2. Systematikken i de to lovforslag
  - 2.1. Lovforslagets hovedindhold
    - 2.1.1. Modellen for gennemførelse af miljøansvarsdirektivet
    - 2.1.2. Ansvarsgrundlaget
    - 2.1.3. Gennemførelse af direktivets undtagelser
    - 2.1.4. Den tidsmæssige afgrænsning for lovens anvendelse
    - 2.1.5. Artikel 8, stk. 3
    - 2.1.6. Anvendelse af direktivets muligheder for at lempe det ubetingede ansvar i artikel 8, stk. 4, litra a og b (udtrykkeligt tilladte aktiviteter/udledninger og udviklingskader)
    - 2.1.7. Producentansvaret
    - 2.1.8. Den ansvarliges pligter
    - 2.1.9. Anmodning om foranstaltninger og klageadgang
    - 2.1.10. Myndighedssystemet
    - 2.1.11. Finansiell sikkerhedsstillelse
3. Nærmere beskrivelse af ændringerne i de enkelte love
  - 3.1. Lovforslaget vedrørende gennemførelse af miljøansvarsdirektivet
    - 3.1.1. Miljøbeskyttelsesloven
      - 3.1.1.1. Ændring af ansvarsgrundlaget
        - 3.1.1.1.2. Producentansvar
      - 3.1.2. Jordforureningsloven
      - 3.1.3. Havmiljøloven
      - 3.1.4. Vandforsyningsloven
      - 3.1.5. Naturbeskyttelsesloven, skovloven, jagt- og vildtforvaltningsloven og Tøndermarskloven

F. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

- 3.1.6. Vandløbsloven
- 3.1.7. Råstofloven
- 3.1.8. Miljø- og genteknologiloven
- 3.1.9. Fiskeriloven
- 3.1.10. Forholdet til retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter
- 3.2. Konsekvensændringer i anden lovgivning
  - 3.2.1. Søloven
  - 3.2.2. Lov om visse havanlæg
- 4. Andre ændringer i lov om miljøbeskyttelse, lov om kemiske stoffer og produkter, lov om beskyttelse af havmiljøet
  - 4.1. Lov om miljøbeskyttelse
  - 4.2. Lov om kemiske stoffer og produkter
  - 4.3. Lov om beskyttelse af havmiljøet
- 5. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
  - 5.1. Lovforslaget vedrørende gennemførelse af miljøansvarsdirektivet
  - 5.2. De øvrige lovændringer
- 6. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
  - 6.1. Lovforslaget vedrørende gennemførelse af miljøansvarsdirektivet
  - 6.2. De øvrige lovændringer
- 7. De miljømæssige konsekvenser
  - 7.1. Lovforslaget vedrørende gennemførelse af miljøansvarsdirektivet
  - 7.2. De øvrige lovændringer
- 8. Administrative konsekvenser for borgere
- 9. Forholdet til EU-retten
  - 9.1. Lovforslaget vedrørende gennemførelse af miljøansvarsdirektivet
  - 9.2. De øvrige lovændringer
- 10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
- 11. Vurdering af konsekvenser for lovforslaget

1. Lovforslagets baggrund

Lovforslaget sigter først og fremmest mod at gennemføre dele af miljøansvarsdirektivet, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004, nr. L 143 s. 56) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/21/EF af 15. marts 2006 om håndtering af affald fra udvindingindustrien og om ændring af direktiv 2004/35/EF (EU-Tidende 2006, nr. L 102, side 15).

Miljøansvarsdirektivet skaber en fælles ramme for forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, herunder særligt i forhold til Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper og vilde dyr og planter og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger.

Lovforslaget gennemfører regler om, hvem der på et offentligretligt grundlag har ansvaret for at forebygge og afhjælpe miljøskader eller overhængende fare

for miljøska­der. Lovforslaget fastsætter desuden regler om berørte og andres mulighed for at anmode myndigheden om at foretage foranstaltninger, regler om klageprocedure, og om hvem der er den kompetente myndighed.

Lovforslaget gennemfører disse regler i lov om miljøbeskyttelse, lov om foruren­et jord, lov om beskyttelse af havmiljøet, lov om vandforsyning m.v., lov om naturbeskyttelse, lov om skove, lov om vandløb, lov om jagt og vildtforvaltning, lov om råstoffer, lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, lov om miljø og genteknologi og lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Herudover ændres søloven for at opnå en klar afgrænsning mellem anvendelsen af miljøansvarsdirektivets ansvarsregler og anvendelsen af sølovens ansvarsregler. En række bestemmelser op­hæves desuden i havanlægsloven, og en henvisning hertil udgår i lov om sikkerhed m.v. for offshoreanlæg.

Herudover indebærer gennemførelsen ændringer i fiskeriloven, som er indeholdt i dette lovforslag, i havneloven og i lov om kystbeskyttelse. Forslag til lov om ændring af havneloven og lov om kystbeskyttelse blev fremsat den 15. november 2006 (L 77).

Lovforslaget skal desuden ses i sammenhæng med det samtidig fremsatte forslag til lov om undersøgel­se, forebyggelse og afhjælpning af miljøska­de (miljøskadeloven) (L 176).

Derudover regulerer lovforslaget enkelte andre spørgsmål, som ikke – eller kun delvist har sammen­hæng med miljøansvarsdirektivet. Der henvises her­om til afsnit 4 nedenfor.

1.2. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøska­de

1.2.1 Overordnet beskrivelse af direktivets hovedindhold

Overordnet tilsigter miljøansvarsdirektivet at skabe en fælles ramme for forebyggelse og afhjælpning af miljøska­der. Lovforslaget bidrager til håndhævelsen af de væsentligste EU-regler på miljøområdet, herunder særligt habitat, fuglebeskyttelses- og vandramme­direktiverne. Formålet med direktivet er at sikre, at miljøska­der på beskyttede arter og habitater, på vandmiljøet og på jorden, forebygges og afhjælpes. Direktivet er et minimumsdirektiv og hindrer således ikke det enkelte EU-land i at fastsætte strengere regler.

Det helt grundlæggende princip i direktivet er, at den ansvarlige for en erhvervsmæssig aktivitet, som forvolder en miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de, skal forebygge og/eller afhjælpe

miljøska­den og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forureneren betaler-princippet). Direktivet omfatter således ikke skader, forårsaget af aktiviteter, der ikke er erhvervsmæssige, ligesom det heller ikke omfatter person- og tingsska­der m.v. eller skader, som forårsages af diffus forurening. Direktivet indeholder tillige nogle tidsmæssige begrænsninger, herunder at ansvaret kun omfatter fremtidige skader, som der kan rejses krav over for i indtil 30 år efter, at emissionen, begivenheden eller hændelsen, der førte til skaden, indtrådte.

Direktivets ansvarsregler fastslår et ubetinget ansvar på et offentligretligt grundlag for aktiviteter og udledninger, opregnet på et bilag til direktivet, som forårsager en miljøska­de eller overhængende fare for en miljøska­de på jord, vand og beskyttede arter og naturtyper og et skyldbaseret ansvar (culpaansvar) for enhver anden erhvervsmæssig aktivitet, som forvolder en miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de på beskyttede arter og habitater. Begge ansvarsformer er baseret på udstedelse af et påbud.

Direktivet indeholder en række undtagelser, herunder som følge af force-majeure og på områder, der er omfattet af en række konventioner på havområdet og det nukleare/radioaktive område.

Direktivet indeholder desuden en forpligtelse for medlemslandene til at ansøre aktørerne på markedet for finansiel sikkerhed til at udvikle løsninger, så erhvervsvirksomhederne kan forsikre sig eller på anden måde ved bankgaranti eller pulje- og fondsordninger få afdækket det offentligretlige skadesansvar og forpligtelsen til at bære de omkostninger, som følger af direktivets regler om forebyggelse og afhjælpning.

I afsnit 1.2.2 – 1.2.8 uddybes de centrale elementer i direktivet.

1.2.2. Miljøska­de og overhængende fare for sådan miljøska­de

Direktivet stiller krav om, at en miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de forårsaget af erhvervsmæssige aktiviteter forebygges og afhjælpes.

En miljøska­de er i direktivet defineret som a) skade på arter og naturtyper beskyttet af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne, som medfører en betydelig negativ påvirkning for opnåelsen eller opretholdelsen af gunstig bevaringsstatus, b) skade på vandmiljøet, som medfører en betydelig negativ påvirkning af de pågældende vandressourcers økologiske, kemiske eller kvantitative tilstand eller økologiske potentiale, og c) skade på jord, det vil sige en jordforurening, der medfører en betydelig risiko for, at menneskers sundhed påvirkes negativt.

Miljøskadebegrebet er fastlagt i forslaget til lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven), som er fremsat samtidigt med dette lovforslag.

1.2.3. Den ansvarlige og ansvarsgrundlaget

Det fremgår af direktivet, at forebyggelse og afhjælpning bør ske ud fra princippet om at forurenere betaler. Den ansvarlige forurener/skadevolder anses i udgangspunktet for at være den, der i erhvervsmæssigt øjemed driver eller drev den virksomhed eller anvender eller anvendte det anlæg, hvorfra miljøskaden eller den overhængende fare for miljøskaden hidrører. For at motivere den ansvarlige skadevolder til at træffe foranstaltninger og udvikle fremgangsmåder, der kan minimere risikoen for miljøskader eller overhængende fare for en miljøskade og dermed risikoen for økonomisk ansvar, stiller direktivet krav om, at den ansvarlige, hvis erhvervsmæssige aktivitet(er) har forvoldt miljøskade eller fremkaldt overhængende fare for sådan skade, skal holdes økonomisk ansvarlig for afhjælpningen.

Den ansvarlige bærer i udgangspunktet et ubetinget ansvar på et offentligt grundlag for miljøskade og overhængende fare for miljøskade på jord, vand og beskyttede arter og naturtyper, der opstår som følge af de erhvervsmæssige udledninger eller aktiviteter, der fremgår af direktivets bilag III. Det drejer sig primært om forurenende, erhvervsmæssige aktiviteter som drift af IPPC-virksomheder og virksomheder, der transporterer, nyttiggør og/eller bortskaffer affald, om udledninger til vandmiljøet, om fremstilling, håndtering og anvendelse af farlige kemikalier, pesticider og biocider, og om fremstilling, håndtering og anvendelse af genmodificerede organismer (GMO'er) og indvinding og opdæmning af vand.

Dette ubetingede ansvar, der meddeles ved påbud, indebærer, at den ansvarlige for erhvervsaktiviteten skal forebygge og afhjælpe en miljøskade og betale alle omkostninger i den forbindelse, uanset om den ansvarlige for aktiviteterne har udvist uforsvarlig adfærd (fejl eller forsømmelse) – og uanset om erhvervsaktiviteterne var tilladte og alene forårsagede en tilladt påvirkning, f.eks. en tilladt forurening.

Dette ubetingede ansvar omfatter dog ikke – jf. artikel 8, stk. 3 - ansvar for hændelser, som a) er forårsaget af tredjemand og fandt sted på trods af, at den ansvarlige for erhvervsaktiviteten havde truffet passende sikkerhedsforanstaltninger, eller b) indtræder som følge af, at den ansvarlige følger et ufravigeligt påbud eller instruks fra en offentlig myndighed, medmindre påbud eller instruks er en følge af en emission

eller hændelse, der skyldes virksomheden. Som eksempel kan nævnes, at tilsynsmyndigheden pålægger en virksomhed at opbevare oplag af kemiske stoffer i nærmere beskrevne tønder samlet og umiddelbart ved siden af en maskine, der udstanser metalelementer. Som følge af oplagets indhold, udformning og placering, der indebærer stor varmeudvikling og udsættelse for sporadiske gnister fra maskinen, eksploderer oplaget og forårsager en brand. De miljøskader eller den overhængende fare for miljøskader, der forårsages i en sådan sammenhæng, vil virksomheden ikke være ansvarlig for.

Det ubetingede ansvar på et offentligt grundlag for bilag III-aktiviteterne og -udledningerne er suppleret af et ansvar for miljøskader og overhængende fare for miljøskade på beskyttede arter og naturtyper, som er en følge af fejl og forsømmelser i forbindelse med alle andre erhvervsmæssige aktiviteter. Dette ansvar omfatter for eksempel ikke-forurenende erhvervsaktiviteter som (for vidtgående) oprensning af vandløb, (for hård) skovning eller fiskeri (med ulovlige fangstredskaber), men også visse typer af forurening f.eks. i form af støj, vibrationer eller termiske påvirkninger fra for eksempel ikke-IPPC virksomheder og udledning til andre naturressourcer end vand af kemiske stoffer og produkter, der ikke skal klassificeres som farlige. IPPC-virksomheder er i det væsentlige de i-mærkede virksomheder ifølge godkendelsesbekendtgørelsen.

Medlemsstaterne kan beslutte, at der ikke skal være et ubetinget offentligt ansvar for miljøskade og overhængende fare for miljøskade som følge af spredning af kommunalt spildevandsslam til landbrugsformål. I forhold til direktivets bestemmelser vil en sådan beslutning indebære, at der herefter som følge af spredning af kommunalt spildevandsslam alene ville være ansvar for miljøskade eller overhængende fare for miljøskade på beskyttede arter og naturtyper som følge af den ansvarliges uforsvarlige adfærd.

Herudover er det muligt, jf. artikel 8, stk. 4, litra a), at lempe det ubetingede offentlige ansvar, så der ikke er ansvar i de tilfælde, hvor den ansvarlige kan godtgøre, at der ikke foreligger uforsvarlig adfærd (omvendt bevisbyrde), og at skaden er sket, uanset at den hændelse, der har forvoldt skaden, er i fuld overensstemmelse med en udtrykkelig tilladelse. Det følger af bestemmelsen, at der skal være tale om en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse.

Som eksempel kan nævnes, at en kommunal myndighed har givet tilladelse til en udledning direkte til et vandområde inden for et vist tåleniveau. Efterfølgende viser det sig, at den tilladte udledning påvirker vandområdet sådan, at der opstår en (ikke-forventet) skade på vandområdet. Skadevolderen kan ikke gøres ansvarlig, hvis denne godtgør, at den skadevoldende forurening var tilladt, og at der i øvrigt ikke er udvist uforsvarlig adfærd.

Det er desuden muligt, jf. artikel 8, stk. 4, litra b) at lempe det ubetingede offentligretlige ansvar for miljøskader sådan, at der ikke er ansvar i de tilfælde, hvor den ansvarlige kan godtgøre, at der ikke foreligger fejl eller forsømmelser (omvendt bevisbyrde), og at skaden er sket som følge af emissioner eller aktiviteter eller anvendelse af produkter, som ikke ansås for at ville forårsage miljøskader på det tidspunkt, hvor emissionen eller aktiviteten fandt sted (udviklingsskader). Den omvendte bevisbyrde, som er et krav efter direktivet, betyder, at det er skadevolderen, der skal godtgøre, at skaden ikke skyldtes uforsvarlig adfærd. Et eksempel på en udviklingsskade kunne være, at et jordforbedringsmiddel, der indeholder kemiske stoffer, anvendes på landbrugsjord. Der sker en udvaskning til et nærliggende vandløb, hvor det viser sig at have muterende effekt, som påvirkede den økologiske balance i vandløbet, hvor en beskyttet fiskeart (snæbelen eller flodlampretten) lever med det resultat, at der indtræder en miljøskade i form af, at bestanden uddør eller beskæres betragteligt. Jordforbedringsmidlet ansås ikke for at have en sådan muterende (økotoksologisk) effekt på det tidspunkt, hvor aktiviteten fandt sted.

Direktivet giver derudover mulighed for at fastsætte nationale regler om fordeling af ansvaret som følge af et offentligretligt påbud i tilfælde af flere mulige ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade, navnlig med hensyn til fordelingen af ansvaret mellem producenten og brugeren af produktet. Dette muliggør nationale regler, hvorefter eksempelvis den, der anvender et produkt f.eks. et pesticid, »alene« bærer et offentligretligt ansvar for skader som følge af håndteringen af produktet, mens producenten bærer et offentligretligt ansvar for skader som følge af produktets særlige egenskaber (udviklingsskader) og for fejl ved produktet. Som eksempel kan nævnes, at en miljøskade opstår som følge af, at brugeren vælter en åben beholder med 100 l koncentreret pesticid ved en bræmme til et relativt stillestående vandløb. Bræmme og vandløb forurenes med den konsekvens, at alt levende i vandløbet dør på en 100 m lang strækning – ansvaret for miljøskaden er bruge-

rens. Modsat – et pesticid spredes i fuld overensstemmelse med anvendelsesforskrifterne, men som følge af en defekt ved produktet dør alle redebyggende fugle i læhegnene langs det sprøjtede areal alligevel – ansvaret er producentens.

1.2.4. Anmeldelse og afværgelse af overhængende fare for miljøskade og yderligere miljøskade

Direktivet stiller krav om, at hvis en miljøskade endnu ikke er indtrådt, men der er overhængende fare for en sådan skade, skal den ansvarlige omgående træffe de nødvendige forebyggende foranstaltninger. Direktivet fastlægger ikke nærmere, hvad disse forebyggende foranstaltninger kan bestå i.

Direktivet indeholder endvidere regler om den ansvarliges forpligtelse til at underrette den kompetente myndighed om alle relevante aspekter af situationen, og under alle omstændigheder, hvis den overhængende fare ikke afværges på trods af de forebyggende foranstaltninger, og mulighed for myndighederne til at indhente supplerende oplysninger, påbyde eller give instrukser om hvilke forebyggende foranstaltninger, den ansvarlige skal træffe og til selv efter eget valg at foretage forebyggende foranstaltninger.

Direktivet indeholder desuden krav til, hvordan en indtruffet miljøskade skal afhjælpes efter direktivets bilag II. Disse regler fremgår af miljøskadeloven og dennes bilag 2, de almindelige bemærkninger punkterne 1.2.3. og 2.4 og bemærkningerne til § 22, stk. 1.

1.2.5. Den ansvarliges forpligtelse til at bære omkostningerne

Den ansvarlige er forpligtet til at bære omkostningerne forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger, herunder til myndighedens sagsbehandling og til at stille sikkerhed for myndighedens omkostninger. Direktivet indeholder dog ingen forpligtelse til at være forsikret eller lignende.

1.2.6. Anmodning om foranstaltninger og klageprocedure

Direktivet indeholder krav til de nationale myndigheders kompetencer som f.eks. hjemmel til at meddele påbud om undersøgelser og om forebyggende og afhjælpende foranstaltninger og ret til at foretage selvhjælpshandlinger. Der er i den sammenhæng krav til de kompetente myndigheders sagsbehandling, som f.eks. krav om høring.

Efter direktivet skal det under visse betingelser være muligt at rejse en sag for de kompetente myndigheder og at få prøvet de kompetente myndigheders afgørelser i forbindelse med behandlingen af sager om miljøskader eller overhængende fare for miljøskade.

Ret til at rejse en sag og til prøvelse af de kompetente myndigheders afgørelser ved klage eller søgsmål tillægges efter direktivet ikke alene de, der er umiddelbart berørt af en miljøskade eller fare for en miljøskade, men også miljø- og naturorganisationer.

1.2.7. *Kompetent myndighed*

Direktivet stiller krav om, at der udpeges en kompetent myndighed til at fastslå, hvem der er den offentligtretligt ansvarlige for miljøskaden eller den overhængende fare for en sådan miljøskade, og hvilken type af ansvarsgrundlag, der er tale om. I dette øjemed har den kompetente myndighed beføjelse til at påbyde den ansvarlige at foretage sin egen vurdering og tilvejebringe alle nødvendige oplysninger og data.

Direktivet stiller også krav om, at der udpeges en kompetent myndighed til at afgøre hvilke afhjælpende foranstaltninger, der bør træffes. Disse regler fremgår af miljøskadeloven.

1.2.8. *Finansiel sikkerhedsstillelse*

Miljøansvarsdirektivet stiller krav om, at medlemsstaterne skal »anspore« aktørerne på markedet for finansiel sikkerhed til at udvikle løsninger, så erhvervsvirksomhederne kan forsikre sig eller på anden måde ved bankgaranti eller pulje- og fondsordninger få afdækket det skadesansvar og de betalingsforpligtelser, som følger af direktivets regler. Det overordnede hensyn bag reglen er at sikre den efter direktivet ansvarlige skadevolders muligheder for at opnå finansiel dækning for de forpligtelser til at bære omkostninger i forbindelse med forebyggelse og afhjælpning, der følger af direktivets regler. Direktivet indeholder ikke en subsidiær forpligtelse for medlemsstaterne til at afhjælpe forureninger i de tilfælde, hvor den ansvarlige skadevolder ikke kan identificeres eller ikke kan betale.

Ifølge direktivet skal Kommissionen i 2010 aflægge rapport om direktivets effektivitet og tilgængeligheden af forsikring og andre former for finansiel sikkerhedsstillelse. I lyset af denne rapport skal Kommissionen evt. fremsætte forslag med henblik på et system med harmoniseret obligatorisk finansiel sikkerhedsstillelse.

Systematikken i de to lovforslag

Miljøansvarsdirektivet foreslås som nævnt gennemført ved to lovforslag – det foreliggende forslag til lov om ændring af miljøbeskyttelsesloven og forskellige andre love og et forslag til en ny lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader – også kaldet miljøskadeloven.

Det foreliggende lovforslag indeholder reglerne om, hvem der er den offentligtretlige ansvarlige for

miljøskader eller overhængende fare for en sådan miljøskade forårsaget af erhvervs-mæssige aktiviteter og på hvilket ansvarsgrundlag, og den ansvarliges anmeldte- og afværgepligt. Lovforslaget indeholder desuden regler om anmodning om foranstaltninger og klageprocedure og om hvem der er den kompetente myndighed.

Forslaget til lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader – miljøskadeloven – indeholder regler om afgrænsningen af miljøskadebegrebet, regler om den ansvarliges forpligtelser til at afhjælpe og forebygge en miljøskade eller overhængende fare for en sådan miljøskade og regler om, hvilke afhjælpende foranstaltninger, der skal træffes for at afhjælpe den indtrufne miljøskade på den mest hensigtsmæssige måde og på en måde, der lever op til miljøansvarsdirektivets krav herom.

Når der efter dette lovforslag er truffet afgørelse ved påbud om, hvem der er offentligtretligt ansvarlig og på hvilket ansvarsgrundlag, og at der er tale om en miljøskade eller overhængende fare for en sådan skade på baggrund af definitionen af begrebet miljøskade i miljøskadeloven, skal sagens videre behandling vedrørende afhjælpningen af miljøskaden eller forebyggelsen af den overhængende fare for en sådan miljøskade derfor ske efter miljøskadeloven.

2.1. *Lovforslagets hovedindhold*

2.1.1. *Modellen for gennemførelse af miljøansvarsdirektivet*

Strategien for gennemførelsen er for det første en tekstnær implementering, hvor centrale begreber implementeres i overensstemmelse med direktivets ordlyd. Det drejer sig blandt andet om de centrale begreber »miljøskade« og »afhjælpning foranstaltninger«. For det andet lægges der vægt på, at gennemførelsen er konsistent, og at der etableres en mere sammenhængende og lettere administrerbar dansk miljøregulering. For det tredje at det danske beskyttelsesniveau fastholdes, og at mere vidtgående danske regler oprettholdes, da der er tale om et minimumsdirektiv. Det drejer sig primært om jordforureningsloven, som indeholder et ubetinget forureningsansvar for alle jordforureninger og dermed krav om afhjælpning af alle jordforureninger, der kan indebære en aktual/fremtidig risiko for mennesker og naturressourcer. Det drejer sig også om grundejer- og brugeransvaret efter lovgivningen på naturområdet og ejeransvaret efter havmiljøloven, der bibeholdes som et subsidiært ansvar, når den ansvarlige efter direktivet ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne. Endelig er der taget udgangs-

punkt i det danske EU-forhandlingsmandat, som der i Folketinget var bred opbakning til.

Herudover vil implementeringen indebære ændringer i havneloven og i lov om kystbeskyttelse (L 77), som er fremsat den 15. november 2006. Der vil desuden ske ændringer i søloven og lov om visse havanlæg med henblik på at afgrænse lovenes anvendelsesområde i forhold til havmiljøloven. Disse lovændringer er indeholdt i dette lovforslag. Fiskeriloven vil også blive ændret, så miljøansvarsdirektivet gennemføres på fiskerområdet. Ændringerne til fiskeriloven er indeholdt i dette lovforslag og består i en bemyndigelse til at udfærdige de nødvendige regler i en bekendtgørelse. Når der er truffet afgørelse efter disse regler, sker sagens videre behandling i forhold til afhjælpning af en miljøskade og forebyggelse af en overhængende fare for en sådan miljøskade efter miljøskadeloven.

Desuden vil det blive indskrevet i beredskabsplaner vedrørende veterinære forhold, at de veterinære myndigheder skal underrette Miljøministeriets vildtkonsulenter i sager om syge dyr, der kan smitte vildt. Herefter regulerer vildtforvaltningsloven den indledende behandling af sagen. I tilfælde af, at der ifølge vildtforvaltningsloven træffes afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal den videre sagsbehandling ske efter miljøskadeloven.

2.1.2. Ansvarsgrundlaget

Det foreslås, at direktivets krav om fastlæggelse af et ubetinget ansvar på et offentligretligt grundlag gennemføres, hvorefter der er et ubetinget offentligretligt ansvar for en miljøskade på vand, beskyttede arter og naturtyper og jord og en overhængende fare for en sådan miljøskade som følge af alle erhvervmæssige, forurenende udledninger og aktiviteter, og ikke kun dem, der er omfattet af miljøansvarsdirektivets bilag III. Miljøansvarsdirektivets bilag III omfatter ikke alle forureninger af jord, vand, luft og andre naturressourcer, men en endog meget stor del af disse.

En kortlægning af disse ikke-omfattede forureninger viser, at det først og fremmest drejer sig om støj, vibrationer, termiske påvirkninger fra virksomheder, der ikke er omfattet af IPPC- og affaldsdirektivernes krav om tilladelse eller registrering og udledning til andre naturressourcer end vand af kemiske stoffer og produkter, der ikke er klassificeret som farlige.

Forslaget til implementering indebærer desuden i denne sammenhæng en overimplementering på den måde, at der efter forslaget vil være et ubetinget ansvar også for forureninger, der ikke er omfattet af di-

rektivets ubetingede ansvar (små som store). Ensretningen foreslås for at få en mere sammenhængende og lettere administrerbar miljøregulering ved meddelelse af påbud om foranstaltninger over for forurening. Miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven gælder således for alle forureninger og uanset hvilken aktivitet, de er en følge af. Dette princip fastholdes.

Miljøministeriet har ikke data, der kan belyse forekomsten af (varige) skader og dermed mulige miljøskader efter sådanne ikke-omfattede forureninger. Denne mangel på data er en konsekvens af, at hovedparten af disse forureninger er karakteriseret ved, at ophører forureningen, ophører de negative konsekvenser af forureningen for naturressourcerne også relativt hurtigt. Eksempelvis kan fugle, når en belastende støj ophører, vende tilbage til et område, der tidligere var belastet. Det kan dog ikke udelukkes, at der kan være større, mere »fatale« skader som følge af denne type forurening - det kendte eksempel er Zoologisk Haves tapir, der døde af stress som følge af støj fra open air opera i Søndermarken - lyd over en vis decibelgrænse er efter miljøbeskyttelsesloven støj, uanset hvor dejlig den i øvrigt er. Der kunne ske en tilsvarende negativ påvirkning af beskyttede arter af ikke-bilag III forureninger som f.eks. støj eller vibrationer fra havneaktiviteter. Det er dog Miljøministeriets vurdering, at denne type af forureninger kun meget sjældent vil kunne forårsage en miljøskade eller en overhængende fare herfor.

Der vil således efter forslaget være samme ansvarsgrundlag - det ubetingede offentligretlige ansvar - uanset om forureningen er omfattet af direktivets bilag III, og om den er stor/omfattende nok til at indebære en miljøskade eller ej. Overimplementeringen ligger i denne skærpelse af ansvarsgrundlaget også for ikke bilag III-forureninger og for alle de mindre forureninger.

I medfør af den danske jordforureningslov gælder der allerede et ubetinget forurenersansvar for alle forureninger af eller igennem jord i form af stoffer og/eller præparater forårsaget af erhvervmæssige aktiviteter. Påbud om undersøgelse, forebyggelse og/eller afhjælpning af skader som følge af sådan forurening meddeles på grundlag af dette ubetingede offentligretlige forurenersansvar. Miljøbeskyttelsesloven fastlægger pligten til at forebygge, undersøge og/eller afhjælpe skader som følge af den forurening af naturressourcer, som ikke er omfattet af jordforureningsloven. Miljøbeskyttelsesloven definerer forurening relativt snævert, loven omfatter forurening i form af stoffer og præparater, visse mikroorganismer, affald, støj, vibrationer og termiske påvirkninger, men ikke f.eks. lys

og elektromagnetisk stråling. Efter miljøbeskyttelsesloven kan der meddeles påbud om forebyggelse og undersøgelse af forurening på grundlag af et (tilsvarende) ubetinget ansvar, men påbud om afhjælpning af forureningen kan i dag alene meddeles, hvor forureningen er ulovlig og skyldes den ansvarliges fejl eller forsømmelser. Vurderingen af »skyld« i forbindelse med erhvervsmæssige aktiviteter er meget streng i retspraksis.

Forslaget indebærer dermed en skærpelse af det eksisterende ansvarsgrundlag for meddelelse af påbud efter miljøbeskyttelsesloven om afhjælpning af forurening som følge af alle erhvervsmæssige aktiviteter. I praksis er størstedelen af de skader som forårsages af forurening i dag omfattet af jordforureningsloven og dermed kan eventuelle påbud om foranstaltninger over for skaden meddeles på grundlag af det ubetingede forurenersansvar efter denne lov. Det vurderes derfor, at den reelle betydning af den foreslåede skærpelse vil være lille i praksis.

Direktivets krav til afhjælpning af forurening vil dog kun gælde for de skader, der er miljøskader i henhold til miljøskadeloven, hvilket er i overensstemmelse med direktivet. Der henvises til punkterne 1.2.3. og 2.4. i de almindelige bemærkninger til miljøskadeloven og bemærkningerne til §§ 7-11 og § 22, stk. 1 i miljøskadeloven.

I havmiljøloven indføres det ubetingede offentligretlige ansvar for udledninger, der medfører en miljøskade eller en overhængende fare for en sådan skade i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets bilag III, det vil sige kun for de aktiviteter/udledninger, som er omfattet af bilag III. I overensstemmelse med direktivets artikel 3, stk. 1, litra b), fastlægges et skyldbaseret ansvar for af andre erhvervsmæssige aktiviteter end dem, der er omfattet af bilag III. Der er tale om andre påvirkninger, f.eks. støj, vibrationer, invasive arter (medmindre disse kan kategoriseres som farligt/forurenende gods) og luftformige emissioner, der ikke påvirker havet. Dette ansvar gælder kun for en miljøskade forårsaget på beskyttede arter og naturtyper. Det eksisterende ejeransvar efter § 44 opretholdes i det omfang, den ansvarlige efter direktivet ikke kan findes eller ikke har betalingsevne. Det ansvar ejeren ifalder efter § 44, svarer til det eksisterende ansvar - omfanget af ansvaret efter § 44 ændres ikke.

I vandforsyningsloven indføres der i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 3, stk. 1, litra a) sammenholdt med bilag III, punkt 6 om vandindvinding og vandopstemning et ubetinget offentligretligt ansvar for den ansvarlige.

Der indføres i overensstemmelse med direktivets artikel 3, stk. 1, litra a) sammenholdt med bilag III, pkt. 10 og 11, et ubetinget offentligretligt ansvar for fremstilling, håndtering og anvendelse m.v. af GMO'er efter lov om miljø og genteknologi.

Der gennemføres et ansvar på naturområdet (naturbeskyttelsesloven, skovloven, jagt- og vildtforvaltningsloven, Tøndermarskloven, vandløbsloven og råstofloven), for en miljøskade eller overhængende fare for miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, der skyldes uforsvarlig adfærd i forbindelse med de erhvervsmæssige aktiviteter, som ikke er omfattet af bilag III og ikke er forurenende. Som eksempler kan nævnes (for hård) skovning, (for hård) oprensning af vandløb, fiskeri med eksempelvis ulovlige fiskeredskaber, der skader beskyttede arter eller naturbeskyttelsesområder og redeplyndring.

Efter forslaget opretholdes det eksisterende ansvar for grundejer og -bruger efter lovgivningen på naturområdet. Dette ansvar er i visse sammenhænge mere vidtgående end ansvaret efter direktivet, da ejeren/brugeren af grunden ikke nødvendigvis er identisk med skadevolder. Grundejeransvaret opretholdes i de situationer, hvor skadevolder ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne. For så vidt angår manglende betalingsevne hos skadevolder er praksis i dag dog, at der kun gives påbud til den aktuelle grundejer, hvis den insolvente skadevolder er enten tidligere ejer eller tidligere bruger af ejendommen og har anrettet skaden i sin tid som ejer/bruger. Dette subsidiære ansvar for en miljøskade vil alene indebære pligt til genopretning efter de nugældende regler. Det vil sige, at der i disse tilfælde ikke vil blive stillet krav om afhjælpning efter direktivets regler, fx om kompenserende foranstaltninger

2.1.3. Gennemførelse af direktivets undtagelser

Direktivets bestemmelser om, at reglerne ikke finder anvendelse på nuklear/radioaktiv stråling, og en række internationale konventioner under FN's Søfartsorganisation (IMO), forudsat disse er trådt i kraft internationalt og i det pågældende medlemsland, gennemføres.

Direktivets regler om, at det heller ikke finder anvendelse på diffus forurening, krig, borgerlige uroligheder, naturbegivenheder af usædvanlig, uundgåelig og uafværgelig karakter art, og aktiviteter, der hovedsageligt tjener det nationale forsvar eller den internationale sikkerhed, gennemføres ligeledes.

Disse undtagelser er fastlagt i miljøskadeloven. Der henvises til bemærkningerne til § 4 i miljøskadeloven.

2.1.4. Den tidsmæssige afgrænsning for lovens anvendelse

Det foreslås, at loven træder i kraft den 30. april 2007, hvilket svarer til fristen for implementering af miljøansvarsdirektivet.

I overensstemmelse med direktivet foreslås det, at loven ikke finder anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forvoldt ved en emission, begivenhed eller hændelse, som fandt sted inden den 30. april 2007, og at loven heller ikke finder anvendelse på skader forvoldt ved en emission, begivenhed eller hændelse, som finder sted efter den 30. april 2007, når den følger af en bestemt aktivitet, som fandt sted og blev afsluttet inden denne dato.

Disse regler er gennemført i miljøskadeloven.

2.1.5. Artikel 8, stk. 3

Direktivets regel om, at hvis forureneren kan godtgøre, at en miljøskade eller en overhængende fare for en sådan miljøskade er forårsaget af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, gennemføres. Forureneren er dermed ikke forpligtet til at bære omkostninger i den forbindelse.

Det foreslås ligeledes i overensstemmelse med direktivet, at forureneren ikke skal bære

omkostningerne i forbindelse med en miljøskade eller en overhængende fare for en sådan miljøskade, når forureneren kan godtgøre, at forureningen er en følge af overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser over for emissioner eller hændelser, som forureneren selv var ansvarlig for

2.1.6. Anvendelse af direktivets muligheder for at lempede det ubetingede ansvar i artikel 8, stk. 4 a og b, (udtrykkeligt tilladte udledninger og udviklingsskader)

Det foreslås i miljøbeskyttelsesloven, havmiljøloven, råstofloven og i loven om miljø- og genteknologi, at forureneransvaret udformes sådan, at der er ansvar, medmindre forureneren godtgør, at forureningen er en (del af) en udtrykkelig tilladt udledning, og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd. Dette princip skal dog ikke gælde jordforureningsloven, der ikke indeholder en udtrykkelig undtagelse for skader, der er en følge af udtrykkeligt tilladte aktiviteter/udledninger. Derfor foreslås det, at det (allerede gældende) ubetingede forureneransvar i jordforureningsloven fastholdes, idet lempelsen for udtrykkeligt tilladte udledninger dog slår igennem på jordforureningslovens område, hvor direktivet indeholder skærpede krav (afhjælpskravene i forbindelse med en miljøskade

på vand eller beskyttede arter og naturtyper, der sker gennem en udtrykkeligt tilladt udledning til jorden).

Det foreslås desuden, at lempelsen af det ubetingede ansvar også gælder efter vandforsyningsloven for vandindvinding og efter vandløbsloven for opdæmning af vand. Den ansvarlige bærer herefter heller ikke på disse områder noget ansvar, hvis der er givet en udtrykkelig tilladelse, denne er overholdt, og der ikke er udvist uforsvarlig adfærd. Den udtrykkelige tilladelse kan være givet som en konkret tilladelse eller fremgå direkte af lovgivningen på miljø- og naturområdet – den skal blot kunne siges at være udtrykkelig.

Det foreslås desuden for vandindvinding og opdæmning af vand, at den ansvarlige ikke bærer noget ansvar for skader forårsaget af indvindingen eller opdæmningen, som ikke ansås for at ville forårsage en miljøskade ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor indvindingen eller opdæmningen fandt sted (udviklingsskade).

Forslaget til implementering indebærer ikke herudover fravigelser af det ubetingede ansvar. Det foreslås således ikke generelt at anvende lempelsesmuligheden i artikel 8, stk. 4, litra b) – udviklingsskader. Det betyder, at skadevolderen bærer et ubetinget ansvar for sådanne skader på alle andre områder end vandindvinding og opdæmning af vand, medmindre der indføres særlige regler om fordeling af det ubetingede ansvar mellem brugeren og producenten. Der henvises til bemærkningerne afsnit 2.1.7. nedenfor.

2.1.7. Producentansvar

Det fremgår af artikel 9 i direktivet, at direktivet ikke berører nationale lovbestemmelser om omkostningsfordeling i tilfælde af flere skadevoldere, navnlig ikke med hensyn til fordelingen af ansvaret mellem producenten og brugeren af produktet.

Det foreslås, at producenten eller importøren bærer et ubetinget ansvar på et offentligt grundlag meddelt ved påbud for en forurening eller fare herfor ved erhvervs mæssig anvendelse af pesticider, biocider og anvendelse af handelsgødning til jordbrugsformål, hvis denne skade eller fare er sket som følge af produktets særlige egenskaber (udviklingsskader) eller som følge af fejl i produktet. Det kan ramme de enkelte brugere uforholdsmæssigt hårdt, hvis de selv om anvendelsen beviseligt er sket efter forskrifterne for produktet – alligevel holdes ubetinget ansvarlige for skader som produktet forårsager. Brugeren skal i denne sammenhæng kunne godtgøre, at produktet er håndteret i overensstemmelse med de fastsatte forskrifter m.v., og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd.

F. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

Det foreslås ligeledes, at producenten bærer et ubetinget ansvar på et offentligt grundlag meddelt ved påbud for en skade eller en overhængende fare herfor ved erhvervsræssig anvendelse af affaldsstoffer (slam) og husdyrgødning til jordbrugsformål, hvis denne skade eller fare er sket som følge af fejl ved produktet. Ansvar omfatter således ikke skader som følge af produktets særlige egenskaber (udviklingsskader). Forslaget medfører, at der på dette område ikke er nogen, der er ansvarlig for udviklingsskader. Der er i den forbindelse lagt vægt på, at et ubetinget producentansvar for udviklingsskader på dette område ikke kan udelukkes at kunne påvirke den ønskede samfundsmæssigt nyttige genanvendelse negativt, med øget forbrænding eller deponering til følge. Der er i denne forbindelse lagt vægt på, at de danske krav til kvaliteten af slam er restriktive, og det anses derfor for nær usandsynligt, at en forskriftsmæssig anvendelse kan medføre skader. For husdyrgødning udformes det ubetingede ansvar for producenten sådan, at denne fortsat er ansvarlig, hvis husdyrgødningen indeholder væsentlige mængder af stoffer eller organismer, som er tilført husdyrgødningen (fejl ved produktet).

Producenten bærer det ubetingede ansvar på et offentligt grundlag, uanset om brugerens ubetingede ansvar på det konkrete område er lempet, fordi der kan siges at foreligge en udtrykkelig tilladelse, som beskrevet under afsnit 2.1.6. Lempelsen af brugerens ansvar slår således ikke igennem over for producenten.

Der er tale om en deling af ansvaret mellem producenten og brugeren.

Der foreslås desuden en deling af det ubetingede offentligt ansvar for erhvervsræssig anvendelse af genmodificerede organismer (GMO'er), således at alene producenten/importøren af GMO'er gøres ansvarlige for en miljøskaade eller en overhængende fare herfor, der skyldes fejl ved produktet eller produktets særlige egenskaber (udviklingsskader). Ansvar for andre end producenten/importøren, dvs. brugeren, foreslås som et skyldbaseret ansvar med omvendt bevisbyrde. Brugeren skal i denne sammenhæng kunne godtgøre, at produktet er håndteret i overensstemmelse med de fastsatte forskrifter m.v. og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd.

Producentens/importørens ubetingede ansvar på et offentligt grundlag er i denne sammenhæng en skærpende af gældende ret. Der kan fremover gives et påbud direkte til producenten/importøren om forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger.

Der henvises til pkt. 3.1.1.2. og 3.1.8. nedenfor.

2.1.8. Den ansvarliges pligter

Der gennemføres et ubetinget offentligt ansvar for at anmelde til de rette myndigheder, når der sker en miljøskaade eller en overhængende fare for en sådan miljøskaade på beskyttede arter og naturtyper, vand og jord. Det ubetingede ansvar påhviler den ansvarlige for erhvervsræssige, forurenende udledninger og for vandindvindings- og vandopdæmningsaktiviteter. Dette ubetingede ansvar gælder også for alle andre erhvervsræssige aktiviteter, der kan forårsage skade på beskyttede arter og naturtyper.

Herudover har den ansvarlige en forpligtelse til at afgive de nødvendige oplysninger til bedømmelse af forureningen, der kan udgøre en miljøskaade eller en overhængende fare herfor til myndighederne. Den ansvarlige har også pligt til med det samme at søge følgerne af en miljøskaade eller en overhængende fare herfor effektivt afværget eller begrænset.

Når der er truffet afgørelse om, at der foreligger en miljøskaade eller en overhængende fare herfor, er den ansvarlige forpligtet til at træffe de nødvendige afhjælpende og forebyggende foranstaltninger og bære omkostningerne i den forbindelse. Der henvises til punkterne 1.2.2., 1.2.3., 2.3. og 2.4. i miljøskadeloven.

2.1.9. Anmodning om foranstaltninger og klageadgang

I overensstemmelse med direktivets krav herom, gives den klageberettigede personkreds mulighed for at anmode myndigheden om at træffe en afgørelse om, hvorvidt en forurening/anden påvirkning eller en fare for en forurening/anden påvirkning udgør en miljøskaade eller en overhængende fare herfor.

Ligeledes i overensstemmelse med direktivets krav kan afgørelse efter lovforslaget påklages. Det foreslås, at afgørelsen, når den vedrører naturområdet, kan påklages til Naturklagenævnet, og at afgørelser, der vedrører miljøområdet, kan påklages til Miljøklagenævnet.

2.1.10. Myndighedssystemet

Miljøansvarsdirektivet foreslås som nævnt gennemført ved to lovforslag – det foreliggende forslag til lov om ændring af miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven, naturbeskyttelsesloven m.fl. og et forslag til en ny lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskaader – også kaldet miljøskadeloven.

Den kompetente myndighed bliver efter særlovene de eksisterende tilsyns- og godkendelsesmyndigheder – det vil sige kommunerne, henholdsvis Miljøministeriets lokale miljøcentre og regionerne for så vidt angår

råstofgrave. Tilsynsmyndigheden skal således efter det foreliggende lovforslag træffe afgørelse om, hvem der er offentligretlig ansvarlig og på hvilket ansvarsgrundlag. Ved anvendelse af miljøskadelovens definition af miljøskadebegrebet skal tilsynsmyndigheden efter særlovene også træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Når der efter dette lovforslag er truffet afgørelse om, hvem der er ansvarlig og på hvilket grundlag, og at der er tale om en miljøskade eller en overhængende fare for en sådan skade på baggrund af definitionen af begrebet miljøskade i miljøskadeloven, skal sagens videre behandling vedrørende afhjælpningen af en miljøskade eller forebyggelsen af en overhængende fare for en sådan miljøskade ske efter miljøskadeloven.

Den kompetente myndighed efter miljøskadeloven bliver de lokale miljøcentre. Dette vil indebære, at håndteringen af sagsbehandlingen vedrørende en miljøskade for en dels vedkommende vil blive overført fra den kommunale tilsynsmyndighed eller regionerne til de lokale miljøcentre under Miljøministeriet, efter at kommunalbestyrelsen eller regionerne har truffet afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en fare for en miljøskade, hvem der er ansvarlig og på hvilket ansvarsgrundlag. Det er således de lokale miljøcentre, som skal træffe beslutningen om hvilke afhjælpende foranstaltninger, der skal iværksættes.

2.1.11. Finansiell sikkerhedsstillelse

Der eksisterer i dag forskellige ordninger inden for finansiell sikkerhedsstillelse på såvel miljøområdet, som inden for andre områder. På miljøområdet kan særligt nævnes den lovpligtige forsikringsordning for villaolietanke på jordforureningslovens område, den lovpligtige fond/pulje-ordning, der dækker autoophuggeres forpligtelser efter offentligretlige påbud til fjernelse af affaldsoplæg på miljøbeskyttelseslovens område, og den lovpligtige finansielle sikkerhedsstillelse, som dækker forpligtelserne for virksomheder, der markedsfører elektrisk og elektronisk udstyr til at sikre behandling af elektronikskrot.

Ordningerne er alle kendetegnet ved kun at finde anvendelse på enkelte områder og efter særlige regler. Der findes ingen generelle regler om lovpligtige forsikringer på miljø- og naturområdet.

Med lovforslaget stilles der ikke forslag om obligatoriske ordninger for finansiell sikkerhedsstillelse. Det gøres dermed frivilligt for den ansvarlige, hvordan denne ønsker at dække sine betalingsforpligtelser efter lovforslaget. Når det statistiske datagrundlag for

beregning og udvikling af passende produkter vurderes at være tilstede, må det på det grundlag vurderes, hvorvidt der er behov for at fastsætte nærmere regler herfor.

Revisionsfirmaet KPMG har på Miljøstyrelsens anmodning udarbejdet en rapport om »Finansiell sikkerhedsstillelse til dækning af operatørens betalingsforpligtelser efter miljøansvarsdirektivet« for at kunne vurdere behovet for tiltag til at leve op til direktivets forpligtelse til at ansøre aktørerne på markedet for finansiell sikkerhed til at udvikle løsninger, så erhvervsvirksomhederne kan forsikre sig eller på anden måde ved bankgaranti eller pulje- og fondsordninger få afdækket det skadesansvar og de betalingsforpligtelser, som følger af direktivets regler.

I denne rapport anbefaler KPMG, at forpligtelsen til at ansøre markedet løftes ved, at lade markedet for finansiell sikkerhedsstillelse udvikle sig i takt med at det nødvendige statistiske grundlag (en registrering af data om antal omfattede skader, type og størrelse) tilvejebringes, og at det herefter på dette grundlag vurderes, om og i hvilket omfang, der er behov for at indføre finansiell sikkerhedsstillelse.

Der har ligeledes været kontakt til Forsikring & Pension i forbindelse med overvejelserne om, hvorvidt det kan lade sig gøre på nuværende tidspunkt at indføre regler om finansiell sikkerhedsstillelse. Forsikring & Pension har i den forbindelse påpeget, at tilvejebringelse af det rette statistiske registreringsgrundlag vil give det finansielle marked grundlag for at foretage sådanne beregninger af risiko og konsekvens, at det er muligt at fastsætte en pris der afspejler den faktiske risiko, og ikke har sådanne sikkerhedstillæg, at præmierne bliver prohibitive og for at kunne udvikle et passende produkt.

Ifølge Forsikring & Pension vil finansiell sikkerhedsstillelse ikke fuldt ud være tilgængelig, når de første skader omfattet af direktivet indtræder. Dette er dog altid et problem, når nye ordninger/regelsæt indføres. De eksisterende miljøforsikringer vil i de fleste tilfælde dække i et omfang, der svarer til operatørens forpligtelser efter gældende ret i dag. De vil ikke dække forpligtelserne efter miljøansvarsdirektivet til at træffe supplerende og kompenserende foranstaltninger.

Regeringen har besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe, som følger implementeringen af direktivet med henblik på at vurdere mulighederne for finansiell sikkerhedsstillelse, når det statistiske grundlag er til stede og inden for en rimelig tidshorisont i forhold til direktivets ikrafttræden. Arbejdsgruppen forventes at bestå af Økonomi- og Erhvervsministeriet (formand),

DI, Landbruget, Fiskerierhvervet, KL, Forsikring & Pension og de berørte ministerier.

3. Nærmere beskrivelse af ændringerne i de enkelte love

3.1. Lovforslaget vedrørende gennemførelse af miljøansvarsdirektivet

3.1.1. Miljøbeskyttelsesloven

3.1.1.1. Ændring af ansvarsgrundlaget

Med lovforslaget foreslås det at samle og ensarte ansvarsgrundlaget og øvrige bestemmelser for påbud om undersøgelser, forebyggelse og afhjælpning af forurening for så vidt angår forureninger, som sker efter den 30. april 2007.

Baggrunden for forslaget er i sammenhæng med implementeringen af miljøansvarsdirektivet et ønske om i øvrigt at samle og ensarte bestemmelserne om påbud over for forurening ved at sammenskrive de eksisterende påbudshjemler i jordforureningsloven og miljøbeskyttelsesloven. Med lovforslaget behandles alle forureninger sket efter den 30. april 2007 efter de samlede regler i miljøbeskyttelseslovens kapitel 8 a. Påbudskapitlet i jordforureningsloven ophæves i den forbindelse. Forureninger sket før den 30. april 2007 reguleres af de regelsæt, som de hidtil har været reguleret efter, men de relevante bestemmelser er nu samlet i miljøbeskyttelseslovens nye kapitel 8a. Der foreslås ingen ændringer i omfanget og karakteren af de foranstaltninger, der kan påbydes over for forureninger sket før den 30. april 2007 i forhold til gældende ret og praksis efter jordforureningsloven og miljøbeskyttelsesloven.

I den gældende jordforureningslov er der i dag et ubetinget forureneransvar for erhvervsmæssig og offentlig aktivitet suppleret af en bestemmelse om ansvaret for andre forureninger. Anvendelse af denne bestemmelse forudsætter, at forureneren har handlet uforsvarligt, eller at situationen er omfattet af strengere ansvarsregler, for eksempel færdselsloven. På dette ansvarsgrundlag meddeles påbud om undersøgelse og afhjælpende foranstaltninger.

Efter den gældende miljøbeskyttelseslov kan der meddeles påbud om, at undersøge og/eller afhjælp skader som følge af den forurening af naturressourcer, som ikke er omfattet af jordforureningsloven. Efter miljøbeskyttelsesloven kan der meddeles påbud om undersøgelse af forurening på grundlag af et tilsvarende ubetinget ansvar, men påbud om afhjælpning af forureningen kan alene meddeles, hvor forureningen er ulovlig og skyldes den ansvarliges fejl eller forsøm-

melse. Vurderingen af hvornår der foreligger fejl eller forsømmelser er meget streng i retspraksis.

Efter forslaget skal der fremover gælde et ubetinget forureneransvar for forurening som følge af erhvervsmæssig og offentlig aktivitet, suppleret af ansvar for andre forureninger. Dette ansvar for anden forurening fastlægges som i den gældende jordforureningslov, dvs. ansvaret for private forbliver et ansvar for uforsvarlig adfærd. Alle påbud om undersøgelse og afhjælpning af forurening forårsaget af erhvervsmæssig og offentlig aktivitet omfattet af miljøbeskyttelsesloven meddeles herefter på grundlag af det ubetingede forureneransvar.

Det ubetingede ansvar lempes dog i tilfælde hvor, forureneren godtgør, at forureningen/påvirkningen er i overensstemmelse med en udtrykkelig tilladelse, og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd. Dette princip skal dog ikke gælde for forureninger, som hidtil har været omfattet af jordforureningsloven, der ikke indeholder en udtrykkelig undtagelse for skader, der er en følge af udtrykkeligt tilladte udledninger. Det (allerede gældende) ubetingede forureneransvar i jordforureningsloven fastholdes således.

I forhold til meddelelse af påbud om afhjælpende foranstaltninger over for forureninger vil lovforslaget således medføre en skærpelse af det gældende ansvarsgrundlag efter miljøbeskyttelsesloven. Denne skærpelse skal dog ses i lyset af, at det i praksis er sådan, at størstedelen af de skader, der forårsages af forureninger, er reguleret af jordforureningsloven.

3.1.1.2. Producentansvar

Der foreslås med lovforslaget som nævnt under pkt. 2.1.7. indført en deling af det ubetingede ansvar på et offentligt grundlag for forureninger ved erhvervsmæssig og offentlig anvendelse af pesticider og biocider og ved erhvervsmæssig anvendelse af handelsgødning til jordbrugsformål. Ansvaret deles mellem producenterne og brugerne, således at producenten bærer et ubetinget ansvar, hvis forureningen er sket som følge af produktets særlige egenskaber (udviklingsskader) eller som følge af en fejl i produktet og brugeren kan godtgøre, at dennes anvendelse beviseligt er sket efter forskrifterne for produktet. Hvis forureningen er sket som følge af brugerens håndtering af produkterne i strid med forskrifterne, brugsvejledningen eller lignende, bærer brugeren ansvaret (et skyldbaseret ansvar med omvendt bevisbyrde).

Baggrunden for delingen af ansvaret er, at forårsages der forurening ved korrekt anvendelse af et produkt som følge af produktets særlige egenskaber, bør ansvaret for en sådan forurening bæres af producen-

ten. Producenten er nærmest til at bære risikoen ved produktets særlige egenskaber og fejl ved produktet i forhold til de særlige produkter, som dette ansvar er fastlagt for. Det drejer sig i forhold til miljøbeskyttelsesloven om pesticider, biocider og handelsgødning til jordbrugsformål.

Det foreslås ligeledes, at producenten bærer et ubetinget ansvar på et offentligretligt grundlag for en forurening eller en overhængende fare herfor ved erhvervs-mæssig og offentlig anvendelse af affaldsstoffer (slam) og husdyrgødning til jordbrugsformål, hvis forureningen er sket som følge af fejl ved produktet. Ansvaret omfatter således ikke forureninger som følge af produktets særlige egenskaber (udviklingsskader). Forslaget medfører, at der på dette område ikke er nogen, der er ansvarlig for udviklingsskader. Der er i den forbindelse lagt vægt på, at det ikke kan udelukkes, at et producentansvar for udviklingsskader på dette område kan indebære en væsentlig negativ effekt på den ønskede samfundsmæssigt nyttige genanvendelse, med øget forbrænding eller deponering til følge. Der er lagt vægt på, at de danske krav til kvaliteten af slam er restriktive, og det anses derfor for nær usandsynligt, at en forskriftsmæssig anvendelse kan medføre skader. For husdyrgødning udformes det ubetingede ansvar for producenten sådan, at denne fortsat er ansvarlig, hvis husdyrgødningen indeholder væsentlige mængder af stoffer eller organismer, som er tilført husdyrgødningen, og som ikke hidrører fra husdyrenes urin og fækalier (fejl ved produktet).

Producentansvaret indebærer en lempelse af det ubetingede ansvar for brugeren. Baggrunden for lempelsen er, at det kan ramme den enkelte bruger uforholdsmæssigt hårdt, hvis brugeren - selvom anvendelsen beviseligt er sket efter forskrifterne for produktet - alligevel holdes ubetinget ansvarlige for forureninger, som produktet forårsager. Brugeren skal for at undgå ansvaret kunne godtgøre, at produktet er håndteret i overensstemmelse med de fastsatte forskrifter m.v.

Producenten bærer det ubetingede ansvar på et offentligretligt grundlag, uanset om brugerens ubetingede ansvar på det konkrete område er lempet, fordi der kan siges at foreligge en udtrykkelig tilladelse, som beskrevet under afsnit 2.1.6. Lempelsen af brugerens ansvar slår således ikke igennem over for producenten.

Der er tale om en deling af ansvaret mellem producenten og brugeren.

Producentens/importørens ubetingede ansvar på et offentligretligt grundlag er i denne sammenhæng en skærpelse af gældende ret. Der kan fremover gives et

påbud direkte til producenten/importøren om forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger.

3.1.2. Jordforureningsloven

Med lovforslaget ophæves jordforureningslovens kapitel 5, som er påbudskapitlet. Påbudshjemlerne flyttes over i miljøbeskyttelsesloven, således at der ikke ændres på muligheden for at udstede påbud for forureninger sket før den 30. april 2007. For jordforureninger sket efter den 30. april 2007 skal påbud vedrørende både jordforureninger og andre forureninger udstedes efter de nye regler i miljøbeskyttelsesloven. De nye regler er dog udformet over den gældende model i jordforureningsloven.

3.1.3. Havmiljøloven

Det bemærkes, at der er forskel på direktivets ubetingede ansvar på et offentligretligt grundlag og det objektive erstatningsansvar, der gælder i havmiljøloven i dag, idet havmiljøloven alene opererer med et objektivt erstatningsansvar for bekæmpelsesudgifter, mens direktivets ansvar også omfatter pligt for den ansvarlige til at forebygge/bekæmpe en overhængende fare for en miljøskade eller en miljøskade og afhjælpe en opstået miljøskade og bære omkostningerne herved.

De forhold, der i dag er underlagt objektivt erstatningsansvar i havmiljøloven, vil fortsat have dette ansvarsgrundlag, men i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare herfor (i miljøansvarsdirektivets forstand) med det bredere indhold, som direktivet kræver (herunder afhjælpningspligt). Er der ikke tale om en miljøskade eller en overhængende fare herfor, vil havmiljølovens almindelige regler, herunder § 44, fortsat gælde. Ansvaret efter § 44 indtræder kun, hvis påvirkningen er i strid med loven eller tilhørende bekendtgørelser eller er omfattet af § 58 (om ulykker m.v.).

For de forhold, der i dag ikke er underlagt et objektivt erstatningsansvar i havmiljøloven, f.eks. faste stoffer i bulk (transport af lastede varer, der ikke er i container) indføres - i tilfælde af en miljøskade - det ubetingede ansvar på et offentligretligt grundlag i det omfang, som direktivet foreskriver, dvs. også pligt til at afhjælpe/bekæmpe skaden.

Direktivet giver mulighed for at lempe det ubetingede ansvar til et skyldbaseret ansvar med omvendt bevisbyrde, når der er tale om en miljøskade forårsaget af en aktivitet/udledning, som var udtrykkeligt tilladt.

Denne lempelsesmulighed anvendes ved gennemførelsen af miljøansvarsdirektivet. Kan den ansvarlige derfor godtgøre, at der er tale om en udtrykkelig tilladt

aktivitet/udledning og at den ansvarlige ikke har udvist uforsvarlig adfærd, ifalder denne ikke et ubetinget offentligretligt ansvar efter direktivets regler. Der er tale om et skyldbaseret ansvar med omvendt bevisbyrde, frem for et ubetinget ansvar.

For så vidt angår andre påvirkninger, f.eks. støj, vibrationer, invasive arter (medmindre disse kan kategoriseres som farligt/forurenende goods) og luftformige emissioner (der ikke dumper ned i havet), fastlægges et skyldbaseret ansvar i overensstemmelse med direktivets artikel 3, stk. 1, litra b), som regulerer andre erhvervsmæssige aktiviteter end de, der er omfattet af bilag III. Dette ansvar gælder kun for en miljøskade forårsaget på beskyttede arter og naturtyper.

Det ubetingede ansvar på et offentligretligt grundlag for aktiviteter, der er omfattet af direktivets bilag III rækker ud til 12 sømil for så vidt angår skader på vandmiljøet. Det vil sige, at sker der en forureningshændelse uden for de 12 sømil (søterritoriet), der medfører en miljøskade inden for søterritoriet, så ifalder det nævnte ansvar.

Det skyldbaserede ansvar for alle andre erhvervsmæssige aktiviteter end bilag III aktiviteter, der forårsager en miljøskade på beskyttede arter og naturtyper kan pålægges, hvis der ved uforsvarlig adfærd forårsages en miljøskade på søterritoriet eller i den eksklusive økonomiske zone - dog kun hvis et Natura-2000 område eller beskyttede arter befinder sig her.

Miljøansvarsdirektivets operatørbegreb gennemføres som »den for driften ansvarlige« af et skib, luftfartøj, en platform eller en rørledning, som følge af implementeringen af miljøansvarsdirektivet i havmiljøloven. Begrebet svarer til miljøansvarsdirektivets definition af »operatør«, som er den fysiske eller juridiske, privatretlige eller offentligretlige person, der driver eller kontrollerer den erhvervsmæssige aktivitet, eller som, såfremt dette fremgår af national lovgivning, har fået overdraget afgørende økonomisk beslutningsmyndighed med hensyn til den tekniske drift af aktiviteten, herunder indehaveren af en tilladelse til eller godkendelse af en sådan aktivitet eller den person, der registrerer eller anmelder en sådan aktivitet.

»Den ansvarlige for driften« antages for skibes vedkommende at være rederen, medmindre særlige forhold gør sig gældende. For platforme og rørledningers vedkommende er det normalt brugeren, hvilket er sammenfaldende med havmiljølovens anvendelse af samme begreb.

Det foreslås desuden at udvide havmiljølovens anvendelsesområde, fordi miljøansvarsdirektivet også omfatter en miljøskade eller en overhængende fare for

en miljøskade forvoldt ved forurening eller andre påvirkninger fra rørledninger.

Ændringen af anvendelsesområdet er endvidere nødvendig for at kunne overføre visse opretholdte miljø- og beredskabsbestemmelser vedrørende bl.a. rørledninger i lov nr. 292 af 10. juni 1981 om visse havanlæg.

3.1.4. Vandforsyningsloven

Der er ikke i den gældende vandforsyningslov hjemmel til at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger over for skader på naturressourcer, hvor skaden er opstået som følge af vandindvinding, men alene hjemmel til at påbyde, at ulovlige aktiviteter, f.eks. vandindvinding udover det tilladte, skal ophøre. Dette skal ses i sammenhæng med, at enhver vandindvinding medfører større eller mindre miljøpåvirkning. Alle indvindingstilladelser er derfor som udgangspunkt et udtryk for en afvejning af, hvor meget naturen og miljøet kan og skal tåle i forhold til behovet for vand.

Der gælder efter direktivet i udgangspunktet et ubetinget ansvar på offentligretligt grundlag for vandindvinding. Vandindvinding er en aktivitet på direktivets bilag III i det omfang, der er tale om en erhvervsmæssig aktivitet. Størstedelen af vandindvindingen (i hvert tilfælde målt i antal m³) må antages at have karakter af erhvervsmæssig aktivitet i miljøansvarsdirektivets forstand.

Samtidig påhviler der en meget stor del af dem, der er ansvarlig for denne indvinding, en forsyningsforpligtelse. Kun meget få af indvinderne – der rækker fra det lille almene vandværk, over landbruget (markvanding) til den store isfabrik og de meget store almene vandforsyninger - vil i øvrigt have en tilstrækkelig viden til at kunne forudse og dermed undgå skader som følge af en tilladt indvinding.

På den baggrund gennemføres det ubetingede ansvar for erhvervsmæssig og offentlig vandindvinding, idet ansvaret dog lempes efter direktivets artikel 8, stk. 4, litra a) og litra b) således, at der ikke vil være ansvar i de tilfælde, hvor den ansvarlige kan godtgøre, at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd, og at indvindingen er i overensstemmelse med en udtrykkelig tilladelse, eller indvindingen ikke ansås for at ville forårsage en miljøskade ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor den fandt sted (udviklingsskade).

En indvindingstilladelse vil typisk være tilstrækkelig præcis til at opfylde kravet til at være en udtrykkelig tilladelse i direktivets forstand.

Der er tale om et skyldbaseret ansvar med omvendt bevisbyrde for så vidt angår en miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de forårsaget ved erhvervsmæssig eller offentlig vandindvin­ding, bortledning af grundvand eller anden grundvandssæn­kning.

Der er tale om en udvidelse af vandforsyningslovens område, som hidtil ikke har rummet bestem­melser om skader. Indholdet af begrebet miljøska­de defi­neres i miljøskadelovens §§ 7-11, men afgørelsen af, hvorvidt der foreligger en miljøska­de, og hvem der er ansvarlig herfor træffer kommunalbestyrelsen efter vandforsyningsloven.

Lovforslaget indeholder en række forpligtelser om anmeldelse, forebyggelse og afværgelse, som ifølge direktivet skal rettes mod den ansvarlige for aktivite­ten. I lovforslaget er den ansvarlige ejeren af et vand­indvindingsanlæg eller den ansvarlige for driften af indvindingen eller for bortledning af grundvand eller anden grundvandssæn­kning.

3.1.5. Naturbeskyttelsesloven, skovloven, jagt- og vildtforvaltningsloven og Tøndermarskloven

Med lovforslaget ændres reglerne om den ansvarlige og ansvarsgrundlaget i sager om miljøska­de i disse love på naturområdet. Efter de gældende bestem­melser påhviler det ejeren eller brugeren af en ejendom at berigtige et ulovligt forhold. Dette gælder også i de situationer, hvor det ulovlige forhold er forårsaget af andre end ejer/bruger af ejendommen. I den forstand kan man tale om et objektivt grundejeransvar for berigtigelse af ulovlige forhold.

Forslaget vil i de situationer, hvor den ansvarlige for en miljøska­de eller en overhængende fare herfor (ope­ratøren) er en anden end ejendommens ejer eller bruger, flytte ansvaret for at berigtige et ulovligt forhold, der skyldes uforsvarlig adfærd, fra grundejer/bruger til den ansvarlige skadevolder efter direktivet.

En miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de efter disse love er alene en skade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, og ansvaret er et almindeligt skyldbaseret ansvar. Det påhviler tilsynsmyndigheden at påvise, at miljøskaden eller den overhængende fare herfor er sket som følge af uforsvarlig adfærd fra skadevolderens side.

3.1.6. Vandløbsloven

For størstedelen af de aktiviteter, der er omfattet af bestemmelser i vandløbsloven, er reglerne om den ansvarlige og ansvarsgrundlaget i sager om miljøskader og overhængende fare herfor som nævnt under pkt. 3.1.5., jf. ovenfor.

For miljøska­de og overhængende fare herfor, der opstår i forbindelse med erhvervsmæssigt anlæg og erhvervsmæssig drift af opstemningsanlæg, som er omfattet af miljøansvarsdirektivets bilag III, pkt. 6, gennemføres direktivets ubetingede ansvar på et offentligretligt grundlag. Dette ansvar lempes til et skyldbaseret ansvar med omvendt bevisbyrde, forudsat der er tale om en påvirkning, der var udtrykkeligt tilladt, det vil sige, at den ansvarlige skal påvise, der er handlet inden for rammerne af den meddelte opstemningstilladelse, og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd fra dennes side. Skadesbegrebet omfatter udover skade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder tillige skade på vand og jord. Miljøskadebegrebet fastlægges i miljøskadelovens §§ 7-11.

3.1.7. Råstofloven

For størstedelen af de aktiviteter, der er omfattet af bestemmelser i råstofloven, er reglerne om den ansvarlige og ansvarsgrundlaget i sager om miljøskader som nævnt under pkt. 3.1.5., jf. ovenfor.

For miljøska­de og overhængende fare herfor, der opstår i forbindelse med erhvervsmæssig håndtering af indvindingsaffald, som er omfattet af miljøansvars­direktivets bilag III, pkt. 13, gennemføres et ubetinget ansvar på et offentligretligt grundlag, som dog lempes til et skyldbaseret ansvar med omvendt bevisbyrde, forudsat at den ansvarlige kan påvise, der er handlet inden for rammerne af den meddelte indvindingstilladelse, og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd fra dennes side. Skadesbegrebet omfatter udover skade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder tillige skade på vand og jord. Miljøskade­begrebet fastlægges i miljøskadelovens §§ 7-11.

3.1.8. Miljø- og genteknologiloven

Aktiviteter omfattet af miljø- og genteknologiloven er som udgangspunkt forbundet med et ubetinget ansvar på et offentligretligt grundlag, idet sådanne aktiviteter er omfattet af miljøansvars­direktivets bilag III, punkt 10 og 11.

Der foreslås med lovforslaget indført et ubetinget producentansvar på et offentligretligt grundlag for en miljøska­de eller en overhængende fare herfor opstået i forbindelse med erhvervsmæssig anvendelse af genmodificerede organismer (GMO'er). Producenten/im­portøren bærer det ubetingede ansvar, hvis miljøska­den er sket eller den overhængende fare for en miljøska­de er indtrådt som følge af produktets særlige egenskaber (udviklingsskader) eller som følge af en fejl i produktet. Hvis miljøskaden er sket eller den overhængende fare herfor er indtrådt som følge af bru-

gerens håndtering af produkterne i strid med forskrifterne, brugsvejledningen e. lign., bærer brugeren ansvaret. Brugeren skal for at undgå ansvaret kunne godtgøre, at produktet er håndteret i overensstemmelse med de fastsatte forskrifter m.v., og denne ikke har udvist uforsvarlig adfærd.

Producentansvaret indebærer en lempelse af det ubetingede ansvar for brugeren.

Baggrunden for forslaget er, at forårsages der udviklingsskader ved korrekt anvendelse af et produkt som følge af produktets særlige egenskaber eller fejl ved produktet, bør ansvaret for en sådan skade bæres af producenten/importøren. Det kan ramme den enkelte bruger uforholdsmæssigt hårdt, hvis brugeren selvom anvendelsen beviseligt er sket efter forskrifterne for produktet – alligevel holdes ubetinget ansvarlige for udviklingsskader, som produktet forårsager.

Producentens/importørens ubetingede ansvar på et offentligt grundlag er i denne sammenhæng en skærpelse af gældende ret. Der kan fremover gives et påbud direkte til producenten/importøren om forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger i forhold til miljøskader eller overhængende fare herfor.

3.1.9. Fiskeriloven

Ændringerne til fiskeriloven er indeholdt i dette lovforslag og består i en bemyndigelse for fødevarerministeren til at udfærdige de nødvendige regler om miljøskade eller overhængende fare herfor på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder i en bekendtgørelse. Reglerne agtes udarbejdet – med de nødvendige modifikationer – nogenlunde som de regler, der efter lovforslaget foreslås for ændring af naturbeskyttelsesloven, herunder regler, der bemyndiger en myndighed under Miljøministeriet til – på baggrund af de oplysninger, der er tilvejebragt under Fødevarerministeriets behandling af sagen – at træffe afgørelse om, hvorvidt en konstateret skade er en miljøskade eller udgør en overhængende fare for en miljøskade, samt om, hvem der i givet fald er ansvarlig herfor. Der agtes indført klageadgang til Naturklagenævnet.

Når der er truffet afgørelse efter disse regler, sker sagens videre behandling i forhold til afhjælpning af en miljøskade og forebyggelse af en overhængende fare for en sådan miljøskade efter miljøskadeloven.

3.1.10. Forholdet til lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter

Med lovforslaget nyaffattes og tilføjes en række oplysningspligter i visse af de af lovforslaget berørte lo-

ve. Det bemærkes, at lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter finder anvendelse sideløbende med de i lovforslaget ændrede love, således at blandt andet § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter finder anvendelse fra det tidspunkt, hvor der foreligger en »konkret mistanke«.

I miljøbeskyttelsesloven indsættes med lovforslaget mulighed for påbud om tilvejebringelse af oplysninger jf. lovforslagets § 1, nr. 8 (§§ 64 l og 64 t). Bestemmelserne er nyaffattelser af gældende påbudsbestemmelser i miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven.

I havmiljøloven indsættes med lovforslaget en bestemmelse om, at den ansvarlige for driften efter anmodning fra tilsynsmyndigheden skal give alle oplysninger til brug for vurderingen af, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller overhængende fare herfor, jf. lovforslagets § 3, nr. 8 (§ 41 d).

Havmiljølovens § 39 foreslås samtidig ændret, så der gives miljøministeren hjemmel til bl.a. at udstede regler om indberetning og tilvejebringelse af oplysninger fra myndigheder og visse personer til brug for vurdering af forhold, der reguleres efter loven. I den forbindelse foreslås den gældende havmiljølovs § 38 om indberetningspligt ophævet, og hjemlen i 39 udnyttet til at udstede regler svarende til § 38 og miljøansvarsdirektivets indberetningsforpligtelser. § 38 fastslår, hvem der er ansvarlig for indberetning ved f.eks. udtømning i strid med loven, force majeure situationer, kollision, grundstødning, eller såfremt der af andre grunde er fare for udtømning o.a. Efter bestemmelsen er personer omfattet af indberetningspligten samtidig pålagt en oplysningspligt af hensyn til bekæmpelsesarbejdet.

Med den foreslåede ændring af vandforsyningslovens § 67 præciseres det, at der kan gives påbud efter bestemmelsen på ubetinget grundlag vedrørende alle de oplysninger, der har betydning for vandindvindingen, herunder også til vurderingen af, hvorvidt der foreligger en miljøskade, eller overhængende fare for en miljøskade som følge af vandindvinding, bortledning af grundvand eller anden sænkning af grundvandsstanden, samt at klarlægge årsagssammenhængen, omfanget og virkningerne af en miljøskade eller en mulig miljøskade.

I lovene på naturområdet (dvs. naturbeskyttelsesloven, skovloven, jagt- og vildforvaltningsloven, Tøndermarskloven, vandløbsloven og råstofloven) indføres der mulighed for at meddele påbud om oplysnin-

ger, undersøgelser m.v. til bedømmelse af, om sagen er omfattet af miljøskadeloven.

I husdyrloven er der ikke nye forslag om meddelelse af påbud om oplysninger, undersøgelser mv. ud over dem, der allerede findes i loven. Det samme er tilfældet for lov om miljø- og genteknologi.

I de tilfælde, hvor § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter finder anvendelse, vil oplysningspligterne ophøre med at gælde. Det vil være tilfældet, når myndigheden har en konkret mistanke om et strafbart forhold, også selv om forholdet endnu ikke er meldt til politiet, eller der ikke er truffet beslutning herom. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor den tilsynsmyndighed, der har truffet afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, har en konkret mistanke om et strafbart forhold, men endnu ikke har overgivet sagen til politiet. Ovennævnte gælder dog ikke, hvis de pågældende oplysninger ikke kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse. Der henvises endvidere til Miljøstyrelsens vejledning nr. 7 om anvendelse af retssikkerhedsloven på miljøområdet.

Hvis myndigheden vurderer, at den er inden for § 10's område, skal myndigheden vejlede den mistænkte om, at denne ikke er forpligtet til at afgive oplysninger.

På miljøbeskyttelseslovens område kan myndigheden selv fremskaffe oplysningerne på den ansvarliges regning efter miljøbeskyttelsesloven § 70 a og § 70 b, hvis den ansvarlige ikke frivilligt afgiver oplysningerne. På havmiljølovens område findes en tilsvarende hjemmel i havmiljølovens § 45 a, i vandforsyningsloven i § 65, stk. 5 og i husdyrbrugsloven i §§ 50 og 51.

På naturområdet og i lov om miljø- og genteknologi findes ikke en adgang til, at myndigheden kan fremskaffe oplysningerne på den ansvarliges regning svarende til miljøbeskyttelsesloven §§ 70 a og 70 b. Hvis påbud på naturområdet om at oplyse sagen ikke efterkommes på grund af, at der foreligger forhold omfattet af bestemmelsen i retssikkerhedslovens § 10, må myndighederne selv skaffe sig oplysningerne. Det må antages, at det afgøres efter almindelige erstatningsretlige synspunkter, om myndigheden kan forlange omkostningerne hertil refunderet af den ansvarlige. Da forudsætningen for et miljøansvar på naturområdet, er, at den ansvarlige har udvist uforsvarlig adfærd (et skyldbaseret ansvar), vil forudsætningen for refusion i de fleste tilfælde være til stede i de tilfælde, hvor der træffes afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller omfattende fare herfor, som er omfattet af miljøskadeloven.

3.2. Konsekvensændringer i anden lovgivning

3.2.1. Søloven

Den gældende § 206 i søloven udvider det objektive ansvar i sølovens § 191 for forurening forårsaget af tung olie, der udflyder eller udtømmes fra olielastskibe, til også at omfatte tung olie, herunder bunkersolie, der udflyder eller udtømmes fra andre skibe end olielastskibe.

I den periode, hvor HNS- og Bunkerskonventionerne ikke er trådt i kraft, skal miljøansvarsdirektivet gælde på dette område og ikke de særlige regler i sølovens kapitel 10. Ændringen af sølovens § 206 skal sikre, at økonomi- og erhvervsministeren får en hjemmel til at udstede regler om anvendelsen af miljøansvarsdirektivets ansvarsregler set i forhold til sølovens ansvarsregler, således at direktivets ansvarsregler anvendes i de tilfælde, hvor udflydning eller udtømming af olie fra andre skibe end olielastskibe forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade i direktivets forstand. Der indarbejdes på den baggrund en bemyndigelsesbestemmelse til økonomi- og erhvervsministeren i sølovens § 206, hvorefter ministeren kan udstede en bekendtgørelse, der bestemmer, at § 41 b i havmiljøloven, der gennemfører miljøansvarsdirektivets ansvarsregler, finder anvendelse i stedet for sølovens § 206, stk. 2, i tilfælde af miljøskade eller overhængende fare for miljøskade i direktivets forstand. Det er hensigten, at denne bekendtgørelse skal ophæves, når HNS- og Bunkerskonventionernes regler om ansvar skal finde anvendelse. Dette er helt i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivet. Retten til ansvarsbegrænsning efter konventionen om begrænsning af ansvaret for søretlige krav gælder også, hvor ansvaret afgøres efter direktivet, jf. § 206, stk. 5. Denne præcisering er også i overensstemmelse med direktivet.

3.2.2. Lov om visse havanlæg

Lov nr. 292 af 10. juni 1981 om visse havanlæg blev ophævet med ikrafttræden af lov nr. 1424 af 21. december 2005 om sikkerhed m.v. for offshoreanlæg til efterforskning, produktion og transport af kulbrinter (offshoresikkerhedslov), idet dog § 8, stk. 1-3, § 9, stk. 2, 4 og 5, §§ 12 og 13 og § 21, stk. 1, nr. 4, blev opretholdt for så vidt angår fare for forurening af havmiljøet, jf. § 74, stk. 1, i offshoresikkerhedsloven.

Med lovforslagets ændring af havmiljøloven til at omfatte en række bestemmelser om miljø- og beredskabsforhold bliver de ikraftholdte bestemmelser i havanlægsloven overflødige.

F. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

4. *Andre ændringer i lov om miljøbeskyttelse, lov om kemiske stoffer og produkter, lov om beskyttelse af havmiljøet og lov om miljø og genteknologi.*

4.1. *Lov om miljøbeskyttelse*

Ombudsmanden har den 12. januar 2005 afgivet udtalelse i en sag, (Ombudsmandens journalnummer 2003-1948-110), der skulle bedømmes efter husdyrgødningsbekendtgørelsen, og som rejste spørgsmål om kontinuitetsbrud. Ombudsmanden anså det for uheldigt, at lovgivningen på dette område ikke indeholder regler om kontinuitetsbrud og har henstillet, at der indsættes sådanne regler i lov om miljøbeskyttelse i forbindelse med en kommende revision af loven.

På denne baggrund foreslås der indført en generel regel om, at godkendelser, tilladelser og dispensationer efter loven eller regler udstedt i medfør heraf bortfalder, hvis de ikke har været udnyttet i tre sammenhængende år. Også naturbeskyttelsesloven, råstofloven, planloven og lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug indeholder regler om bortfald i tilfælde af kontinuitetsbrud.

Bestemmelsen finder for det første anvendelse, hvor en virksomhed eller aktivitet har været igangsat og derefter er blevet afbrudt. Bestemmelsen finder for det andet anvendelse, hvor en godkendelse m.v. ikke er påbegyndt udnyttet, og der ikke er fastsat andre regler om, at godkendelser m.v. skal udnyttes inden en særlig frist for ikke at bortfalde.

Med bestemmelsen lovfæstes generelt den hidtidige administrative praksis vedrørende kontinuitetsbrud, der har udviklet sig på området for miljøgodkendelser efter lovens § 33.

Praksis på dette område er i dag, at der efter et længerevarende ophold – typisk af ca. 3 års varighed – i en virksomheds drift, kræves en miljøgodkendelse, hvis driften genoptages. Denne periode kan efter en konkret vurdering være kortere eller længere. Begrundelsen for denne godkendelsespligt er dels, at omgivelserne i almindelighed vil have disponeret i tillid til, at virksomhedens drift er ophørt, dels at godkendelsen kan hvile på forældede vilkår, hvorfor forudsætningen for fortsat drift er en nyvurdering af virksomheden og vilkårene for driften.

Den foreslåede bestemmelse skønnes især at få betydning for godkendelser og tilladelser, der meddeles efter §§ 19, 28 og 33.

Særligt for godkendelser efter lovens § 33 vedrørende eksisterende husdyrbrug foreslås, at der skal gælde de samme regler om kontinuitetsbrud som efter § 33, stk. 3, i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Herefter gælder, at også hvis en godkendelse kun er blevet delvist

udnyttet over en periode, f.eks. ved at der ikke er indsat så mange dyr, som godkendelsen oprindeligt gav mulighed for, vil dette delvise ophør af udnyttelsen medføre, at godkendelsen bortfalder for den del, der ikke har været udnyttet. Miljøministeren foreslås bemyndiget til at fastsætte regler om helt eller delvist bortfald af andre afgørelser vedrørende eksisterende husdyrbrug end godkendelser efter lovens § 33.

Endvidere foreslås der indført en hjemmel for miljøministeren til at fastsætte regler om bortfald af tilladelser, godkendelser mv., der ikke er udnyttet inden udløbet af en nærmere fastsat frist.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 18.

4.2. *Lov om kemiske stoffer og produkter*

Ændringen af lov om kemiske stoffer og produkter har til formål at forbedre og ensarte kontrolindsatsen med plantebeskyttelsesmidler på jordbrug ved at indføre en énstregnet kontrol med jordbrugets anvendelse af plantebeskyttelsesmidler. Derudover gennemføres visse EU-krav til håndhævelse og gensidig anerkendelse af laboratorier. Endelig er der foreslået en præcisering af straffebestemmelserne.

Der henvises til lovforslagets § 5.

4.3. *Lov om beskyttelse af havmiljøet*

Det præciseres, at der gælder et forbud mod klapping (dumpning af optaget havbundsmateriale) uden forudgående tilladelse, ligesom der foreslås en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte regler om tilsynsmyndighedens virksomhed og en hjemmel for tilsynsmyndigheden til at lovliggøre ulovlige forhold. Herudover foreslås visse bestemmelser om beredskab m.v. for platforme og rørledninger, der delvist er nødvendiggjort af miljøansvarsdirektivet og i øvrigt skyldes ophævelsen af Transport- og Energiministeriets lov om havanlæg.

5. *De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige*5.1. *Lovforslaget vedrørende gennemførelse af miljøansvarsdirektivet*

Det antages, at der med gennemførelsen af miljøansvarsdirektivet ligger en ekstra opgave hos kommunerne med at screene påbudssager for, om der er tale om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, i alt i ca. 200 tilfælde om året. Det vurderes, at det vil være enkelt at træffe afgørelsen i det store flertal af sagerne. Desuden skønnes der at være et mindre tidsforbrug på at kommentere på de afgørelser om skader eller fare, der påklages. Det forventes, at ca. 10-20 % af afgørelserne vil blive påklaget.

Kommunerne vil dog i forhold hertil ikke længere skulle behandle de store komplicerede forureningssager, idet de efter lovforslaget og forslaget til miljøskadeloven vil overgå til de statslige miljøcentre, som miljøskader.

Lovforslaget forventes at medføre et svagt stigende antal påbudssager for tilsynsmyndighederne - primært kommunerne - på såvel miljø- som naturområdet pga. den udvidede mulighed for at udstede påbud på et ubetinget ansvarsgrundlag.

Samlet set skønnes dette at medføre en merudgift på 0,2 millioner kr. for kommunerne.

Regionsrådene skal vurdere om overhængende fare eller skete forureninger i råstofgrave indebærer en miljøskade eller en overhængende fare herfor i et begrænset antal tilfælde. Hertil kommer et begrænset tidsmæssigt merforbrug på at kommentere afgørelser om de pågældende skader, i det omfang disse påklages. Omvendt skal regionerne ikke forestå den videre sagsbehandling af en sag, efter der er truffet afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade eller en miljøskade, idet disse behandles af miljøministeren efter miljøskadeloven. Det skønnes umiddelbart, at udgifter og besparelser for regionsrådene i denne sammenhæng stort set vil udligne hinanden. Regionerne skal dog fremover håndtere alle forureningssager i råstofgravene og ikke alene de jordforureninger, der hidtil har været omfattet af jordforureningsloven. Disse andre forureninger vurderes dog at udgøre en forsvindende lille andel af forureningerne i råstofgravene.

På det statslige niveau forventes lovforslaget generelt at medføre flere klagesager pga. den udvidede klageadgang i lovforslaget, herunder muligheden for at klage til Miljøklagenævnet og Naturklagenævnet over manglende behandling af en sag, som en sag om en miljøskade.

I forhold til havmiljøloven vil der i et begrænset omfang være meromkostninger for de statslige miljøcentre under Miljøministeriet i forbindelse med håndtering af relevante indberetninger fra Forsvarsministeriet om olie- og kemikalieforurening af havet afhængig af den nærmere aftale om indberetningernes form og indhold samt sagsbehandlingsomkostninger i forbindelse hermed.

5.2. De øvrige lovændringer

Ændringen af lov om kemiske stoffer og produkter (lovforslagets § 5) medfører, at kun én myndighed fører det nødvendige tilsyn med plantebeskyttelsesmidler på jordbrug. Det betyder, at tilsynskompetence overføres fra kommunerne til staten. Det vurderes

ikke at indebære væsentlige eller øgede administrative konsekvenser for det offentlige som helhed. Kommunerne har i 1997 fået kompensation på 300.000 kr. årligt til det samlede tilsyn efter lovens § 46, stk. 1, hvilket i PL 2007 udgør ca. 400.000 kr. på årsbasis. Det forventes, at det samlede tilsyn også fremover vil ligge på dette niveau.

Forslaget til ændring af lov om miljø og genteknologi (lovforslagets § 6, nr. 10) kan potentielt medføre øgede omkostninger til Miljøklagenævnets sagsbehandling, idet der knytter sig nogle ekstra udgifter til de sager, som kræver deltagelse af beskikkede medlemmer. I gennemsnit beløber disse ekstra udgifter sig til ca. 8000 kr. pr. sag. I praksis er det dog usikkert, om forslaget vil få økonomiske og administrative konsekvenser, idet der hidtil ikke er behandlet klagesager på miljø- og genteknologilovens område.

Som følge af direktivets gennemførelse i henhold til fiskeriloven forudses begrænsede merudgifter for Fødevareministeriet, som afholdes inden for Miljøministeriets rammer.

6. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

6.1. Lovforslaget vedrørende gennemførelse af miljøansvarsdirektivet

For andre forureninger end jordforureninger sker der en skærpelse af ansvarsgrundlaget og dermed øges muligheden for at udstede påbud til forurenere på et ubetinget grundlag, hvorfor det som udgangspunkt må forudsættes, at der for disse forureninger i flere tilfælde vil kunne påbydes iværksættelse af afhjælpende foranstaltninger, hvis der er tale om en miljøskade. På havmiljølovens område vurderes omkostningerne ved afværgeforpligtelsen efter de foreslåede regler og påbud om undersøgelser at kunne blive noget større end efter de nugældende regler, idet kravene til afværgeforanstaltninger og undersøgelser især for så vidt angår skader på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder er mere vidtgående.

På vandforsyningslovens område foreslås ansvarsgrundlaget lempet således, at enhver erhvervsmæssig eller offentlig indvinding, bortledning eller anden sænkning af grundvandsstanden, som foretages i overensstemmelse med en udtrykkelig tilladelse, ikke medfører et ubetinget ansvar. For at pådrage sig et ansvar for at bære omkostninger til forebyggelse og afhjælpning af en miljøskade, skal der udvises uforsvarlig adfærd. Det forudses på den baggrund derfor ikke, at lovforslaget medfører store økonomiske konsekvenser.

Producenterne må i visse tilfælde forventes blive pålagt en del af omkostningerne til undersøgelser og afhjælpende foranstaltninger på de udvalgte områder, hvor ansvaret fordeles mellem brugere og producenter. Samlet set vil der dog ikke være tale om en udvidelse, idet de erhvervsmæssige og offentlige brugere tidligere har afholdt disse omkostninger.

Herudover vil erhvervslivet have udgifter til ændring af eventuelle (frivillige) forsikringer eller lignende ordninger.

De administrative konsekvenser for erhvervslivet af lovforslaget består i en omstillingsbyrde som følge af behovet for at sætte sig ind i dette nye regelsæt og vurdere behovet for omlægning af eventuelle frivillige forsikringer.

6.2. De øvrige lovændringer

Ændringen af lov om kemiske stoffer og produkter, hvorved der foreslås indført en énstrengt kontrol med jordbrugets anvendelse af plantebeskyttelsesmidler, vil medføre en mindre administrativ lettelse for de kontrollerede jordbrugere, idet de fremover kun skal kontrolleres af en myndighed mod tre i dag.

7. De miljømæssige konsekvenser

7.1. Lovforslaget vedrørende gennemførelse af miljøansvarsdirektivet

Lovforslaget sammen med lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven) vurderes at få positiv effekt på beskyttelsesniveauet i Danmark.

Lovforslaget vil få en betydelig generelt præventiv effekt, idet lovforslaget forventes at øge virksomhedernes incitamenter til forebyggelse. Det vil i sidste ende kunne forhindre eller begrænse tab af naturressourcer.

Ændringerne i søloven og lov om sikkerhed m.v. for offshoreanlæg indeholder ikke herudover miljømæssige konsekvenser.

7.2. De øvrige lovændringer

Indførelse af en énstrengt kontrol med jordbrugets anvendelse af plantebeskyttelsesmidler i lov om kemiske stoffer og produkter (lovforslagets § 5) kan medføre en mere effektiv håndhævelse. En mere effektiv håndhævelse forventes at indebære en begrænset positiv miljømæssig konsekvens, i det omfang håndhævelsen fører til en afdækning af flere overtrædelser.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Der er ingen administrative konsekvenser for borgere.

9. Forholdet til EU-retten

9.1. Lovforslaget vedrørende gennemførelse af miljøansvarsdirektivet

Formålet med lovforslaget er at gennemføre dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EF-Tidende, nr. L 143 af 30/04/2004 s. 0056 - 0075), inklusive dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/21/EF af 15. marts 2006 om håndtering af affald fra udvindingsindustrien og om ændring af direktiv 2004/35/EF (EU-Tidende 2006, nr. L 102, s. 15-33).

Miljøansvarsdirektivet skaber en fælles ramme for forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, herunder særligt i forhold til Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper og vilde dyr og planter og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger.

Lovforslaget, herunder reglerne om fastlæggelse af et producentansvar for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på udvalgte områder berører ikke Rådets direktiv 85/347/EØF af 25. juli 1985 om tilnærmelse af medlemsstaternes administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om produktansvar (produktansvarsdirektivet), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/34.

Efter produktansvarsdirektivet pålægges producenten et objektivt ansvar for skade, der forårsages ved en defekt ved hans produkt. Ved skade forstås efter direktivet personskade samt tingsskade, hvis den beskadigede genstand er beregnet til ikke-erhvervsmæssig benyttelse. Det er en betingelse, at produktet, som forårsager skaden, er produceret eller sat i omsætning af producenten.

Producentansvaret, som pålægges efter dette lovforslag på udvalgte områder, er et ubetinget ansvar for fejl ved produktet og udviklingsskader. Producentansvaret meddeles på baggrund af et offentligretligt påbud og pålægger producenten (eller importøren) at forebygge en overhængende fare for en miljøskade eller afhjælpe en allerede indtrådt miljøskade, der er forvoldt i forbindelse med brugerens forskriftsmæssige og erhvervsmæssige anvendelse af pesticider.

der, biocider og GMO'er og affalds- og gødningsstoffer til jordbrugsmæssige formål. De afhjælpende foranstaltninger over for indtrådte miljøskader på jord, vandmiljøet eller beskyttede arter og naturtyper kan alene bestå i miljøforbedringer og ikke i en økonomisk kompensation over for borgerne. Lovforslaget medfører således ikke en adgang til at kræve dækning for skade, som er omfattet af bestemmelserne i produktansvarsdirektivet.

Der henvises til bemærkningernes punkt 2.1.7., 3.1.1.2. og 3.1.8. hvor der redegøres nærmere for baggrunden for og omfanget af producentansvaret ifølge dette lovforslag.

9.2. De øvrige lovændringer

Ændringen af lov om kemiske stoffer og produkter gennemfører EU-krav til håndhævelse (vaskemiddelforordningen) og gensidig anerkendelse af laboratorier (ikkediskriminationsprincippet).

Det følger af artikel 18 i vaskemiddelforordningen, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 648/2004 af 31. marts 2004 om vaske- og rengøringsmidler, at kontrolmyndigheden skal kunne tilbageholde vaske- og rengøringsmidler, der ikke opfylder kravene i forordningen. De gældende bestemmelser giver mulighed for nedlæggelse af salgsforbud og påbud om at destruere ulovlige produkter på forsvarlig vis, men indeholder ikke en hjemmel til, at kontrolmyndigheden kan tage de ulovlige midler i deres varetægt.

Det følger af EU-retten, at der ikke må diskrimineres. Den nuværende henvisning til akkreditering af DANAK indebærer i praksis et diskriminerende krav om akkreditering af DANAK, hvis henvisningen ikke suppleres af en bestemmelse om gensidig anerkendelse af laboratorier og prøvningsorganer akkrediteret af et tilsvarende udenlandsk akkrediteringsorgan.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Sammen med forslaget til en ny miljøskadelov har lovforslaget været sendt i høring til:

Advokatrådet, Affald Danmark, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Akademikernes Centraladministration, Akademirådet, Altinex Oil, Amternes Vadehavssamarbejde, Amtsrådsforeningen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdstilsynet, Asfaltindustrien, Batteriforeningen, Benzinformandlernes Fælles Repræsentation, Beredskabsstyrelsen, Beskæftigelsesministeriet, Bilfærgernes Rederiforening, Biologforbundet, Boligselskabernes Landsforening, Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord, Brancheforeningen SPT, Bryggerforeningen, Byggesocietet, Campingrådet, Centralforeningen af autoreparatører i Danmark, Centralorganisationen af industriansatte i

Danmark CO-industri, CO-industri, Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering, Coop Danmark, DAKOFA (Dansk Komité for Affald) Danmarks Apotekerforening, Danmarks Cykle Union, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Fiskeriundersøgelser, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Statistik, Danmarks Turistråd, Danmarks Vindmølleforening, Danish Cable Protection Company, Dansk Akustisk Selskab, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Akvakultur, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Autogenbrug, Dansk Botanisk Forening, Dansk Byggeri, Dansk Byplanlaboratorium, Dansk Cyklistforbund, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Energi Brancheorganisation, Dansk Entomologisk Forening, Dansk ErhvervsFremme, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Fritidsfiskeriforbund, Dansk Galvanisør Union, Dansk Gartneri, Dansk Gasteknisk Center, Dansk Handel og Service (DHS), Dansk Industri, Dansk Kano og Kajak Forbund, Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Landbrug, Dansk Metal, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pelsdyravlerforening, Dansk Planteværn, Dansk Rideforbund, Dansk Sejlunion, Dansk Skovforening, Dansk Skytte Union, Dansk Sportsdykkerforbund, Dansk Standard, Dansk Textil og Beklædning, Dansk Transport og Logistik, Dansk Vandrelaug, Danske Fjernvarmeværkers forening, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Danske Havne, Danske Landskabsarkitekter, Danske Læskedrikfabrikanter, Danske Maritime, Danske Mejeriers Fællesorganisation, Danske Regioner, DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening), DASU (Dansk Automobil Sports Union), DBL (Institute for Health Research and Development), De Danske Skytteforeninger, De Samvirkende Købmænd, DELTA, Den Danske Dyrælgeforening, Den danske Landinspektørforening, Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole, Det Norske Veritas, DNV, Det Økologiske Råd, Det Økologiske Råd & Selskab, Direktoratet for FødevareErhverv, DONG, DTC, Dyrenes Beskyttelse, Erhvervs- og Boligstyrelsen, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Elfor, Elsam, Emballageindustrien, Embedslægeforeningen, Energi E2, ENERGINET.DK, Energistyrelsen, Entomologisk Fagudvalg, Eurofins, Farvandsvæsenet, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Finansministeriet, Finansrådet, FMK-sekretariatet, Forbrugerrådet, Forbrugerstyrelsen, FORCE Technology, Foreningen af Amternes Tekniske Chefer

(FATCH), Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark, Foreningen af Byplanlæggere (FAB), Foreningen af danske biologer, Foreningen af Danske Brøndborere, Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier, Foreningen af Danske Jordbrugskalkværker, Foreningen af Danske Kraftvarmeværker, Foreningen af Danske Privathavne, Foreningen af Forlystelsesparker i Danmark, Foreningen af Lystbådehavne i Danmark (Flid), Foreningen af Miljøakkrediterede Miljøcertifikatorer, Foreningen af miljømedarbejdere i kommunerne, Foreningen af Naturfredningsformænd i Danmark, Foreningen af politimestre i Danmark, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Vandværker i Danmark, Foreningen Bæredygtige Byer og Bygninger, Foreningen for Danmarks Fiskemal og Fiskeolieindustri, Foreningen for danske ral- og sandsugere, Foreningen Regnskovsgruppen Nepenthes, Forsikring & Pension, Forsvarskommandoen, Forsvarsministeriet, Forsvarets Bygningstjeneste, Forskningscenter Skov og Land, Freja Ejendomme A/S, Friluftsrådet, Fritidshusejernes Landsforening, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Fødevarestyrelsen, Genanvendelse af Organiske Restprodukter til Jordbrugsformål (BGORJ), Genvindingsindustrien, GEUS, Grafisk arbejdsgiverforening, Green Network, Greenpeace Danmark, GrænseRegion Syd, Grøn Livsstil, Grønne Familier, GTS (Godkendt Teknologisk Service), Hjortespring Miljø, HORESTA, Hess Denmark ApS, HTS-A Arbejdsgiver- og Erhvervsorganisationen, HTSI Erhvervsorganisationen, HUR, Håndværksrådet, IMOKA, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Ingeniørforeningen i Danmark, International Transport Danmark, Jordbrugets Bedrifts-sundhedstjeneste, Justitsministeriet, Kalk- og Teglværksforeningen, Kirkeministeriet, KL, Kolonihaveforbundet, Kommunale Tjenestemænd og overenskomstansatte (KTO), Kommunekemi, Konkurrencestyrelsen, Kort- og Matrikelstyrelsen, Kræftens Bekæmpelse, Kulturministeriet, Kyst, Land & Fjord, Kystdirektoratet, Københavns Havn, Landbrugets Rådgivningscenter, Landbrugsrådet, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen af Landsbysamfund, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, Landsforeningen Levende Hav, Landsforeningen Praktisk Økologi, LO (Landsorganisationen i Dan-

mark), Lægemedellindustriforeningen, Metal Søfart, Maskinmestrenes Forening, Mejeriforeningen, Miljøcenter Fyn/Trekantsområdet, Miljøcenter Horsens, Miljøcenter Nordjylland, Miljøcenter Vendsyssel, Miljøcenter Vest, Miljøcenter Vestjylland, Miljøcenter Viborg, Miljøcenter Østjylland, Miljøklagenævnet, Miljølaboratoriet Storkøbenhavn, Miljøsamarbejde mellem Ærøskøbing og Marstal Kommuner, Miljøsamarbejde Sønderjylland Nord, Miljøsamarbejde Vest, Miljøsamarbejdet i Frederiksborg Amt – Midt, Miljøsamarbejdet i Frederiksborg Amt – Vest, Miljøsamarbejdet i Frederiksborg Amt – Øst, Miljøsamarbejdet mellem Gentofte, Gladsaxe, Lyngby-Taarbæk og Søllerød Kommuner, Miljøsamarbejdet Trekant-Vest, MINA (Miljø- og Naturmedarbejdere i Amterne), Ministeriet for Familie- og Forbrugertilgængelighed, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Ministeriet for videnskab, teknologi og udvikling, MKL Sammenslutningen, Mærsk Olie & Gas A/S, Natur og Ungdom, Naturklagenævnet, NOAH, Nordisk konservatorforbund, Novo Nordisk, NSOC Danmark, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Organisationen Danske Museer, Parcelhusejernes Landsorganisation, Plantedirektoratet, Plastindustrien i Danmark, Rederiforeningen af 1895, Rederiet A. P. Møller, Realkreditrådet, Rederiforeningen for mindre skibe, RenoSam, Returbat, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, RO-VESTA Miljø, RUC (Roskilde Universitetscenter), Rådet for Større Badesikkerhed, Sammenslutningen af Danske Småøer, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, Samvirkende Danske Turistforeninger, SBS Byfornyelse s.m.b.a., Skatteministeriet, Skov & Landskab, Skovdyrkerne, SMOK (Sønderjyllands Modtageordning for Olie og Kemikalieaffald), Spildevandsteknisk Forening, Stats og Kommunalt Ansattes Forhandlingsfællesskab (SKAF), Statsansattes Kartel, Statsministeriet, Sundhedsstyrelsen, Sydjysk Miljøfællesskab, Søfartens Ledere – Dansk Navigatorforening, Søfartsstyrelsen, Sønderborg Områdets Miljøcenter, Teknologirådet, Teknologisk Institut, ToldSkat, Transport- og Energi ministeriet, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Uniscrap, VEMS (VestEgnensMiljøSamarbejder), Verdensnaturfonden, Vestsønderjyllands Miljøsamarbejde, Økologisk Landsforening, Økonomi- og Erhvervsministeriet, 3F (Fagligt Fælles Forbund), 92-gruppen for bæredygtig udvikling.

11. Vurdering af konsekvenser for lovforslaget

	Positive Konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Kommuner og regioner: Ingen Staten: Ingen	Kommuner og regioner: Ingen Staten: Ingen
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Kommuner: 0,2 Regioner: Ingen Staten: Ingen	Kommuner: Ingen Regioner: Ingen Staten: Begrænsede
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Begrænsede
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Mindre administrativ lettelse (lovforslagets § 5)	Meget begrænsede
Miljømæssige konsekvenser	Ja	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Formålet med lovforslaget er at gennemføre dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EF-Tidende, nr. L 143 af 30/04/2004 s. 0056 - 0075) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/21/EF af 15. marts 2006 om håndtering af affald fra udvindingsindustrien og om ændring af direktiv 2004/35/EF (EU-Tidende 2006, nr. L 102, side 15). Ændringen af lov om kemiske stoffer og produkter gennemfører artikel 18 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 648/2004 af 31. marts 2004 om vaske- og rengøringsmidler, og sikrer, at reglerne om gensidig anerkendelse af laboratorier ikke er i strid med diskriminationsforbuddet.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

(Lov om miljøbeskyttelse)

Til nr. 1

I noten til lovens titel indsættes en tilføjelse til note 1 vedrørende implementeringen af miljøansvarsdirektivet.

Til nr. 2

Ændringen er en konsekvensændring som følge af ændringen af miljøbeskyttelseslovens § 69.

Til nr. 3

Der gælder en pligt til at anmelde forureninger, som hidrører fra forhold eller indretninger, som man er ansvarlig for, jf. den gældende lovs § 71 og nu den foreslåede § 64 f. For at undgå, at flere bestemmelser fast-

lægger samme pligt, ophæves denne del af § 21. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til nr. 8 vedrørende § 64 f.

Til nr. 4

Ændringen er en konsekvensændring som følge af ophævelsen af § 83 c. Definitionen af jordforurening er med lovforslaget flyttet til § 64 c.

Til nr. 5

Forslaget nyaffatter miljøbeskyttelseslovens § 32, stk. 2, for at undgå tvivl om bestemmelsens indhold efter flere lovændringer, hvoraf en endnu ikke er trådt i kraft. Der er ikke i øvrigt tilsigtet nogen indholdsmæssig ændring.

Miljøbeskyttelseslovens § 32, stk. 2, havde i lovbestemt nr. 753 af 25. august 2001 følgende ordlyd: »Spildevandsplanen må ikke stride mod regionplanen og forudsætninger efter stk. 4«. Bestemmelsen

blev ved § 2 i lov nr. 1151 af 17. december 2003 nyaffattet til: »Spildevandsplanen må ikke stride mod vandplanen, jf. lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale beskyttelsesområder, regionplanen og forudsætninger fastsat efter stk. 4.« Denne nyaffattelse er ikke trådt i kraft endnu. Ifølge § 5, stk. 3, i lov nr. 1151 træder de ændringer, der følger af bl.a. § 2 i kraft i de enkelte amter, når der er offentliggjort en vandplan, der gælder for amtet, efter lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder.

Ikrafttrædelsesbestemmelsen blev imidlertid nyaffattet ved § 3 i lov nr. 570 af 24. juni 2005, hvor den har fået følgende ordlyd: »Miljøministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelsen af de ændringer, der følger af § 1, nr. 6-11, og 19, § 2, § 3 og § 4, stk. 2 og 3, jf. dog stk. 4. Ministeren kan fastsætte forskellige ikrafttrædelsestidspunkter for de enkelte vanddistrikter.« Ministeren har ikke udnyttet denne hjemmel endnu. Det vil i overensstemmelse med bemærkningerne ske samtidig med, at vandplanerne for de enkelte vanddistrikter bliver offentliggjort. De første vandplaner skal være endeligt vedtaget inden den 22. december 2009.

Ved § 1, nr. 26, i ændringslov nr. 569 af 24. juni 2005 blev »regionplanen« i § 32, stk. 2, ændret til »kommuneplanen«. Denne ændring trådte i kraft den 1. januar 2007, jf. lovens § 2, nr. 2, hvorefter den gældende bestemmelse har følgende ordlyd: »Spildevandsplanen må ikke stride mod kommuneplanen og forudsætninger efter stk. 4.« Denne ændring forholder sig ikke til den mellemliggende, ikke ikrafttrådte nyaffattelse. For at undgå tvivl om, hvorvidt ændringen fra »regionplanen« til »kommuneplanen« også gælder for ændringen i § 2 i lov nr. 1151 af 17. december 2003, nyaffattes bestemmelsen således, at »regionplanen« ændres til »kommuneplanen« i den endnu ikke ikrafttrådte nyaffattelse. Spildevandsplanen må fortsat ikke stride mod regionplanen, jf. § 5 i lov nr. 571 af 24. juni 2005 om ændring af lov om planlægning (Udmøntning af kommunalreformen).

Ændringen erstatter nyaffattelsen i § 2 i lov nr. 1151 af 17. december 2003 og skal derfor træde i kraft på samme tidspunkt som denne ellers skulle være sat i kraft, dvs. efter ministerens bestemmelse, når vandplanerne for de enkelte vanddistrikter bliver offentliggjort. Ministeren kan fastsætte forskellige ikrafttrædelsestidspunkter for de enkelte vanddistrikter. Nyaffattelsen af § 32, stk. 2, i § 2 i lov nr. 1151 af 17. december 2003 skal herefter ikke sættes i kraft.

Til nr. 6

Ændringen er en konsekvens af, at miljøbeskyttelseslovens § 83 a ophæves, og at bestemmelsen om påbud uanset rådighed nu fremgår af § 64 p.

Til nr. 7

Den, der meddeles og efterkommer et undersøgelsespåbud efter forslaget § 64 l, vedrørende jordforurening får de afholdte udgifter hertil refunderet af den tilsynsmyndighed, der har udstedt påbuddet, hvis der ved undersøgelsen ikke konstateres en forurening, eller forureningen ikke kan henføres til påbudsadressaten. Denne bestemmelse svarer til den gældende bestemmelse i jordforureningslovens § 76, stk. 4, som samtidig ophæves, jf. lovforslagets § 2, nr. 7.

Bestemmelsens anvendelsesområde i forhold til gældende ret fastholdes således, at bestemmelsen alene finder anvendelse i forhold til jordforureninger.

Til nr. 8

Der foreslås et nyt kapitel i miljøbeskyttelsesloven, som samler de bestemmelser, der fastlægger 1) pligterne for de ansvarlige for aktiviteter og anlæg til at anmelde og afværge forurening og overhængende fare for forurening, 2) tilsynsmyndighedernes pligt til at vurdere og afgøre om, en forurening indebærer en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade, der skal behandles efter miljøskadeloven og 3) tilsynsmyndighedernes beføjelser til at udstede påbud om vurdering og undersøgelse af og afhjælpende foranstaltninger over for mulige og skete forureninger. Undersøgelse og vurdering af og afhjælpende foranstaltninger over for mulige og skete forureninger har siden 1. januar 2000 været omfattet af enten miljøbeskyttelsesloven eller jordforureningsloven, afhængig af forureningens karakter og alder.

Til § 64 c

Definitionen af jordforurening i den foreslåede § 64 c svarer til den hidtidige definition af jordforurening i jordforureningsloven og i miljøbeskyttelseslovens § 83 c.

Lovforslaget indebærer, at det er nødvendigt at skelne mellem jordforureninger og andre forureninger omfattet af miljøbeskyttelsesloven, idet der samtidigt med, at reglerne om pligter, påbudsbestemmelser m.v. i forbindelse med skete forureninger og overhængende fare for forurening i øvrigt samles og ensartes, fastholdes enkelte særlige bestemmelser f.s.v.a. jordforurening, herunder lovforslagets § 1, nr. 7 ovenfor om erstatning for afholdte udgifter til efterkommelse af undersøgelsespåbud, og bemærkningerne til den foreslåede § 64 m, hvorefter der fortsat kan meddeles på-

bud om afhjælpende foranstaltninger over for en jordforurening, uagtet forureningen er i overensstemmelse med en udtrykkeligt meddelt tilladelse. Derudover er sondringen nødvendig for at opretholde de hidtidige påbudsregler for allerede stedfundne forureninger, hvor der gælder forskellige regler for jordforureninger og for andre forureninger indtil 30. april 2007, således at der ikke utilsigtet lovgives med tilbagevirkende kraft.

Tilførsel af stoffer og stofblandinger til jorden i forbindelse med jordbrugsmæssig spredning af slam, gødning og pesticider udgør i overensstemmelse med de gældende definitioner i bestemmelserne i jordforureningsloven og i miljøbeskyttelsesloven § 83 c ikke jordforurening i forhold til bestemmelserne i det foreslåede kapitel 8 a. Sådanne forureninger er omfattet af begrebet andre forureninger end jordforureninger, jf. den foreslåede stk. 2.

Til § 64 d

Efter § 64 d, stk. 1, anses forureneren først og fremmest som den, der driver eller drev den virksomhed, eller anvender eller anvendte det anlæg, hvorfra forureningen eller en mulig forurening hidrører. Bestemmelsen er affattet som den gældende jordforureningslovs § 41, stk. 3, nr. 1, 1. pkt.

Begrebet erhvervsmæssigt eller offentligt øjemed skal forstås i overensstemmelse med det tilsvarende begreb i den gældende jordforureningslovs § 41, stk. 3. Der indebærer, at begrebet ikke omfatter private, fysiske og juridiske personers virksomhed, anlæg eller aktiviteter, som ikke sker eller drives i erhvervsmæssig øjemed. Denne virksomhed m.v. kan imidlertid fortsat være omfattet af begrebet virksomhed i miljøbeskyttelseslovens § 42.

For så vidt angår begrebet »offentligt øjemed« be mærkes, at dette er bredere end miljøskadelovens anvendelsesområde. Mens miljøskadelovens begreb erhvervsmæssig aktivitet kun omfatter offentlige aktiviteter, som ikke har karakter af myndighedsudøvelse, er enhver offentlig aktivitet fortsat omfattet af bestemmelsen i § 64 d, stk. 1.

Det er den, der driver eller drev virksomheden, der kan mødes med påbud efter bestemmelsen. Det, at man ejer grund, bygninger eller anlæg, er således ikke i sig selv tilstrækkeligt til, at påbud kan meddeles.

En ansat vil ikke kunne betragtes som forurener og mødes med påbud, uanset at denne som led i arbejdet har været årsag til spild eller udledning på jorden, vandløb eller til grundvandet.

En panthaver, der overtager en virksomhed uden at drive denne videre, vil ikke kunne mødes med et på-

bud, da panthaveren ikke vil kunne betragtes som driftsherre. Det samme gælder en långiver eller anden financier alene i sin egenskab af långiver.

En långiver, der f.eks. tager en virksomhed til brugelig pant eller i forbindelse med en tvangsauktion overtager en virksomhed og som ejer viderefører virksomheden, vil kunne mødes med påbud, hvis virksomheden herefter forårsager forurening, eller hvis der hviler eller er forvarslet et påbud på virksomheden, jf. § 64 q, stk. 5.

Bestemmelsen i § 64 d, stk. 1 omfatter alene forureninger, der hidrører eller kan hidrøre fra aktiviteter eller anlæg knyttet til offentlig eller privat virksomhed, herunder forureninger, der sker fra oplag af affald eller stoffer, der f.eks. anvendes eller blev anvendt i produktionen, på den ejendom, hvorfra virksomheden drives eller blev drevet.

Bestemmelsen omfatter også mobile anlæg, hvad enten der er tale om egentlige driftsanlæg, for eksempel transportable asfaltanlæg, spildevandsanlæg m.v. eller transportanlæg (lastbiler, tankvogne m.v.). En transportør af stoffer og produkter kan derfor mødes med påbud, hvis en forurening sker fra en tankvogn, lastbil el.lign. under transporten eller i forbindelse med levering af stoffer, produkter eller materialer, herunder eksempelvis også affald.

Forureningen skal være eller kunne være forårsaget af den pågældende virksomhed. Det er ikke tilstrækkeligt, at der findes en forurening på den grund, hvor virksomheden er beliggende.

Skyldes forureningen en udledning fra en virksomheds drift, kan virksomheden (driftsherren) påbydes såvel undersøgelser som afhjælpende foranstaltninger, hvad enten udledningen skyldes overtrædelser af vilkår, uforsvarlig adfærd hos en ansat, en dårlig installation eller et hændeligt uheld m.v., jf. dog den foreslåede § 64 l om begrænsning i adgangen til at meddele påbud om undersøgelse af ældre forureninger, den foreslåede § 64 m om begrænsninger i adgangen til at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger over for nyere forureninger, og lovforslagets § 64 n om den mere begrænsede adgang til at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger over for ældre forureninger.

Den virksomhed, der anses som forurener i forhold til bestemmelserne i dette kapitel, kan naturligvis efter almindelige erstatningsretlige regler søge regres over for den, der direkte forårsagede forureningen eller bidrog til, at forureningen fandt sted.

Der foreslås en subsidier bestemmelse i stk. 2, hvis anvendelse forudsætter, at forureneren har handlet uforsvarligt, eller at situationen er omfattet af strenge-

F. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

re ansvarsregler, for eksempel færdselsloven. En bilist, som forårsager en forurening i forbindelse med et færdselsuheld, vil være omfattet. Bestemmelsen er affattet, så den omfatter de forurenere, som hidtil har været omfattet af den gældende jordforureningslovs § 41, stk. 3, nr. 2.

Miljøstyrelsen har ved administrationen af jordforureningslovens § 41, stk. 3 lagt til grund, at der principalt skal meddeles påbud om undersøgelse og afhjælpende foranstaltninger til forurenere, som defineret i den gældende jordforureningslovs § 41, stk. 3, nr. 1 og alene subsidiært meddeles påbud til forurenere omfattet af den gældende § 41, stk. 3, nr. 2. Det er denne praksis, som afspejles i lovtæksten.

Forurenersansvaret i stk. 1 må anses som principalt i den forstand, at hvor en forurening stammer fra aktiviteter eller anlæg, der udføres eller drives som led i erhvervsmæssig, herunder offentlig virksomhed, skal tilsynsmyndigheden meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger til den driftsherre, der er ansvarlig for den virksomhed eller det anlæg, som er kilde til forureningen, uagtet at forureningen kan være forårsaget af andres handlinger eller undladelser. Dette må gælde uagtet, at disse andre måtte kunne anses som forurenere efter bestemmelsen i den foreslåede stk. 2 om »andre, der har forårsaget en forurening, hvis denne forurening skyldes uforsvarlig adfærd eller en adfærd, der er omfattet af strengere ansvarsregler efter loven.«

Der gælder særlige regler for den, der bruger affald til jordbrugsformål, pesticider m.m. og for producenterne af sådanne, jf. henvisningen hertil i stk. 1 og bemærkningerne til § 64 e nedenfor. Uanset dette gælder § 64 d for forureninger, som skyldes uheld m.v. i forbindelse med opbevaringen af de omhandlede stoffer.

Til § 64 e

Med lovforslaget foreslås særlige regler ved anvendelse af affaldsstoffer og gødning, herunder husdyrgødning, til jordbrugsformål og af pesticider og biocider i erhvervsmæssigt og offentligt øjemed efter den 30. april 2007.

Med bestemmelsen indføres et offentligretligt producentansvar for skader som følge af de særlige egenskaber, som de omfattede produkter har. Om baggrunden henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 3.1.1.2.

Producentansvaret er subsidiært. Dette indebærer, at udgangspunktet fortsat er, at det er den erhvervsmæssige eller offentlige virksomhed, der bruger disse produkter, der anses som forurenere og dermed rette adressat for afgørelser efter dette kapitel, herunder påbud om at undersøge, vurdere og afhjælp forurenin-

ger som følge af brugen – anvendelsen af disse produkter.

Kan brugeren imidlertid godtgøre, at produktet er anvendt i overensstemmelse med forskrifterne herfor, og at der ikke i øvrigt er udvist uforsvarlig adfærd i forbindelse hermed, kan producenten eller importøren under visse betingelser anses som forurenere og dermed rette adressat for afgørelser efter dette kapitel. Ved forskrifterne skal i denne bestemmelse både forstås den gældende regulering f.eks. slambekendtgørelsen, men også f.eks. brugsvejledninger, producentanvisninger og lignende.

Det foreliggende lovforslag fastlægger et ubetinget producentansvar for produktets egenskaber ved erhvervsmæssig og forskriftsmæssig anvendelse af pesticider, biocider og anden gødning end husdyrgødning, jf. den foreslåede stk. 2, nr. 2. Modsat ansvaret i stk. 2, nr. 1, jf. herom nedenfor omfatter producentansvaret for disse produkter såvel fejl i produktet som udviklingsskader, dvs. skader som følge af produktet, uanset om producenten kunne påvise, at produktet ikke ansås at ville forårsage en skade ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det pågældende tidspunkt.

For så vidt angår den erhvervsmæssige anvendelse af affald til jordbrugsformål er producentansvaret i stk. 2, nr. 1 foreslået udformet således, at producenten er ansvarlig for skader som følge af fejl ved produktet, altså hvor affaldsproduktet ikke har opfyldt de fastsatte kvalitetskrav, jf. § 7 i bekendtgørelsen om anvendelse af affald til jordbrugsformål, hvorefter affaldet skal overholde de fastsatte grænseværdier for en række stoffer og ikke må indeholde væsentlige mængder af andre miljøskadelige stoffer.

For så vidt angår den erhvervsmæssige anvendelse af husdyrgødning er producentansvaret i stk. 2, nr. 1 udformet således, at producenten er ansvarlig for skader, som skyldes, at husdyrgødningen har indeholdt væsentlige mængder af stoffer eller organismer, der ikke hidrører direkte fra husdyrenes urin og fækalier, men som er tilført husdyrgødningen. Producentansvaret vil gælde, uanset hvordan disse fremmede elementer er tilført den leverede gødning.

Ansvar for udviklingsskader, jf. ovenfor, gælder således kun produkter omfattet af stk. 2, nr. 2.

Producentansvaret indføres som led i implementeringen af miljøsvarsdirektivet, men vil fremover gælde såvel for forureninger, der indebærer en miljøskade eller en overhængende fare herfor, som for øvrige forureninger. Der indføres et tilsvarende ansvar for miljøskade eller overhængende fare for miljøska-

de for producenter og importører af genetisk modificerede organismer, se lovforslagets § 6.

Baggrunden for at lempe brugerens ansvar er, at det vurderes som meget bebyrdende i forhold til brugeren at lade denne bære et ubetinget ansvar også for skader som følge af fejl ved disse produkter eller for så vidt angår pesticider, biocider og handelsgødning disse produkters særlige egenskaber i øvrigt. Brugeren ville i så fald i disse tilfælde være henvist til at anlægge et civilretligt søgsmål med krav om erstatning for afholdte udgifter til opfyldelse af de offentligretlige påbud om undersøgelser og vurdering af og afhjælpende foranstaltninger over for forureningen efter denne lov eller miljøskadeloven.

Det bemærkes, at producenternes ansvar på enkelte områder er skærpet i forhold til det ansvar, der gælder for de erhvervs-mæssige og offentlige forurenere i øvrigt i lyset af miljøsvarsdirektivets udgangspunkt om ubetinget ansvar for omfattede aktiviteter. Begrænsningen efter § 64 i, stk. 2, nr. 3 for så vidt angår miljøskader eller en overhængende fare for miljøskader, og den tilsvarende begrænsning efter § 64 m, stk. 3, nr. 4 i adgangen til at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger over for nye forureninger i de tilfælde, hvor forureningen er i overensstemmelse med en udtrykkelig tilladelse, kan således ikke gøres gældende af producenten.

Som eksempel på en forurening, hvor et producentansvar kunne gøres gældende efter stk. 2, nr. 1, kan nævnes en landmands udspreddning af spildevandsslam, hvor forureningen forårsager skader som følge af, at spildevandsslammet indeholdt ikke tilladte stoffer og ikke var undersøgt korrekt. En landmands spild af en større mængde pesticider som følge af overfyldning af en tank eller lignende vil derimod være omfattet af stk. 1.

Til § 64 f

Bestemmelsen erstatter reglerne i den gældende miljøbeskyttelseslovs § 21, 1. led og § 71, stk. 1, som ophæves.

I forhold til de gældende regler udvides anvendelsesområdet. Forslagets § 64 f fastlægger en pligt til at anmelde i alle tilfælde, hvor der opstår overhængende fare for væsentlig forurening eller væsentlig forurening. Hidtil har der i medfør af § 21, 1. led været en anmeldningspligt for den, der forårsagede en jordforurening – men ikke andre forureninger, og i medfør af § 71 en anmeldningspligt ved overhængende fare for væsentlig forurening eller væsentlig forurening, uanset om forureningen var en jordforurening eller ej, men

alene hvis forureningen eller den overhængende fare for forurening skyldes driftsforstyrrelser eller uheld.

Det findes mest hensigtsmæssigt at have en anmeldningspligt, der gælder for alle tilfælde af væsentlige forureninger og overhængende fare for væsentlig forurening, sådan at den, der skal anmelde ikke i situationen har grund til at overveje, hvorvidt der nu er anmeldningspligt eller ej. Det bemærkes i den sammenhæng, at de hidtidige reglers sondring mellem typer af forurening, og hvorledes en forurening eller en overhængende fare for forurening er opstået, næppe har haft afgørende betydning for anmeldelse af forurening og overhængende fare for forurening i praksis.

Det følger endvidere af miljøsvarsdirektivet, at alle miljøskader og overhængende fare for miljøskader skal anmeldes. I de situationer, hvor forurening sker, er der sjældent grundlag eller mulighed for at vurdere, hvorvidt en forurening medfører eller ville kunne medføre en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, men da der med den foreslåede bestemmelse er indført en anmeldningspligt ved al væsentlig forurening eller overhængende fare for forurening, vil en sådan vurdering heller ikke være nødvendig på det tidspunkt, hvor der skal anmeldes.

Pligten til at anmelde forureningen eller den overhængende fare for forurening til tilsynsmyndigheden gælder som hidtil, uanset om faren afværges, eller der straks sker en fuldstændig oprensning efter forureningen, da myndigheden skal have mulighed for at vurdere, om forureningen eller den overhængende fare for forurening indebærer, at anlæg, arbejdsprocesser m.v. bør ændres for at undgå nye tilfælde af forurening eller overhængende fare for forurening.

I forhold til den gældende § 71, stk. 1 foreslås det gældende væsentlighedsbegreb ikke ændret. Udgangspunktet i forhold til vurderingen af, om der er tale om væsentlig forurening er som hovedregel, at forurening ikke vil blive anset som væsentlig, hvis den er i overensstemmelse med foreliggende emissionsnormer, og der i øvrigt ikke er grund til at formode, at forureningen giver anledning til ikke forudsete problemer.

Forhold og indretninger, som nævnt i bestemmelsen, skal forstås som omfattende ethvert forhold eller indretning, som kan give anledning til forurening. Bestemmelsen omfatter således også forhold m.v., som vedrører boliger.

Til § 64 g

Den foreslåede bestemmelse pålægger den ansvarlige for det forhold eller den indretning, der har givet anledning til forurening eller overhængende fare for

forurening, en pligt til at søge yderligere forurening eller overhængende fare for forurening afværget eller begrænset. Forhold og indretninger, som nævnt i bestemmelsen, skal forstås som anført i bemærkningerne til § 64 f ovenfor.

Som eksempel kan peges på den situation, hvor en olietank er væltet eller er ved at vælte. Den ansvarlige for forholdet vil i det tilfælde have pligt til at rejse tanken op eller forhindre, at tanken vælter. Et tilsvarende eksempel er, hvor et rør springer læk. Den ansvarlige har i den situation pligt til straks at søge lækagen tætnet eller få stillet en beholder under lækagen.

En sådan pligt har hidtil været forudsat i miljøbeskyttelseslovens § 71, stk. 2 og må da også antages at have fulgt af lovens forbud mod forurening af vand, jord og undergrund sammenholdt med kravet om genopretning af ulovlige forhold, jf. lovens hidtidige § 69, stk. 1, nr. 2; og den foreslåede § 64 m om afhjælpende foranstaltninger over for overhængende fare for forurening og forurening. Det skal dog bemærkes, at miljøbeskyttelsesloven § 71, stk. 2 ikke er strafbelagt, hvilket er tilfældet med den foreslåede § 64 g, jf. den foreslåede bestemmelse lovforslagets § 1, nr. 31 (om § 110, stk. 1, nr. 17).

En pligt til at afværge eller forebygge yderligere forurening eller fare for forurening, følger også af miljøansvarsdirektivet (artiklerne 5 og 6) for så vidt angår miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade.

Til § 64 h

Bestemmelsen definerer miljøskade, overhængende fare for miljøskade samt hvem, der kan anses som ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade. Den ansvarlige for en miljøskade skal forstås som forurenere defineret i § 64 d og § 64 e, hvis forureningen hidrører fra en erhvervs-mæssig aktivitet omfattet af miljøskadeloven.

Til § 64 i

Hvornår en negativ påvirkning kan antages at indebære en miljøskade, defineres i miljøskadeloven. Erhvervs-mæssig aktivitet defineres ligeledes i miljøskadeloven og skal ikke forveksles med begrebet erhvervs-mæssigt og offentligt øjemed, som beskrevet i bemærkningerne til lovforslagets § 64 d. Det følger endelig af den foreslåede bestemmelse i miljøskadelovens § 59, at bestemmelsen omfatter forureninger efter den 30. april 2007.

Det følger af bestemmelsen, at tilsynsmyndigheden i de tilfælde, hvor der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal træffe udtrykkelig afgørelse herom. Der skal dog ikke træffes afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en

overhængende fare for en miljøskade, hvis der ikke er en adressat for afgørelsen, dvs. i de tilfælde, hvor det ikke kan fastslås, hvem den ansvarlige, der har forårsaget forureningen, er.

Indebærer forureningen en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som en forurener er ansvarlig for, skal sagen overdrages til miljøministeren (forventes delegeret til de lokale miljøcentre under Miljøministeriet) og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Er det ikke tilfældet, skal sagen behandles efter de øvrige bestemmelser i dette kapitel og afgørelsen om, at der ikke foreligger en miljøskade vil således ligge implicit i sagens videre behandling. Der henvises i øvrigt til den foreslåede § 64 k, hvorefter en klageberettiget under visse betingelser kan kræve, at der træffes afgørelse.

Det følger af bestemmelsen i stk. 2, at der ikke skal træffes afgørelse om, hvorvidt en forurening indebærer en miljøskade, hvor forurenere kan godtgøre, at 1) forureningen er forårsaget af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) forureningen er en følge af overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser over for forurening, som følge af forurenerens aktiviteter, eller 3) miljøskaden ikke skyldes den ansvarliges egen uforsvarlige adfærd, og at miljøskaden er forvoldt ved en udledning eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes uforsvarlig adfærd.

Af stk. 3, følger, at der ikke kan træffes afgørelse om, hvorvidt forureningen indebærer en overhængende fare for miljøskade, hvor forurenere kan godtgøre, at forureningen enten er forårsaget af en tredjemand eller er en følge af ufravigelige forskrifter (nr. 1 og 2 ovenfor).

Det fremgår heraf, at der heller ikke i alle tilfælde, hvor det er fastslået hvilken eller hvilke forurenere, der har forårsaget forureningen, og at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare herfor, træffes afgørelse, om forureningens videre behandling efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovenfor beskrevne ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, skal sagen derfor ikke overdrages til miljøministeren (de statslige miljøcentre under Miljøministeriet) til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den eventuelt fortsatte behandling af sagen vil herefter ske efter reglerne i dette nye kapitel 8 a i loven.

For så vidt angår undtagelsen, som nævnt i stk. 2, nr. 3 bemærkes, at denne lempelsesmulighed er fastsat i direktivets artikel 8, stk. 4, litra a. Det er ikke alle tilladelser/godkendelser, der kan leve op til direktivets ordlyd. Det er Miljøministeriets vurdering, at »en udtrykkelig tilladelse« vil være en tilladelse, hvor der er taget stilling til mængden og karakteren af udledningen, herunder (hvor relevant) i hvilket tidsrum, den kan udledes (f.eks. samlet mængde af stof udledt over måned eller et år og max. koncentrationer af stoffet i udledningen) – og hvordan og til hvilken ressource udledning kan ske. Det kan for eksempel dreje sig om, fra hvilket udledningspunkt der må udledes spildevand i forhold til et overfladevandsområde, eller antal ha. landbrugsjord, der skal udsprede over eller lignende.

Som altovervejende udgangspunkt vil en miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 opfylde disse krav for så vidt angår de aktiviteter/udledninger, godkendelsen omfatter, forudsat at virksomheden i ansøgningen har leveret de relevante oplysninger. En spildevandstilladelse vil også som altovervejende udgangspunkt opfylde kravene til en udtrykkelig tilladelse. Det er ligeledes miljøministeriets vurdering, at f.eks. anvendelse af spildevandsslam til jordbrugsformål og anvendelse af såvel husdyrgødning som handelsgødning, er tilstrækkeligt regulerede områder til, at disse regler vil være omfattet af nr. 3.

For alle ansvarsfrihedsgrunde i stk. 2 og 3 gælder, at det er forurenere, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes skadevolder skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag ske ud fra en konkret vurdering af samspillet mellem sagens oplysninger. Det påhviler dog under alle omstændigheder skadevolder at oplyse sagen bedst muligt ved at give oplysninger om hændelsesforløbet og ved hjælp af f.eks. journaler, regnskabsoplysninger, egenkontrol og lignende.

Det fremgår endelig af stk. 4, at en producent ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt aktivitet. Hermed fastholdes, at der gælder et ubetinget ansvar også i disse situationer.

Til § 64 j

Det følger af stk. 1, at når der er truffet afgørelse om, at en forurening indebærer en miljøskaade eller en overhængende fare herfor, som skal behandles efter reglerne i miljøskaadeloven, sendes afgørelsen og det materiale, der ligger til grund for afgørelsen, til miljøministeren (de lokale miljøcentre under Miljøministeriet), så det kan anvendes i den videre behandling af

sagen. Fremsendelsen skal ske samtidig med, at tilsynsmyndigheden underretter den ansvarlige.

Når tilsynsmyndigheden træffer afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskaade, er det en afgørelse, som kan påklages til Miljøklagenævnet efter lovens kapitel 11. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 22-23, idet der foreslås ændringer i kredsen af klageberettigede i konsekvens af implementeringen af miljøansvarsdirektivets artikel 12.

Tilsynsmyndigheden skal offentliggøre afgørelser om, at der foreligger en miljøskaade eller overhængende fare herfor, som skal behandles efter miljøskaadeloven, jf. den foreslåede stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om offentliggørelsen, herunder f.eks. om hvor og hvordan der skal annonceres, hvis der viser sig behov herfor, jf. den foreslåede stk. 3. Det følger af den gældende lovs § 93, at klagefristen regnes fra offentliggørelsen, hvorfor den offentlige annoncering bør ske samtidig med, at afgørelsen meddeles sagens part(er).

I stk. 4 er indsat en pligt for tilsynsmyndigheden til at underrette miljøministeren, hvis en afgørelse om, hvorvidt noget er en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade, påklages. Baggrunden herfor er, at hvis afgørelsen påklages, skal miljøministeren (det lokale miljøcenter under Miljøministeriet) afvente klagefristens udløb eller Miljøklagenævnets afgørelse, inden sagen behandles efter miljøskaadeloven.

Til § 64 k

Klageberettigede i forhold til afgørelser om, hvorvidt der foreligger en miljøskaade eller en overhængende fare herfor, jf. § 64 i, har ret til at anmode tilsynsmyndigheden om at træffe afgørelse om, hvorvidt en forurening eller en overhængende fare for forurening indebærer en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade. Bestemmelsen gennemfører direktivets artikel 12.

Når tilsynsmyndigheden modtager en anmodning, som beskrevet i § 64 k, stk. 1, har tilsynsmyndigheden pligt til at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade. Afgørelsen herom kan påklages af de klageberettigede.

Anmodning til tilsynsmyndigheden om at træffe afgørelse om, hvorvidt en forurening eller en overhængende fare for forurening udgør en miljøskaade eller en overhængende fare herfor skal, jf. stk. 2, være ledsaget af tilstrækkelige oplysninger om forureningen eller faren herfor. Har tilsynsmyndigheden allerede implicit truffet afgørelse, jf. bemærkningerne ovenfor til stk. 1, indebærer bestemmelsen, at der skal træffes en ekspli-

cit afgørelse, herunder om genoptagelse, hvis de ledsagede oplysninger giver grundlag herfor i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige regler.

Anmodningen skal ledsages af oplysninger, som er tilstrækkelige til, at tilsynsmyndigheden kan vurdere, hvorvidt den beskrevne forurening eller overhængende fare for forurening kan udgøre en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade. Der er således ikke tale om et krav om, at klageberettigede skal tilvejebringe alle de oplysninger, der måtte være nødvendige for at tilsynsmyndigheden kan træffe afgørelse efter forslaget § 64 j. Kravet om, at en anmodning om afgørelse efter § 64 i skal ledsages af oplysninger, skal alene sikre, at tilsynsmyndigheden ikke skal behandle uforholdsmæssigt mange anmodninger, idet der er krav om, at anmodningen i en vis grad skal underbygges, jf. stk. 3. Selvom en anmodning ikke er underbygget, kan det være relevant at føre tilsyn for at sikre, at der ikke sker eller er sket en forurening eller for at vurdere, om der er tale om en overhængende fare eller fare for en forurening. Afgørelse om, at anmodningen ikke er ledsaget af relevante oplysninger kan påklages.

Til § 64 l

§ 64 l, stk. 1, er en sammenskrivning af den gældende lovs § 72, stk. 1 og jordforureningslovens § 40. I forhold til jordforureningsloven er bestemmelsen udvidet, således at den nu også omfatter undersøgelser m.v. i forhold til emissioner af andet end stoffer, herunder af støj og rystelser. Det fremgår nu udtrykkeligt, at den også er anvendelig i forhold til anvendte materialer og produkter. Dette er begrundet i, at bestemmelsen skal anvendes til alle forureninger omfattet af miljøbeskyttelsesloven, ligesom den skal anvendes i forhold til brugere og producenter af visse produkter, jf. § 64 e.

Udover påbud om afgivelse af oplysninger, der umiddelbart er i forurenernes besiddelse, hjemler denne bestemmelse påbud om, at forurenere for egen regning skal foretage nærmere undersøgelser m.v. Hermed kan forureningens omfang og karakter, grundvandsforhold o. lign. blive belyst med henblik på stillingtagen til omfanget af de nødvendige afhjælpende foranstaltninger.

Med formuleringen mulig forurening i bestemmelsen i stk. 1, 1. punktum angives, at undersøgelsespåbud kan - som det hidtil har været praktiseret, når der er blevet givet undersøgelsespåbud efter jordforureningsloven § 40 - meddeles, når tilsynsmyndighederne har en begrundet mistanke om, at der er en forurening, der skal undersøges, og at den mulige forurening

med overvejende sandsynlighed kan hidrøre fra den mulige forureners virksomhed eller anlæg.

Efter stk. 1 kan der også meddeles påbud om at tilvejebringe oplysninger, foretage undersøgelse m.v. med henblik på tilsynsmyndighedens afgørelse af, om forureningen indebærer en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade efter § 64 i. Meddelelse af et sådant påbud vil i visse tilfælde forudsætte, at der tidligere er meddelt og efterkommet påbud efter bestemmelsen, hvor forureningens alder er fastslået.

Tilsynsmyndigheden har som følge af det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip pligt til at undgå, at undersøgelsespåbud bliver uforholdsmæssigt dyre i forhold til omfanget og arten af den mulige forurening, som forurenere antages at have givet anledning til. I konsekvens heraf bør myndigheden overveje, om undersøgelserne skal ske i flere faser, hvor første undersøgelse har til formål at få bekræftet, at der er en forurening. Ud fra resultatet af denne indledende undersøgelse kan myndigheden vurdere, om der er grundlag for at meddele et nyt undersøgelsespåbud, som skal have til formål at afgrænse forureningen mere præcist og således danne grundlag for at vurdere omkostningerne for afhjælpende foranstaltninger.

Påbud efter denne bestemmelse vil kunne meddeles til forurenere omfattet af bestemmelserne i dette forslags § 64 d og e, jf. dog stk. 2 og 3. Dette indebærer en udvidelse af kredsen af mulige adressater for et påbud om oplysninger, undersøgelser m.v. af en mulig forurening.

Efter den gældende § 72 i miljøbeskyttelsesloven er der kun mulighed for at udstede påbud om at meddele oplysninger, foretage undersøgelse m.v. over for mulige forureninger forårsaget af virksomheder af erhvervs-mæssig karakter, mens påbud herom efter den gældende jordforureningslov § 40 tillige kan udstedes i forhold til forureninger, forårsaget af private aktiviteter eller anlæg, der ikke er erhvervs-mæssige, hvor forurenere har handlet uforsvarlig, eller hvor forurenere ifalder ansvar efter strengere ansvarsregler efter anden lovgivning, f.eks. færdselslovens regler om objektive ansvar for skader, forvoldt af føreren af motor-køretøjer. Hverken efter miljøbeskyttelses- eller jordforureningsloven er det eller har det været muligt at udstede disse undersøgelsespåbud til en producent af de produkter, der er indgået i forureningen.

Med de foreslåede bestemmelser vil påbud om at meddele oplysninger, foretage undersøgelser m.v. fremover således tillige kunne meddeles i forhold til mulige forureninger, forårsaget ved private ikke-erhvervs-mæssige aktiviteter m.v., uanset om der er tale om jordforureninger eller andre forureninger. Af den

foreslåede stk. 2 fremgår, at dette kun er muligt i forhold til forureninger, der ligger efter den nævnte dato, som er tidspunktet for ikrafttrædelsen af dette lovforslags bestemmelser. Bestemmelsen skal sikre, at der ikke er tilbagevirkende kraft.

Derudover vil undersøgelsespåbud i visse tilfælde kunne og skulle meddeles producenten af det produkt, der er indgået i forureningen som følge af producentansvaret for forureninger som følge af anvendelse af affaldsstoffer og gødning, herunder husdyrgødning, til jordbrugsformål og af pesticider og biocider i erhvervsmæssigt og offentligt øjemed. Det fremgår af stk. 3, at påbud til producenter kun kan meddeles for forureninger, der er sket efter dette lovforslags ikrafttræden, dvs. den 30. april 2007 og herefter.

Af stk. 4 fremgår, at der som hidtil ikke kan meddeles påbud om at foretage undersøgelser m.v. af en mulig forurening, hvis den mulige udledning fra en forureners virksomhed eller anlæg er ophørt før den 1. januar 1992. Dette svarer til den gældende jordforureningslovs § 40, stk. 2.

Den eller de, der er adressat for et undersøgelsespåbud, skal afholde udgifterne hertil. Det forhold, at opfyldelsen af påbuddet sker for adressatens egen regning, er præciseret i bestemmelsen. For så vidt angår påbud om undersøgelse m.v. af mulige jordforureninger, skal udgifter til efterkommelse af et undersøgelsespåbud dog som hidtil dækkes af tilsynsmyndigheden, hvis der ikke konstateres en forurening eller hvis det viser sig, at forureningen ikke helt eller delvist kan henføres til påbudsadressaten, jf. forslaget til nyt stk. 3 i lovens § 64 b (lovforslagets § 1, nr. 7).

Vedrørende forholdet til lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter henvises til de almindelige bemærkninger herom.

Til § 64 m

Bestemmelsen fastlægger muligheden for at udstede påbud om afhjælpende foranstaltninger for jordforureninger sket efter den 31. december 2000, og andre forureninger sket efter den 29. april 2007, når der ikke er truffet afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade.

For så vidt angår jordforureninger, er der tale om en videreførelse af jordforureningsloven § 41 – med undtagelse af den foreslåede stk. 3, nr. 4. For andre forureninger end jordforureninger er der tale om en skærpeelse i forhold til gældende ret (miljøbeskyttelsesloven § 69). Miljøbeskyttelseslovens § 69 kræver, at der fore-

ligger et ulovligt forhold, ligesom det forudsættes efter praksis, at der foreligger uforsvarlig adfærd.

Den foreslåede § 64 m opererer med et forurenerebegreb, som adskiller sig fra det gældende forurenerebegreb i både jordforureningsloven og miljøbeskyttelsesloven, idet der med § 64 e indføres en fordeling af ansvaret for anvendelsen af affaldsstoffer og gødning, herunder husdyrgødning, til jordbrugsformål, og af pesticider og biocider i erhvervsmæssigt og offentligt øjemed mellem bruger og producent. Der henvises herom til § 64 e og bemærkningerne hertil.

Bestemmelsen indeholder en hjemmel til at påbyde forurenere at fjerne en konstateret forurening og genoprette den hidtidige tilstand eller foretage tilsvarende afhjælpende foranstaltninger. Genopretning m.v. skal forstås i overensstemmelse med gældende praksis på miljøbeskyttelseslovens og jordforureningslovens område, og skal således ses i forhold til tilstanden, før forureningshændelsen indtraf. Intentionen er således, at forureningen fjernes svarende til situationen, før forureningshændelsen indtraf.

Adgangen til at udstede påbud efter § 64 m skal administreres i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretlige principper og grundsætninger, herunder proportionalitetsprincippet. Myndigheden skal således f.eks. være opmærksom på, at der er proportionalitet mellem omfanget og udgiften til den påbudte oprydning og omfanget og arten af den forurening og den forureningsfare, der konkret tilsigtes fjernet. Hvis afværgelsen af miljøproblemet eller risikoen kan foretages lige godt ved flere metoder, skal den billigste vælges.

For at der kan gives et påbud om afhjælpende foranstaltninger, skal der være en miljø- eller sundhedsmæssig begrundelse for foranstaltningen. Ved en forurening, som ikke er særlig mobil, og som f. eks. ligger dybt nede i jorden, må det vurderes, hvorvidt forureningen nu eller i fremtiden vil kunne udgøre noget problem.

Et påbud kan for eksempel gå ud på at fjerne forureningen ved at grave forurenede jord op og rense, deponere eller genanvende den andetsteds, eller at foretage en rensning på stedet. Et påbud kan ligeledes omfatte krav om at foretage afværgepumpninger af hensyn til grundvandet, etablere særlig udluftning af bygninger eller lignende.

Det er op til myndighederne ud fra en samlet afvejning af samtlige foreliggende oplysninger at godtgøre, hvem der er forurenere, jf. §§ 64 d og 64 e.

Bestemmelsen i stk. 2, indeholder en særlig bestemmelse om forureninger, der er sket såvel før som efter dette tidspunkt. Hvis en virksomhed har været i drift

på samme ejendom såvel før som efter førnævnte frister, vil det således ligeledes være myndighederne, der skal godtgøre, hvornår forureningen er sket. Bestemmelsen svarer til den gældende jordforureningslovs § 42.

Forureninger opstået som følge af diffus forurening, atomskader, krig, borgerlige uroligheder eller naturkatastrofer er med stk. 3, nr. 1 og 2 undtaget på budsmuligheden. Bestemmelsen svarer til den gældende jordforureningslovs § 41, stk. 2, 1. pkt.

Ligeledes er forureninger, jf. nr. 3, opstået på grund af brand eller hærværk, fortsat ikke omfattet af det ubetingede forureneransvar. Der vil således i disse tilfælde ikke kunne meddeles påbud, medmindre forureningen er opstået som følge af driftsherrens uforvarselige adfærd, eller at hærværket er mulig gjort af uforvarselige forhold på ejendommen. Hvis situationen er omfattet af strengere ansvarsregler, f.eks. miljøerstatningsloven eller færdselsloven, vil der ligeledes kunne udstedes påbud. Stk. 3, nr. 3 svarer til den gældende jordforureningslovs § 41, stk. 2, 2. pkt.

Undtagelsen nævnt i stk. 3, nr. 4, svarer til bestemmelsen i § 64 i, stk. 2, nr. 3. Om forståelsen af begrebet »der udtrykkelig var tilladt« henvises til bemærkningerne til § 64 i. En tilsvarende bestemmelse findes ikke i jordforureningsloven. Da det ikke er hensigten at lempe gældende ret, gælder bestemmelsen alene for forureninger, som ikke er jordforureninger.

Med bestemmelsen i stk. 4 fastsættes, at ansvarsfrihedsgrunden som nævnt i stk. 3, nr. 4 ikke kan gøres gældende af den, der har forårsaget en forurening som følge af uforvarlig adfærd og af producenten. Der henvises til bemærkningerne til den tilsvarende bestemmelse i § 64 i, stk. 2, nr. 3.

Af den foreslåede stk. 5 fremgår, at forureningen eller en del heraf skal være sket i den driftsperiode, som denne forurener er ansvarlig for. Dette svarer til jordforureningslovens § 41, stk. 3, nr. 2. I stk. 6 foreslås som i den gældende jordforureningslovs § 41, stk. 4, at påbudsadgangen ophører, når der er gået 30 år eller mere efter ophøret af den produktionsmetode eller anvendelsen af det anlæg, der forårsagede eller kunne forårsage forureningen. Den særlige forældelsesregel for anlæg for deponering af affald, der følger af deponeringsdirektivet, findes i dag i jordforureningslovens § 41, stk. 5.

Forslaget om en forældelsesregel er begrundet i, at det findes rimeligt, at en forurener, der for en årrække siden er ophørt med sin virksomhed, ikke længere skal kunne mødes med et påbud om afhjælpende foranstaltninger. Da en forurening, f. eks. en ulovlig nedgravning af kemikalier på en virksomheds grund, læn-

ge kan være skjult og først langt senere viser sine virkninger, f. eks. på en vandindvinding, bør forældelsesfristen have en passende længde. Af hensyn til myndighedernes mulighed for en effektiv forureningsbekæmpelse fastsættes fristen som i jordforureningsloven til 30 år.

Det er tidspunktet for det endelige ophør af den aktivitet, der på et eller andet tidspunkt har givet forurening, der er afgørende for beregningen af påbudsperioden. Det afgørende ved beregningen af fristen er derfor, hvornår en virksomhed stopper sin produktion på det pågældende areal. Sidestillet hermed er det tidspunkt, hvor virksomheden er overgået til en anden produktionsproces, der ikke har kunnet give anledning til jordforurening, f. eks. er stoppet med at anvende bestemte kemikalier i produktionen eller i øvrigt uden at have stoppet med produktionen på ejendommen, eller holder op med at bruge et bestemt anlæg.

Forslaget er som hidtil begrundet i, at det i realiteten er meget vanskeligt at fastslå, hvornår en konkret forurenende episode har fundet sted. Dette skyldes, at f.eks. når et stof har ligget i jorden et par år, er det ofte umuligt at fastslå, hvorvidt stoffet har ligget i jorden i 2 år eller 30 år. Derimod vil det oftest være muligt at fastlægge tidspunktet for ophøret af den produktionsmetode, hvori et bestemt stof anvendtes.

Ved fristens beregning er det uden betydning, om virksomheden i en periode har haft stoppet produktionen.

Den foreslåede offentligretlige forældelsesregel er forskellig fra den gældende, almindelige formueretlige forældelsesregel, hvorefter erstatningsansvar for en skade forældes 5 år fra skadens indtræden, dog i tilfælde, hvor skaden var skjult, 5 år fra det tidspunkt, hvor skadelidte var i stand til at gøre sit krav gældende. Ved siden af den 5-årige forældelsesfrist er der i miljøskadeserstatningsloven ligeledes fastsat en regel, hvorefter et erstatningskrav bortfalder 30 år efter den skadeforvoldende hændelse. Den tidsbegrænsning, der med forslaget til stk. 6 foreslås fastholdt over for miljømyndighedernes offentligretlige påbudsmuligheder, er forskellig fra den i miljøskadeserstatningsloven fastsatte 30 års-regel.

Fristen i stk. 6, er absolut og regnes således ikke fra tidspunktet for, hvornår miljømyndigheden rent faktisk konstaterer forureningen, f.eks. fordi skadevirkningerne for en vandindvinding først viser sig længe efter, at forureningen er opstået. Der gælder således ikke regler om suspension af den 30-årige frist. Der er henset til, at usikkerheden om, hvornår forældelsesfristen udløber, bør mindskes mest muligt.

Den 5-årige forældelsesfrist, der gælder for erstatningsretlige fordringer, er således uden betydning for, om der kan meddeles påbud efter loven. Derimod gælder almindelige forvaltningsretlige regler, hvorefter tilsynsmyndighederne efter passivitetsbetragtninger og indrettelsessynspunkter kan være afskåret fra at meddele påbud. Tilsynsmyndighederne skal således reagere inden for en rimelig tid, når de får kendskab til en forening, der kunne påbydes afhjælpende foranstaltninger for.

Hvad, der skal forstås ved rimelig tid, vil bero på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder. Afgørende for vurderingen er således ikke alene, hvornår foreningen konstateres. Tilsynsmyndighederne skal således have mulighed for, hvor dette ikke umiddelbart er klart, at undersøge, hvorfra kilden stammer, dvs. hvem der er forurenere, og om der er behov for nærmere undersøgelser eller oprydninger. Sådanne undersøgelser og vurderinger må indpasses i myndighedernes øvrige ressourceanvendelse. Er der omvendt tale om en forening, hvor både behovet for foranstaltninger er klarlagt, og en mulig påbudsadressat har været inddraget i sagen, tilsiger hensynet til påbudsadressaten, at sagen inden for et forholdsvis kortere tidsrum skal følges op af et påbud.

Til § 64 n

Bestemmelsen svarer til den gældende miljøbeskyttelseslovs § 69, stk. 1 for så vidt angår påbud om at genoprette den hidtidige tilstand. Bestemmelsen er indsat for ikke at give mulighed for at udstede påbud om afhjælpende foranstaltninger med det skærpede ansvarsgrundlag, jf. § 64 m med tilbagevirkende kraft for så vidt angår jordforureninger, sket før den 1. januar 2001 og andre forureninger sket før den 30. april 2007. Det følger af domspraksis, at der gælder et strengt culpa-ansvar.

Da bestemmelsen svarer til miljøbeskyttelsesloven § 69 opererer bestemmelsen ikke med forurenerebegrebet fastlagt i § 64 d og § 64 e. Baggrunden herfor er, at det ikke er hensigten, at der skal ske ændring af, hvem der kan påbydes at genoprette den hidtidige tilstand med tilbagevirkende kraft i forhold til jordforureninger sket før den 1. januar 2001, og andre forureninger sket før 1. maj 2007. Bestemmelsen opererer i stedet med det i den gældende miljøbeskyttelseslovs § 69 anvendte: den for forholdet ansvarlige.

Bestemmelsen i stk. 2 om klageafskæring svarer til den gældende miljøbeskyttelseslovs § 69, stk. 3.

Til § 64 o

Bestemmelsen svarer til jordforureningslovens § 43. Bestemmelsen omfatter kun påbud om afhjælp-

ning af de forureninger, som hidtil har været omfattet af jordforureningsloven og øvrige forureninger efter denne lovs ikrafttræden. Dette følger af stk. 1, som ikke henviser til § 64 n. Forslaget omfatter dog også undersøgelsespåbud for gamle forureninger og er dermed parallel til den gældende jordforureningslovs § 43, som også omfatter påbud om undersøgelser af forureninger, som er sket før lovens ikrafttrædelse.

I praksis ses det ikke sjældent, at en konstateret forurening hidrører fra flere virksomheder. En forurenende virksomhed kan have etableret sig på en ejendom, der var forurennet i forvejen, hvor den ny ejer fortsætter den samme, forurenende aktivitet. Med lovforslagets § 64 o foreslås jordforureningslovens system for så vidt angår flere forurenere, jf. jordforureningsloven § 43, videreført så det kommer til at gælde både jordforureninger og andre forureninger.

Bestemmelsen forudsætter, at der er grundlag for at antage, at en vis andel - omend en ikke helt præcist fastlagt andel af foreningen - kan henføres til hver enkelt af de implicerede forurenere. Hvis flere (mulige) forurenere har bidraget til forurening af en ejendom på en sådan måde, at de enkelte forurenere henholdsvis mulige forurenere andele af foreningen på ejendommen med sikkerhed kan skilles ad, finder § 64 o ikke anvendelse. I sådanne tilfælde finder de almindelige påbudsbestemmelser anvendelse.

Hvis betingelsen for at kunne henføre foreningen til hver af de implicerede forurenere er opfyldt, kan myndighederne efter den foreslåede bestemmelse meddele påbud til alle. Myndighederne træffer i den forbindelse, i det omfang det er muligt, afgørelse om hver enkelt forurenere andel af den samlede forurening.

Ved vurderingen af forurenere andel skal navnlig tages hensyn til karakteren og omfanget og den tidsmæssige udstrækning af den forurening, som den enkelte forurenere har forårsaget. Afgørelsen må således træffes ud fra samtlige foreliggende oplysninger i sagen og ud fra en samlet afvejning af eksempelvis de forurenende virksomheders aktiviteter og regnskaber, som udviser virksomhedernes brug af forurenende stoffer og affaldsmængder og lignende. I dag foretages en del forureningsundersøgelser som led i handler med forurenede ejendomme. Desuden kan driftsperioderne indgå som et element i vurderingen.

Undersøgelser, som de private parter selv har ladet udføre, kan naturligvis indgå ved myndighedernes vurdering af, hvem der er forurenere.

Det foreslås, at tilsynsmyndigheden, hvis det ikke er muligt at vurdere én eller flere af forurenere andele af en forening, i påbuddet skal fastsætte, at li-

F. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

gelige andele af forureningen, herunder den resterende forurening, stammer fra disse forurenere. Er der således tre forurenere, og vurderer myndigheden, at halvdelen stammer fra den ene forurener, mens der ikke foreligger nærmere vurderingsgrundlag for de to andre andele, skal påbuddet til disse omfatte 1/4 af forureningen.

Der er ikke nødvendigvis noget til hinder for, at forurenernes respektive andel af forureningen i påbuddet også angives som en procentandel af de samlede omkostninger. Når dette ikke findes betænkeligt skyldes det, at et påbud til de respektive forurenere om at udføre nærmere bestemte opgaver i forbindelse med en undersøgelse eller oprydning, hvorved der tages hensyn til forurenernes andel af forureningen, i alle tilfælde skal omkostningsbestemmes. For det andet vil bestemmelsen af forurenernes andel nødvendigvis bero på tilsynsmyndighedernes skøn.

Bestemmelsen i § 64 o omfatter også undersøgelsespåbud ud fra de samme synspunkter, som gælder for påbud om afhjælpende foranstaltninger.

Myndigheden forudsættes i påbuddet nøje at redegøre for hvilke andre forurenere, der er udstedt påbud til og indholdet heraf. Miljømyndigheden vil i påbuddet skulle angive en fremgangsmåde med hensyn til en fælles efterkommelse af påbuddene i tilfælde af, at der ikke kan opnås enighed herom mellem forurenere.

Hvis en forurener ikke følger den af myndigheden anviste fremgangsmåde, kan forurenere straffes, jf. miljøbeskyttelsesloven § 110, stk. 1, nr. 2. Hvis den manglende efterkommelse af påbuddet skyldes forhold, som forurenere ikke har indflydelse på, f.eks. at en eller flere af de øvrige påbudsadressater ikke ønsker at efterleve deres forpligtelser i henhold til påbuddet, vil der normalt ikke være grundlag for at rejse straffesag mod førstnævnte forurenere.

Gennemtvungelse helt eller delvist af et påbud efter stk. 1 vil således normalt forudsætte, at forurenere er enige om at følge den af myndigheden påbudte fremgangsmåde.

Hvis der ikke er enighed blandt forurenere, kan en eller flere af disse give meddelelse herom til myndigheden. Da påbuddet efter almindelige forvaltningsretlige regler skal varsles over for de implicerede forurenere, vil disse bl.a. have lejlighed til at udtale sig om fremgangsmåden i forbindelse med opfyldelsen af påbuddet.

Hvis en forurener ikke kan gives påbud efter lovfor slagets øvrige bestemmelser, f.eks. hvis et selskab er blevet opløst, indebærer dette, at denne del af forureningen ikke indgår i myndighedens beregning af forurenernes andele.

Det er efter stk. 2 op til myndigheden at træffe afgørelse, på baggrund af samtlige foreliggende oplysninger i sagen, om en forurener kun har bidraget med en ubetydelig andel af forureningen. Er det tilfældet, kan påbud ikke rettes til denne forurener.

Hvis påbud ikke kan gennemtvunges efter stk. 1, foreslås det med stk. 3, at tilsynsmyndigheden skal kunne meddele påbud vedrørende den samlede forurening til den, der har forårsaget den største del af forureningen.

Hvis tilsynsmyndigheden har lagt til grund, at forurenere har ligelige andele i forureningen, kan påbud rettes til den forurener, der har rådighed over ejendommen, eller hvis ingen har det, til den der sidst havde rådigheden. Som noget nyt er tilføjet, at hvis ingen har haft rådighed over den forurenede ejendom, kan påbud rettes til enhver af forurenere. Dette fremgår af stk. 4.

Det følger af bestemmelsen, at tilsynsmyndigheden forud for meddelelsen af et påbud efter stk. 3 skal tage stilling til de implicerede forurenere respektive andel af forureningen. Myndighedens afgørelse af dette spørgsmål vil kunne indbringes for domstolene, og en forurenere regressive muligheder over for de øvrige forurenere vil i forbindelse hermed også kunne prøves, jf. herved også bestemmelsen i stk. 5. Bestemmelsen i stk. 3 regulerer ikke det indbyrdes forhold mellem forurenere. Dette må afklares efterfølgende efter almindelig erstatningsret.

Til § 64 p

Miljøbeskyttelsesloven indeholder i § 83 a hjemmel til at meddele påbud til en forurener, der ikke har rådighed over den forurenede ejendom, for så vidt angår jordforurening. Tilsvarende hjemmel findes i den gældende jordforureningslovs § 44.

Med bestemmelsen i stk. 1 udvides hjemlen i forhold til de gældende regler i jordforureningslovens § 44 og miljøbeskyttelseslovens § 83 a til at meddele påbud uanset rådighed til at dække alle forurenere, dog således, at der for påbud efter § 64 n kun kan udstedes påbud for så vidt angår jordforurenere, da bestemmelsen ellers ville få tilbagevirkende kraft. Bestemmelsen tager sigte på eksempelvis tilfælde, hvor forurenere har solgt ejendommen eller opsagt et lejemål, eller hvor forureningen har bredt sig til naboarealer.

Betingelserne for at meddele påbud følger de øvrige regler i kapitlet om, til hvem og på hvilket grundlag påbud kan meddeles.

Påbud, der udstedes i medfør af § 64 p, stk. 1, er dog betinget af, at der udstedes tålepåbud efter § 64 p, stk.

2, medmindre den, der ejer eller har anden råderet over den forurenede ejendom, giver samtykke til forurenereens adgang til ejendommen. Formålet hermed er at sikre, at den, der modtager et påbud under henvisning til forslaget § 64 p, stk. 1, har den rådighed over påbudets genstand, der efter forvaltningsretten er en nødvendig forudsætning.

Det fremgår af forslaget til § 64 p, stk. 1, at myndigheden i påbuddet skal fastsætte en pligt for påbudsadressaten til retablering af den forurenede ejendom. For så vidt angår retsstridige skader henvises der i øvrigt til bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 64 b.

Det følger endvidere af bestemmelsen i stk. 2, at myndighederne kan påbyde grundejeren eller anden rådighedsindehaver at tåle, at forurenere foretager foranstaltninger. Eksempelvis vil også en lejer kunne påbydes at tåle sådanne foranstaltninger, selv om den vil kunne genere den virksomhed, der udøves af lejere, f.eks. en forretning.

Da lovforslagets beskyttelsesinteresser også omfatter situationer, hvor forureningen ikke udgør nogen trussel mod andre (almenvellet) end ejeren selv, er bestemmelsen ensbetydende med, at ejeren kan tvinges til at afgive rådighed af hensyn til egen sundhed.

Adgangen til at udstede påbud skal administreres i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper og grundsætninger, herunder proportionalitetsprincippet. I relation til udstedelse af tålepåbud efter forslaget § 64 p, stk. 2 skal det bemærkes, at myndigheden blandt andet skal være opmærksom på, at der er proportionalitet mellem på den ene side omfanget af de omkostninger, som en grundejer og/eller andre rettighedshavere kan risikere at blive påført som følge af gennemførelsen af en oprydning på ejendommen, og på den anden side omfanget og arten af den forurening og den forureningsfare, der konkret tilsigtes fjernet. Det må antages, at omfanget af de eventuelle omkostninger for grundejeren og/eller rettighedshavere i nogle tilfælde afhænger af, hvornår oprydningen gennemføres. Dette kan medføre, at påbudte oprydninger forudsættes gennemført på det tidspunkt, hvor de økonomiske omkostninger for grundejeren og/eller rettighedshavere må forventes at være mindst mulige.

Der vil kunne forekomme tilfælde, hvor gennemførelse af undersøgelsespåbud eller et påbud om afhjælpende foranstaltninger vil udgøre en ekspropriation i grundlovens § 73's forstand. Der vil dog kun kunne være tale om ekspropriation i de tilfælde, hvor der udstedes tålepåbud til en grundejer, som ikke er forurenere. § 64 p, stk. 2, skal forstås med den begrænsning,

at der ikke vil kunne meddeles påbud, hvor et påbud vil udgøre en ekspropriation.

Formålet med stk. 2 er at sikre, at en ejer eller bruger ikke kan forhindre en oprydning med den virkning, at myndigheden eventuelt selv måtte foretage de nødvendige foranstaltninger. I langt de fleste tilfælde må det dog forventes, at en grundejer frivilligt vil medvirke til, at foranstaltningerne kan ske, således at miljøproblemet på ejendommen vil blive løst.

Modsætter grundejeren eller anden rådighedsindehaver sig imidlertid fortsat foranstaltningerne, efter at den pågældende er blevet meddelt et påbud, kan denne straffes efter bestemmelserne i § 110. Derimod vil en adgang til ejendommen ikke kunne gennemtvinges efter reglerne i § 87, da forurenere ikke kan anses som værende bemyndiget hertil med henblik på udøvelse af myndighedsbeføjelser.

Med hensyn til påbud efter lovforslagets § 64 l og § 64 n gælder bestemmelsen i stk. 1 også over for forureninger, der er sket før bestemmelsernes ikrafttræden. For disse forureninger gælder bestemmelsen i stk. 1 dog kun, hvis forurenere havde rådighed over den ejendom, der er forurenede den 10. februar 1999, når der er tale om en jordforurening og 30. april 2007, når der er tale om en anden forurening.

Til § 64 q

Efter gældende ret er det i nogle tilfælde muligt at meddele påbud til en ny driftsherre eller ejer af en ejendom for en allerede stedfunden, herunder mulig stedfunden jordforurening jf. jordforureningslovens § 45 og miljøbeskyttelseslovens § 83 a. Ved vedtagelsen af disse bestemmelser blev det anført, at der var tvivl om adgangen til at meddele påbud til en ny virksomheds- eller grundejer for en allerede stedfunden forurening, og i hvilket omfang et allerede meddelt påbud kunne gøres gældende over for en ny ejer.

Med denne bestemmelse udvides denne adgang fra kun at dække tilfælde af jordforurening til at dække alle forureninger omfattet af miljøbeskyttelsesloven. Bestemmelsen i stk. 1 fastslår, at et allerede meddelt eller forvarslet påbud om undersøgelser eller afhjælpende foranstaltninger til en virksomhed også binder en fremtidig driftsherre. Myndighederne får herved valgfrihed mellem at gøre påbud gældende over for den forurenere, der allerede har fået et påbud eller over for den senere driftsherre. Dette gælder uanset om den senere driftsherre selvstændigt bidrager til den samme forurening. Dvs. bestemmelserne i § 64 q, stk. 1 og 2 forudsætter ikke, at myndigheden forudgående forsøger at håndhæve påbuddet til den tidligere driftsherre.

Bestemmelsen bliver således for påbud parallel til godkendelser og påbud om en virksomheds driftsvilkår efter miljøbeskyttelsesloven. En ny virksomheds-ejer skal ikke indhente ny tilladelse eller godkendelse, men kan drive virksomheden videre på samme driftsvilkår.

Efter bestemmelsen i stk. 1 er det dog en forudsætning, at den senere driftsherre på erhvervelsestidspunktet vidste eller burde vide, at påbud var meddelt eller forvarslet. Det er i lyset heraf, at der efter bestemmelsen i § 64 r skal ske tinglysning af oplysninger om påbud og varsling af påbud.

Forudsætningen om god tro hos den senere driftsherre er som i den gældende jordforureningslovs § 45 indsat for at sikre, at en erhverver af en virksomhed, der inden overtagelsen har orienteret sig i tingbogen, hvor der ikke var tinglyst oplysninger om påbud eller forvarsling heraf, ikke bindes af det tidligere udstedte, utinglyste påbud, medmindre erhververen på anden måde kendte eller burde kende til påbuddet.

Ved begrebet driftsherre forstås en person eller et selskab, som driver virksomheden videre.

Det er uden betydning, på hvilken måde virksomheden overgår til en ny driftsherre. Påbuddet binder således ved virksomhedsoverdragelser, der sker såvel ved køb, gave, arv, skilsmisse, hensidde i uskiftet bo, tvangsauktion, overtagelse som ufyldstgjort panthaver eller lignende.

Med bestemmelsen i stk. 2 fastslås det, at hvis der på erhvervelsestidspunktet alene er meddelt eller forvarslet påbud om undersøgelser, kan myndigheden følge dette påbud op med et nyt påbud om yderligere foranstaltninger vedrørende samme forurening, der har begrundet påbuddet om undersøgelser, uanset at sidstnævnte påbud ikke forelå ved erhvervelsen. Et undersøgelsespåbud giver en evt. ny driftsherre anledning til nærmere at overveje situationen, inden denne træffer beslutning om at overtage virksomheden.

Bestemmelserne i stk. 1 og 2 omfatter som nævnt alene den situation, hvor en bestående virksomhed drives videre af en ny erhverver. I den situation, hvor virksomheden lukkes, kan disse bestemmelser ikke anvendes.

Derfor foreslås det yderligere i stk. 3, at påbud efter §§ 64 l, 64 m og 64 n er bindende over for en erhverver af den forurenede ejendom, der køber ejendommen på et tidspunkt, hvor påbud er forvarslet eller meddelt forurenere. Det er uden betydning, om erhvervelsen sker ved køb, gave, arv, skilsmisse, hensidde i uskiftet bo, tvangsauktion, overtagelse som ufyldstgjort panthaver eller lignende.

Det er en betingelse, at forurenere ikke, efter at det er blevet indskærpet, og forholdet er blevet politianmeldt, har efterkommet påbuddet. Indskærpelsen skal ske som led i tilsynet og være skriftlig. Der er således i stk. 3 tale om en subsidiær forpligtelse for erhververen. Det er endvidere en betingelse, at erhververen på erhvervelsestidspunktet vidste eller burde vide, at der var udstedt eller forvarslet et påbud, og at ejendommen erhverves fra en, der selv var eller kunne blive forpligtet til at efterkomme påbuddet.

Bestemmelsens stk. 4 begrænser anvendelsen af § 64 q, stk. 1-3 til ikke at kunne anvendes, hvis driftsherren har erhvervet virksomheden, eller grundejeren har erhvervet ejendommen før den 2. januar 2000. Fristen viderefører en tilsvarende frist i den gældende miljøbeskyttelseslovs § 83 a, stk. 4.

På samme måde er stk. 1-3 begrænset for andre forureninger end jordforureninger, således at det er et krav, at erhvervelsen af virksomheden eller den forurenede ejendom er sket den 1. maj 2007 eller senere. Denne begrænsning, der således angår – ikke forureningstidspunktet, men rådighedstidspunktet – svarer til, at man for så vidt angår jordforureninger lod bestemmelserne gælde også for gamle jordforureninger, da jordforureningsloven blev vedtaget.

I bestemmelsens stk. 5 indskrænkes § 64 q's anvendelsesområde i forhold til panthavere, hvor pantet er stiftet før den 1. januar 2000. Også denne bestemmelse er en videreførelse af jordforureningslovens, henholdsvis miljøbeskyttelseslovens gældende regler. Der indføres en tilsvarende regel for anden forurening end jordforurening, hvor fristen dog fastsættes til 30. april 2007.

Til § 64 r

Det foreslås, at de i bestemmelsen nævnte oplysninger om påbud vedrørende forurening, der forvarsles eller meddeles, skal tinglyses for påbudsadressatens regning. Bestemmelsen er en videreførelse af jordforureningslovens § 46 og miljøbeskyttelseslovens § 83 b. Med den foreslåede bestemmelse udvides denne adgang fra kun at dække tilfælde af jordforurening til at dække alle forureninger omfattet af miljøbeskyttelsesloven.

Pligten til tinglysning er dels begrundet i, at påbud skal kunne gøres gældende over for senere erhververe, jf. bestemmelsen i § 64 q, stk. 3, hvorefter udstedelse af påbud til en erhverver forudsætter, at erhververen kendte eller burde kende det til forurenere udstedte påbud.

Tinglysningspligten er herudover begrundet for så vidt angår påbud til fraflyttede forurenere i hensynet

til at informere eventuelle købere af fast ejendom om, at en tidligere ejer af ejendommen må forventes at skulle gennemføre en undersøgelse eller afhjælpende foranstaltninger på ejendommen. Afhjælpende foranstaltninger i forbindelse med forurening kan være af længerevarende karakter, f.eks. en afværgepumpning, der skal vedligeholdes.

Der foreslås ikke tinglysning af påbud efter lovforslagets § 64 p, stk. 2 (tålepåbud). Dette skyldes, at informationen af eventuelle købere er sikret ved tinglysning af påbud efter § 64 p, stk. 1, der efter § 64 r, stk. 1 skal tinglyses på den forurenede ejendom, som påbuddet vedrører.

Efter bestemmelsen har tilsynsmyndigheden pligt til at tinglyse oplysninger om de nævnte påbud eller forvarslinger. Tinglysning er imidlertid ikke en gyldighedsbetingelse i relation til håndhævelse af de meddelte påbud.

Tinglysning sker på påbudsadressatens regning, jf. dog forslagsets stk. 2.

Til § 64 s

Bestemmelsen viderefører den tilsvarende bestemmelse i jordforureningslovens § 47, der dog kun omfatter jordforureninger. Med den foreslåede bestemmelse fastslås, at der ikke kan meddeles påbud vedrørende omfattede lossepladser, hvad enten der er tale om jordforureninger eller andre typer forureninger, omfattet af miljøbeskyttelsesloven.

Til § 64 t

Der er tale om en videreførelse af jordforureningslovens § 48. Bestemmelsens formulering er ændret, så det udtrykkeligt nævnes, at der kun er tale om jordforureninger med olie. Det sker for at sikre, at anvendelsesområdet i forhold til § 48 i jordforureningsloven ikke ændres, da det ville betyde, at forsikringsordningen for villaolietanke skulle tages op til revision.

Stk. 4 er ny i forhold til den gældende jordforureningslovs § 48, idet den fastlægger, hvordan ansvaret fordeles mellem flere ejere. Baggrunden for ændringen er, at det ikke er anført i § 48 eller bemærkningerne til denne, hvordan situationen, hvor der er flere ejere skal håndteres. Med tilføjelsen af denne bestemmelse er det formålet at gøre klart, at der er tale om en form for solidarisk hæftelse for flere ejere i forhold til påbud efter § 64t, og at det er muligt for den enkelte ejer, som har efterkommet et påbud at kræve udgifterne til efterkommelse af påbuddet dækket af den eller de andre grundejere, således at den endelige hæftelse indbyrdes er en hæftelse i forhold til ejerandel eller anden aftale.

Vedrørende forholdet til lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter henvises til de almindelige bemærkninger herom.

Til § 64 u

Bestemmelsen viderefører jordforureningslovens § 49.

Til nr. 9

Bestemmelsen fastlægger, at det er kommunalbestyrelsen, henholdsvis regionsrådet, i den kommune, henholdsvis region, hvorfra forureningen stammer, der er tilsynsmyndighed. Dette gælder, uanset om en forurening efterfølgende har bredt sig udover kommune- eller regionsgrænsen, eller for eksempel om en transportør har adresse i en anden kommune/region. Det afgørende er således, hvor forureningen eller den overhængende fare for forurening opstår, dvs. typisk hvor virksomheden eller anlægget, som medfører en forurening eller en overhængende fare for forurening, er beliggende, eller hvor for eksempel et mobilt anlæg befandt sig på det tidspunkt, da forureningen skete. Det er også kommunalbestyrelsen, der er myndighed i forhold til virksomheder, som har etableret sig uden fornøden tilladelse, uanset om virksomhedstypen i øvrigt efter miljøbeskyttelsesloven skulle have haft en godkendelse af miljøministeren. Regionsrådets kompetence, der vedrører forureninger i råstofgrave og tidligere råstofgrave, foreslås fastlagt på tilsvarende måde.

Bestemmelsen viderefører kompetencereglerne fra jordforureningslovens § 39, stk. 1 og stk. 3.

Til nr. 10

Bestemmelsen er flyttet fra jordforureningslovens § 65, stk. 2, 1. pkt. Regionsrådenes kompetence er fastlagt i lovforslagets § 66 a, der svarer til den gældende jordforureningslovs § 39, stk. 3. Der er alene tale om en pligt til at videresende sager, i det omfang kommunalbestyrelsen som led i sit tilsyn efter stk. 1 bliver opmærksom på sådanne sager.

Til nr. 11

Bestemmelsen er en konsekvensændring i forhold til nr. 9.

Til nr. 12

I § 66 a, stk. 1 er kompetencen til at træffe afgørelser i forhold til forureninger i råstofgrave og tidligere råstofgrave lagt hos regionsrådet. Der er tale om en videreførelse af jordforureningsloven § 39, stk. 3. At kompetencen ligger hos regionsrådet hænger sammen

med, at kompetencen til at meddele dispensation fra forbudet om tilførsel af jord til råstofgrave ligeledes ligger hos regionsrådet, jf. jordforureningslovens § 52, stk. 2.

Med § 66 a, stk. 2, i lovforslagets lægges tilsynet med, at påbud overholdes ligeledes hos regionsrådet, hvilket svarer til gældende ret, jf. jordforureningslovens § 66, stk. 1.

Til nr. 13

Miljøbeskyttelseslovens § 69, stk. 1, nr. 2 ophæves, idet påbudshjemlen for så vidt angår genopretning er flyttet til lovforslagets § 64 m og § 64 n.

Til nr. 14

Bestemmelsen er en konsekvensændring som følge af nr. 3 og 19.

Til nr. 15

Bestemmelsen er videreført som henholdsvis § 64 f og § 64 g.

Til nr. 16

Med forslaget videreføres den hidtil gældende § 72 men med den ændring, at muligheden for påbud om at give oplysninger, herunder foretage undersøgelser, som har betydning for vurderingen af eventuelle afhjælpende foranstaltninger er taget ud. Påbud om oplysninger, herunder undersøgelser til brug for vurdering af eventuelle afhjælpende foranstaltninger udstedes efter lovforslaget i stedet efter § 64 l. For så vidt angår oplysninger, herunder undersøgelser, om forebyggende foranstaltninger er der her tale om sådanne, som har betydning for vurderingen af, hvorledes forurening undgås. Det er præciseret i stk. 1, nr. 4, at oplysninger om forebyggelse omfatter oplysninger m.v. om hvordan en evt. forening planlægges afhjulpet, f.eks. i forhold til risikovirksomheder.

Er der derimod sket en forurening og er der i denne situation behov for at overveje forebyggende foranstaltninger med henblik på at undgå, at forureningen forværes eller breder sig, meddeles påbuddet med hjemmel i § 64 l.

Til nr. 17

Konsekvensændring af § 76, stk. 1 og 2 som betyder, at lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan underrette kommunalbestyrelsen og miljøministeren om, hvilke typer af afgørelser foreningen ønsker underretning om. Det er kun § 64 i, § 64 k samt § 64 l, der drejer sig om afgørelser om miljøskader eller overhængende fare for miljøskader, der er tilføjet og

ikke afgørelser efter hele kapitel 8 a, da det ikke er meningen, at foreninger og organisationer skal have meddelelse om alle afgørelser. Tilføjes af § 64 i, § 64 k og § 64 l betyder, at foreninger og organisationer, som er nævnt i bestemmelsen, er klageberettigede, jf. nedenfor vedr. § 100. Forslaget er i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13.

Med ændringen af § 100, stk. 2 og 3 foreslås en tilsvarende udvidelse af klageadgangen for landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, således at de kan klage over afgørelser om, hvorvidt noget er en miljøskade eller ej. Der er med udvidelsen ikke givet disse organisationer klageadgang for alle afgørelser efter kapitel 8 a. Dette svarer til jordforureningsloven.

Til nr. 18

Efter bestemmelsen i forslaget til § 78 a, stk. 1, bortfalder godkendelser, tilladelser og dispensationer efter loven eller regler udstedt i medfør heraf, hvis de ikke har været udnyttet i tre sammenhængende år.

Det kan være hensigtsmæssigt i afgørelsen at oplyse om, at godkendelsen m.v. på denne måde kan bortfalde.

Bestemmelsen i § 78 a, stk. 1, omfatter kun det fuldstændige ophør af en virksomhed eller en aktivitet. Det betyder, at bestemmelsen ikke finder anvendelse på de produktionsudsving, som en virksomhed eksempelvis kan have inden for rammerne af en miljøgodkendelse med et fastsat produktionsmaksimum. Ved en længerevarende og markant nedgang i produktionen i forhold til det, en virksomhed er godkendt til, vil godkendelsen løbende kunne justeres til produktionen på foranledning af virksomheden selv eller i forbindelse med revurdering, jf. § 41 b.

Når en tilladelse, godkendelse eller dispensation er bortfaldet som følge af kontinuitetsbrud, vil en genoptagelse af driften kræve ny godkendelse, tilladelse eller dispensation. Dette gælder også ved kontinuitetsbrud, der finder sted i retsbeskyttelsesperioden, jf. § 41 a. Dette svarer til, hvad der gælder efter § 33, stk. 3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Reglen i § 78 a, stk. 1, finder anvendelse både i tilfælde, hvor en virksomhed eller aktivitet har været igangsat og derefter er blevet afbrudt, og i tilfælde, hvor en godkendelse m.v. ikke er påbegyndt udnyttet, og der ikke i medfør af § 78 a, stk. 2, er fastsat andre regler om, at godkendelser m.v. skal udnyttes inden særlig frist for ikke at bortfalde.

Der tilsigtes med forslaget ingen ændringer i gældende ret i forhold til muligheden for at genoptage

driften efter nedlæggelse af forbud eller i forhold til muligheden for at tilbagekalde eller ændre godkendelser m.v.

Bestemmelsen i § 78 a, stk. 2, bemyndiger miljøministeren til at fastsætte regler om, at udnyttede tilladelser, godkendelser mv. bortfalder ved udløbet af en nærmere fastsat frist, der kan afvige fra de tre år, der er nævnt i § 78 a, stk. 1. Der findes allerede – med hjemmel i lovens § 35 - en sådan regel i § 16, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1640 af 13. december 2006 om godkendelse af listevirksomhed, hvorefter en godkendelse skal oplyse, at den bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden udløbet af en nærmere fastsat frist. Fristen må normalt ikke overstige to år fra godkendelsens meddelelse. Ved gennemførelse af planlagte udvidelser eller ændringer, jf. lovens § 36, må fristen for udnyttelse af denne del af godkendelsen normalt ikke overstige fem år, jf. § 16, stk. 2. Disse bestemmelser planlægges videreført uændret.

En godkendelse efter § 33 kan først anses for udnyttet, når den godkendte virksomhed eller indretning eller det godkendte anlæg er i drift.

Forslaget til § 78 b, stk. 1, indeholder særlige regler om godkendelser efter lovens § 33, som vedrører eksisterende husdyrbrug, der endnu ikke har fået en godkendelse efter reglerne i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, idet reglerne i den nævnte lov først får virkning fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget foretager ændringer eller udvidelser af anlægget eller på det tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen finder grundlag for at revurdere husdyrbrugets godkendelse, jf. § 103 i nævnte lov.

Det foreslås, at der for godkendelser vedrørende eksisterende husdyrbrug skal gælde de samme regler om kontinuitetsbrud som efter § 33, stk. 3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Reglen i § 16, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1640 af 13. december 2006 om godkendelse af listevirksomhed planlægges også for disse videreført uændret.

Forslagets § 78 b, stk. 2, svarer til forslagens § 78 a, stk. 2.

Også for husdyrbrug planlægges reglen i § 16, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1640 af 13. december 2006 om godkendelse af listevirksomhed videreført uændret.

Forslagets § 78 b, stk. 3, bemyndiger miljøministeren til at fastsætte regler om, at bestemmelsen i § 78 b, stk. 1, om helt eller delvist bortfald af godkendelser også skal finde anvendelse ved andre afgørelser vedrørende husdyrbrug end godkendelser efter lovens § 33. Hensigten er, at der skal gælde ens regler om kontinuitetsbrud for de eksisterende husdyrbrug, der endnu ikke er omfattet af lov om miljøgodkendelse m.v.

af husdyrbrug, og de husdyrbrug, der er omfattet af den nævnte lov. Bemyndigelsen forventes udnyttet til at fastsætte regler om kontinuitetsbrud for afgørelser, der er truffet før den 1. januar 2007 i medfør af den dagældende bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. Afgørelser af denne type vil fremover blive truffet efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og vil således være omfattet af § 33 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Der kan eksempelvis fastsættes regler om kontinuitetsbrud i forbindelse med lokaliseringstilladelser og forhåndsansmeldelser efter husdyrgødningsbekendtgørelsen.

I det omfang der ikke i medfør af bemyndigelsen i § 78 a, stk. 2, eller § 78 b, stk. 2, fastsættes andre regler, gælder bestemmelsen i § 78 a, stk. 1, for andre afgørelser vedrørende de eksisterende husdyrbrug end godkendelser efter lovens § 33.

Til nr. 19

Bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 83 a vedrører jordforurening, og svarer til jordforureningslovens § 44 og § 45, stk. 1-3. Bestemmelsen er med lovforslaget flyttet til § 64 p, § 64 q og § 64 s.

Bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 83 b svarer til jordforureningslovens § 46, som med lovforslaget er flyttet til § 64 r.

Bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 83 c svarer til jordforureningslovens § 2, og er flyttet til § 64 c.

Til nr. 20

Forslaget er en konsekvens af, at § 83 c ophæves, jf. nr. 19 ovenfor.

Til nr. 21

Kapitel 8 a er tilføjet i forhold til, hvilke afgørelser man kan klage over. I forhold til gældende ret, er der tale om en udvidelse for forureninger, som sker den 30. april 2007 og herefter, idet påbud efter miljøbeskyttelsesloven § 69 hidtil ikke har kunnet påklages. I den gældende jordforureningslov kan alle afgørelser efter kapitel 5 (påbudskapitlet) påklages til Miljøklagenævnet.

Herudover er regionsrådets afgørelser indføjet som konsekvens af, at regionsrådets kompetence i forhold til råstofgrave og tidligere råstofgrave flyttes fra jordforureningsloven til miljøbeskyttelsesloven, jf. bl.a. § 66 a.

Til nr. 22

Med lovforslaget får regionsrådene mulighed for at påklage afgørelser efter kapitel 8 a. I jordforureningsloven har regionsrådene denne klagemulighed, hvil-

ket hænger sammen med, at den offentlige indsats efter jordforureningslovens kapitel 3 administreres af regionsrådene. I forhold til den gældende miljøbeskyttelseslov, er regionerne ikke klageberettigede over afgørelser om påbud. Baggrunden for at tillægge regionsrådene klageberettigelse i alle påbudssager efter kapitel 8 a er ensretning af klagereglerne og dermed forenkling af reglerne. Endelig tillægges miljøministeren (i praksis de lokale miljøcentre under Miljøministeriet) klageret over regionsrådets og kommunalbestyrelsens afgørelser om, at der foreligger en miljøska­de eller en overhængende fare for miljøska­de (§ 64 i), herunder også afgørelse i sager, der efter § 64 k er rejst af en klageberettiget. Ministeren tillægges ligeledes klageret over afgørelser efter § 64 l, når påbuddet er meddelt med henblik på afgørelse af, om der foreligger en miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de. Dette skyldes, at det er miljøcentrene, som siden hen skal træffe afgørelse om, hvorledes skaden eller faren skal forebygges eller afhjælpes.

I jordforureningsloven er Sundhedsstyrelsen klageberettiget i forhold til påbud efter kapitel 5, jf. jordforureningslovens § 82, stk. 1, nr. 3, mens der ikke er klageadgang i dag i forhold til påbud om genopretning, idet der i dag er tale om lovliggørelsessager, hvor klageadgang er afskåret. Med lovforslaget udvides Sundhedsstyrelsens klageadgang ikke i forhold til gældende ret.

Til nr. 23

Der er tale om en konsekvensrettelse i forhold til, at regionsrådene træffer afgørelse efter § 64 i og § 64 k.

Til nr. 24

Der er tale om en udvidelse af klageadgangen for Danmarks Fiskeriforening og Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, således at de kan klage over afgørelser om, hvorvidt der er tale om en miljøska­de eller ej. Dette er i overensstemmelse med miljøansvars­direktivets artikel 13.

Der er med udvidelsen ikke givet disse organisationer klageadgang for alle påbud efter kapitel 8 a. Dette svarer til jordforureningsloven.

Til nr. 25

I jordforureningsloven er søgsmålsfristen 12 måneder. Denne frist blev blandt andet fastsat under henvisning til at påbudssagerne var komplekse. Da påbudssagerne efter lovforslaget fortsat er komplekse, findes det rimeligt at ændre søgsmålsfristen i miljøbeskyttelsesloven, således at søgsmålsfristen er 12 måneder for påbud efter kapitel 8 a.

Til nr. 26

Forslaget er en konsekvens af, at tilvejebringelse af oplysninger i forbindelse med skete forureninger er foreslået flyttet fra § 72 til § 64 l, således at Miljøklagenævnet fortsat har mulighed for at kræve sådanne oplysninger.

Til nr. 27

I strafbestemmelsen er tilføjet § 64 u, således at manglende lovpligtig forsikring af olietanke er strafbelagt, som det hidtil har været tilfældet med jordforureningslovens § 49, jf. § 88, stk. 1, nr. 7.

Til nr. 28

I strafbestemmelsen er tilføjet § 64 l i forlængelse af § 72. Det er hensigten med tilføjjelsen, at forældelse efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 9 ikke er 5 år, men 2 år for undladelse af at meddele oplysninger eller at afgive prøver, som det er tilfældet for samme undladelse efter § 72. Tilføjjelsen skal ses i sammenhæng med, at jordforureningslovens § 88, stk. 6, hvor denne undladelse tilsvarende blev forældet efter 2 år. Yderligere er i strafbestemmelsen tilføjet § 64 f og slettet § 71. Med lovforslaget ophæves § 71 og flyttes delvist over i § 64 f.

Til nr. 29

Bestemmelsen er ikke ændret i forhold til gældende ret. Ændringen er alene en konsekvens af, at nr. 15 ikke længere skal efterfølges af et »eller«.

Til nr. 30

Bestemmelsen er alene ændret ved at tilføje et »eller« som konsekvens af udvidelsen med et nr. 17.

Til nr. 31

I gældende ret er undladelse af at søge en forurening eller en overhængende fare for forurening effektivt afværget eller forebygget ikke kriminaliseret. Da det er vigtigt, at forurening afværages eller forebygges så hurtigt som muligt, er det i bestemmelsen foreslået, at denne undladelse strafbelægges.

Til nr. 32

§ 110, stk. 8, blev indsat ved § 12 i lov nr. 408 af 8. maj 2006 om ændring af forskellige skatte- og afgiftslove, lov om næringsbrev til fødevarerbutikker, lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v. og lov om miljøbeskyttelse (Indsats mod skatte- og afgiftsunddragelse – Fairplay II).

Bestemmelsen kom til at henvise til stk. 6 i stedet for som tilsigtet til stk. 7, hvilket der hermed rettes op på.

Til § 2

(Lov om forurennet jord)

Til nr. 1

Bestemmelsen foreslås slettet i jordforureningsloven, da der ikke længere er hjemmel til at give påbud om undersøgelser eller afhjælpende foranstaltninger efter jordforureningsloven.

Til nr. 2

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at jordforureningslovens kapitel 5 flyttes til miljøbeskyttelseslovens kapitel 8 a.

Til nr. 3

Ændringen er alene en konsekvens af, at jordforureningsloven § 48 med lovforslaget foreslås flyttet til miljøbeskyttelseslovens § 64 t. Der er med ændringen ikke tilsigtet en ændring af værditabsordningen.

Til nr. 4

Ændringen er alene en konsekvens af, at jordforureningsloven § 48 med lovforslaget foreslås flyttet til miljøbeskyttelseslovens § 64 t. Der er med ændringen ikke tilsigtet en ændring af værditabsordningen.

Til nr. 5

Forslaget er en konsekvens af, at påbudshjemlerne samles i miljøbeskyttelsesloven. Miljømyndighederne har samme beføjelser over for jordforurening med lovforslaget, som det var tilfældet efter jordforureningsloven.

Til nr. 6

Jordforureningslovens § 66, stk. 3 vedrører regionsrådenes påbud efter jordforureningslovens § 39, stk. 3. Jordforureningslovens § 39, stk. 3 er med forslaget flyttet til miljøbeskyttelseslovens § 66 a. I stedet for § 66, stk. 3 i jordforureningsloven indsættes i miljøbeskyttelsesloven en tilsvarende bestemmelse i § 66 a.

Til nr. 7

Jordforureningslovens § 66 a, stk. 1 vedrører ministerens påbud efter jordforureningslovens § 39, stk. 2. I miljøbeskyttelsesloven findes en tilsvarende bestemmelse i § 66, stk. 2.

Til nr. 8

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at jordforureningslovens kapitel 5 flyttes til miljøbeskyttelseslovens kapitel 8 a.

Til nr. 9

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at jordforureningslovens kapitel 5 og dermed den hidtidige undersøgelsesbestemmelse, flyttes til miljøbeskyttelseslovens kapitel 8 a.

Til nr. 10

Bestemmelsen konsekvensændres som følge af flytningen af kapitel 5 i jordforureningsloven.

Til nr. 11

Bestemmelsen konsekvensændres som følge af flytningen af kapitel 5 i jordforureningsloven. Miljøklagenævnet har med lovforslaget fortsat beføjelse til at tilvejebringe oplysninger og foretage besigtigelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 27.

Til nr. 12

Bestemmelsen ophæves som konsekvens af, at jordforureningslovens § 49 flyttes til miljøbeskyttelseslovens § 64 u. Denne bestemmelse er nu straffebelagt efter lovforslagets § 1, nr. 26.

Til nr. 13

Bestemmelsen nyaffattes som konsekvens af, at § 40 og § 48 ophæves og flyttes over i miljøbeskyttelsesloven.

Til nr. 14

Jordforureningslovens § 94, stk. 4 ophæves med lovforslaget og erstattes af en tilsvarende begrænsning i muligheden for at binde en panthaver med påbud i lovforslagets § 1, nr. 8, (vedrørende § 64 q, stk. 5).

Til § 3

(Lov om beskyttelse af havmiljøet)

Til nr. 1

I noten til lovens titel indsættes en tilføjelse vedrørende implementeringen af miljøansvarsdirektivet.

Til nr. 2

Med den foreslåede ændring af § 2, stk. 1, udvides havmiljølovens anvendelsesområde til også at omfatte rørledninger til transport af kulbrinter og hjælpestoffer.

Rørledninger til transport af kulbrinter og hjælpestoffer (herefter blot omtalt som »rørledninger«) foreslås herefter omfattet af havmiljølovens anvendelsesområde, hvorefter der tilsigtes at forebygge og begrænse forurening og anden påvirkning af natur og miljø, herunder særligt havmiljøet, fra aktiviteter, der kan

1. bringe menneskets sundhed i fare,

F. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

2. skade natur- og kulturværdier på og i havet, herunder havbunden,
3. være til gene for den retmæssige udnyttelse af havet, eller
4. forringe rekreative værdier eller aktiviteter, jf. havmiljølovens § 1.

Det foreslås at udvide havmiljølovens anvendelsesområde, fordi miljøansvarsdirektivet også omfatter en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forvoldt ved forurening eller andre påvirkninger fra rørledninger.

Ændringen af anvendelsesområdet er endvidere nødvendig for at kunne overføre visse opretholdte miljø- og beredskabsbestemmelser vedrørende bl.a. rørledninger i lov nr. 292 af 10. juni 1981 om visse havanlæg. Havanlægsloven administreres af transport- og energiministeren. Havanlægsloven blev, med undtagelse af miljø- og beredskabsbestemmelserne, afløst af lov nr. 1424 af 21. december 2005 om sikkerhed m.v. for offshoreanlæg til efterforskning, produktion og transport af kulbrinter (offshoresikkerhedsloven), som trådte i kraft den 1. juli 2006, jf. bemærkninger til § 3, nr. 4.

På Transport- og Energiministeriets område findes også lovgivning, der regulerer rørledninger og offshore anlæg. Det drejer sig om offshoresikkerhedsloven, kontinentalsokkelloven og undergrundsloven. Disse love regulerer den miljømæssige side i forbindelse med etablerings- og demonteringsfasen. Udlædningsiden reguleres i havmiljøloven. Havmiljøloven regulerer håndtering af forurening efter etablering, dvs. i driftsfasen for rørledninger, offshore anlæg mv. Snitfladen er dermed ibrugtagning af rørledningen, anlægget el.lign.

Havmiljølovens begreb »platforme« er bredere end offshoresikkerhedslovens begreb »offshoreanlæg«. I bemærkningerne til § 2 i 1993-loven jf. Folketingstidende 92/93 side 7314 står der: »Ved platforme tænkes primært på boreplatforme, men også andre havanlæg, som fx vindmølleanlæg på havet, er omfattet af havmiljølovens regler.«

Til nr. 3 og 4

Den forslåede bestemmelse er ny.

Det foreslås, at havmiljøloven fremover også skal regulere beredskabet for så vidt angår olie- og kemikalieforurening, der stammer fra platforme og rørledninger, jf. bemærkningerne ovenfor.

Den foreslåede § 34 a er en modifikation til havmiljølovens § 34, der fastslår, at det er forsvarsministeren, der i samarbejde med redningsberedskabet og andre myndigheder, som ministeren bemyndiger dertil,

forestår bekæmpelse af olie- og kemikalieforurening af havet og de kystnære dele af søterritoriet.

Det foreslås således i kapitlet om beredskab, at ejeren eller den for driften ansvarlige for platformen eller rørledningen straks (uopholdeligt) skal påbegynde bekæmpelsen af en forurening.

Denne pligt er ikke ny for hverken ejerne eller den for driften ansvarlige for platformene eller rørledningerne, idet disse allerede i dag er forpligtet til straks at sørge for bekæmpelse af en forurening, jf. § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 395 af 17. juni 1984 om beredskab i tilfælde af forurening af havet fra visse havanlæg.

Kan platformen ikke selv magte bekæmpelse af en forurening fra platformen, har beredskabet mulighed for at trække på forsvarrets bekæmpelseskapaciteter gennem den samarbejdsaftale, som er indgået mellem forsvaret og ejerne/operatøren af platformene. Miljøministeren, der er tilsynsmyndighed for så vidt angår platformene, kan endvidere anvende de indgrebsmuligheder, som følger af havmiljølovens kapitler om indgreb og tilsyn.

Bestemmelsen er subsidiær i forhold til den foreslåede afværgebestemmelse i § 41 b vedrørende miljøskader eller overhængende fare for miljøskader. Heraf følger, at § 34 a kun finder anvendelse i det omfang, at afværgeforanstaltningerne ikke er omfattet af § 41 b eller af § 41 c.

Til nr. 5-7 (§ 38 og § 39)

Den gældende § 38 fastslår, hvem der er ansvarlig for indberetning i hvilke situationer. Der skal således ske indberetning, når der sker udtømming i strid med loven eller i force majeure-situationer, ved kollision eller grundstødning, eller såfremt der af andre grunde er fare for udtømming og andet

Indberetningspligten gælder også, hvor et væsentligt spild af olie eller andre skadelige stoffer iagttages fra et luftfartøj.

Ligeledes skal havnebestyrelsen foretage indberetning, såfremt der er fare for, at olie eller skadelige flydende stoffer, der er blevet udtømt i havnen, vil kunne forurene havet.

Endelig er de personer, der er omfattet af indberetningspligten, samtidig pålagt en oplysningspligt af hensyn til bekæmpelsesarbejdet.

Indberetningsforpligtelserne og deres omfang skal ses i sammenhæng med især lovens beredskabsbestemmelser og skal sikre en så hurtig og effektiv bekæmpelsesindsats som muligt, således at evt. skadevirkninger begrænses mest muligt. Indberetningerne

sker til forsvarsministeren og for platformenes vedkommende til miljøministeren.

Den gældende § 39 er en bemyndigelsesbestemmelse, der giver miljøministeren hjemmel til at fastsætte regler om den i § 38 nævnte indberetningspligt og om indberetning af anden forurening af havet end den, der omfattes af disse bestemmelser. MARPOL 73/78 konventionen indeholder detaljerede regler om indberetning. Hjemlen er udnyttet, jf. bekendtgørelse om indberetning i henhold til lov om beskyttelse af havmiljøet (bekendtgørelse nr. 771 af 24. oktober 1998).

Miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 2, og artikel 6, stk. 1, indeholder indberetningspligter for den ansvarlige for driften af en erhvervs-mæssig virksomhed i tilfælde af, at der er en overhængende fare for, at en miljøskade vil indtræffe og i tilfælde, hvor en miljøskade allerede er indtruffet.

Bemyndigelsesbestemmelsen i § 39 foreslås ændret, så der gives miljøministeren hjemmel til at udstede regler om indberetning og tilvejebringelse af oplysninger fra myndigheder og visse personer til brug for vurdering af forhold, der reguleres efter loven.

Samtidig foreslås § 38 ophævet, idet det er mere operativt at have alle indberetningsforpligtelserne samlet i en bekendtgørelse.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse umiddelbart skal udnyttes til at udstede en bekendtgørelse med regler svarende til den gældende § 38, regler udstedt i medfør af den gældende § 39 og miljøansvarsdirektivets indberetningsforpligtelser.

Med den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse er det endvidere hensigten, at indberetninger i uændret omfang skal ske til Forsvarsministeriet, også i situationer hvor der er tale om miljøskader eller overhængende fare herfor. Forsvaret sørger herefter for at viderebringe relevante indberetninger til miljøministeren, i praksis de lokale miljøcentre. Det er ikke hensigten, at Forsvarsministeriet skal foretage en miljøfaglig vurdering af forureningen m.v. Det er Miljøministeriet, i praksis de lokale miljøcentre, der efterfølgende foretager en miljøfaglig vurdering og på baggrund heraf afgør, om der er tale om en miljøskade eller en overhængende fare herfor.

Til nr. 8

Der foreslås et nyt kapitel 12 a i havmiljøloven, som samler de bestemmelser, der fastlægger pligterne for de ansvarlige for driften af et skib, en platform, et luftfartøj eller en rørledning til at afværge en miljøskade eller en overhængende fare herfor, og miljøministerens pligt til at vurdere og afgøre, om en tilførsel til havet indebærer en miljøskade eller en overhængende

fare for miljøskade, der skal behandles efter miljøskadeloven. Desuden regulerer kapitel 12 a tilsynsmyndighedens beføjelser til at udstede påbud om oplysninger og undersøgelser til brug for afgørelsen af, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor.

Det foreslåede kapitel 12 a er principalt i forhold til havmiljølovens øvrige relevante bestemmelser. Hvis en tilførsel til havet ikke kvalificeres som en miljøskade eller som en overhængende fare for en miljøskade, finder havmiljølovens øvrige relevante bestemmelser anvendelse, herunder bestemmelsen om, at ejeren er objektivt ansvarlig for bekæmpelses- og saneringsudgifter jf. havmiljølovens § 44.

Kapitlet skal ses i sammenhæng med forslaget til miljøskadeloven, som er fremsat samtidig med dette lovforslag. Når der er truffet afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor og hvem der er ansvarlig herfor, overgår sagen til behandling efter miljøskadeloven.

Der træffes ikke afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvis det ikke er muligt at afgøre, hvem der er ansvarlig for miljøskaden eller den overhængende fare herfor. Der træffes endvidere ikke afgørelse, hvis den for driften ansvarlige kan godtgøre, at miljøskaden eller den overhængende fare herfor er forvoldt af tredjemand eller skyldes overholdelse af ufravigelige offentlige forskrifter, og ikke skyldes egne aktiviteter. Der træffes desuden ikke afgørelse, hvis tilførslen eller begivenheden var udtrykkeligt tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles hermed, og ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd, jf. lovforslagets § 3, nr. 8, ad § 41 g og bemærkningerne hertil.

Til § 41 a

Miljøskade defineres i §§ 7-11 i forslag til lov om miljøskade (miljøskadeloven).

Såfremt miljøministeren træffer afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, og hvem der er ansvarlig herfor, behandles denne efter miljøskadeloven. Hvis der ikke er tale om en miljøskade eller en overhængende fare herfor, behandles sagen efter havmiljølovens øvrige regler, fx § 43 og § 44.

Miljøansvarsreglerne gælder for miljøskader på søterritoriet, også selvom skaden er en følge af en tilførsel uden for søterritoriet. Miljøskader på beskyttede arter og internationale beskyttelsesområder er dog

også omfattet af miljøansvarsreglerne, hvis skaden er indtruffet i de eksklusive økonomiske zoner.

Miljøansvarsreglerne gælder alene for erhvervs-mæssige aktiviteter, således som disse er defineret i miljøskadeloven. Dette medfører, at sejlads med lystfartøjer falder uden for anvendelsesområdet for miljøansvarsreglerne, medmindre et lystfartøj benyttes som led i en erhvervs-mæssig aktivitet. Et eksempel kunne være miljøskader eller overhængende fare herfor forvoldt af et udlejet lystfartøj. Begrebet »erhvervs-mæssige aktiviteter« er nærmere fastlagt i bemærkningerne til § 5, stk. 2, i miljøskadeloven.

I bestemmelsens stk. 2 foreslås der indført et nyt begreb, nemlig »den ansvarlige for driften« af et skib, luftfartøj, en platform eller en rørledning, som følge af implementeringen af miljøansvarsdirektivet i havmiljøloven.

Begrebet »den ansvarlige for driften« er valgt, fordi det som hovedregel er det begreb, der bruges ved implementeringen af miljøansvarsdirektivet. Begrebet svarer til miljøansvarsdirektivets definition af »operatør«, som er den fysiske eller juridiske, privatretlige eller offentligtretlige person, der driver eller kontrollerer den erhvervs-mæssige aktivitet, eller som, såfremt dette fremgår af national lovgivning, har fået overdraget afgørende økonomisk beslutningsmyndighed med hensyn til den tekniske drift af aktiviteten, herunder indehaveren af en tilladelse til eller godkendelse af en sådan aktivitet eller den person, der registrerer eller anmelder en sådan aktivitet.

Operatørbegrebet er ikke nødvendigvis sammenfaldende med havmiljølovens anvendelse af begreberne »ejere, førere og brugere«, der stammer fra MARPOL 73/78 konventionen. »Den ansvarlige for driften« antages for skibes vedkommende at være rederen, medmindre særlige forhold gør sig gældende. For platforme og rørlednings vedkommende er det normalt brugeren, hvilket er sammenfaldende med havmiljølovens anvendelse af samme begreb.

Til § 41 b

Med bestemmelsen sker der en direktivkonform gennemførelse af artikel 3, jf. bilag III, samt artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, litra a, på havmiljølovens område, og § 41 b, stk. 2 og 3 skal fortolkes i overensstemmelse med direktivets bilag III.

Med bestemmelsen gennemføres endvidere miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, litra a, således, at der fastlægges en pligt for den ansvarlige for driften af et skib, luftfartøj, en platform eller rørledning til at afværge en overhængende fare for en miljøskade samt begrænse og hindre yderligere

miljøskade, jf. bestemmelsens stk. 1. Direktivets lempelsesmuligheder i artikel 8, stk. 3, og artikel 8, stk. 4, litra a, er udnyttet og gennemført i den foreslåede § 41 c. Der er i den forslåede § 41 c tale om, at det ubetingede ansvar på et offentligtretligt grundlag i visse situationer er lempet til et skyldbaseret (culpa) ansvar med omvendt bevisbyrde. Dette ansvar meddeles også på et offentligtretligt grundlag.

Som følge af implementeringen af miljøansvarsdirektivet i havmiljøloven foreslås der indført et nyt begreb, nemlig »tilførsel«. Begrebet »tilførsel« til havet eller luften er valgt, fordi miljøansvarsdirektivets regler om forebyggelse og afhjælpning af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade finder anvendelse på skader forvoldt ved flere påvirkninger end, hvad der i dag er omfattet af havmiljølovens definitioner på udtømmning, dumpning og afbrænding, jf. lovens § 4. Begrebet »tilførsel« rummer således udover udtømmning, udledning, udflydning og bortskaffelse m.v. en hvilken som helst påvirkning, der er omfattet af og stammer fra udøvelsen af de erhvervs-mæssige aktiviteter, der er omfattet af direktivets bilag III.

Tilførsel til havet eller luften rummer udover stoffer og materialer også (mikro)organismer. Organismer udtømmes primært via ballastvand, som det p.t. er lovligt at udtømme. Udtømmes der organismer, der forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og områder, vil den ansvarlige kunne blive gjort økonomisk ansvarlig for de foranstaltninger, der skal iværksættes efter lovforslagets § 3 nr. 8 (§ 41 b).

Genmodificerede organismer (gmo'er) er ikke omfattet af havmiljølovens regler, men behandles særskilt i lov om miljø og genteknologi, jf. lovforslagets § 6.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1 pålægger den ansvarlige for driften en ubetinget pligt til at afværge en overhængende fare for miljøskade og begrænse en miljøskades omfang, herunder også forhindre yderligere miljøskade.

Den foreslåede bestemmelse vedrører afværgeforanstaltninger i forbindelse med miljøskader eller overhængende fare for miljøskader på vandmiljøet, beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder og jord, som forårsages ved tilførsler til havet og luften af såvel stoffer, materialer, mikroorganismer som af støj og vibrationer, og som stammer fra de erhvervs-mæssige aktiviteter, der, jf. bestemmelsens stk. 2, er omfattet af direktivets bilag III, pkt. 2, 7, 8 og 12.

Den foreslåede bestemmelse er principal i forhold til havmiljølovens øvrige relevante bestemmelser, herunder den foreslåede § 34 a. Der henvises også til

bemærkningerne til lovforslagets § 3 nr. 4. Dette gælder dog ikke for bekæmpelsesforanstaltninger i forbindelse med olie- og kemikaliefurening fra skibe i medfør af § 34 eller bekæmpelses- og saneringsforanstaltninger efter § 35.

Det er således fortsat forsvarsministeren, der forestår enhver form for bekæmpelse af olie- og kemikaliefurening af havet og de kystnære dele af søterritoriet, der stammer fra udledning eller udtømmning fra skibe. Kommunalbestyrelsen forestår bekæmpelse af olie- og kemikaliefurening af havne og sanering af kyststrækninger.

Skibets fører har dog under alle omstændigheder, i overensstemmelse med almindelige regler og uanset § 34, ret og pligt til at begrænse en forureningsskade ved at iværksætte de nødvendige afværgeforanstaltninger uden at skulle afvente en myndighedsafgørelse først. Skibets egne afværgeforanstaltninger kan fx være, at eventuelle huller i skibet lukkes ved hjælp af dykkere, tanke tømmes for olie inden bjærgning, og/eller skibet bjærges.

Med den foreslåede bestemmelse i stk. 2 fastlægges det nærmere hvilke erhvervsmæssige aktiviteter, der er underlagt direktivets ubetingede ansvar for afværgeforanstaltninger i forbindelse med miljøskade eller overhængende fare for miljøskade efter stk. 1.

Det ubetingede ansvar relaterer sig til bestemte påvirkninger fra bestemte aktiviteter og ikke til virksomheden som helhed.

Bestemmelsens stk. 2, nr. 1, (dumpning af optaget havbundsmateriale) og nr. 2 (bortskaffelse eller nyttiggørelse af affald) gennemfører punkt 2 i direktivets bilag III. Punkt 2 vedrører således affaldsoperationer, herunder indsamling, transport, nyttiggørelse og bortskaffelse af affald og farligt affald, herunder tilsyn med disse operationer og efterbehandling af deponeringsanlæg, for hvilke der kræves tilladelse eller registrering i medfør af Rådets direktiv 75/442/EØF af 15. juli 1975 om affald og Rådets direktiv 91/689/EØF af 12. december 1991 om farligt affald.

Som eksempler på, hvad der er omfattet af stk. 1, nr. 1 og 2, kan udover dumpning nævnes ikke-grænseoverskridende transport af affald og afbrænding af affald på havet.

Bestemmelsen omfatter ikke nyttiggørelse/bortskaffelse af affald, som er produceret af skibet, luftfartøjet eller platformen selv.

Bestemmelsens stk. 2, nr. 3, (grænseoverskridende transport af affald) er en gennemførelse af punkt 12 i direktivets bilag III. Punkt 12 vedrører grænseoverskridende affald inden for, til og fra Den Europæiske Union, som kræver tilladelse eller er forbudt i henhold

til Rådets forordning (EØF) nr. 259/93 af 1. februar 1993 om overvågning af og kontrol med overførsel af affald inden for, til og fra Det Europæiske Fællesskab, (nu Rådets forordning 1013/2006 efter den 12. juli 2007).

Omfattet er f.eks. alle grænseoverskridende transport af affald til bortskaffelse, som enten er forbudt eller kræver tilladelse. Omfattet er også visse grænseoverskridende transport af affald til nyttiggørelse.

Bestemmelsens stk. 2, nr. 4, (transport af farligt eller forurenende gods) er en gennemførelse af punkt 8 i direktivets bilag III.

Punkt 8 vedrører transport ad vej, jernbane, indre vandveje, hav eller luft af farligt eller forurenende gods som defineret i bilag A til Rådets direktiv 94/55/EF af 21. november 1994 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om transport af farligt gods ad vej eller i bilaget til Rådets direktiv 96/49/EF af 23. juli 1996 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om jernbanebefordring af farligt gods elle som defineret i Rådets direktiv 93/75/EØF af 13. september 1993 om mindstekrav til skibe, som er på vej til eller fra Fællesskabets søhavne med farligt eller forurenende gods.

Omfattet heraf er f.eks. udledninger af stoffer eller (mikro)organismer i forbindelse med transport af farligt eller forurenende gods, som f.eks., olie, stoffer og materialer i emballeret form, containere m.v. (hvis farligt eller forurenende), faste stoffer i bulk (hvis farligt eller forurenende) og flydende stoffer i bulk (hvis farlig eller forurenende).

Det er godsets farlige egenskab, der er relevant. Begrebet gods skal således forstås bredere end i normal sprogbrug, således vil gods, der er om bord på skibet, men, som er beregnet til brug for skibets egen drift, også være omfattet af begrebet gods i bestemmelsen, i det omfang det blot er defineret som farligt eller forurenende gods i de ovennævnte direktiver. Hvordan disse direktiver i øvrigt regulerer godset, er underordnet i denne sammenhæng.

Bestemmelsens stk. 2, nr. 5, (håndtering af farlige stoffer og præparater, plantebeskyttelsesmidler og biocidholdige produkter) er en gennemførelse af punkt 7 på bilag III.

Under punkt 7 hører fremstilling, anvendelse, oplagring, forarbejdning, deponering, udledning i miljøet og transport inden for virksomheden af

– farlige stoffer, som defineret i artikel 2, stk. 2, i Rådets direktiv 67/548/EØF af 27. juni 1967 om tilnærmelse af lovgivning om klassificering, emballering og etikettering af farlige stoffer,

- farlige præparater som defineret i artikel 2, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/45/EF af 31. maj 1999 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om klassificering, emballering og etikettering af farlige præparater,
- plantebeskyttelsesmidler som defineret i artikel 2, nr. 1, i rådets direktiv 91/414/EØF af 15. juli 1991 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler, og
- biocidholdige produkter som defineret i artikel 2, stk. 1, litra a, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/8/EF af 16. februar 1998 om markedsføring af biocidholdige produkter.

Omfattet af dette punkt er tilførsel af stofferne, præparaterne eller til hav eller luft f.eks. i forbindelse med transport eller anden håndtering af disse om bord på skibet, platformen eller luftfartøjet.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3 fastlægger, at den ubetingede afværgepligt efter stk. 1 også gælder, hvis der er tale om, at en hvilken som helst anden tilførsel end nævnt i stk. 1 af stoffer eller materialer til havet fra skibe, platforme, rørledninger eller luftfartøjer forårsager en miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de på vand eller beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder. Med bestemmelsen implementeres direktivets bilag III, pkt. 3, 4 og 5.

Omfattet af stk. 3 er en miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de på vand indenfor søterritoriet forårsaget af en tilførsel til havet af stoffer og materialer, som kræver godkendelse, tilladelse eller registrering efter vandrammedirektivet samt udladninger omfattet af direktiverne 76/464/EØF af 4. maj 1976 om forurening, der er forårsaget af udledning af visse farlige stoffer i fællesskabets vandmiljø og 80/68/EØF af 17. december 1979 om beskyttelse af grundvandet mod forurening forårsaget af visse farlige stoffer. Punkt 5 (vandrammedirektivet) omfatter udledning eller injektion af forurenende stoffer i overfladevand eller grundvand, der kræver tilladelse, godkendelse eller registrering i medfør af direktiv 2000/60/EF. Omfattet af punkt 5 er endvidere tilførsel uden for søterritoriet, f.eks. fra en platform, til havet af stoffer og materialer, som kræver godkendelse, tilladelse eller registrering efter vandrammedirektivet, og som forårsager en miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de på beskyttede arter og internationale naturtyper uden for søterritoriet.

Omfattet af stk. 3 er f.eks. tilførsler til havet af ufarlige stoffer og blandinger heraf.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 4 fastlægger, at afværgeforpligtelsen for miljøska­der eller overhængende fare herfor, der udgår fra alle andre påvirkninger fra erhvervsmæssige aktiviteter end omfattet af stk. 2 og 3 fra skibe, fly, rørledninger eller platforme alene skal bedømmes ud fra et skyldbaseret ansvar. Der er endvidere kun tale om et skyldbaseret ansvar for miljøska­de eller overhængende fare herfor på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder, jf. også miljøansvarsdirektivets artikel 3, stk. 1, litra b. Omfattet er f.eks. påvirkninger i form af støj, vibrationer, invasive arter (medmindre disse kan kategoriseres som farligt/forurenende gods) og luftformige emissioner (der ikke falder ned i havet) fra andre erhvervsmæssige aktiviteter end de i § 41 b, stk. 2, nævnte.

Det skyldbaserede ansvar er ikke begrænset til miljøska­der på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder inden for søterritoriet, men kan række ud i den eksklusive økonomiske zone, idet beskyttede arter og internationale beskyttelsesområder også forefindes uden for søterritoriet.

»Andre erhvervsmæssige aktiviteter« kan for eksempel være en hurtigfærge, hvor støjen fra den skræmmer sæler bort fra deres reservat.

»Andre erhvervsmæssige aktiviteter« skal kunne rummes inden for havmiljølovens anvendelsesområde. Fiskeri er ikke reguleret i havmiljøloven.

Til § 41 c

Med bestemmelsen i stk. 1 gennemføres direktivets artikel 8, stk. 3, litra a og b, og artikel 8, stk. 4, litra a, om lempelser fra direktivets ubetingede ansvar på et offentligt grundlag for afhjælpning af miljøska­der på havmiljølovens område.

Er der indtrådt en miljøska­de, har den ansvarlige for driften således ikke pligt til at begrænse en miljøska­des omfang og forhindre yderligere miljøska­de, såfremt den ansvarlige for driften kan godtgøre (omvendt bevisbyrde), at miljøska­den er forvoldt af tredjemand og skaden er indtrådt til trods for, at der er truffet passende sikkerhedsforanstaltninger, eller at miljøska­den er opstået som følge af, at man har overholdt en ufravigelig forskrift, herunder et påbud. Undtagelsen gælder dog ikke, hvis påbudet eller forskriften skyldes vedkommendes egne aktiviteter.

Såfremt den ansvarlige kan godtgøre (skyldbaseret ansvar med omvendt bevisbyrde), at en indtrådt miljøska­de er forvoldt ved en tilførsel eller begivenhed, der er udtrykkeligt tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, eller med regler, der er så deltaljerede, at de kan sidestilles

med en sådan tilladelse, gælder afværgepligten efter § 41 b, stk. 1-3, heller ikke. En i lovgivningen tilladt udtømning sidestilles med den foreslåede bestemmelse med en udtrykkelig tilladt udledning. Som et eksempel herpå kan nævnes, at skibe i medfør af bekendtgørelse nr. 485 af 15. juni 1999 under opfyldelse en række nærmere bestemte betingelser gerne må udtømme olie svarende til 15 ppm (15 liter olie per en million liter vand) i den eksklusive økonomiske zone. En sådan udtømning vil i havmiljøloven skulle betragtes som udtrykkelig tilladt, og vil fritage den ansvarlige for at bære omkostningerne ved afværgeforanstaltningerne, såfremt tilførslen til havet medfører en miljøska- de.

Med bestemmelsen i stk. 2 gennemføres direktivets artikel 8, stk. 3, litra a og b, om lempelser fra direktivets ubetingede ansvar for forebyggelse af en overhængende fare for en miljøska- de.

Foreligger der en overhængende fare for, at en miljøska- de indtræffer, har den ansvarlige således ikke pligt til at forebygge den, såfremt den ansvarlige kan godtgøre (skyldbaseret ansvar med omvendt bevisbyrde), at faren er forvoldt af tredjemand, og at faren er indtrådt til trods for, at der er truffet passende sikkerhedsforanstaltninger, eller at miljøska- den er opstået til trods for at man har overholdt en ufravigelig forskrift, herunder et påbud. Undtagelsen gælder dog ikke, hvis påbudet eller forskriften skyldes vedkommendes egen uforsvarlige adfærd.

Er der indtrådt en miljøska- de eller en overhængende fare for en miljøska- de, og den ansvarlige for driften kan godtgøre, at han ikke er pligtig til foretage afværgeforanstaltninger i henhold til § 41 c, består adgangen og pligten til at foretage beredskabs- og bekæmpelsesforanstaltninger uændret efter bestemmelserne i bl.a. kapitel 11, ligesom ansvaret for beredskabs- og bekæmpelsesomkostningerne skal bedømmes ud fra havmiljølovens § 44. Uanset § 41 c består der også fortsat en forpligtelse for den ansvarlige for driften til at foretage akut umiddelbar afværge i overensstemmelse med almindelige regler uden at skulle afvente en myndighedsafgørelse først. Skibes egne afværgeforanstaltninger kan fx være, at eventuelle huller i skibet lukkes ved hjælp af dykkere, tanke tømmes for olie inden bjærgning og/eller skibet bjærges.

Til § 41 d

Med den foreslåede bestemmelse gennemføres direktivets artikel 5, stk. 3, litra a, og artikel 6, stk. 2, litra a, vedrørende myndighedens ret til at kræve oplysninger fra den ansvarlige til brug for vurderingen af, hvorvidt der foreligger en miljøska- de eller en overhængende fare for en miljøska- de, der skal behandles

efter lov om miljøska- de. Med den foreslåede bestemmelse kan miljøministeren på ubetinget grundlag påbyde den ansvarlige at fremkomme med alle nødvendige oplysninger til brug for ministerens vurdering af, hvorvidt der foreligger en miljøska- de eller en overhængende fare herfor. Den ansvarlige for de erhvervs- mæssige aktiviteter kan herunder påbydes for egen regning at udtage prøver, foretage analyser og undersøgelser m.v., jf. 2. pkt.

Adgangen til at udstede påbud skal administreres i overensstemmelse med de almindelige forvaltnings- retlige principper og grundsætninger, herunder proportionalitetsprincippet. Myndigheden skal således f.eks. være opmærksom på, at der skal være proportionalitet mellem omfanget og udgiften til den påbudte foranstaltning og omfanget og arten af den miljøska- de eller overhængende fare herfor, der konkret tilsigtes forebygget eller afhjulpet.

Tilsynsmyndighedens påbud efter bestemmelsen kan påklages til Miljøklagenævnet.

Om forholdet til § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb, se de almindelige bemærkninger punkt 3.1.10.

Til § 41 e

Bestemmelsen vedrører alene skibe.

Når der indtræder forurening af havet fra et skib med olie eller kemikalier, vil forsvaret oftest umiddelbart efter forureningens indtræden indhente sikkerhedsstillelse efter havmiljølovens § 44 for forsvarets udgifter til beredskabs- og bekæmpelsestiltag. Anmodningen om sikkerhedsstillelse vil – i overensstemmelse med § 44 – blive givet til den registrerede ejer af skibet. En sådan anmodning om sikkerhedsstillelse vil som udgangspunkt blive givet i tiden inden stillingtagen til, om der foreligger en miljøska- de eller en overhængende fare herfor. Som udgangspunkt vil forsvaret derfor ofte have en sikkerhedsstillelse med hjemmel i havmiljølovens § 44, som er stillet af den registrerede ejer. Når det fastlægges, at der er tale om en miljøska- de, vil en sådan sikkerhedsstillelse skulle stilles efter reglerne i de foreslåede bestemmelser § 41 e, stk. 2 og 3, jf. nedenfor, hvor kravet rettes mod den ansvarlige for driften af skibet og med mulighed for at kræve sikkerhedsstillelse af den registrerede ejer, indtil sikkerhed bliver stillet af den ansvarlige for driften af skibet.

Når den registrerede ejer har stillet sikkerhed efter havmiljølovens § 44, og der efterfølgende viser sig at foreligge en miljøska- de eller en overhængende fare herfor, vil den registrerede ejer fortsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i stk. 3, jf. nedenfor, skulle

stille denne sikkerhed, indtil det er fastslået, om den ansvarlige for driften af skibet kan identificeres og stille den fornødne sikkerhed. Skulle det vise sig umuligt at identificere den ansvarlige for driften eller kan denne ikke stille sikkerhed, vil kravet om sikkerhedsstillelse skulle fastholdes i forhold til den registrerede ejer i medfør af § 44.

Med henblik på at minimere ulemperne for den registrerede ejer i de tilfælde, hvor der er krævet sikkerhedsstillelse efter § 44, men det efterfølgende viser sig, at der er tale om en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade og at kravet om sikkerhedsstillelse derfor skal rejses efter reglerne i den foreslåede § 41 e, stk. 2 og 3, vil miljøcentrene bestræbe sig på at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskaade eller overhængende fare herfor snarest muligt.

Med den foreslåede bestemmelse i stk. 1 fastlægges, at udgifter, i forbindelse med afværgelse af en miljøskaade eller en overhængende fare herfor i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets regler, primært skal afholdes af den ansvarlige for driften af skibet.

Kan den ansvarlige for driften af skibet imidlertid ikke identificeres, eller har vedkommende ikke betalingsevne, foreslås det, at ejeren i det omfang, der ikke er identitet mellem den ansvarlige og ejeren, skal betale udgifterne i overensstemmelse med reglerne i § 44.

Den subsidiaire betalingsforpligtelse for ejeren indtræder fra det tidspunkt, hvor forsvarsministerens bestræbelser på at lokalisere den ansvarlige for driftens opholdssted har vist sig frugtesløse, eller det har vist sig, at den ansvarlige ikke har betalingsevne.

Med hensyn til identifikationskravet skal forsvarsministeren i den forbindelse have udfoldet rimelige anstrengelser for at efterspore den ansvarliges opholdssted. Med hensyn til den ansvarliges betalingsevne kan kravet gøres gældende overfor ejeren, når det kan konstateres, at betaling helt eller delvist ikke kan opnås hos den ansvarlige for driften.

Forældelsesfristen regnes i overensstemmelse med de almindelige forældelsesregler fra det tidligste tidspunkt, til hvilken fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt.

I forhold til ejeren regnes forældelsesfristen enten fra det tidspunkt, hvor det har vist sig, at forsvarsministeren ikke har kunnet lokalisere opholdsstedet for den ansvarlige for driften eller, hvor det har vist sig, at den ansvarlige ikke har betalingsevne. Med hensyn til identifikationskravet skal forsvarsministeren i den forbindelse have udfoldet rimelige anstrengelser for at

efterspore den ansvarliges opholdssted, og forældelsesfristen løber således fra det tidspunkt, hvor det kan konstateres, at undersøgelserne af opholdsstedet har været frugtesløse. Med hensyn til betalingstidspunktet regnes forældelsesfristen fra det tidspunkt, hvor det er godtgjort, at den ansvarlige for driften mangler betalingsevne.

For så vidt angår forældelse i forhold til den ansvarlige for driften finder reglerne i miljøskadelovens § 47 anvendelse.

Det objektive ansvar for rimelige bekæmpelsesomkostninger, der påhviler ejeren i medfør af § 44 indtræder kun, hvis udtømmingen eller udledningen er i strid med loven eller tilhørende bekendtgørelser eller er omfattet af § 58 (om ulykker m.v.).

Med den foreslåede bestemmelse i stk. 2 gennemføres direktivets artikel 8, stk. 2, om sikkerhedsstillelse for omkostningerne til afværgelse af en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade.

Den ansvarlige for driften skal stille sikkerhed over for forsvarsministeren for omkostningerne til bekæmpelsesforanstaltninger og forsvarsministeren kan bestemme, at skibet skal tilbageholdes, indtil sikkerhed er stillet. Bestemmelsen svarer til § 44, stk. 3, dog med den forskel, at kravet om sikkerhedsstillelse skal fremsættes.

Med den foreslåede bestemmelse i stk. 3 gives der forsvarsministeren mulighed for at kræve sikkerhedsstillelse for udgifter til bekæmpelsesforanstaltninger i forbindelse med en miljøskaade eller en overhængende fare herfor over for den registrerede ejer og for at bestemme, at skibet skal tilbageholdes, indtil ejer har stillet sikkerhed. Dette kan ske, indtil den ansvarlige for driften af skibet stiller sikkerhed efter bestemmelsen i stk. 2., jf. bemærkningerne ovenfor til bestemmelsen.

Til § 41 f

Med den foreslåede bestemmelse fastlægges i stk. 1, at udgifter i forbindelse med afværgelse af en miljøskaade eller en overhængende fare herfor i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets regler, primært skal afholdes af den ansvarlige for driften af et skib, et luftfartøj, en platform eller en rørledning.

Kommunalbestyrelsens udgifter til bekæmpelses- og saneringsforanstaltninger i forbindelse med olie- og kemikaliefurening af kyststrækninger og havne efter § 35, jf. § 41 b, skal betales af den ansvarlige for et skib, et luftfartøj, en rørledning eller en platform. Kravet på betaling vil kunne gøres gældende af miljøministeren som følge af regler udstedt i medfør af § 36

om refusion af kommunalbestyrelsens udgifter til bekæmpelses- og saneringsforanstaltninger efter § 35.

Kan den ansvarlige for driften af skibet imidlertid ikke identificeres, eller har vedkommende ikke betalingssevne, foreslås det, at ejeren i det omfang, der ikke er identitet mellem den ansvarlige og ejeren, skal betale udgifterne i overensstemmelse med reglerne i § 44. Med hensyn til subsidiær hæftelse og forældelse henvises til bemærkningerne ovenfor til § 41 e.

Med bestemmelsen i stk. 2 gennemføres direktivets artikel 8, stk. 2, om krav om sikkerhedsstillelse for omkostningerne til afværgelse af en miljøska- de eller en overhængende fare for en miljøska- de.

Med bestemmelsen gives miljøministeren således hjemmel til at udstede regler om, at den ansvarlige for driften skal stille sikkerhed over for kommunalbestyrelsen eller miljøministeren for omkostningerne til bekæmpelses- og saneringsforanstaltninger.

Til § 41 g

Det følger af bestemmelsen, at miljøministeren i de tilfælde, hvor der foreligger en miljøska- de eller en overhængende fare for en miljøska- de, skal træffe udtrykkelig afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøska- de eller en overhængende fare for miljøska- de, som skal behandles efter miljøska- deloven og hvem der er ansvarlig herfor. Hvis ikke der er tale om en miljøska- de, behandles sagen efter lovens øvrige regler og afgørelsen om, at der ikke foreligger en miljøska- de eller en overhængende fare for en miljøska- de vil såle- des ligge implicit i sagens videre behandling. Der hen- vises i øvrigt til den foreslåede § 41 h, hvorefter en klageberettiget under visse betingelser kan kræve, at der træffes afgørelse.

Ved ansvarsvurderingen finder ansvarsnormerne i den foreslåede § 41 b, stk. 1 - 4, anvendelse. Der hen- vises til bemærkningerne til stk. 2 og 3 nedenfor.

Miljøministerens afgørelse kan påklages til miljø- klagenævnet i medfør af § 51.

Miljøministerens beføjelser efter bestemmelsen forventes delegeret til de lokale miljøcentre under Miljøministeriet.

Med bestemmelsen i stk. 2 og 3 fastlægges, at der ikke kan træffes afgørelse efter stk. 1, såfremt den an- svarlige kan godtgøre, at miljøska- den eller den over- hængende fare er forvoldt under de nærmere angivet omstændigheder i § 41 c. Der henvises til bemærknin- gerne til § 41 c ovenfor.

Med bestemmelsen i stk. 4 fastlægges, at der kun kan træffes afgørelse om, at der foreligger en miljø- skade eller en overhængende fare herfor på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder og

hvem der er ansvarlig herfor, såfremt den ansvarlige har udvist uforsvarlig adfærd.

Arter og internationale beskyttelsesområder er først beskyttede, når de er udpeget som værende beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder. Der henvises til § 57, stk. 3 og 4, i forslag til miljøska- deloven og bemærkningerne til disse, som er fremsat samtidigt med lovforslaget.

Det foreslås med bestemmelsen i stk. 5, at miljømi- nisteren får bemyndigelse til at udstede en bekendtgø- relse om de nærmere regler for offentliggørelsen af af- gørelser om miljøska- der eller overhængende fare her- for.

Til § 41 h

Bestemmelsen gennemfører direktivets artikel 12, stk. 1, om anmodning om foranstaltninger.

Når miljøministeren modtager en anmodning fra klageberettigede efter § 52, har ministeren pligt til at træffe afgørelse om, hvorvidt der er tale om en miljø- skade eller en overhængende fare for en miljøska- de, som skal behandles efter miljøska- deloven og hvem der er ansvarlig herfor, jf. dog neden for. Afgørelsen træffes efter § 41 g og kan påklages af de klageberet- tigede efter lovens § 52.

Anmodning til miljøministeren om at træffe afgø- relse om, hvorvidt en tilførsel eller påvirkning eller en overhængende fare for tilførsel eller påvirkning udgør en miljøska- de skal være ledsaget af relevante oplys- ninger om påvirkningen eller faren herfor, jf. stk. 2.

Er anmodningen ikke ledsaget af relevante oplys- ninger, har ministeren ikke pligt til at træffe afgørelse efter § 41 g.

Krævet om, at en anmodning efter § 41 h skal ledsa- ges af oplysninger, skal sikre, at ministeren ikke skal behandle uforholdsmæssigt mange anmodninger, her- under grundløse anmodninger. Selv om en anmodning ikke er underbygget, kan det (efter miljøministerens skøn) dog være relevant at føre tilsyn for at sikre, at der ikke sker eller er sket en miljøska- de eller for at vurdere, om der er tale om en overhængende fare her- for. Afgørelse om, at anmodningen ikke er ledsaget af tilstrækkelig relevante oplysninger, kan påklages til Miljøklagenævnet.

Miljøministerens beføjelser efter bestemmelsen forventes delegeret til de lokale miljøcentre under Miljøministeriet.

Til nr. 9 og 11

Der foreslås indført et objektivt ansvar for dækning af statens udgifter til beredskabs- og bekæmpelsesom- kostninger som følge af en forurening af havet eller fare herfor fra en rørledning og luftfartøj. Dette svarer

F. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

til, hvad der gælder for skibe og platforme i dag. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til den gældende § 44.

Som en konsekvens heraf bemyndiges miljøministeren til at kunne fastsætte nærmere regler om de i § 44, stk. 1, nævnte udgifter til beredskabs- eller bekæmpelsesomkostninger, som rørledningens eller luftfartøjets ejere skal afholde.

Til nr. 10

Omkostninger i forbindelse med bekæmpelse af miljøskader eller overhængende fare herfor skal i henhold til den foreslåede § 41 e og § 41 f betales af den ansvarlige for driften. Det vil som udgangspunkt sige rederen, hvis der f.eks. er tale om skibe. Bestemmelsen i § 44 er subsidiær i forhold til den foreslåede § 41 e og § 41 f. Der henvises til bemærkningerne til nr. 8 (§ 41 e og § 41 f) ovenfor.

Til nr. 12

Bestemmelser i § 45 b og § 45 c foreslås indsat, fordi bl.a. mange EU-direktiver indeholder regler, der berører myndighedernes tilsynsforpligtelser. Det er herunder fundet hensigtsmæssigt at have mulighed for at kunne udstede nærmere regler for tilsynsmyndighedens udøvelse af tilsynsvirksomhed efter loven.

Ad § 45 b

Bestemmelsen giver hjemmel til, at tilsynsmyndigheden efter § 45 kan undlade at behandle forhold, som er af bagatelagtig karakter. Det gælder både, hvor tilsynsmyndigheden selv bliver opmærksom på forhold, og hvor der er modtaget en klage over forhold.

Bestemmelsen svarer til miljøbeskyttelseslovens § 68.

Til § 45 c

Bestemmelsen foreslås indsat i havmiljøloven, for derved at kunne give ministeren mulighed for at udstede administrative forskrifter for tilsynsmyndighedens udøvelse af tilsynsvirksomhed. Hører tilsynsmyndigheden ikke under miljøministeren, vil de administrative forskrifter blive udarbejdet i samarbejde med den pågældende minister, hvorunder tilsynsvirksomheden hører, jf. også havmiljølovens § 8. Bestemmelsen svarer til miljøbeskyttelseslovens § 73.

Til nr. 13

Det foreslås, at såvel landsdækkende som lokale foreninger og organisationer kan meddele miljøministeren, at de ønsker underretning om afgørelser efter § 41 d, § 41 g og § 41 h, stk. 3.

769 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag)

Til nr. 14 og 15

Afgørelser efter § 41 d, § 41 g og § 41 h skal kunne påklages til Miljøklagenævnet.

Til nr. 16

Afgørelser truffet efter § 41 d, § 41 g og § 41 h kan påklages af den kreds af personer, organisationer eller myndigheder, som er omfattet af havmiljølovens § 52.

Til nr. 17-19

Den foreslåede ændring af § 59 fastsætter straf for overtrædelse af den foreslåede afværgebestemmelse i § 41 b, af de foreslåede påbudsbestemmelser i § 34 a, stk. 2 og 3, og § 41 d samt af den foreslåede bestemmelse om adgang til at tilbageholde et skib i § 41 e, stk. 2 og 3. Den foreslåede ændring af § 59 indebærer endvidere en præcisering af straffehjemlen, for så vidt angår påbegyndelse af og dumpning af optaget havbundsmateriale uden tilladelse.

Til nr. 20

Der er tale om en lovteknisk konsekvens af, at § 38 ophæves, jf. bemærkningerne til nr. 4 og 5, ovenfor.

Til § 4

(Lov om vandforsyning)

Til nr. 1

I noten til lovens titel indsættes en tilføjelse vedrørende implementeringen af miljøvarsdirektivet.

Til nr. 2

Miljøskade defineres i § 7-11 i forslag til lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven).

Til nr. 3

Med den foreslåede ændring af § 67 gennemføres miljøvarsdirektivets artikel 5 stk. 3, litra a, og artikel 6, stk. 2, litra a, om oplysningspligter i stk. 1, således at det i bestemmelsen præciseres, at der kan gives påbud efter bestemmelsen på ubetinget grundlag vedrørende alle de oplysninger, der har betydning for vandindvindingen herunder også til vurderingen af, hvorvidt der foreligger en miljøskade, eller overhængende fare for en miljøskade som følge af vandindvinding, bortledning af grundvand eller anden sænkning af grundvandsstanden.

Med den foreslåede bestemmelse i stk. 2 gives der desuden kommunalbestyrelsen og miljøministeren hjemmel til på ubetinget grundlag, at påbyde de undersøgelser, som er nødvendige for at klarlægge år-

sagssammenhængen, omfanget og virkningerne af en miljøska­de eller en mulig miljøska­de.

Vandindvin­ding kan medføre for lav vandføring i vandløb og vådområder og medføre biologisk konsekvens for vandområderne. Vandindvin­ding kan endvidere medføre uønskede ændringer i kvaliteten af grundvandet. Basisanalysen, som udarbejdes efter miljø­målslovens § 6, vil ofte blive udgangspunktet for at vurdere, hvorvidt der er indtrådt en miljøska­de eller en overhængende fare herfor. Har kommunalbestyrelsen ikke selv de fornødne oplysninger, kan der udstede påbud efter denne bestemmelse.

Adgangen til at udstede påbud skal administreres i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretslige principper og grundsætninger, herunder proportionalitetsprincippet. Kommunalbestyrelsen skal således være opmærksom på, at der skal være sammenhæng mellem omfanget og udgiften til den påbudte undersøgelse og omfanget og arten af miljøska­den eller den overhængende fare herfor. Hvis undersøgelsen af miljøproblemet eller risikoen kan foretages lige godt ved flere metoder, skal den billigste vælges.

Påbudet skal rettes til den ansvarlige for driften af 1) vandindvin­dingen, 2) for bortledning af grundvand, eller 3) anden sænkning af grundvandsstanden 4) for andre aktiviteter, der kan give anledning til en miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder. I forbindelse med vandforsyning vil der som hovedregel være sammenfald mellem ejeren af vandforsyningsanlægget og den ansvarlige for driften af vandindvin­dingen.

Det følger af bestemmelsen i stk. 3, at påbud som hovedregel skal rettes mod den ansvarlige for driften, men subsidiært kan påbud rettes mod ejeren af et vandforsyningsanlæg, hvis den ansvarlige ikke kan identificeres. Der vil i langt de fleste tilfælde være lighed mellem ejer og den ansvarlige.

Til nr. 4

Der er tale om helt nye bestemmelser på vandforsyningslovens område, som ikke hidtil har rummet bestemmelser om skader på miljøet. Disse bestemmelser skal sikre det nødvendige grundlag for at kunne vurdere, hvem der er ansvarlig for en miljøska­de eller en overhængende fare herfor som led i en erhvervsmæssig aktivitet, således som dette begreb er fastlagt i miljøskadeloven. Der gøres opmærksom på, at den skade, der evt. måtte opstå ved at grundvandsstanden stiger, fordi indvin­dingen af vand ophører, ikke er omfattet af miljøansvarsdirektivet.

Der gives den ansvarlige en pligt til at underrette kommunalbestyrelsen om en miljøska­de eller en overhængende fare herfor. Herudover fastslås en afværgepligt for den ansvarlige, som indebærer en pligt til aktivt at afværge eller minimere skadens omfang. Der kan desuden gives påbud efter de foreslåede nye bestemmelser i vandforsyningslovens § 67 om at meddele oplysninger, foretage undersøgelser m.v. for den ansvarliges egen regning, så det kan afgøres, om der er tale om en miljøska­de eller en overhængende fare herfor med henblik på, at der kan træffes afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøska­de eller en overhængende fare herfor eller ej.

Når der efter disse regler er truffet afgørelse om, hvem der er ansvarlig, på hvilket grundlag og at der er tale om en miljøska­de eller en overhængende fare for en sådan skade på baggrund af miljøskadebegrebet i miljøskadeloven, skal sagens videre behandling vedrørende afhjælpning af miljøska­den eller forebyggelsen af den overhængende fare for en sådan miljøska­de derfor ske efter miljøskadeloven.

Afgørelsen om, hvorvidt der foreligger en miljøskade, træffes af kommunalbestyrelsen efter den foreslåede § 67 e.

Til § 67 a

Med den foreslåede bestemmelse i stk. 1 gennemføres miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 2, og artikel 6, stk. 1, om underretningspligt. Den ansvarlige for driften af et vandforsyningsanlæg eller den ansvarlige for driften af vandindvin­dingen eller for bortledning af grundvand eller anden sænkning af grundvandsstanden, pålægges en ubetinget underretningspligt vedrørende en miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de til kommunalbestyrelsen.

Der skal være tale om en erhvervsmæssig aktivitet. Såvel begreberne miljøska­de, overhængende fare for en miljøska­de, som erhvervsmæssig aktivitet er fastlagt i miljøskadeloven. Der henvises til bemærkningerne til §§ 7-11 og § 5, stk. 2 i miljøskadeloven.

Med hensyn til erhvervsmæssig aktivitet kan der eksempelvis være tale om almen vandforsyning, dambrug, mejerier og markvanding. Der er tale om en underretningspligt ved alle væsentlige skader eller overhængende fare herfor og ikke kun ved driftsforstyrrelser. Der henvises til bemærkningerne til vandforsyningslovens § 67 i relation til den ansvarlige.

Ved andre erhvervsmæssige aktiviteter i stk. 2 menes f.eks. boringer. Den ansvarlige for andre erhvervsmæssige aktiviteter skal på samme måde som

den ansvarlige efter stk. 1, straks underrette kommunalbestyrelsen.

Til § 67 b

Med den foreslåede bestemmelse gennemføres miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1, litra a, om pligt til at afværge eller begrænse en miljøskade eller en overhængende fare herfor.

Med bestemmelsen i stk. 1 foreslås det at pålægge den ansvarlige for driften af et vandindvindingsanlæg eller den ansvarlige for bortledning af grundvand eller anden grundvandssænkning en pligt til på et ubetinget offentligt grundlag, jf. dog bemærkningerne til § 67 c, straks at afværge og begrænse en miljøskade og forhindre yderligere miljøskade. Dette er i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 3, stk. 1, litra a, jf. bilag III, punkt 6. Forpligtelsen til at afværge forligger allerede, når der opstår en overhængende fare for en miljøskade.

Der skal være årsagssammenhæng mellem vandindvindingen, bortledning af grundvand eller anden grundvandssænkning og miljøskaden eller den overhængende fare for miljøskaden.

Bekæmpelsen består af iværksættelse af ethvert praktisk gennemførligt tiltag. Det er ikke nok alene at underrette kommunalbestyrelsen efter § 67 a om skaden. Der skal foretages en aktiv handling med det formål at afværge eller begrænse miljøskaden eller den overhængende fare herfor. Eksempler på tiltag er f.eks. at minimere indvindingen eller at tilføre vand til eventuelle tørre områder.

Med bestemmelsen i stk. 2 gennemføres direktivets artikel 3, stk. 1, litra b, hvorefter andre erhvervsmæssige aktiviteter, end omfattet af stk. 1, pålægges en tilsvarende afværgeforpligtelse som efter stk. 1, hvis den ansvarlige for driften har udvist uforsvarlig adfærd (culpa-ansvar). Med andre erhvervsmæssige aktiviteter, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare herfor forstås f.eks. boringer.

Til § 67 c

Med bestemmelsen i stk. 1 gennemføres direktivets artikel 8, stk. 3, litra a og b og artikel 8, stk. 4, litra a og b, om lempelser fra direktivets ubetingede ansvar på et offentligt grundlag for afhjælpning af indtrådte miljøskader indenfor lovens område.

Er der indtrådt en miljøskade, har den ansvarlige for driften således ikke pligt til at begrænse miljøskadens omfang samt forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige for driften kan godtgøre (omvendt bevisbyrde), at miljøskaden er forvoldt af tredjemand og skaden er indtrådt til trods for, at der er truffet passen-

de sikkerhedsforanstaltninger, eller at miljøskaden er opstået som følge af at den ansvarlige har overholdt en ufravigelig forskrift, herunder et påbud. Undtagelsen gælder dog ikke, hvis påbuddet eller forskriften skyldes vedkommendes egne aktiviteter. Eksempler på passende sikkerhedsforanstaltninger kunne være, at anlægget er forsvarligt aflåst.

Såfremt den ansvarlige kan godtgøre (skyldbaseret ansvar med omvendt bevisbyrde), at miljøskaden er forvoldt ved en begivenhed, der er udtrykkeligt tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, eller med regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles med en sådan tilladelse, gælder afværgepligten efter § 67 b heller ikke. Som eksempel kan nævnes, at en kommunal myndighed har givet tilladelse til vandindvinding til et alment vandværk. I tilladelsen anføres en årlig indvindingsmængde. Efterfølgende viser det sig, at den tilladte indvinding påvirker vandområdet sådan, at der opstår en (ikke-forventet) miljøskade på vandområdet. Skadevolderen kan ikke gøres ansvarlig, hvis denne godtgør, at den skadevoldende indvinding var tilladt, og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd.

Den ansvarliges pligt lempes også i tilfælde, hvor denne kan godtgøre, at den videnskabelige og tekniske viden på tidspunktet, hvor aktiviteten fandt sted, ikke anså det for sandsynligt, at aktiviteten ville forårsage en miljøskade – det vil sige, hvor der kan siges at være tale om en udviklingsskade. Et eksempel på en udviklingsskade kunne være saltvandsindtrængning forårsaget ved indvinding for tæt på kysten eller hvis der indvindes vand for langt nede i undergrunden, såfremt det på tidspunktet for aktiviteten ikke blev anset for sandsynligt, at aktiviteten ville forårsage en miljøskade.

Med bestemmelsen i stk. 2 gennemføres direktivets artikel 8, stk. 3, litra a og b, om lempelser fra direktivets ubetingede ansvar på et offentligt grundlag for forebyggelse af overhængende fare for en miljøskade på lovens område.

Til § 67 d

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at meddele påbud til den ansvarlige, der ikke har rådighed over den ejendom, hvor miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade er indtrådt. Der er i dag en tilsvarende hjemmel i miljøbeskyttelses lovens § 83 a og jordforureningslovens § 44. Bestemmelsen tager sigte på eksempelvis tilfælde, hvor den ansvarlige har solgt ejendommen eller opsagt et lejemål, eller miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade har bredt sig til naboarealer.

Det følger endvidere af bestemmelsen, at miljøministeren kan påbyde den, der har rådighed over ejendommen, at tåle, at undersøgelser gennemføres ved den ansvarlige.

Adgangen til at udstede påbud skal administreres i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretslige principper og grundsætninger, herunder proportionalitetsprincippet.

Til § 67 e

Begrebet miljøskade fastlægges i miljøskadelovens §§ 7-11 og der henvises til bemærkningerne hertil.

Det følger af bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen i de tilfælde, hvor der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal træffe udtrykkelig afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven og hvem der er ansvarlig herfor.

Med bestemmelsen i stk. 2 og 3 fastlægges, at der ikke kan træffes afgørelse efter stk. 1, såfremt den ansvarlige kan godtgøre, at miljøskaden eller den overhængende fare er forvoldt under de nærmere angivet omstændigheder i § 67 c. Der henvises til bemærkningerne til § 67 c ovenfor.

Godtgøres dette af den ansvarlige for erhvervsmæssig indvinding, bortledning eller anden sænkning af grundvandsstanden, træffes der ikke afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade.

Med bestemmelsen i stk. 4 fastlægges, at der kun kan træffes afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder og hvem der er ansvarlig herfor, såfremt den ansvarlige har udvist uforsvarlig adfærd. I bestemmelsen i stk. 4 forstås ved andre erhvervsmæssige aktiviteter blandt andet boringer. For disse aktiviteter gælder der et skyldbaseret ansvar (culpaansvar). Her skal kommunalbestyrelsen godtgøre den ansvarliges uforsvarlige adfærd. Uforsvarlig adfærd er f.eks. fejl og forsømmelser i forbindelse med udførelse af boringer.

Det følger af bestemmelsen i stk. 5, at når der er truffet afgørelse om at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter regler i miljøskadeloven, sendes afgørelsen og det materiale, der ligger til grund for afgørelsen til miljøministeren, så det kan anvendes i den videre behandling af sagen. Fremsendelsen skal ske samtidig med, at kommunalbestyrelsen underretter den ansvarlige.

Når kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en over-

hængende fare for en miljøskade, er det en afgørelse, som kan påklages til Miljøklagenævnet i medfør af § 80. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 4, nr. 6, idet der foreslås ændringer i kredsens af klageberettigede i konsekvens af implementeringen af miljøansvarsdirektivets artikel 12.

Ministerens beføjelser efter bestemmelsen forventes delegeret til de lokale miljøcentre under Miljøministeriet.

Med bestemmelsen i stk. 6 sikres det, at kommunalbestyrelsen offentliggør afgørelsen, om, at der foreligger en miljøskade eller overhængende fare herfor, som skal behandles efter miljøskadeloven, så de klageberettigede kan benytte sig af deres klageadgang.

Med bestemmelsen i stk. 7 bemyndiges ministeren til at fastsætte regler om, hvordan offentliggørelsen skal foretages, herunder f.eks. om hvor og hvordan der skal annonceres, hvis der viser sig behov herfor.

Med bestemmelsen i stk. 8 sikres det, at kommunalbestyrelsen straks underretter miljøministeren, hvis en afgørelse efter stk. 1 påklages.

Til § 67 f

Med bestemmelsen gennemføres miljøansvarsdirektivets artikel 12. Klageberettigede, jf. lovens § 80 i forhold til afgørelser om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, har ret til at anmode kommunalbestyrelsen om at træffe afgørelse om, hvorvidt en indvinding, bortledning af grundvand eller anden sænkning af grundvandet har forårsaget eller udgør en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Kommunalbestyrelsen har pligt til at træffe afgørelse herom.

Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Er en anmodning ikke ledsaget af relevante oplysninger, har kommunalbestyrelsen ikke pligt til at træffe afgørelse. Kravet om, at en anmodning om afgørelse skal være ledsaget af oplysninger og data, skal sikre, at kommunalbestyrelsen ikke skal behandle uforholdsmæssigt mange anmodninger, idet der er krav om, at anmodningen underbygges. Selv om en anmodning ikke underbygges, kan det efter kommunalbestyrelsens skøn være relevant at føre tilsyn for at sikre, at der ikke sker eller er sket en miljøskade eller for at vurdere, om der er tale om en overhængende fare herfor.

Til nr. 5

Der er tale om lovtekniske konsekvensændringer som følge af den foreslåede § 67.

Til nr. 6.

Med de foreslåede stk. 4 og 7 gennemføres miljøansvarsdirektivets artikel 13, jf. artikel 2, hvorefter landsdækkende organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, bliver klageberettigede i forhold til afgørelser efter § 67 e og § 67 f samt påbud efter § 67 om at meddele oplysninger, foretage undersøgelser m.v. med henblik på kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 67 e

Endvidere tillægges miljøministeren (i praksis de lokale miljøcentre under Miljøministeriet) efter den foreslåede stk. 6 klageret over kommunalbestyrelsens afgørelser om, at der foreligger en miljøskaade eller en overhængende for en miljøskaade (§ 67 e), herunder også afgørelse i sager, der efter § 67 f er rejst af en klageberettiget, samt påbud om at meddele oplysninger, foretage undersøgelser m.v. med henblik på kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 67 e. Dette skyldes, at det er miljøcentrene, som siden hen skal træffe afgørelse om, hvorledes skaden eller faren skal forebygges eller afhjælpes. Herudover tilsigtes der med nyaffattelsen af bestemmelsen i § 80 ingen ændringer i forhold til den gældende bestemmelse.

Til nr. 7 og 8

Der er tale om en konsekvensændring til straffebestemmelsen, idet manglende efterkommelse af pligten i § 67 b og af underretningspligten efter § 67 a bliver strafpålagt.

Til § 5

(Lov om kemiske stoffer og produkter)

Til nr. 1

Den gældende § 25, stk. 1, litra d, om salg af meget giftige og giftige stoffer og produkter uden rekvisition til laboratorier og institutioner, der er akkrediteret, jf. Erhvervsministeriets regler herom, foreslås ændret. Den gældende bestemmelse i § 25 henviser alene til dansk akkreditering. Henvisning hertil indebærer i praksis et diskriminerende krav om akkreditering af DANAK, såfremt henvisningen ikke suppleres af en bestemmelse om gensidig anerkendelse af laboratorier og prøvningsorganer akkrediteret af et tilsvarende udenlandsk akkrediteringsorgan. Det præciseres derfor i forslaget, at også laboratorier og institutioner, der er akkrediteret af et akkrediteringsorgan, som er medunderskriver af European co-operation for Accreditation's (EA's) multilaterale aftale om gensidig anerkendelse, kan købe gifte uden rekvisition.

Til nr. 2

Tilsyn med jordbrugets anvendelse af plantebeskyttelsesmidler (defineret i bilag 1.1 til loven) er hidtil blevet udført af 3 forskellige myndigheder: Kommunerne, Plantedirektoratet og Miljøstyrelsen.

Kommunerne fører tilsyn med vaskepladser samt sprøjtecertifikater.

Plantedirektoratet fører tilsyn med besiddelse af plantebeskyttelsesmidler, korrekt opbevaring og anvendelse af plantebeskyttelsesmidler samt besiddelse og korrekt udfyldning af sprøjtejournaler, jf. §§ 1 og 4 i bekendtgørelse nr. 492 af 7. juni 1994 om sprøjtejournaler og eftersyn af sprøjteudstyr i jordbruget.

Miljøstyrelsen fører tilsyn med biocider og plantebeskyttelsesmidler på alle andre steder end på jordbrug samt med ulovlig import af bekæmpelsesmidler.

EU-Kommissionen har kritiseret, at tre forskellige myndigheder fører kontrol med plantebeskyttelsesmidler hos jordbrugere, uden at myndighederne koordinerer indsatsen tilstrækkelig. På baggrund heraf er det blevet besluttet at ændre kontrollen, således at kun én myndighed kontrollerer området.

Der er hjemmel til at overføre tilsynsopgaver i loven til statslige myndigheder, jf. § 45, stk. 1, men der er ikke hjemmel til at fratage kommunalbestyrelsen de opgaver, som er tillagt dem i medfør af § 46, stk. 1.

Forslaget ophæver derfor den gældende tilsynsbestemmelse i § 46, stk. 1. Bestemmelsen giver kommunerne kompetencen til at føre tilsyn med overholdelsen af regler fastsat i medfør af lovens §§ 38a-c. Hjemlen i § 38a til at fastsætte regler om sprøjtefrie zoner er ikke udnyttet. Hjemlen i § 38b er anvendt til at fastsætte regler i bekendtgørelse om undervisning for erhvervsmæssige brugere af bekæmpelsesmidler mv. Hjemlen i § 38c er ved kongelig resolution af 28. august 1992 overført til Landbrugsministeriet, nu Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Den tilsynskompetence, der hidtil har ligget hos kommunerne, påtænkes delvist overført til Plantedirektoratet og i øvrigt til Miljøstyrelsen, jf. nedenfor, i medfør af lovens § 45, stk. 1, hvorefter ministeren kan henlægge sine opgaver efter loven til andre statslige myndigheder.

Det påtænkes, at Plantedirektoratet i en kommende bekendtgørelse udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven tillægges tilsyn med besiddelse af lovligt sprøjtebevis og -certifikat samt vask og påfyldning m. v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, således at der opnås en énstrengt kontrol vedrørende besiddelse, anvendelse og opbevaring af plantebeskyttelsesmidler hos jordbrugere, der er forpligtet til

at føre sprøjtejournal, og at denne kontrol foretages af Plantedirektoratet.

Den påtænkte overførsel af kontrolopgaver til Plantedirektoratet indebærer derfor ikke, at Miljøstyrelsen fremover ikke skal føre tilsyn med plantebeskyttelsesmidler. Miljøstyrelsen vil fortsat føre tilsyn med plantebeskyttelsesmidler, hvor Plantedirektoratet ikke fører tilsyn, det vil sige hos producenter, importører, maskinstationer, grovvareselskaber, have-selskaber, forretninger, skovbrug og lignende. Ændringen medfører, at Miljøstyrelsen fremover som noget nyt også skal føre kontrol med sprøjtecertifikater andre steder end hos jordbrugere.

Til nr. 3

Forslaget til ændring er en konsekvensrettelse som følge af ophævelsen af § 46, stk. 1, om den kommunale tilsynspligt, jf. bemærkningerne ovenfor til nr. 2.

Til nr. 4

Det foreslås, at der indføres en mulighed for tilsynsmyndigheden til at beslaglægge partier af stoffer, varer og produkter eller tage disse i bevaring, når disse varer m.v. ikke opfylder krav til stoffer, varer og produkter, der følger af forordninger omfattet af lovens § 7 a. Beslaglæggelse skal ske under hensyntagen til reglerne i retsplejelovens kapitel 74.

Bestemmelsen er parallel til bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 111 a, stk. 1, der blev indsat ved § 6 i lov nr. 325 af 18. maj 2005 om ændring af visse skatte- og afgiftslove, arbejdsmarkedsfundsloven, opkrævningsloven og miljøbeskyttelsesloven (Indsats mod skatte- og afgiftsunddragelse).

Bestemmelsen er indsat for at opfylde EU-forpligtelser i vaskemiddelforordningen, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 648/2004 af 31. marts 2004 om vaske- og rengøringsmidler. Forordningens art. 18 om sanktioner fastslår en forpligtigelse for kontrolmyndigheden til at kunne tilbageholde vaske- og rengøringsmidler, der ikke opfylder kravene i forordningen.

De gældende bestemmelser i lovens § 48, stk. 2, giver mulighed for nedlæggelse af salgsforbud og påbud om at destruere ulovlige produkter på forsvarlig vis, men indeholder ikke en hjemmel til, at kontrolmyndigheden kan tage de ulovlige midler i deres varetægt.

Bestemmelsen tænkes ud fra en proportionalitetsbetragtning kun anvendt i sjældne tilfælde. I langt de fleste tilfælde vil et salgsforbud, eventuelt kombineret med et påbud om destruktion, være tilstrækkeligt til at hindre, at de ulovlige produkter kommer på markedet.

Der er indsat hjemmel til, at tilsynsmyndigheden kan destruere ulovlige stoffer, produkter og varer, der

ikke er lovliggjort inden to måneder. Der er ikke indsat hjemmel til afhændelse af de ulovlige stoffer, produkter og varer, der er taget i bevaring. Det forudsættes, at produkter, der kan lovliggøres, vil blive lovliggjort af den for forholdet ansvarlige, mens produkter, der ikke kan lovliggøres, heller ikke kan videresælges.

Til nr. 5

Forslaget til ændring er en konsekvensrettelse som følge af indsættelsen af et nyt stykke i § 48, jf. bemærkningerne ovenfor til nr. 4.

Til § 6

(Lov om miljø og genteknologi)

Til nr. 1

Bestemmelsen fastlægger, at lovforslaget indeholder bestemmelser, der gennemfører miljøansvarsdirektivet, og at dette fremover vil fremgå af fodnote til lovens titel.

Til nr. 2

Forslaget gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 6, stk. 1, om øjeblikkelig underretning af miljøministeren (Skov- og Naturstyrelsen) i tilfælde af, at der opståen en miljøskade, eller der foreligger en overhængende fare for en miljøskade.

Til nr. 3

Forslagene indebærer, at miljøministeren (Skov- og Naturstyrelsen) kan meddele den ansvarlige påbud om at give oplysninger, foretage målinger m.v., som er nødvendige for bedømmelsen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor som fastlagt i miljøskadelovens §§ 7-11. Påbuddet kan påklages til Miljøklagenævnet, jf. § 6, nr. 7 (forslag til ændring af § 30, stk. 3).

Efter forslaget kan påbud udstedes, hvis den ansvarlige ikke har rådighed over den ejendom, hvor skaden er sket. Bestemmelsen er nødvendig, fordi det ikke altid er ejeren, der er ansvarlig for den aktivitet, der har medført skaden. I disse tilfælde kan tilsynsmyndigheden meddele påbud til den, der har rådighed over ejendommen om pligt til at tale, at den ansvarlige efterkommer tilsynsmyndighedens påbud om forebyggende foranstaltninger og undersøgelser til dokumentation af skaden.

Ejendommens ejer vil normalt være interesseret i, at den ansvarlige får adgang til ejendommen med disse formål for at begrænse skaden på ejendommen, og udgangspunktet er således, at ejeren frivilligt medvirker til begrænsning af skaden og dokumentation af den, hvor ejeren ikke selv er den ansvarlige.

De forebyggende foranstaltninger og undersøgelserne vil normalt kun føre til et begrænset indgreb i ejerens eller andre rettighedshaveres rådighed over ejendommen, og påbud vil derfor kunne gennemføres erstatningsfrit.

Til nr. 4

Forslaget gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 5 om den ansvarliges pligt til straks at underrette miljøministeren (Skov- og Naturstyrelsen) om en miljøska­de og en overhængende fare for en miljøska­de ved aktiviteter inden for genteknologilovens område.

Til nr. 5

Til § 25 a

Bestemmelsen fastlægger området for reglerne i kapitel 3 a om miljøansvar. Der henvises til miljøska­delovens §§ 7-11 og 15 og bemærkningerne hertil.

Til § 25 b

Med bestemmelsen indføres et offentligt producentansvar for skader som følge af en fejl ved produktet eller af de særlige egenskaber, som produktet (genmodificerede organismer) har. Om baggrunden henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 3.1.1.2.

Producentansvaret er subsidiært. Dette indebærer, at udgangspunktet fortsat er, at det er den erhvervs­mæssige virksomhed, der bruger disse produkter, der anses som den ansvarlige og dermed rette adressat for afgørelser efter dette kapitel, herunder påbud om at undersøge, vurdere og afhjælpe forureninger som følge af brugen/anvendelsen af disse produkter.

Kan brugeren imidlertid godtgøre, at produktet er anvendt i overensstemmelse med forskrifterne herfor, og at der ikke i øvrigt er udvist uforsvarlig adfærd i forbindelse hermed, kan producenten eller importøren under visse betingelser anses som den ansvarlige og dermed rette adressat for afgørelser efter dette kapitel.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne foran til § 1, nr. 5 (forslag til ny § 64 e i miljøbeskyttelsesloven).

Til § 25 c

I hovedsagen gives tilladelse til tre former for anvendelse af genmodificerede organismer (udover forskning i laboratorier) efter lov om miljø og genteknologi. I forbindelse med afgørelser om godkendelser meddeler godkendelsesmyndigheden, hvilke vilkår godkendelsen er givet på. Det er så den virksomhed eller person, som har fået meddelt afgørelsen, der er ansvarlig for overholdelsen af vilkårene, og myndighederne fører tilsyn med, om disse vilkår overholdes.

For produktion, hvor der anvendes genetisk modificerede organismer, vil der i almindelighed være tale om relativt store virksomheder, der anvender genmodificerede mikroorganismer til produktion af medicinske produkter eller enzymer.

Ved udsætning i ethvert andet øjemed end markedsføring (forsøgsudsætninger) kan der både være tale om små biotech-virksomheder eller større virksomheder – fx inden for produktion af frø.

I forbindelse med egentlig markedsføring af genetisk modificerede organismer eller produkter hvori disse indgår, meddeles afgørelse på EU-niveau. Der er ikke nogle danske firmaer endnu, der har fået sådanne markedsføringsgodkendelser.

Produktion, transport anvendelse m.v. af genetisk modificerede organismer er en aktivitet, som er nævnt i miljøansvarsdirektivets bilag III, pkt. 10 og 11. Det indebærer som udgangspunkt, at ansvar for en miljøska­de (på både beskyttede arter/internationale naturbeskyttelsesområder, vand og jord) forårsaget af denne aktivitet er et ubetinget ansvar, jf. direktivets artikel 3, stk. 1, litra a. Der foreslås en deling af ansvaret, således at alene producenten eller importøren gøres ansvarlig for en miljøska­de, der skyldes fejl ved produktet eller produktets særlige egenskaber.

Forslaget i § 25 c, stk. 1, fastlægger den ansvarliges pligt til at træffe nødvendige forebyggende foranstaltninger, når der er en overhængende fare for, at en miljøska­de vil indtræde, samt til at afværge eller begrænse en indtrådt miljøska­de. Den skal ses i sammenhæng med lovens § 24, stk. 2, der indeholder en antagelse om en almindelig pligt til forebyggelse af uheld i forbindelse med håndtering af genmodificerede organismer. Pligten foreslås begrænset i overensstemmelse med direktivets artikel 8, stk. 3.

Til § 25 d

Der henvises til bemærkningerne foran til nr. 3 (ny § 18, stk. 3).

Til § 25 e

Hvis Skov- og Naturstyrelsen skønner, at den indtrufne skade er af en karakter, så den opfylder betingelserne for at kunne betegnes som en miljøska­de, og der er den fornødne årsagssammenhæng mellem skaden og den udførte aktivitet, jf. miljøansvarsdirektivets artikel 4, stk. 5, træffer styrelsen afgørelse herom, og sagen overgives til videre behandling til miljøcentret efter reglerne i miljøska­deloven. Afgørelsen kan påklages af de klageberettigede til Miljøklagenævnet, jf. forslaget i § 6, nr. 7 (ændring af § 30).

For at sikre, at den brede kreds af klageberettigede, jf. forslaget i nr. 7, bliver underrettet om Skov- og Na-

turstyrelsens afgørelse, foreslås det, at afgørelserne skal offentliggøres. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om offentliggørelsen, herunder f.eks. om hvor og hvordan der skal annonceres, hvis der viser sig behov herfor, eller at offentliggørelse kan ske på en hjemmeside.

Til § 25 f

§ 25 g gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 12, som fastlægger, at myndighederne har pligt til at træffe passende foranstaltninger, når visse fysiske personer, organisationer m.v. henvender sig med relevante oplysninger om en evt. miljøska­de eller en overhængende fare herfor. Forslaget skal sammenholdes med forslaget i § 6, nr. 7, der fastlægger kredsen af klageberettigede i sager om miljøska­der, jf. bemærkningerne hertil.

Med bestemmelsen om, at en anmodning skal være ledsaget af relevante oplysninger og data m.v. sikres, at anmodningen skal være underbygget, før tilsynsmyndigheden skal iværksætte en sagsbehandling efter disse regler.

Til nr. 6

Forslaget er en konsekvens af forslag nr. 7.

Til nr. 7

Forslaget fastlægger i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13 sammenholdt med artikel 12 kredsen af klageberettigede i sager om miljøska­der. De foreninger og organisationer, der foreslås som klageberettigede, svarer til dem, der i 2000 i forbindelse med implementeringen af Århus-konventionen (Konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet af 25. juni 1998) fik klageret i en række love på natur- og miljøområdet.

Til nr. 8

Bestemmelsen fastsætter, at klage har opsættende virkning, medmindre Miljøklagenævnet beslutter andet.

Til nr. 9

Forslaget fastsætter i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13, at afgørelser efter § 18, stk. 3, og kapitel 3 a kan påklages til Miljøklagenævnet.

Til nr. 10

Ved lov nr. 571 af 9. juni 2006 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og for-

skellige andre love blev § 34 nyaffattet. Ændringen retter op på, at der fejlagtigt i stk. 1, 2. pkt. blev henvist til § 106, stk. 1–3, hvor der skulle have stået § 106, stk. 1 og 2.

Ifølge § 106, stk. 3, kan formanden for Miljøklagenævnet eller dennes stedfortræder på nævnets vegne kan træffe afgørelse i sager, der ikke indeholder spørgsmål af større eller principiel karakter, og i sager, hvis afgørelse alene beror på en juridisk vurdering.

Forslaget til ændringen indebærer, at formanden for Miljøklagenævnet ikke kan træffe sådanne afgørelser på nævnets vegne, hvilket var forudsætningen i forbindelse med genteknologilovens vedtagelse i 1991.

Til nr. 11

Med forslaget gøres det strafbart at undlade at træffe foranstaltninger som krævet i § 25 a, stk. 1.

Til § 7

(Lov om naturbeskyttelse)

Til nr. 1

Bestemmelsen fastlægger, at lovforslaget indeholder bestemmelser, der gennemfører miljøansvarsdirektivet, og at dette fremover vil fremgå af fodnote til lovens titel.

Til nr. 2

Forslaget er en konsekvens af forslagene i nr. 3 (kapitel 11 a). Henvisningen til reglerne om ansvar for en miljøska­de indebærer, at ejer/bruger ikke i den periode, hvor det ikke er afklaret, om der foreligger en miljøska­de eller en overhængende fare herfor, eller om sagen skal behandles efter miljøska­deloven, kan blive mødt med påbud om genopretning efter reglerne i naturbeskyttelsesloven.

Til nr. 3

Efter naturbeskyttelseslovens § 74, stk. 1, påhviler det ejeren eller brugeren af en ejendom at berigtige et ulovligt forhold på arealet. Dette gælder også i de situationer, hvor det ulovlige forhold er forårsaget af andre end ejer/bruger af ejendommen. I den forstand kan man tale om et objektivt grundejeransvar for berigtigelse af ulovlige forhold efter naturbeskyttelsesloven.

Forslaget flytter ansvaret for at berigtige et ulovligt forhold, der skyldes uforsvarlig adfærd, dvs. fejl eller forsømmelse, fra grundejer/bruger til den, der er ansvarlig for en miljøska­de eller overhængende fare herfor. Forslaget har kun selvstændig mening, når den ansvarlige er en anden end ejendommens ejer eller bruger. Som eksempler på, at en ansvarlig kan være andre end grundejeren eller brugeren af ejendommen,

F. t. I. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

kan nævnes en maskinstation, der på entreprenorbasis udfører arbejde på en landbrugsejendom, eller en tækkemand, der skærer rør på en ejendom, han ikke ejer eller forpagter.

Ansvar et efter naturbeskyttelsesloven for skade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder er et almindeligt skyldbaseret ansvar (culpa-ansvar). Det påhviler tilsynsmyndigheden, dvs. enten kommunalbestyrelsen eller miljøministeren (miljøcentret) at godtgøre, at miljøskaden er sket som følge af fejl eller forsømmelse fra den ansvarliges side.

Hvis en skade på en beskyttet art eller et internationalt naturbeskyttelsesområde er forårsaget f. eks. af en forurening, skal sagen behandles efter reglerne i den særlov, der regulerer det pågældende forhold, og når der er truffet afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade efter særloven, overgår sagens videre behandling til miljøskadeloven.

Til § 77

Bestemmelsen fastlægger området for reglerne i kapitel 11 a om miljøansvar. Der henvises til miljøskadelovens §§ 7, 10, 11 og 15 og bemærkningerne hertil.

Til § 77 a

Bestemmelsen skal sammenholdes med miljøansvarsdirektivet, der fastsætter, at »operatøren« har pligt til at forebygge, afhjælpe mv. miljøskade og overhængende fare herfor. Ved operatøren forstås en fysisk eller juridisk, privatretlig eller offentligtretlig person, der driver eller kontrollerer den erhvervsmæssige aktivitet, dvs. driftsherren.

Til § 77 b

Forslaget gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 5 om den ansvarliges pligt til at forebygge og underrette tilsynsmyndigheden om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder forårsaget af erhvervsmæssige aktiviteter inden for naturbeskyttelseslovens område og artikel 6, stk. 1, om øjeblikkelig underretning af tilsynsmyndigheden i tilfælde af, at der er opstået en sådan skade, eller der foreligger overhængende fare for, at der opstår en miljøskade.

Bestemmelsen i § 77 b, fastlægger den ansvarliges pligt til straks at underrette tilsynsmyndigheden, dvs. enten kommunalbestyrelsen eller miljøministeren, i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Efter stk. 2 skal den ansvarlige straks søge følge af en miljøskade afværget og træffe nødvendige forebyggende foranstaltninger, når der er overhæn-

gende fare for, at en miljøskade vil indtræde samt søge følgerne af en indtrådt miljøskade afværget eller begrænset. Bestemmelsen fastlægger ikke en almindelig forebyggelsespligt. Almindelige ikke-lovbestemte og i øvrigt gældende forsigtigheds- og forebyggelsesprincipper gælder dog fortsat. Men de særlige regler om miljøskade, herunder miljøskadelovens bestemmelser med beføjelser for myndighederne til at påbyde afhjælpende, supplerende og kompenserende foranstaltninger m.v., aktiveres først i tilfælde af overhængende fare for en miljøskade. Pligten for den ansvarlige består, uanset om tilsynsmyndigheden (endnu) ikke har givet påbud om udførelse af forebyggende foranstaltninger.

Efter § 77 b, stk. 3 kan tilsynsmyndigheden meddele påbud til den ansvarlige om at foretage de nødvendige foranstaltninger for at forebygge, at den overhængende fare udvikler sig til en egentlig miljøskade. Påbuddet kan påklages til Naturklagenævnet, jf. nr. 6 (forslag til ny § 86, stk. 2).

Til § 77 c

Efter § 77 c kan tilsynsmyndigheden, dvs. enten kommunalbestyrelsen eller miljøministeren (miljøcentret), meddele den, der er ansvarlig for, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, påbud om at give oplysninger, foretage målinger m.v., som er nødvendige for bedømmelsen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Det forudsættes, at tilsynsmyndigheden ved administration af denne bestemmelse vil være tilbageholdende med at kræve omkostningskrævende undersøgelser mv., hvis der ikke foreligger en vis grad af sandsynlighed for, at der er tale om en miljøskade eller overhængende fare herfor som defineret i miljøskadeloven. Bestemmelsen skal i lighed med de øvrige bestemmelser administreres i overensstemmelse med det ulovbestemte princip om proportionalitet i forvaltningens beslutninger.

Påbuddet kan påklages til Naturklagenævnet, jf. nr. 6 (forslag til ny § 86, stk. 2).

Til § 77 d

Efter forslaget kan påbud også udstedes, hvis den ansvarlige ikke har rådighed over den ejendom, hvor skaden er sket. Bestemmelsen er nødvendig, fordi det ikke altid er ejeren, der er ansvarlig for den aktivitet, der har medført skaden. I disse tilfælde kan tilsynsmyndigheden meddele påbud til den, der har rådighed over ejendommen om pligt til at tåle, at den ansvarlige efterkommer tilsynsmyndighedens påbud om forebyggende foranstaltninger og undersøgelser til dokumentation af skaden.

Ejendommens ejer vil normalt være interesseret i, at den ansvarlige får adgang til ejendommen med disse formål for at begrænse skaden på ejendommen, og udgangspunktet er således, at ejeren frivilligt medvirker til begrænsning af skaden og dokumentation af den, hvor ejeren ikke selv er den ansvarlige.

De forebyggende foranstaltninger og undersøgelser vil normalt kun føre til et begrænset indgreb i ejerens eller andre rettighedshaveres rådighed over ejendommen, og påbud vil derfor kunne gennemføres erstatningsfrit.

Til § 77 e

Hvis tilsynsmyndigheden skønner, at det foreliggende forhold er af en karakter, så det opfylder betingelserne for at kunne betegnes som en miljøskade eller en overhængende fare herfor, jf. miljøskadelovens §§ 7, 10, 11 og 15, og der er den fornødne årsagssammenhæng mellem skaden og den udførte aktivitet, jf. miljøansvarsdirektivets artikel 4, stk. 5, træffer myndigheden afgørelse herom. Der træffes samtidig afgørelse om, hvem der er den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Hvis kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed, overgives sagen til videre behandling til miljøministeren (miljøcentret) efter reglerne i miljøskadeloven.

Afgørelsen kan påklages til Naturklagenævnet, jf. forslagens nr. 6 (forslag til ny § 86, stk. 2). I de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed, kan miljøministeren – i lighed med andre klageberettigede – klage over afgørelsen til Naturklagenævnet.

For at sikre, at den brede kreds af klageberettigede, jf. forslagens nr. 6, bliver underrettet om tilsynsmyndighedens afgørelse, foreslås det, at afgørelserne skal offentliggøres. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om offentliggørelsen, herunder f.eks. om hvor og hvordan der skal annonceres, hvis der viser sig behov herfor, eller at offentliggørelse kan ske på en hjemmeside.

Til § 77 f

§ 77 f gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 12, som fastlægger, at myndighederne har pligt til at træffe passende foranstaltninger, når visse fysiske personer, organisationer m.v. henvender sig med relevante oplysninger og data om en evt. miljøskade eller en overhængende fare herfor. Forslaget skal sammenholdes med forslaget i § 7, nr. 6, der fastlægger kredsen af klageberettigede i en sag om en miljøskade, jf. bemærkningerne hertil.

Med bestemmelsen om, at en anmodning skal være ledsaget af relevante oplysninger og data m.v. sikres, at anmodningen skal være underbygget, før tilsyns-

myndigheden skal iværksætte en sagsbehandling efter disse regler.

Til § 77 g

§ 77 g fastsætter, at hvis den ansvarlige enten ikke kan findes eller ikke er betalingsdygtig, vil de regler, som gælder i dag, være gældende, nemlig en ubetinget pligt til at berigtige ulovlige forhold på baggrund af et offentligretligt påbud. Der vil dog ikke være tale om så omfattende afhjælpning, som miljøskadeloven kræver, men kun genopretning til lovlig tilstand.

Efter administrativ praksis stilles der ikke i dag krav om genopretning til lovlig tilstand eller betaling herfor af grundejer eller bruger, hvor det beviseligt er en fremmed, der er trængt ind på ejendommen og har foretaget den ulovlige ændring af tilstanden. Derimod rejser tilsynsmyndigheden sager, hvor det er den tidligere ejer, eller hvor det er en entreprenør, antaget af ejeren eller brugeren, som har foretaget den aktivitet, der har ført til den ulovlige tilstand. Hvor den skadegørende handling finder sted i ejers eller brugers interesse, findes derfor ejer eller bruger nærmest til at bære omkostninger til genopretning af en ulovlig tilstand. Bestemmelsen har kun selvstændig betydning i tilfælde af, at der ikke er sammenfald mellem den ansvarlige og ejer/bruger.

Til nr. 4

Forslaget indebærer, at påbud og afgørelser efter kapitel 11 a kan påklages til Naturklagenævnet i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13.

Til nr. 5-7

Forslaget fastlægger kredsen af klageberettigede i en sag om en miljøskade i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13 sammenholdt med artikel 12. Kredsen er ikke helt den samme som i andre sager efter naturbeskyttelsesloven, idet også enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagen, foreslås som klageberettiget.

De foreninger og organisationer, der foreslås som klageberettigede, svarer til dem, der i 2000 i forbindelse med implementeringen af Århus-konventionen (Konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet af 25. juni 1998) fik klageret i en række love på natur- og miljøområdet.

Desuden foreslås miljøministeren (og andre offentlige myndigheder) som klageberettiget over kommunalbestyrelsens afgørelser. Begrundelsen herfor er, at miljøministeren (miljøcentrene) skal forestå den videre behandling af sagen efter miljøskadeloven, når 1. instansen har truffet beslutning om, at der foreligger

en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Miljøcentret bør derfor have mulighed for at få efterprøvet en muligvis tvivlsom afgørelse, før centret iværksætter sagsbehandling.

Til nr. 8 og 9

Med forslagene gøres det strafbart at undlade at efterkomme påbud efter § 77 b, stk. 3, eller § 77 c eller undlade at give underretning eller træffe foranstaltninger som krævet efter § 77 b, stk. 1 og 2.

Til § 8

(Lov om skove)

Til nr. 1

Bestemmelsen fastlægger, at lovforslaget indeholder bestemmelser, der gennemfører miljøansvarsdirektivet, og at dette fremover vil fremgå af fodnote til lovens titel.

Til nr. 2

Forslaget er en konsekvens af forslagene i nr. 3 (kapitel 8 a). Henvisningen til reglerne om ansvar for en miljøskade indebærer, at ejer/bruger ikke i den periode, hvor det ikke er afklaret, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, eller om sagen skal behandles efter miljøskadeloven, kan blive mødt med påbud om genopretning efter reglerne i skovloven.

Til nr. 3

Der henvises til de indledende bemærkninger til lovforslagets § 7, nr. 3 (forslag til nyt kapitel 11 a i naturbeskyttelsesloven).

Til § 58 a

Bestemmelsen fastlægger området for reglerne i kapitel 8 a om miljøansvar. Der henvises til miljøskadelovens §§ 7, 10, 11 og 15 og bemærkningerne hertil.

Til § 58 b

Bestemmelsen skal sammenholdes med miljøansvarsdirektivet, der fastsætter, at »operatøren« har pligt til at forebygge, afhjælpe mv. miljøskade og overhængende fare herfor. Ved operatøren forstås en fysisk eller juridisk, privatretlig eller offentligretlig person, der driver eller kontrollerer den erhvervsmæssige aktivitet, dvs. driftsherren.

Til § 58 c

Forslaget gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 5 om den ansvarliges pligt til at forebygge og underrette miljøministeren (Skov- og Naturstyrelsen) om en miljøskade eller en overhængende fare for en

miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder forårsaget af erhvervsmæssige aktiviteter inden for skovlovens område og artikel 6, stk. 1, om øjeblikkelig underretning af Skov- og Naturstyrelsen i tilfælde af, at der er opstået en sådan skade, eller der foreligger overhængende fare for, at der opstår en miljøskade.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne ovenfor til § 7, nr. 3 (forslag til ny § 77 b i naturbeskyttelsesloven).

Til §§ 58 d-58 h

Der henvises til bemærkninger til § 7, nr. 3 (forslag til nye §§ 77 c-77 g i naturbeskyttelsesloven).

Til nr. 4

Forslaget indebærer, at påbud og afgørelser efter kapitel 8 a kan påklages til Naturklagenævnet i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13.

Til nr. 5

Forslaget fastlægger tillige med bestemmelsen i § 62, stk. 1, kredsen af klageberettigede i en sag om en miljøskade i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13 sammenholdt med artikel 12. De foreninger og organisationer, der foreslås som klageberettigede, svarer til dem, der i 2000 i forbindelse med implementeringen af Århus-konventionen (Konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet af 25. juni 1998) fik klageret i en række love på natur- og miljøområdet.

Til nr. 6 og 7

Med forslagene gøres det strafbart at undlade at give underretning eller træffe foranstaltninger efter § 58 c, stk. 1 og 2.

Til § 9

(Lov om jagt og vildtforvaltning)

Til nr. 1

Bestemmelsen fastlægger, at lovforslaget indeholder bestemmelser, der gennemfører miljøansvarsdirektivet, og at dette fremover vil fremgå af fodnote til lovens titel.

Til nr. 2

Forslaget er en konsekvens af forslagene i nr. 3 (kapitel 8 a). Henvisningen til reglerne om ansvar for en miljøskade indebærer, at ejer/bruger ikke i den periode, hvor det ikke er afklaret, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, eller om

sagen skal behandles efter miljøskadeloven, kan blive mødt med påbud om genopretning efter reglerne i jagt- og vildtforvaltningsloven.

Til nr. 3

Der henvises til de indledende bemærkninger til lovforslagets § 7, nr. 3 (forslag til nyt kapitel 11 a i naturbeskyttelsesloven).

Til § 53 a

Bestemmelsen fastlægger området for reglerne i kapitel 8 a om miljøansvar. Der henvises til miljøskadelovens §§ 7, 10, 11 og 15 og bemærkningerne hertil.

Til § 53 b

Bestemmelsen skal sammenholdes med miljøansvarsdirektivet, der fastsætter, at »operatøren« har pligt til at forebygge, afhjælpe mv. miljøskade og overhængende fare herfor. Ved operatøren forstås en fysisk eller juridisk, privatretlig eller offentligtretlig person, der driver eller kontrollerer den erhvervsmæssige aktivitet, dvs. driftsherren.

Til § 53 c

Forslaget gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 5 om den ansvarliges pligt til at forebygge og underrette miljøministeren (Skov- og Naturstyrelsen) om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder forårsaget af erhvervsmæssige aktiviteter inden for jagt- og vildtforvaltningslovens område og artikel 6, stk. 1, om øjeblikkelig underretning Skov- og Naturstyrelsen af i tilfælde af, at der er opstået en sådan skade, eller der foreligger en overhængende fare for, at der opstår en miljøskade.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 7, nr. 3 (§ 77 b).

Til §§ 53 d-53 h

Der henvises til bemærkningerne til § 7, nr. 3 (§§ 77 c-77 g).

Til §§ 53 i og 53 j

Forslaget indebærer, at påbud og afgørelser efter kapitel 8 a kan påklages til Naturklagenævnet i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13.

Forslagene fastlægger i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13 sammenholdt med artikel 12, at en sag om en miljøskade kan påklages til Naturklagenævnet, og kredsen af klageberettigede. De foreninger og organisationer, der foreslås som klageberettigede, svarer til dem, der i 2000 i forbindelse med implementeringen af Århus-konventionen (Kon-

vention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet af 25. juni 1998) fik klageret i en række love på naturområdet.

Til nr. 4 og 5

Med forslagene gøres det strafbart at undlade at give underretning eller træffe foranstaltninger som krævet efter § 53 c, stk. 1 og 2.

Til § 10

(Lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken)

Til nr. 1

Bestemmelsen fastlægger, at lovforslaget indeholder bestemmelser, der gennemfører miljøansvarsdirektivet, og at dette fremover vil fremgå af fodnote til lovens titel.

Til nr. 2

Der henvises til de indledende bemærkninger til lovforslagets § 7, nr. 3 (forslag til nyt kapitel 11 a i naturbeskyttelsesloven).

Til § 37 a

Bestemmelsen fastlægger området for reglerne i kapitel 9 a om miljøansvar. Der henvises til miljøskadelovens §§ 7, 10, 11 og 15 og bemærkningerne hertil.

Til § 37 b

Bestemmelsen skal sammenholdes med miljøansvarsdirektivet, der fastsætter, at »operatøren« har pligt til at forebygge, afhjælpe mv. miljøskade og overhængende fare herfor. Ved operatøren forstås en fysisk eller juridisk, privatretlig eller offentligtretlig person, der driver eller kontrollerer den erhvervsmæssige aktivitet, dvs. driftsherren

Til § 37 c

Forslaget gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 5 om den ansvarliges pligt til at forebygge og underrette kommunalbestyrelsen om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder for aktiviteter inden for Tøndermarsklovens område og artikel 6, stk. 1, om øjeblikkelig underretning af kommunalbestyrelsen i tilfælde af, at der er opstået en sådan skade, eller der foreligger overhængende fare for, at der opstår en miljøskade.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 7, nr. 3 (forslag til ny § 77 b i naturbeskyttelsesloven).

Til §§ 37 d-37 h

Der henvises til bemærkningerne til § 7, nr. 3 (forslag til nye §§ 77 c-77 g i naturbeskyttelsesloven):

Til nr. 3

Bestemmelsen nyformuleres af lovtekniske grunde. Henvisningen til reglerne om ansvar for en miljøska- de indebærer, at ejer/bruger ikke i den periode, hvor det ikke er afklaret, om der foreligger en miljøska- de eller en overhængende fare herfor, eller om sagen skal behandles efter miljøskadeloven, kan blive mødt med påbud om genopretning efter reglerne i Tøndermarsk- loven.

Til nr. 4 og 5

Forslagene indebærer, at påbud og afgørelser efter kapitel 8 a kan påklages til Naturklagenævnet i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13.

Forslagene fastlægger i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13 sammenholdt med artikel 12, at en sag om en miljøska- de kan påklages til Naturklagenævnet, og kredsen af klageberettigede. De foreninger og organisationer, der foreslås som klageberettigede, svarer til dem, der i 2000 i forbindelse med implementeringen af Århus-konventionen (Konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet af 25. juni 1998) fik klageret i en række love på natur- og miljøområdet.

Desuden foreslås miljøministeren som klageberetti- get over kommunalbestyrelsens afgørelser. Begrunden herfor er, at miljøministeren (miljøcentrene) skal forestå den videre behandling af sagen efter miljøskadeloven, når 1. instansen har truffet beslutning om, at der foreligger en miljøska- de eller en overhængende fare herfor. Miljøcentret bør derfor have mulighed for at få efterprøvet en muligvis tvivlsom afgørel- se, før centret iværksætter sagsbehandling.

Til nr. 6

Det foreslås, at klage har opsættende virkning, at der er formandskompetence i mindre betydende sager, og at Naturklagenævnets afgørelser er endelige.

Til nr. 7

Med forslaget gøres det strafbart at undlade at efterkomme et påbud efter § 37 c, stk. 3, eller § 37 d eller at undlade at give underretning eller træffe foranstaltninger som krævet efter § 37 c, stk. 1 og 2.

Til § 11

(Lov om vandløb)

Til nr. 1

Bestemmelsen fastlægger, at lovforslaget indehol- der bestemmelser, der gennemfører miljøansvarsdi- rektivet, og at dette fremover vil fremgå af fodnote til lovens titel.

Til nr. 2

Vandløbsloven indeholder ikke en udtrykkelig be- stemmelse om, hvem der har ansvar for at berigtige ulovlige forhold. Det antages dog i praksis, at pligten påhviler bredejereren. Dette gælder også i de situationer, hvor det ulovlige forhold er forårsaget af andre end ejer/bruger af ejendommen. I den forstand kan man tale om et objektivt grundejeransvar for berigtig- else af ulovlige forhold efter vandløbsloven. Forsla- get lovfæster denne antagelse. En sådan bestemmelse findes i størstedelen af lovgivningen på naturområdet.

Henvisningen til reglerne om ansvar for en miljø- skade indebærer, at ejer/bruger ikke i den periode, hvor det ikke er afklaret, om der foreligger en miljø- skade eller en overhængende fare herfor, eller om sa- gen skal behandles efter miljøskadeloven, kan blive mødt med påbud om genopretning efter reglerne i vandløbsloven.

*Til nr. 3**Til § 60 a*

Bestemmelsen fastlægger området for reglerne i ka- pitel 11 a om miljøansvar. Der henvises til miljøska- delovens §§ 7-11 og 15 og bemærkningerne hertil.

Til § 60 b

Bestemmelsen skal sammenholdes med miljøan- svarsdirektivet, der fastsætter, at »operatøren« har pligt til at forebygge, afhjælpe mv. miljøska- de og overhængende fare herfor. Ved operatøren forstås en fysisk eller juridisk, privatretlig eller offentligretlig person, der driver eller kontrollerer den erhvervsmaes- sige aktivitet, dvs. driftsherren.

Bestemmelsen definerer i nr. 1, hvem der er ansvar- lig for det ubetingede ansvar i forbindelse med etable- ring og drift af opstemningsanlæg, som er en aktivitet omfattet af miljøansvarsdirektivets bilag III, pkt. 6. Bestemmelsen i nr. 2 definerer den ansvarlige for det skyldbetingede ansvar (culpaansvar), der gælder for andre aktiviteter omfattet af vandløbsloven.

Til §§ 60 c-60 e

Forslagene gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 5 om den ansvarliges pligt til at forebygge og underrette vandløbsmyndigheden om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade for aktiviteter inden for vandløbslovens område og artikel 6, stk. 1, om øjeblikkelig underretning af vandløbsmyndigheden i tilfælde af, at der er opstået en miljøskade, eller der foreligger overhængende fare for, at der opstår en miljøskade.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 7, nr. 3 (forslag til nye §§ 77 b-77 d i naturbeskyttelsesloven).

Til § 60 f

Opstemning af vand er en aktivitet, som er nævnt i miljøansvarsdirektivets bilag III, pkt. 6. Det indebærer som udgangspunkt, at ansvar for en miljøskade forårsaget af denne aktivitet er et ubetinget ansvar, jf. direktivets artikel 3, stk. 1, litra a. Det foreslås at lempe pligten for den ansvarlige til et skyldbaseret ansvar (culpaansvar) med omvendt bevisbyrde i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a. Det indebærer, at for at opnå lempelsen påhviler det den ansvarlige at godtgøre, at lempelsesgrundene i § 60 f foreligger.

Til § 60 g

Hvis tilsynsmyndigheden skønner, at det foreliggende forhold er af en karakter, så det opfylder betingelserne for at kunne betegnes som en miljøskade eller en overhængende fare herfor, jf. miljøskadelovens §§ 7-11, og der er den fornødne årsagssammenhæng mellem skaden og den udførte aktivitet, jf. miljøansvarsdirektivets artikel 4, stk. 5, træffer myndigheden afgørelse herom. Der træffes samtidig afgørelse om, hvem der er den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Sagen overgives til videre behandling til miljøministeren (miljøcentret) efter reglerne i miljøskadeloven.

Ifølge § 60 g, stk. 3 og 4, kan der ikke om opstemningsanlæg træffes afgørelse om miljøskade mv., hvis den ansvarlige kan påvise, at der foreligger de lempelsesgrunde, som fremgår af forslaget til § 60 f.

Afgørelse om miljøskade mv. for andre aktiviteter omfattet af vandløbsloven, forudsætter, at vandløbsmyndigheden kan påvise, at der foreligger fejl eller forsømmelse hos den ansvarlige.

Afgørelsen kan påklages til Naturklagenævnet, jf. forslagens nr. 6 (forslag til ny § 80 a). Miljøministeren

kan – i lighed med andre klageberettigede – klage over afgørelsen til Naturklagenævnet.

For at sikre, at den brede kreds af klageberettigede, jf. forslagens nr. 6, bliver underrettet om tilsynsmyndighedens afgørelse, foreslås det, at afgørelserne skal offentliggøres. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om offentliggørelsen, herunder f.eks. om hvor og hvordan der skal annonceres, hvis der viser sig behov herfor, eller at offentliggørelse kan ske på en hjemmeside.

Til § 60 h

Der henvises til bemærkningerne ovenfor til § 7, nr. 3 (forslag til ny § 77 f i naturbeskyttelsesloven).

Til § 60 i

§ 60 i fastsætter, at hvis den ansvarlige enten ikke kan findes eller ikke er betalingsdygtig, træder grundejeransvaret, jf. bemærkningerne ovenfor til § 11, nr. 2 (forslag til ny § 59 a), i kraft, dvs. uden pligt til genopretning efter de særlige regler i miljøskadeloven, og kun hvis der foreligger et ulovligt forhold. Aktiviteter, som har forvoldt en miljøskade, vil dog ofte også have forvoldt en ulovlig tilstand. Bestemmelsen har kun selvstændig betydning i tilfælde af, at der ikke er sammenfald mellem den ansvarlige og ejer/bruger.

Til nr. 4 og 5

Forslagene er af lovteknisk karakter som konsekvens af lovforslagets § 11, nr. 6 (forslag til ny § 80 a).

Til nr. 6

Forslaget fastlægger i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13 sammenholdt med artikel 12, at en sag om en miljøskade kan påklages til Naturklagenævnet.

Desuden foreslås det, at klage har opsættende virkning, at der er formandskompetence i mindre betydende sager, og at Naturklagenævnets afgørelser er endelige.

Til nr. 7

Forslaget fastlægger i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13 sammenholdt med artikel 12 kredsen af klageberettigede i sager om miljøskader. De foreninger og organisationer, der foreslås som klageberettigede, svarer til dem, der i 2000 i forbindelse med implementeringen af Århus-konventionen (Konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet af 25. juni 1998) fik klageret i en række love på naturområdet.

Til nr. 8

Miljøministeren foreslås som klageberettiget over vandløbsmyndighedens afgørelser. Begrundelsen herfor er, at miljøministeren (miljøcentrene) skal forestå den videre behandling af sagen efter miljøskadeloven, når 1. instansen har truffet beslutning om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Miljøcentret bør derfor have mulighed for at få efterprøvet en muligvis tvivlsom afgørelse, før centret iværksætter sagsbehandling.

Til nr. 9

Med forslaget gøres det strafbart at undlade at give underretning eller træffe foranstaltninger som krævet efter § 60 c, stk. 1 og 2.

Til § 12

(Lov om råstoffer)

Til nr. 1

Bestemmelsen fastlægger, at lovforslaget indeholder bestemmelser, der gennemfører miljøansvarsdirektivet og mineaffaldsdirektivet, og at dette fremover vil fremgå af fodnote til lovens titel.

Til nr. 2

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 12, nr. 3.

Til nr. 3

Forslaget fastlægger i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13 sammenholdt med artikel 12 kredsen af klageberettigede i en sag om en miljøskade i forbindelse med råstofindvinding på land. De foreninger og organisationer, der foreslås som klageberettigede, svarer til dem, der i 2000 i forbindelse med implementeringen af Århus-konventionen (Konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet af 25. juni 1998) fik klageret i en række love på naturområdet.

Desuden foreslås miljøministeren som klageberettiget over kommunalbestyrelsens afgørelser. Begrundelsen herfor er, at miljøministeren (miljøcentrene) skal forestå den videre behandling af sagen efter miljøskadeloven, når 1. instansen har truffet beslutning om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Miljøcentret bør derfor have mulighed for at få efterprøvet en muligvis tvivlsom afgørelse, før centret iværksætter sagsbehandling.

Til nr. 4

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 12, nr. 3.

Til nr. 5

Forslaget fastsætter i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13, at en afgørelse om miljøskade kan påklages til Naturklagenævnet.

Til nr. 6

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 12, nr. 7.

Til nr. 7

Forslaget fastlægger i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13 sammenholdt med artikel 12 kredsen af klageberettigede i en sag om en miljøskade i forbindelse med råstofindvinding på havet. De foreninger og organisationer, der foreslås som klageberettigede, svarer til dem, der i 2000 i forbindelse med implementeringen af Århus-konventionen (Konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet af 25. juni 1998) fik klageret i en række love på naturområdet.

Til nr. 8

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 12, nr. 8.

Til nr. 9

Forslaget er en konsekvens af nr. 10. Henvisningen til reglerne om ansvar for en miljøskade indebærer, at ejer/bruger ikke i den periode, hvor det ikke er afklaret, om der foreligger en miljøskade eller overhængende fare herfor, eller om sagen skal behandles efter miljøskadeloven, kan blive mødt med påbud om genopretning efter reglerne i råstofloven.

Til nr. 10

Til § 33 a

Bestemmelsen fastlægger området for reglerne i kapitel 7 a om miljøansvar. Der henvises til miljøskadelovens §§ 7-11 og 15 og bemærkningerne hertil.

Til § 33 b

Bestemmelsen skal sammenholdes med miljøansvarsdirektivet, der fastsætter, at »operatøren« har pligt til at forebygge, afhjælpe mv. miljøskade og overhængende fare herfor. Ved operatøren forstås en fysisk eller juridisk, privatretlig eller offentligretlig person, der driver eller kontrollerer den erhvervsmæssige aktivitet, dvs. driftsherren.

Til § 33 c-33 e

Forslaget gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 5 om den ansvarliges pligt til at forebygge og underrette tilsynsmyndigheden om en miljøska- de eller overhængende fare for en miljøska- de på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder for aktiviteter inden for råstoflovens område og artikel 6, stk. 1, om øjeblikkelig underretning af tilsynsmyndigheden i tilfælde af, at der er opstået en sådan skade, eller der foreligger overhængende fare for, at der opstår en miljøska- de.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 7, nr. 3 (forslag til nye §§ 77 b-77 d i naturbeskyttelsesloven).

Til § 33 f

Håndtering af indvindingsaffald er en aktivitet, som er nævnt i miljøansvarsdirektivets bilag III, pkt. 13, sammenholdt med artikel 15 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/21/EF af 15. marts 2006 om håndtering af affald fra udvindingsindustrien og om ændring af direktiv 2004/35/EF. Det indebærer som udgangspunkt, at ansvar for en miljøska- de forårsaget af denne aktivitet er et ubetinget ansvar, jf. direktivets artikel 3, stk. 1, litra a. Det foreslås at lempe pligten for den ansvarlige til et skyldbaseret ansvar (culpaansvar) med omvendt bevisbyrde i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a. Det indebærer, at for at opnå lempelsen påhviler det den ansvarlige at godtgøre, at lempelsesgrundene i § 33 f foreligger.

Til § 33 g

Hvis tilsynsmyndigheden skønner, at det foreliggende forhold er af en karakter, så det opfylder betingelserne for at kunne betegnes som en miljøska- de eller en overhængende fare herfor, jf. miljøska- delovens §§ 7-11, og der er den fornødne årsagssammenhæng mellem skaden og den udførte aktivitet, jf. miljøansvarsdirektivets artikel 4, stk. 5, træffer myndigheden afgørelse herom. Der træffes samtidig afgørelse om, hvem der er den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Sagen overgives til videre behandling til miljøministeren (miljøcentret) efter reglerne i miljøska- deloven.

Ifølge § 33 g, stk. 3 og 4, kan der ikke om håndtering af indvindingsaffald træffes afgørelse om miljøska- de mv., hvis den ansvarlige kan påvise, at der foreligger de lempelsesgrunde, som fremgår af forslaget til § 60 f.

Afgørelse om miljøska- de mv. for andre aktiviteter omfattet af råstofloven, forudsætter, at tilsynsmyndig-

heden kan påvise, at der foreligger fejl eller forsømmelse hos den ansvarlige.

Afgørelsen kan påklages til Naturklagenævnet. I de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed, kan miljøministeren – i lighed med andre klageberettigede – klage over afgørelsen til Naturklagenævnet.

For at sikre, at den brede kreds af klageberettigede bliver underrettet om tilsynsmyndighedens afgørelse, foreslås det, at afgørelserne skal offentliggøres. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om offentliggørelsen, herunder f.eks. om hvor og hvordan der skal annonceres, hvis der viser sig behov herfor, eller at offentliggørelse kan ske på en hjemmeside.

Til § 33 h

Der henvises til bemærkningerne foran til § 7, nr. 3 (forslag til ny § 77 f i naturbeskyttelsesloven).

Til § 33 i

§ 33 i fastsætter, at hvis den ansvarlige enten ikke kan findes eller ikke er betalingsdygtig, træder lovens almindelige hovedregel om ejeransvaret i kraft, dvs. uden pligt til genopretning efter de særlige regler i miljøska- deloven, og kun hvis der foreligger et ulovligt forhold. Aktiviteter, som har forvoldt en miljøska- de, vil dog ofte også have forvoldt en ulovlig tilstand. Bestemmelsen har kun selvstændig betydning i tilfælde af, at der ikke er sammenfald mellem den ansvarlige og ejer/bruger.

Til nr. 8

Med forslaget gøres det strafbart at undlade at give underretning eller træffe foranstaltninger som krævet efter § 33 c. stk. 1 og 2.

Til § 13

(Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug)

Til nr. 1

Bestemmelsen fastlægger, at lovforslaget indeholder bestemmelser, der gennemfører miljøansvarsdirektivet, og at dette fremover vil fremgå af fodnote til lovens titel.

Til nr. 2

Forslaget er nødvendiggjort af, at en væsentlig del af jordforureningslovens bestemmelser, herunder bestemmelserne om tilsyn og påbud er overført fra jordforureningsloven til miljøbeskyttelsesloven, jf. lovforslagets § 1. Bestemmelsen indebærer, at jordforurening som hidtil ikke er omfattet af husdyrbrugslo-

F. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

ven, men nu af jordforureningsloven og miljøbeskyttelsesloven.

Til nr. 3-5

Forslagene indebærer, at kommunalbestyrelsen kan meddele den ansvarlige påbud om at give oplysninger, foretage undersøgelser m.v., som er nødvendige for bedømmelsen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor som fastlagt i miljøskadelovens §§ 7-11. Påbuddet kan påklages til Miljøklagenævnet, jf. § 13, nr. 6 (forslag til ny § 87 a).

Efter forslaget i nr. 4 kan påbud også udstedes, hvis den ansvarlige ikke har rådighed over den ejendom, hvor skaden er sket. Bestemmelsen er nødvendig, fordi det ikke altid er ejeren, der er ansvarlig for den aktivitet, der har medført skaden. I disse tilfælde kan tilsynsmyndigheden meddele påbud til den, der har rådighed over ejendommen om pligt til at tåle, at den ansvarlige efterkommer tilsynsmyndighedens påbud om forebyggende foranstaltninger og undersøgelser til dokumentation af skaden.

Ejendommens ejer vil normalt være interesseret i, at den ansvarlige får adgang til ejendommen med disse formål, for at begrænse skaden på ejendommen, og udgangspunktet er således, at ejeren frivilligt medvirker til begrænsning af skaden og dokumentation af den, hvor ejeren ikke selv er den ansvarlige.

De forebyggende foranstaltninger og undersøgelserne vil normalt kun føre til et begrænset indgreb i ejerens eller andre rettighedshaveres rådighed over ejendommen, og påbud vil derfor kunne gennemføres erstatningsfrit.

Til nr. 6

Til § 54 a

Bestemmelsen fastlægger området for reglerne i kapitel 11 a om miljøansvar. Der henvises til miljøskadelovens §§ 7-11 og 15 og bemærkningerne hertil.

Til § 54 b

Bestemmelsen skal sammenholdes med miljøansvarsdirektivet, der fastsætter, at »operatøren« har pligt til at forebygge, afhjælpe mv. miljøskade og overhængende fare herfor. Ved operatøren forstås en fysisk eller juridisk, privatretlig eller offentligtretlig person, der driver eller kontrollerer den erhvervs-mæssige aktivitet, dvs. driftsherren.

Til § 54 c

Forslaget gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 5 om den ansvarliges pligt til at forebygge og underrette tilsynsmyndigheden om en miljøskade eller

en overhængende fare for en miljøskade forårsaget af erhvervs-mæssige aktiviteter inden for husdyrlovens område.

Til § 54 d

Se bemærkningerne foran til nr. 3-5 (forslag til ny § 53, stk. 3).

Til § 54 e

Husdyrbrug er en forurenende virksomhed. Det indebærer som udgangspunkt, at ansvar for en miljøskade (på både beskyttede arter/internationale naturbeskyttelsesområder, vand og jord) forårsaget af denne aktivitet er et ubetinget ansvar, jf. direktivets artikel 3, stk. 1, litra a. Det foreslås at lempe pligten for den ansvarlige til et skyldbaseret ansvar (culpaansvar) med omvendt bevisbyrde i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a. Det indebærer, at for at opnå lempelsen påhviler det den ansvarlige at godtgøre, at lempelsesgrundene i § 54 f foreligger.

Til § 54 f

Hvis kommunalbestyrelsen skønner, at den indtrufne skade er af en karakter, så den opfylder betingelserne for at kunne betegnes som en miljøskade, og der er den fornødne årsagssammenhæng mellem skaden og den udførte aktivitet, jf. miljøansvarsdirektivets artikel 4, stk. 5, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse herom, og sagen overgives til videre behandling til miljøministeren efter reglerne i miljøskadeloven. Afgørelsen kan påklages af de klageberettigede til Miljøklagenævnet, jf. forslag nr. 6 (forslag til ny § 87 a).

Afgørelse om miljøskade eller overhængende fare herfor kan ikke træffes, hvis der foreligger en af de omstændigheder, der er nævnt i § 54 e.

For at sikre, at den brede kreds af klageberettigede, jf. forslaget i nr. 7, bliver underrettet om Skov- og Naturstyrelsens afgørelse, foreslås det, at afgørelserne skal offentliggøres. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om offentliggørelsen, herunder f.eks. om hvor og hvordan der skal annonceres, hvis der viser sig behov herfor, eller at offentliggørelse kan ske på en hjemmeside.

Til § 54 g

Der henvises til bemærkningerne foran til § 7, nr. 3 (forslag til ny § 77 f i naturbeskyttelsesloven).

Til § 54 h

§ 54 c gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 12, som fastlægger, at myndighederne har pligt til at træffe passende foranstaltninger, når visse fysiske

personer, organisationer m.v. henvender sig med relevante oplysninger og data om en evt. miljøskade eller en overhængende fare herfor. Forslaget skal sammenholdes med forslaget i nr. 6, der fastlægger kredsen af klageberettigede i en sag om en miljøskade, jf. bemærkningerne hertil.

Med bestemmelse om, at en anmodning skal være ledsaget af relevante oplysninger og data m.v. undgås, at tilsynsmyndigheden skal iværksætte en sagsbehandling efter disse regler på grund af en hvilken som helst udokumenteret eller ikke sandsynliggjort henvendelse.

Til nr. 7

Forslaget fastlægger i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 13 sammenholdt med artikel 12 kredsen af klageberettigede i en sag om en miljøskade. De foreninger og organisationer, der foreslås som klageberettigede, svarer til dem, der i 2000 i forbindelse med implementeringen af Århus-konventionen (Konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet af 25. juni 1998) fik klageret i en række love på natur- og miljøområdet.

Til § 14

(Søloven)

Til nr. 1 og 2

Hændelser i forbindelse med søgående skibe, for hvilke der er regler om ansvar eller erstatning i en række konventioner, nævnt i bilag IV til miljøansvarsdirektivet, er i medfør af direktivets artikel 4, stk. 2, undtaget fra direktivets anvendelsesområde. Det gælder i den udstrækning, at disse konventioner er trådt i kraft internationalt og er ratificeret af og implementeret i medlemslandet. De opregnede konventioner har derfor kun prioritet forud for miljøansvarsdirektivet i den udstrækning, de er trådt i kraft på det tidspunkt, hvor hændelsen finder sted.

I bilag IV indgår:

- Olieansvarskonventionen (også benævnt CLC-konventionen): Den internationale konvention af 27. november 1992 om det privatretlige ansvar for skader ved olieforurening.
- IOPC-konventionen: Den internationale konvention af 27. november 1992 om oprettelse af en international fond for erstatning af skader ved olieforurening (IOPC-fonden).

- Bunkerskonventionen: Den internationale konvention af 23. marts 2001 om civilretligt ansvar for forureningsskader forårsaget af bunkersolie.
- HNS-konventionen: Den internationale konvention af 3. maj 1996 om ansvar og erstatning for skader opstået i forbindelse med søtransport af farlige og skadelige stoffer.
- CRTD-konventionen: Konventionen af 10. oktober 1989 om det privatretlige ansvar for skader opstået under transport af farligt gods ad vej, jernbane og indre vandveje.

Olieansvarskonventionen er trådt i kraft og gennemført ved sølovens § 191. Skader forårsaget af tung olie, der udflyder eller udtømmes fra lastskibe (både lastolie og bunkersolie) er således undtaget fra direktivets anvendelsesområde, idet disse skader er omfattet af det særlige ansvarsregime i søloven, hvor der blandt andet stilles krav om tvungen forsikring og gennem den internationale olieskadeerstatningsfond er særligt gode betingelser for skadelidte til at få dækket selv meget store tab.

Bunkerskonventionen er derimod ikke trådt i kraft, idet den endnu ikke er ratificeret af et tilstrækkeligt antal lande, herunder Danmark, der dog arbejder på en snarlig ratifikation. Det tilsvarende forhold gælder for HNS-konventionen. De gældende regler i søloven omfatter imidlertid allerede ansvar for skader forvoldt af bunkersolie, idet sølovens § 191 i medfør af § 206 er udvidet til også at omfatte tung olie, herunder bunkersolie, der udflyder eller udtømmes fra andre skibe end olielastskibe. Derfor er der behov for at regulere samspillet mellem søloven og den nye lov om gennemførelse af miljøansvarsdirektivet.

I den periode, hvor HNS- og Bunkerskonventionerne ikke er trådt i kraft, skal miljøansvarsdirektivet gælde på dette område og ikke de særlige regler i sølovens kapitel 10. Ændringen af sølovens § 206 skal sikre, at økonomi- og erhvervsministeren får en hjemmel til at udstede regler om anvendelsen af miljøansvarsdirektivets ansvarsregler set i forhold til sølovens ansvarsregler, således at direktivets ansvarsregler anvendes i de tilfælde, hvor udflydning eller udtømming af olie fra andre skibe end olielastskibe forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade i direktivets forstand. Der indarbejdes på den baggrund en bemyndigelsesbestemmelse til økonomi- og erhvervsministeren i sølovens § 206, hvorefter ministeren kan udstede en bekendtgørelse, der bestemmer, at § 41 b i havmiljøloven, der gennemfører miljøansvarsdirektivets ansvarsregler, finder anvendelse i stedet for sølovens § 206, stk. 2, i tilfælde af miljøskade eller overhængende fare for miljøskade

i direktivets forstand. Reglerne vil blive tilpasset i forbindelse med en dansk ratifikation og international ikrafttrædelse af Bunkerskonventionen og HNS-Konventionen, dvs. samtidig med økonomi- og erhvervsministeren ikraftsættelse af reglerne herom i lov nr. 599 af 24. juni 2005 om ændring af søloven. Helt i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivet vil en konsekvens heraf være, at sølovens ansvarsregler skal finde anvendelse, dvs. ansvarsreglerne i sølovens kapitel 9a (om ansvar for skade forvoldt af bunkersolie) og kapitel 11 (om ansvar for skade opstået i forbindelse med søtransport af farlige og forurenende stoffer efter reglerne i HNS-konventionen), jf. sølovens § 206, stk. 3.

Miljøansvarsdirektivets artikel 4, stk. 3, bestemmer, at direktivet ikke berører operatørens ret til at begrænse sit ansvar i overensstemmelse med national gennemførelseslovgivning til konventionen om begrænsning af ansvaret for søretlige krav fra 1976, herunder enhver fremtidig ændring af konventionen (Globalbegrænsningskonventionen). Denne konvention med den seneste ændring af konventionen er gennemført i dansk ret i kapitel 9 i søloven.

Der skal på den baggrund ske en teknisk tilpasning af sølovens § 206 i lyset af det nye stk. 4, hvorefter det sikres, at reglerne om ansvarsbegrænsning efter sølovens kapitel 9 fortsat gælder for de tilfælde, der er omfattet af sølovens § 206, stk. 2 – 4. Denne tekniske tilpasning sker ved ændringen af § 206, stk. 2 og indsættelsen af § 206, stk. 5. Dermed opretholdes retstilstanden med hensyn til ansvarsbegrænsning for disse situationer.

DK er ikke og vil ikke blive part til CRTD-konventionen, idet DK ingen indre vandveje har, som anvendes til benævnte transport.

Til § 15

(Lov om visse havanlæg)

Lov nr. 292 af 10. juni 1981 om visse havanlæg blev ophævet med ikrafttræden af lov nr. 1424 af 21. december 2005 om sikkerhed m.v. for offshoreanlæg til efterforskning, produktion og transport af kulbrinter (offshoresikkerhedslov), idet dog § 8, stk. 1-3, § 9, stk. 2, 4 og 5, §§ 12 og 13 og § 21, stk. 1, nr. 4, blev opretholdt for så vidt angår fare for forurening af havmiljøet, jf. § 74, stk. 1, i offshoresikkerhedsloven.

Med lovforslagets ændring af havmiljøloven til bl.a. at omfatte en række bestemmelser om miljø- og beredskabsforhold, bliver de ikraftholdte bestemmelser i havanlægsloven overflødige.

Til § 16

Til nr. 1

Den foreslåede indføjelser af en forklarende note i lovens titel har til formål at præcisere, at loven indeholder bestemmelser, der gennemfører miljøansvarsdirektivet.

Til nr. 2.

Til kapitel 3 a

Efter forslaget indsættes et nyt kapitel i fiskeriloven, som indeholder bestemmelser om gennemførelse af miljøansvarsdirektivet.

Til § 10 a

I den foreslåede bestemmelse fastlægges området for reglerne om miljøskade og en overhængende fare herfor på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder, idet der i øvrigt henvises til de i forslaget til miljøskadeloven affattede bestemmelser til §§ 7, 10, 11 og 15 og bemærkningerne hertil, som indeholder den mere uddybende beskrivelse.

Til § 10 b

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med miljøansvarsdirektivet, der fastsætter, at »operatøren« har en pligt til at forebygge, afhjælpe m.v. miljøskade og overhængende fare herfor. Ved operatøren forstås en juridisk, privatretlig eller offentligretlig person, der driver eller kontrollerer den erhvervs-mæssige aktivitet, dvs. driftsherren.

Til § 10 c

Efter den foreslåede bestemmelse bemyndiges ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at fastsætte regler om, at anmeldelser, oplysninger m.v., der efter miljøansvarsdirektivet skal indgives til danske myndigheder af skadevoldere eller andre anmeldere i tilfælde af miljøskader eller overhængende fare for miljøskade i forbindelse med erhvervs-mæssigt fiskeri og opdræt på havet. Reglerne vil med visse tilpasninger som udgangspunkt blive fastsat svarende til de foreslåede bestemmelser om ændring af naturbeskyttelsesloven, jf. lovforslaget § 7, nr. 3. Det er hensigten at fastsætte regler om, at sådanne anmeldelser, oplysninger mv. skal indgives til Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Herved opretholdes den indgang til myndighederne, som de pågældende borgere i forvejen benytter.

Efter den foreslåede bestemmelse vil ministeren endvidere få bemyndigelse til at fastsætte regler om, at der kan meddeles påbud til den ansvarlige om at

indgive oplysninger, som har betydning for, om der foreligger en miljøskaade eller en overhængende fare herfor.

Det er tillige hensigten, at reglerne skal indeholde mulighed for at meddele påbud om, at den ansvarlige skal foretage undersøgelser mv. med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningerne af en indtrådt eller mulig skade samt foretage de fornødne forebyggende foranstaltninger.

Endelig indeholder forslaget hjemmel til at fastsætte regler om klage over afgørelser, herunder om kredsen af klageberettigede. Det er hensigten, at det bl.a. vil blive fastsat, at afgørelser på området kan indbringes for Naturklagenævnet af personer og organisationer, som anført i § 7 i lovforslaget om ændring af naturbeskyttelsesloven.

I fiskerilovens § 110, stk. 2, er der hjemmel til, at fødevarerministeren kan bemyndige offentlige myndigheder uden for Fødevarerministeriet til at udøve beføjelser efter loven. Bestemmelsen vil med den foreslåede lovændring også omfatte miljøansvar på fiskeriområdet.

Med hjemmel i denne bestemmelse agtes fastsat regler, der bemyndiger en myndighed under Miljøministeriet til – på baggrund af de oplysninger, der er tilvejebragt under Fødevarerministeriets behandling af sagen - at træffe afgørelse om, hvorvidt en konstateret skade er en miljøskaade eller udgør en overhængende fare for en miljøskaade, samt om, hvem der i givet fald er ansvarlig herfor.

Det forudsættes endvidere, at beføjelserne til at meddele påbud om at foretage de fornødne forebyggende foranstaltninger delegeres til en myndighed under Miljøministeriet.

Formålet med delegationen af beføjelser til Miljøministeriet er at sikre, at afgørelser i de formentlig relativt få sager om miljøskaader eller om overhængende fare for miljøskaader i forbindelse med erhvervsmæssige fiskeriaktiviteter mest hensigtsmæssigt behandles i Miljøministeriets regi, som - i modsætning til Fødevarerministeriets fiskerimyndigheder - har ekspertise mht. at identificere mv. miljøskaader.

Dette er baggrunden for, at det er hensigten, at en delegation af de nævnte beføjelser til en myndighed under Miljøministeriet udformes således, at ministeren ikke har instruktions-, tilsyns-, eller kontrolbeføjelser i relation til den myndighed, hvortil beføjelserne delegeres, ligesom der ikke forudsættes adgang til at indbringe afgørelser ifølge en delegation for Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Det er hensigten, at Fødevarerministeriet skal varetage den første kontakt til borgeren og indhente de

nødvendige oplysninger. I den forbindelse kan det blive nødvendigt at udstede påbud til formodede skadevoldere om afgivelse af oplysninger m.v. I reglerne vil det således skulle fastsættes, hvilke typer af oplysninger, der skal indgives som forudsætning for, at en sag kan videregives til de myndigheder, der bemyndiges til at foretage den videre sagsbehandling og træffe afgørelse.

Det forudsættes, at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri tillige skal kunne give påbud om indsendelse af oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskaade mv. I denne forbindelse er det også hensigten, at ministeriet skal kunne give påbud om at foretage undersøgelser, analyser mv. med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningerne af en indtrådt eller mulig skade.

Der forudsættes i øvrigt et nært samarbejde mellem Fødevarerministeriet og Miljøministeriet om tekniske, faglige forhold m.v. i forbindelse med udarbejdelse og administration af reglerne.

Modellen for administrationen af miljøskaadeområdet i relation til erhvervsmæssige fiskeriaktiviteter vil dermed få karakter af en »postkassemodel«, hvor Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri modtager anmeldelser mv. om miljøskaader eller mulige miljøskaader på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder. Herved vil fiskere m.fl. få den fordel, at det er fiskerimyndighederne, som de i forvejen har berøring med, der skal modtage de første henvendelser i denne type sager.

Om miljøskaade på beskyttede arter og naturtyper henvises til bemærkningerne i forslaget til miljøskaadelovens §§ 5, 8 og 9 og § 15, stk. 2.

Til § 17

Til stk. 1

Loven træder i kraft den 30. april 2007.

Til stk. 2.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3.

Til stk. 3

Forslaget skal sikre, at de omhandlede regler gælder, indtil disse ophæves eller der udstedes nye regler.

Til stk. 4

Det foreslås, at verserende sager, der hidtil har skullet behandles efter jordforureningsloven, navnlig dennes kapitel 5, skal færdigbehandles efter de hidtil gældende regler. Dette betyder, at alle igangværende sager på tidspunktet for lovens ikrafttræden skal færdig-

behandles efter hidtil gældende regler, herunder også klage over afgørelser i verserende sager ved 1. instansen.

Til § 18

Bestemmelsen vedrører den territoriale gyldighed af lovforslaget.

Det foreslås i stk. 1, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, da miljøbeskyttelsesloven og ho-

vedparten af de love, der ændres med dette lovforslag ikke gælder for Færøerne og Grønland. Det sikres dog i stk. 2, at ændringerne i havmiljøloven ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Grønland med de afvigelse, som de særlige grønlandske forhold tilsiger. Med stk. 3 sikres det, at ændringerne i søloven ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelse, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

- 1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets forordning 807/2003/EF af 14. april 2003, (EU-Tidende 2003 nr. L 122, side 36), dele af Rådets direktiv nr. 85/337/EØF af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet), (EF-Tidende 1985 nr. L 175, side 40), som senest ændret ved Rådets og Europa-Parlamentets direktiv nr. 2003/35/EF af 26. maj 2003 om mulighed for offentlig deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af visse planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF og 96/61/EF for så vidt angår offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse, (EU-Tidende 2003 nr. L 156, side 17), Rådets direktiv 91/156/EØF af 18. marts 1991 om ændring af direktiv 75/442/EØF om affald, (EF-Tidende 1991 nr. L 78, side 32), Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, (EF-Tidende 1991 nr. L 375, side 1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1882/2003/EF af 29. september 2003, (EU-Tidende 2003 nr. L 284, side 1), dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1882/2003/EF af 29. september 2003, (EU-Tidende 2003 nr. L 284, side 1), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/62/EF af 20. december 1994 om emballage og
1. I *fodnote 1* til lovens titel indsættes efter »L 345, side 106)«: »og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56)«.

Gældende formulering

Lovforslaget

emballageaffald, (EF-Tidende 1994 nr. L 365, side 10), Rådets direktiv 96/61/EF af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening, (EF-Tidende 1996 nr. L 257, side 26), Rådets direktiv 96/82/EF af 9. december 1996 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer, (EF-Tidende 1997 nr. L 10, side 13), Rådets direktiv 1999/31/EF af 26. april 1999 om deponering af affald, (EF-Tidende 1999 nr. L 182, side 1), dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/53/EF af 18. september 2000 om udrangerede køretøjer, (EF-Tidende 2000, nr. L 269, side 34), dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet), (EF-Tidende 2000 nr. L 327, side 1), dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/96/EF af 27. januar 2003 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE), (EU-Tidende 2003 nr. L 37, side 24) og direktiv 2003/108/EF af 8. december 2003 om ændring af direktiv 2002/96/EF om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE), (EU-Tidende 2003 nr. L 345, side 106).

§ 17. Stk. 1-4. ...

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan lade foranstaltninger som nævnt i stk. 2 eller i regler fastsat efter stk. 3 udføre for den ansvarliges regning, jf. § 69, stk. 1, nr. 4, og § 70. De herved afholdte udgifter hæfter på vedkommende ejendom med fortrinsret som for kommunale ejendomsskatter.

§ 21. Ejere og brugere af fast ejendom skal straks underrette tilsynsmyndigheden, hvis de forårsager eller konstaterer forurening af ejendommens jord eller undergrund.

§ 24. Stk. 1 og 2. ...

Stk. 3. Der kan ikke meddeles påbud efter stk. 1 eller 2 om foranstaltninger vedrørende forurennet jord, jf. § 83 c.

2. I § 17, stk. 5, ændres »nr. 4« til: »nr. 3«.

3. I § 21 udgår »forårsager eller«.

4. I § 24, stk. 3, ændres »forurennet jord, jf. § 83 c« til: »jordforurening, jf. § 64 c«.

Gældende formulering

§ 32. Stk. 1. ...

Stk. 2. Spildevandsplanen må ikke stride mod kommuneplanen og forudsætninger fastsat efter stk. 4.

Stk. 3 og 4. ...

§ 64 b. Når andre end miljømyndighederne ved udførelse af foranstaltninger under henvisning til § 83 a, stk. 1, har forvoldt skade på andens ejendom, kan ejeren eller brugeren af ejendommen gøre erstatningskrav gældende over for miljømyndigheden, når der ikke kan opnås enighed om erstatningsfastsættelse, eller når skadevolderen ikke kan dække erstatningskravet.

Stk. 2. Når miljømyndigheden har dækket et erstatningskrav i medfør af stk. 1, indtræder myndigheden i skadelidtes erstatningskrav mod den, der har forvoldt skaden.

§ 64 b.

Lovforslaget

5. § 32, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Spildevandsplanen må ikke stride mod vandplanen, jf. miljømålsloven, kommuneplanen og forudsætninger efter stk. 4.«

6. I § 64 b, stk. 1, ændres »§ 83 a, stk. 1« til: »§ 64 p, stk. 1«.

7. I § 64 b indsættes som *stk. 3*:

»Stk. 3. Hvis det fremgår af en påbudt undersøgelse af en mulig jordforurening, jf. § 64 l, at der ikke er konstateret forurening på det undersøgte areal, eller at forureningen ikke helt eller delvist kan henføres til påbudsadressaten, skal den tilsynsmyndighed, der har påbudt undersøgelsen, dække de udgifter, som påbudsadressaten har afholdt til opfyldelse af påbuddet.«

8. Efter § 64 b indsættes:

»Kapitel 8 a

Foranstaltninger ved forurening og overhængende fare for forurening

§ 64 c. En jordforurening er omfattet af dette kapitel, hvis der er tale om en menneskeskabt handling eller aktivitet, der resulterer i, at jorden tilføres stof eller stofblanding, som på grund af dets egenskaber og mængde kan have skadelig virkning på grundvand, menneskers sundhed og miljøet i øvrigt, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Tilførsel af stof eller stofblanding som led i jordbrugsmæssig spredning af slam, gødning og pesticider m.v. anses i dette kapitel som anden forurening end jordforurening.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 64 d. Som forurener anses i dette kapitel den, der i erhvervmæssigt eller offentligt øjemed driver eller drev den virksomhed eller anvender eller anvendte det anlæg, hvorfra forureningen hidrører, uanset hvordan forureningen er sket, jf. dog § 64 e.

Stk. 2. Hvis ingen kan anses som forurener efter stk. 1 eller § 64 e, anses som forurener andre, der har forårsaget en forurening, hvis forureningen skyldes uforsvarlig adfærd eller en adfærd, der er omfattet af strengere ansvarsregler ifølge anden lovgivning.

§ 64 e. I sager om anvendelse af affaldsstoffer og gødning, herunder husdyrgødning, til jordbrugsformål, pesticider eller biocider anses som forurener den, der i erhvervmæssigt eller offentligt øjemed bruger disse produkter, medmindre brugeren kan godtgøre, at brugen var i overensstemmelse med forskrifterne for brug, og brugerens adfærd i forbindelse med brugen ikke var uforsvarlig.

Stk. 2. Hvis ingen kan anses som forurener efter stk. 1, anses som forurener den, der erhvervmæssigt eller offentligt øjemed producerer eller importerer

1) affaldsstoffer eller husdyrgødning til jordbrugsformål, for så vidt den skadelige virkning af en forurening følger af fejl ved produktet, eller

2) anden gødning end husdyrgødning, pesticider eller biocider, for så vidt den skadelige virkning af en forurening følger af fejl ved produktet eller produktets særlige egenskaber.

Anmeldelse og afværgelse

§ 64 f. Den, som er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til forurening, skal i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening straks underrette tilsynsmyndigheden.

§ 64 g. Den, som er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til forurening skal i tilfælde af forurening eller overhængende fare for forurening straks søge følgerne af forureningen effektivt afværget eller forebygget.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 2. Underretning efter § 64 f indebærer ingen indskrænkning i den ansvarliges pligt til at søge faren for eller følgerne af en forurening effektivt afværget eller forebygget, ligesom den ikke fritager for forpligtelsen til at afhjælpe forureningen.

Miljøskade

§ 64 h. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for en skade, som fastlagt i §§ 7-11 i miljøskadeloven.

Stk. 2. Som den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en forurener som defineret i § 64 d og § 64 e, hvis skaden eller den overhængende fare for skade er forvoldt ved en erhvervsmæssig aktivitet, jf. § 5, stk. 2, i miljøskadeloven. Forureningen eller en del heraf skal være sket i den driftsperiode, som denne driftsherre er ansvarlig for.

§ 64 i. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, der er forårsaget af en forurening, og som skal behandles efter miljøskadeloven, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom. Tilsynsmyndigheden træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis forureneren kan godtgøre, at

- 1) forureningen er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,
- 2) forureningen skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes forurenerens egne aktiviteter, eller
- 3) forureningen, der ikke er en jordforurening, er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 3. Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis forureneren kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i stk. 2, nr. 1 og 2.

Stk. 4. Stk. 2, nr. 3, gælder ikke for forurenere som nævnt i § 64 d, stk. 2, og § 64 e, stk. 2.

§ 64 j. Tilsynsmyndigheden sender afgørelsen om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade og det materiale, der er indgået i vurderingen af sagen, til miljøministeren. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige.

Stk. 2. Tilsynsmyndigheden offentliggør afgørelsen.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om offentliggørelsen.

Stk. 4. Tilsynsmyndigheden underretter straks miljøministeren, hvis en afgørelse efter stk. 1 påklages.

§ 64 k. Hvis en klageberettiget efter §§ 98-100 har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal tilsynsmyndigheden på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 64 i.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan afvise at træffe afgørelse efter stk. 1, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

Oplysninger, udførelse af undersøgelser m.v.

§ 64 l. Tilsynsmyndigheden kan påbyde en forurener at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af en mulig forurening og afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger over for den mulige forurening, jf. dog stk. 2 og 3. Forureneren kan herunder påbydes for egen regning at

- 1) foretage prøveudtagning, analyser og målinger af stoffer og lignende, der er udsendt eller udsendes til omgivelserne, og af støj og rystelser,

*Gældende formulering**Lovforslaget*

- 2) foretage prøveudtagning og analyser af materialer og produkter, der er anvendt eller behandlet eller anvendes eller behandles, og af eventuelle affaldsstoffer,
- 3) klarlægge arten og omfanget af en eventuel forurening,
- 4) klarlægge årsagerne til eller virkningerne af en indtrådt forurening og
- 5) klarlægge, hvordan følgerne af en indtrådt forurening afhjælpes eller forebygges, medmindre der skal træffes eller er truffet afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, jf. § 64 i, og sagen behandles efter miljøskadeloven.

Stk. 2. For så vidt angår en mulig forurening, som ikke er en jordforurening, og som er sket før den 30. april 2007, kan påbud efter stk. 1 kun meddeles den, der er ansvarlig for en virksomhed, der kan give anledning til forurening.

Stk. 3. Påbud efter stk. 1 kan kun meddeles til en forurener som nævnt i § 64 e, stk. 2, hvis forureningen er sket den 30. april 2007 eller senere.

Stk. 4. Påbud efter stk. 1 kan meddeles, uanset hvornår en mulig forurening er sket, dog ikke hvis den mulige emission fra en forureners virksomhed eller anlæg er ophørt før den 1. januar 1992.

Afhjælpende foranstaltninger

§ 64 m. Tilsynsmyndigheden kan meddele en forurener påbud om at fjerne en konstateret forurening og genoprette den hidtidige tilstand eller foretage tilsvarende afhjælpende foranstaltninger, jf. dog § 64 n, medmindre der er truffet afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, jf. § 64 i, og sagen behandles efter miljøskadeloven.

Stk. 2. Hvis en jordforurening, der er sket før den 1. januar 2001, eller en anden forurening, der er sket før den 30. april 2007, fortsætter efter disse datoer, finder stk. 1 kun anvendelse, hvis tilsynsmyndigheden godtgør, at den væsentligste del af forureningen er sket efter disse datoer.

Stk. 3. Der kan ikke meddeles påbud efter stk. 1, hvor

*Gældende formulering**Lovforslaget*

- 1) forureningen er diffus, og hvor det ikke er muligt at fastslå sammenhængen mellem skaden og den enkelte forureners handlinger eller unladelser,
- 2) forureningen er opstået på grund af atomskader, krig, borgerlige uroligheder eller naturkatastrofer,
- 3) forureningen er opstået på grund af brand eller hærværk, som ikke skyldes forurenernes uforsvarlige adfærd eller en adfærd, hvorefter forurenere er omfattet af strengere ansvarsregler ifølge anden lovgivning, eller
- 4) forurenere kan godtgøre, at en forurening, som ikke er en jordforurening, er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Stk. 4. Stk. 3, nr. 4, gælder ikke for forurenere som nævnt i § 64 d, stk. 2, og § 64 e, stk. 2.

Stk. 5. Forureningen eller en del heraf skal være sket i den driftsperiode, som denne forurenere er ansvarlig for.

Stk. 6. Der kan ikke meddeles påbud efter stk. 1, hvis der er gået 30 år eller mere efter ophøret af den produktionsmetode eller anvendelsen af det anlæg, der forårsagede eller kunne forårsage forureningen. For anlæg for deponering af affald skal de 30 år regnes fra ophøret af anlæggets efterbehandlingsperiode.

§ 64 n. For jordforureninger sket før den 1. januar 2001 og andre forureninger sket før den 30. april 2007 kan tilsynsmyndigheden påbyde den ansvarlige for et ulovligt forhold at genoprette den hidtidige tilstand.

Stk. 2. Tilsynsmyndighedens afgørelser efter stk. 1 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

*Gældende formulering**Lovforslaget**Fælles bestemmelser*

§ 64 o. Hvis en forurening kan henføres til flere forurenere, skal påbud som omhandlet i § 64 l og § 64 m meddeles dem alle. Påbuddet til den enkelte forurener fastsættes under hensyn til den andel af den samlede forurening, som tilsynsmyndigheden vurderer stammer fra den pågældende. Hvis det ikke er muligt at vurdere flere forureneres respektive andele af forureningen, skal tilsynsmyndigheden i påbuddene lægge til grund, at ligelige andele af forureningen, herunder den forurening, der ikke med sikkerhed kan henføres til en eller flere bestemte forurenere, henføres til alle forurenere.

Stk. 2. Der kan ikke meddeles påbud til en forurener, hvis det må antages, at kun en ubetydelig andel af forureningen kan henføres til denne forurener.

Stk. 3. Hvis forurenere, der er meddelt påbud efter stk. 1, ikke kan blive enige om sammen at efterkomme påbuddene, kan et nyt påbud om foretagelse af undersøgelser eller afhjælpende foranstaltninger over for den samlede forurening meddeles til den forurener, som må antages at have bidraget med den største andel af forureningen.

Stk. 4. Hvis tilsynsmyndigheden i et påbud efter stk. 1 har lagt til grund, at forureningen i ligelige andele stammer fra forurenere, og forurenere ikke sammen kan blive enige om at efterkomme påbuddene, kan et nyt påbud meddeles til den forurener, der har rådighed over ejendommen. Hvis ingen forurenere har rådighed over ejendommen, kan påbud rettes mod den forurener, der sidst havde rådighed over ejendommen. I tilfælde af, at ingen har eller har haft rådighed over ejendommen, kan påbuddet meddeles enhver af forurenere.

Stk. 5. Den, der er forpligtet til at gennemføre påbud efter stk. 3 eller 4, kan kræve udgifterne dækket af de øvrige forurenere, i det omfang omkostningerne til efterkommelse af påbuddet kan henføres til deres andel af forureningen, og de øvrige forurenere var eller kunne være adressat for et påbud.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 64 p. Påbud efter §§ 64 l, 64 m og 64 n kan meddeles, uanset om forureneren har rådighed over den forurenede ejendom. I påbuddet skal der fastsættes pligt til retablering af den forurenede ejendom. For jordforureninger, der er sket før den 1. januar 2000, kan påbud efter § 64 l og § 64 n dog kun meddeles, hvis forureneren den 10. februar 1999 eller senere havde rådighed over den forurenede ejendom. For andre forureninger, der er sket før den 30. april 2007, kan påbud efter § 64 l og § 64 n kun meddeles, hvis forureneren den 30. april 2007 eller senere havde rådighed over den forurenede ejendom.

Stk. 2. Hvis forureneren ikke har rådighed over den forurenede ejendom, kan tilsynsmyndigheden meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser og afhjælpende foranstaltninger gennemføres ved forurenerens foranstaltning.

Stk. 3. Påbud efter stk. 2 er bindende over for den, der til enhver tid har rådighed over den forurenede ejendom.

§ 64 q. Påbud efter §§ 64 l, 64 m og 64 n vedrørende forurening fra en virksomhed i drift er bindende over for senere driftsherrer, hvis den senere driftsherre på tidspunktet for erhvervsens vidste eller burde vide, at påbud var meddelt. Det samme gælder påbud, der er forvarslet.

Stk. 2. Er der på tidspunktet for erhvervsens af virksomheden meddelt eller forvarslet påbud om undersøgelser m.v. efter § 64 l til en virksomhed i drift, kan påbud om yderligere foranstaltninger vedrørende den samme forurening meddeles en senere driftsherre, hvis den senere driftsherre på tidspunktet for erhvervsens vidste eller burde vide, at påbud var meddelt eller forvarslet.

Stk. 3. Påbud efter §§ 64 l, 64 m og 64 n vedrørende forurening til en virksomhed i drift er bindende over for senere erhververe af den forurenende ejendom, hvis

- 1) påbuddet var meddelt eller forvarslet før erhvervsens, men ikke er efterkommet, uanset at efterkommelsen er blevet indskærpet og forholdet er blevet politianmeldt,
- 2) erhververen på erhvervsestidspunktet vidste eller burde vide, at påbud var meddelt eller forvarslet, og

Gældende formulering

Lovforslaget

- 3) erhvervelsen sker fra en, der selv var eller kunne blive forpligtet til at efterkomme påbuddet.

Stk. 4. Stk. 1-3 finder ikke anvendelse på påbud omfattet af § 64 l eller § 64 n, hvis den senere driftsherre har erhvervet virksomheden, eller den senere ejendomserhverver har erhvervet ejendommen før den 2. januar 2000, når der er tale om en jordforurening. For anden forurening end jordforurening finder stk. 1-3 ikke anvendelse på påbud, omfattet af § 64 l eller § 64 n, hvis den senere driftsherre har erhvervet virksomheden, eller den senere ejendomserhverver har erhvervet ejendommen før den 1. maj 2007.

Stk. 5. Ved jordforurening omfattet af § 64 l og § 64 n er påbud efter stk. 1-3 kun bindende for en panthaver, hvis pantet er stiftet efter den 1. januar 2000. For anden forurening end jordforurening omfattet af § 64 l og 64 n er påbud efter stk. 1-3 kun bindende for en panthaver, hvis pantet er stiftet efter den 30. april 2007.

§ 64 r. Tilsynsmyndigheden lader oplysninger om påbud, der er meddelt eller forvarslet efter §§ 64 l, 64 m eller 64 n tinglyse på den ejendom, hvorfra forureningen hidrører for påbudsadressatens regning, jf. dog stk. 2. Oplysninger om forvarslet eller meddelt påbud udstedt efter § 64 p, stk. 2, skal dog ikke tinglyses.

Stk. 2. Hvis et påbud, der er forvarslet, ikke meddeles endeligt, skal tilsynsmyndigheden dække påbudsadressatens tinglysningsudgift.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden lader oplysninger om påbud og forvarsling af påbud aflyse, når påbuddet er efterkommet.

§ 64 s. Der kan ikke meddeles påbud efter § 64 l eller § 64 n vedrørende offentligt drevne lossepladser m.v., der er taget i brug før den 1. oktober 1974, og som ikke længere var i drift den 1. september 1990.

Bilag til f. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

Gældende formulering

Lovforslaget

Ejere af olietanke med et rumindhold under 6000 l til boligopvarmning og forsikringspligt.

§ 64 t. For jordforureninger med olie konstateret efter den 1. marts 2000, kan tilsynsmyndigheden uanset hvordan forureningen er sket, meddele ejere af olietanke, jf. stk. 3, påbud om afgivelse af oplysninger og udførelse af undersøgelser som omhandlet i § 64 l, og om at fjerne den konstaterede forurening og genoprette den hidtidige tilstand eller foretage tilsvarende afhjælpende foranstaltninger.

Stk. 2. Påbud efter stk. 1 kan ikke meddeles, hvis forureningen er opstået på grund af atomskader, krig, borgerlige uroligheder eller naturkatastrofer. Er forholdet omfattet af § 64 u, stk. 2, kan der kun udstedes påbud efter stk. 1, hvis forureningen er forårsaget efter den 1. marts 2000.

Stk. 3. Påbud kan meddeles ejere af olietanke med et rumindhold under 6000 l, hvor 50 procent eller mere af det areal, der opvarmes med olie fra den pågældende olietank, anvendes til beboelse, hvis anlægget har været brugt efter den 1. marts 2000 og har været eller kan have været anvendt umiddelbart før konstateringen af forureningen. Hvis forureningen er konstateret inden den 1. marts 2001, kan påbud efter stk. 1 tillige meddeles, hvis anlægget har været i brug inden for 12 måneder før konstateringen af forureningen.

Stk. 4. § 64 o finder anvendelse, hvis der er flere ejere af olietanken.

Stk. 5. Påbud kan meddeles, uanset om ejeren eller ejerne af olietanken har rådighed over den forurenede ejendom. I påbuddet skal der fastsættes pligt til retablering af den forurenede ejendom.

Stk. 6. Hvis ejeren eller en af ejerne af olietanken ikke har rådighed over den forurenede ejendom, kan tilsynsmyndigheden meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tale, at undersøgelser eller afhjælpende foranstaltninger gennemføres. Dette påbud er bindende over for den, der til enhver tid har rådighed over den forurenede ejendom.

Stk. 7. For olieforureninger, der ikke er omfattet af stk. 1, jf. stk. 2, finder de øvrige bestemmelser i lovgivningen om jordforureninger anvendelse.

Gældende formulering

Lovforslaget

Stk. 8. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke påbud efter denne bestemmelse, der kan eller skal tinglyses på ejendommen.

§ 64 u. Ejere af olietanke, der kan meddeles påbud efter § 64 t, stk. 1, jf. § 64 t, stk. 3, skal være omfattet af en forsikring, der dækker udgifterne til tilsynsmyndighedernes krav om undersøgelser og afhjælpende foranstaltninger.

Stk. 2. Forsikringspligten omfatter ikke dækning af udgifter, hvor forureningen

- 1) er forårsaget forsætligt af en tankejer,
- 2) stammer fra installationer, som en tankejer vidste eller burde vide ikke opfylder offentlige forskrifter herom indeholdt i bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, eller
- 3) skyldes, at leveringen af olie i en tankejers ejertid ikke er sket i overensstemmelse med bekendtgørelse om vejtransport af farligt gods.

Stk. 3. Pligten til at være dækket af en forsikring ophører seks måneder efter, at tanken er taget ud af brug og sløjfet forskriftsmæssigt.

Stk. 4. Forsikringen skal være dækkende senest fra den 1. marts 2000, jf. § 64 t, stk. 1.

Stk. 5. Forsikringen skal dække udgifter som nævnt i stk. 1. Viser udgiften til opfyldelse af et påbud, jf. § 64 t, stk. 1, sig at ville overstige to mio. kr., skal forsikringsselskabet rette henvendelse til tilsynsmyndigheden, for at denne kan godkende den del af projektet, der overstiger to mio. kr. Udgifter, der overstiger to mio. kr., skal betales af tilsynsmyndigheden. Tilsynsmyndigheden skal forlods på forlangende stille garanti herfor.

Stk. 6. Stat, regioner og kommuner er undtaget fra forsikringspligten.

Stk. 7. Et forsikringsselskab kan ikke bringe forsikringen til ophør på grund af manglende betaling af præmie uden dokumentation for, at anden forsikring er tegnet.

Stk. 8. Forsikringsselskabet har udpantningsret for præmier med påløbne renter og andre omkostninger. Selskabet har endvidere panteret for ydelser i den forsikrede ejendom efter ejendoms-skat til stat og kommune i et år fra forfaldstid.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 65. Stk. 1 og 2. ...

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen er endvidere tilsynsmyndighed, jf. §§ 68-70, i sager om forureninger eller ved risiko for forureninger, der er en følge af ophørt virksomhed, jf. dog § 66, stk. 3.

Stk. 4. ...

§ 66. Stk. 1 og 2. ...

Stk. 3. Ministeren er endvidere tilsynsmyndighed, jf. §§ 68-70, i sager omfattet af § 65, stk. 4, og ved forureninger eller risiko for forureninger, der er en følge af tidligere virksomhedsdrift, som ministeren havde tilsyn med.

Stk. 4. og 5. ...

§ 66.

§ 69. I de i § 68 nævnte situationer skal tilsynsmyndigheden meddele den for forholdet ansvarlige, at det ulovlige forhold skal bringes til ophør. I den forbindelse kan tilsynsmyndigheden

- 1) forbyde fortsat drift og eventuelt forlange virksomheden fjernet,
- 2) påbyde den ansvarlige at genoprette den hidtidige tilstand,

Stk. 9. Miljøministeren kan efter forhandling med udbydere af olietanksforsikringer fastsætte nærmere regler for indholdet af forsikringen.«

9. I § 65 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Kommunalbestyrelsen eller regionsrådet træffer afgørelse efter kapitel 8 a vedrørende en forurening eller en overhængende fare for forurening, der opstår i kommunen eller regionen, uanset om afgørelsens adressat har bopæl eller rettigheder over ejendomme eller anlæg i kommunen eller regionen.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

10. I § 65 indsættes som *stk. 6*:

»*Stk. 6.* Kommunalbestyrelsen videregiver sager om manglende efterkommelse af påbud meddelt af regionsrådet til regionsrådet. Regionsrådet træffer i så fald afgørelse i sagen i overensstemmelse med lovens øvrige bestemmelser.«

11. I § 66, *stk. 3*, ændres »stk. 4« til: »stk. 5«.

12. Efter § 66 indsættes:

»§ 66 a. Regionsrådet fører tilsyn som nævnt i § 65, stk. 1 og 2, med forureninger i råstofgrave og tidligere råstofgrave.

Stk. 2. Regionsrådet påser, at påbud meddelt af regionsrådet efterkommes.«

13. § 69, stk. 1, nr. 2, ophæves.

Nr. 3 og 4 bliver herefter nr. 2 og 3.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

- 3) påbyde producenten eller importøren at tilbage tage et ulovligt produkt eller en ulovlig vare fra markedet og
- 4) lade påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning, når den fastsatte frist er udløbet.

Stk. 2. ...

§ 70. Stk. 1 og 2. ...

Stk. 3. Der er udpantningsret for udgifter, som myndigheden har krav på at få dækket efter stk. 1 og 2, § 69, stk. 1, nr. 4, § 70 a, § 70 b og § 111 a. Der er dog ikke udpantningsret for udgifter, der vedrører undersøgelse og oprydning af forurenede jord, jf. § 83 c.

Stk. 4. ...

§ 71. Den, der er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til forurening, skal straks underrette tilsynsmyndigheden, såfremt driftsforstyrrelser eller uheld medfører væsentlig forurening eller indebærer fare herfor.

Stk. 2. Underretning efter stk. 1 bevirker ingen indskrænkning i den ansvarliges pligt til at søge følgerne af driftsforstyrrelsen eller uheldet effektivt afværget eller forebygget, ligesom det ikke fritager for forpligtelsen til at genoprette den hidtidige tilstand.

§ 72. Den, der er ansvarlig for en virksomhed, der kan give anledning til forurening, skal efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller ministeren give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for vurderingen af forureningen og for eventuelle afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger. Oplysninger skal også gives efter anmodning fra andre myndigheder, der har fået tillagt opgaver eller beføjelser efter loven eller regler udstedt i medfør af loven. Myndighederne nævnt i 1. og 2. pkt. kan herunder påbyde den ansvarlige for egen regning

- 1) at foretage prøveudtagning, analyser og målinger af stoffer, der udsendes til omgivelserne, samt af støj og rystelser,

14. § 70, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Der er udpantningsret for udgifter, som myndigheden har krav på at få dækket efter stk. 1 og 2, § 69, stk. 1, nr. 3, § 70 a, § 70 b og § 111 a. Der er dog ikke udpantningsret for udgifter, der vedrører undersøgelse og afhjælpende foranstaltninger for jordforurening, jf. § 64 c.«

15. § 71 ophæves.

16. I § 72, stk. 1, 1. pkt., udgår »afhjælpende eller« og i stk. 1, nr. 4, ændres »afhjælpes eller forebygges« til: »forebygges, herunder planlægges afhjulpes«.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

- 2) at foretage prøveudtagning og analyser af materialer og produkter, der anvendes eller behandles, samt af eventuelle affaldsstoffer,
- 3) at klarlægge årsagerne til eller virkningerne af en stedfunden forurening og
- 4) at klarlægge, hvordan følgerne af forurening afhjælpes eller forebygges.

Stk. 2. og 3. ...

§ 76. Lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af miljø og natur som hovedformål, kan underrette kommunalbestyrelsen og miljøministeren om, hvilke bestemte typer af afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 3, 4 og 5 foreningen ønsker underretning om, jf. § 74, stk. 1, og § 100, stk. 1. Foreningen skal samtidig fremsende vedtægter, der dokumenterer, at den er lokalt organiseret, og at dens hovedformål er beskyttelse af miljøet. Tilsvarende gælder lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelserne berører sådanne interesser.

Stk. 2. Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan underrette miljøministeren om, hvilke bestemte typer af afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 3, 4 og 5 foreningen eller organisationen ønsker underretning om, jf. § 74, stk. 1, hvorefter ministeren inden 14 dage underretter vedkommende kommunalbestyrelse. Tilsvarende gælder landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, når afgørelserne berører sådanne interesser.

Stk. 3. ...

§ 100. *Stk. 1. ...*

Stk. 2. Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan påklage afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 3, 4 og 5.

17. I § 76, stk. 1 og 2, og § 100, stk. 2 og 3, indsættes efter »kapitel 3, 4 og 5«: »og § 64 i og § 64 k, samt § 64 l, hvis påbuddet er meddelt med henblik på tilsynsmyndighedens afgørelse af, om der er tale om en miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de«.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 3. Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, kan påklage afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 3, 4 og 5, når afgørelsen berører sådanne interesser, og klagen har til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse.

Stk. 4 og 5. ...

§ 78.**18.** Efter § 78 indsættes:

»§ 78 a. En tilladelse, godkendelse eller dispensation efter loven eller efter regler, der er udstedt med hjemmel i loven, bortfalder, hvis den ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år, jf. dog stk. 2, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at uudnyttede tilladelser, godkendelser eller dispensationer efter loven eller efter regler, der er udstedt med hjemmel i loven, bortfalder på et andet tidspunkt end efter stk. 1.

§ 78 b. Hvis en godkendelse efter lovens § 33 til husdyrbrug ikke har været helt eller delvis udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste tre år.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at uudnyttede godkendelser efter lovens § 33 til husdyrbrug bortfalder på et andet tidspunkt end efter stk. 1.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at stk. 1 også skal finde anvendelse for andre afgørelser vedrørende husdyrbrug, der er truffet i medfør af loven eller i medfør af regler, der er udstedt med hjemmel i loven. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om, at uudnyttede afgørelser bortfalder på et andet tidspunkt end efter stk. 1.«

Gældende formulering

§ 83 a. Der kan efter bestemmelserne i denne lov meddeles påbud, herunder om gennemførelse af foranstaltninger efter § 69, vedrørende forurenede jord, jf. § 83 c, til en forurener af en ejendom, selv om denne ikke har rådighed over den ejendom, hvor forureningen findes, hvis den pågældende havde rådighed over ejendommen den 10. februar 1999 eller senere. I påbuddet skal der fastsættes pligt til reetablering af den forurenede ejendom.

Stk. 2. Hvis påbudsadressaten ikke har rådighed over den forurenede ejendom, kan myndigheden meddele påbud til den, der har rådighed over ejendommen, om at tåle, at undersøgelser, oprydninger eller andre afhjælpende foranstaltninger gennemføres af den, der har modtaget påbud efter bestemmelserne i denne lov.

Stk. 3. Påbud efter stk. 2 er bindende over for den, der til enhver tid har rådighed over den forurenede ejendom.

Stk. 4. Påbud efter denne lov, herunder om gennemførelse af foranstaltninger efter § 69, der er meddelt en virksomhed i drift, og som angår undersøgelser, oprydninger eller andre afhjælpende foranstaltninger vedrørende forurenede jord, jf. § 83 c, er bindende over for senere driftsherrer, såfremt den senere driftsherre har erhvervet virksomheden efter den 1. januar 2000 og på tidspunktet for erhvervelsen vidste eller burde vide, at påbud var meddelt. Det samme gælder påbud, der er forvarslet.

Stk. 5. Er der på tidspunktet for erhvervelsen af virksomheden meddelt eller forvarslet påbud om undersøgelser m.v. af forurenede jord, jf. § 83 c, efter denne lov eller efter lov om forurenede jord til en virksomhed i drift, kan påbud om gennemførelse af yderligere foranstaltninger, herunder efter § 69, vedrørende den samme forurening meddeles en senere driftsherre efter bestemmelserne i denne lov, såfremt den senere driftsherre har erhvervet virksomheden efter den 1. januar 2000 og på tidspunktet for erhvervelsen vidste eller burde vide, at påbud var meddelt eller forvarslet.

Lovforslaget

19. §§ 83 a-83 c ophæves.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 6. Påbud efter denne lov, herunder om gennemførelse af foranstaltninger efter § 69, der er meddelt en virksomhed i drift, og som angår undersøgelser, oprydninger eller andre afhjælpende foranstaltninger vedrørende forurenede jord, jf. § 83 c, er bindende over for senere erhververe af den forurenede ejendom, såfremt

- 1) påbuddet var meddelt eller forvarslet før erhvervelsen, men ikke er efterkommet, uanset at efterkommelsen er blevet indskærpet og forholdet er blevet politianmeldt,
- 2) erhververen på erhvervestidspunktet vidste eller burde vide, at påbud var meddelt eller forvarslet,
- 3) erhvervelsen sker fra en, der selv var eller kunne blive forpligtet til at efterkomme påbuddet, og
- 4) ejendommen er erhvervet efter den 1. januar 2000.

Stk. 7. Der kan ikke meddeles påbud efter stk. 1-6 vedrørende offentligt drevne lossepladser m.v., der er taget i brug før den 1. oktober 1974, og som ikke længere var i drift den 1. september 1990.

§ 83 b. Miljømyndigheden lader oplysninger om påbud, herunder om gennemførelse af foranstaltninger efter § 69, der er meddelt eller forvarslet efter denne lov, og som angår undersøgelse, oprydning eller afhjælpende foranstaltninger vedrørende forurenede jord, jf. § 83 c, tinglyse på ejendommen for påbudsadressatens regning. Dette gælder dog ikke oplysninger om påbud, der er forvarslet eller meddelt efter § 83 a, stk. 2.

Stk. 2. Såfremt et påbud, der er forvarslet, ikke meddeles endeligt, skal miljømyndigheden dække påbudsadressatens tinglysningsudgift.

Stk. 3. Miljømyndigheden lader tinglysningen af oplysninger om påbud og varsling af påbud aflyse, når påbuddet er efterkommet.

§ 83 c. Ved forurenede jord forstås jord, der på grund af menneskelig påvirkning kan have skadelig virkning på grundvand, menneskers sundhed og miljøet i øvrigt. Forurenede jord omfatter ikke jord påvirket af jordbrugsmæssig spredning af slam, gødning og pesticider m.v.

Bilag til f. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

*Gældende formulering***§ 87. Stk. 1. ...**

Stk. 2. Adgangen efter stk. 1 kræver retskendelse, hvor adgangen sker med henblik på at lade påbudte foranstaltninger udføre efter § 69 i forbindelse med undersøgelse og oprydning af forurennet jord, jf. § 83 c. Der kræves dog ikke retskendelse, hvis

- 1) der foreligger en situation som beskrevet i § 70, stk. 1, eller
- 2) adgangen til at gennemføre undersøgelsespåbud eller oprydningspåbud er påkrævet for at forebygge, at den i § 70, stk. 1, nævnte situation opstår.

Stk. 3 og 4. ...

§ 91. Medmindre andet fremgår af lovens bestemmelser, jf. dog § 92, kan kommunalbestyrelsens afgørelser og beslutninger efter loven eller regler, der er fastsat med hjemmel i loven, påklages til Miljøklagenævnet. Tilsvarende gælder for afgørelser truffet af miljøministeren efter lovens kapitel 4-6 og 8 samt afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82 samt afgørelser efter § 70 a, § 70 b og § 72, når disse afgørelser vedrører sager efter lovens kapitel 4-6 og 8 samt afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82.

Stk. 2. ...

§ 98. Kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser kan påklages af

- 1) afgørelsens adressat og
- 2) enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan påklage ministerens afgørelser.

Stk. 3. Sundhedsstyrelsen kan påklage afgørelser efter kapitel 3, 4 og 5. Sundhedsstyrelsen kan endvidere tillægges klageret i regler, der udstedes i medfør af § 16.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om eller bestemme, at afgørelser efter loven kan påklages af bestemte myndigheder i andre lande.

Lovforslaget

20. I § 87, stk. 2, 1. pkt., ændres »§ 83 c« til: »§ 64 c«.

21. § 91, stk. 1, 2. pkt., ophæves og i stedet indsættes:

»Tilsvarende gælder for afgørelser truffet af regionsrådet efter lovens kapitel 8 a. Tilsvarende gælder endvidere for afgørelser truffet af miljøministeren eller efter bemyndigelse af en styrelse efter lovens kapitel 4-6, 8 og 8 a og afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82, samt afgørelser efter § 70 a, § 70 b og § 72, når disse afgørelser vedrører sager efter lovens kapitel 4-6, 8 og 8 a og afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82.«

22. § 98 affattes således:

»§ 98. Kommunalbestyrelsens, regionsrådets og miljøministerens afgørelser kan påklages af

- 1) afgørelsens adressat og
- 2) enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan påklage miljøministerens og regionsrådets afgørelser.

Stk. 3. Regionsrådet kan påklage kommunalbestyrelsens og miljøministerens afgørelser efter kapitel 8 a.

Stk. 4. Miljøministeren kan påklage kommunalbestyrelsens og regionsrådets afgørelser efter § 64 i og § 64 k, samt § 64 l, hvis påbuddet er meddelt med henblik på tilsynsmyndighedens afgørelse af, om der er tale om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 99. Danmarks Fiskeriforening kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 4 og 5 for så vidt angår spørgsmål om forurening af vandløb, søer eller havet.

Stk. 2. Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 4 og 5 for så vidt angår spørgsmål om forurening af vandløb og søer.

Stk. 3. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser, når væsentlige beskæftigelsesmæssige interesser er berørt.

Stk. 4. Forbrugerrådet kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser i det omfang, de er væsentlige og principielle.

§ 101. Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal være anlagt inden seks måneder efter, at afgørelsen eller beslutningen er meddelt. Er afgørelsen eller beslutningen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Stk. 2. ...

§ 109. Miljøklagenævnet kan tilvejebringe oplysninger og foretage besigtigelse i overensstemmelse med reglerne i § 72 og § 87.

§ 110. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der

Stk. 5. Sundhedsstyrelsen kan påklage afgørelser efter kapitel 3-5. Det samme gælder afgørelser efter kapitel 8 a, for så vidt angår jordforureninger. Sundhedsstyrelsen kan endvidere tillægges klageret i regler, der udstedes i medfør af § 16.

Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om eller bestemme, at afgørelser efter loven kan påklages af bestemte myndigheder i andre lande.«

23. I § 99, stk. 1, 2, 3 og 4, indsættes efter »kommunalbestyrelsens«: », regionrådets«.

24. I § 99, stk. 1 og 2, indsættes efter »kapitel 4 og 5«: »og § 64 i og § 64 k, samt § 64 l, hvis påbuddet er meddelt med henblik på tilsynsmyndighedens afgørelse af, om der er tale om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.«.

25. I § 101, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.: »For påbud meddelt efter kapitel 8 a er fristen dog 12 måneder efter.«

26. I § 109 indsættes efter »reglerne i«: »§ 64 l,«.

Gældende formulering

- 1) overtræder § 15 b, stk. 2, § 19, stk. 1 eller 2, § 20, § 22 og § 23, § 27, stk. 1 eller 2, § 28, stk. 4, § 43, § 45, stk. 4, § 50, stk. 1, § 50 a, stk. 1 eller 2, og § 72 a,
- 2) undlader at efterkomme forbud eller påbud efter loven, herunder påbud om at berigtige et ulovligt forhold eller pålæg efter § 26 a,
- 3) undlader at efterkomme krav fastsat i medfør af § 9 h og § 10, stk. 4,
- 4) tilsidesætter vilkår knyttet til en tilladelse, dispensation eller en godkendelse efter loven,
- 5) undlader at sløjfe eller afblænde en tank til mineralolie efter de herom gældende regler, jf. § 21 a,
- 6) anlægger, påbegynder eller driver virksomhed uden godkendelse efter § 33,
- 7) undlader at meddele oplysninger efter § 37 a, stk. 2, eller at meddele oplysninger eller at afgive prøver efter § 72 eller at give underretning som nævnt i § 21, § 71 og § 72 a,
- 8) undlader at indgive anmeldelse, der er foreskrevet i regler udfærdiget efter § 7, stk. 1, herunder tilsidesætter vilkår i forbindelse med en sådan anmeldelse, eller undlader at indgive ansøgning, jf. § 39,
- 9) modvirker myndighedernes adgang til ejendomme, lokaliteter eller transportmidler i strid med § 87,
- 10) forsætligt borttager, forvansker eller beskadiger afmærkninger, som foretages i forbindelse med arbejder og undersøgelser efter loven,
- 11) undlader at efterkomme krav i en afgørelse efter § 70 b eller fjerner eller ændrer udstyr, som tilsynsmyndigheden har anbragt i medfør af en afgørelse efter § 70 a eller § 70 b,
- 12) overtræder bestemmelser fastsat i De Europæiske Fællesskabers forordninger vedrørende forhold, der er omfattet af denne lov, jf. § 2,
- 13) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller undlader at afgive oplysninger efter § 53 b, § 55 b eller § 56 a,

Lovforslaget

27. I § 110, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »§ 50 a, stk. 1 eller 2,«: »§ 64 u«.

28. § 110, stk. 1, nr. 7, affattes således:

»7) undlader at meddele oplysninger efter § 37 a, stk. 2, eller at meddele oplysninger eller at afgive prøver efter § 64 l eller § 72 eller at give underretning som nævnt i § 21, § 64 f og § 72 a,«.

Gældende formulering

Lovforslaget

- 14) undlader at efterkomme godkendelsesmyndighedens eller klageinstansens afgørelse om at etablere sikkerhedsstillelse efter § 39 a,
- 15) hindrer i strid med § 41 e, stk. 3, at vilkår eller påbud efter § 34, stk. 2, eller § 41 kan efterkommes, eller
- 16) indtægtsfører pant, som ikke er indløst, uden at betingelserne herfor er opfyldte, jf. § 9 c.
29. I § 110, stk. 1, nr. 15, udgår »eller«.
30. I § 110, stk. 1, nr. 16, ændres »§ 9 c.« til: »§ 9 c, eller«.
31. I § 110, stk. 1, indsættes som nr. 17:
»17) undlader at søge en forurening eller en overhængende fare for forurening effektivt afværget eller forebygget, jf. § 64 g, stk. 1.«

§ 110. Stk. 1 – 5. ...

Stk. 6. Ved overtrædelse af § 10, stk. 4, jf. § 110, stk. 1, nr. 3, skal der ved udmåling af bøder, herunder tillægsbøder, tages hensyn til størrelsen af den bod, der måtte være fastlagt på det pågældende område i medfør af § 10, stk. 2.

Stk. 7. Har nogen begået flere overtrædelser af regler og forskrifter fastsat i medfør af § 9, stk. 2, nr. 2 og 3, og medfører overtrædelserne idømmelse af bøde, sammenlægges bødestraffen for hver overtrædelse. Har nogen overtrådt regler og forskrifter fastsat i medfør af § 9, stk. 2, nr. 2 og 3, og én eller flere skatte- og afgiftslove, og medfører overtrædelserne idømmelse af bøde, sammenlægges bødestraffen for hver overtrædelse af disse regler og bødestraffen for overtrædelsen af én eller flere skatte- og afgiftslove.

Stk. 8. Bestemmelsen i stk. 6 kan fraviges, når særlige grunde taler herfor.

Stk. 9 og 10. ...

32. I § 110, stk. 8, ændres »stk. 6« til: »stk. 7«.

§ 2

§ 1. Stk. 1. ...

Stk. 2. Med loven tilsigtes særligt at

- 1) beskytte drikkevandsressourcer,
- 2) forebygge sundhedsmæssige problemer ved anvendelsen af forurenede arealer,

Gældende formulering

- 3) tilvejebringe grundlag for en koordineret og målrettet offentlig indsats med henblik på at undgå skadelig virkning fra jordforurening,
- 4) forebygge yderligere forurening af miljøet i forbindelse med anvendelse og bortskaffelse af jord og
- 5) fastholde forureneren som den, der først og fremmest skal foretage de nødvendige foranstaltninger til at afværge følgerne af en jordforurening og genoprette den hidtidige tilstand.

§ 21. Regionsrådet underretter ejeren og den, over for hvem der kan meddeles påbud, jf. kapitel 5, før regionsrådet udfører undersøgelser eller iværksætter afværgeforanstaltninger.

Stk. 2 og 3. ...

§ 26. Værditabsordningen omfatter ejendomme, som blev anvendt til helårsbeboelse den 18. november 1992, og som er forurenede før den 1. september 1993, jf. dog stk. 3. Ejendomme, som blev anvendt til helårsbeboelse den 18. november 1992, er endvidere omfattet af værditabsordningen, hvis forureningen stammer fra en olietank som omhandlet af bestemmelsen i § 48, stk. 3, 1. pkt., og hvis forureningen er konstateret før den af miljøministeren i medfør af § 48, stk. 1, fastsatte dato, jf. dog stk. 3.

Stk. 2 og 3. ...

Kapitel 5

Påbud til forurenere m.v.

§ 39. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om påbud efter dette kapitel vedrørende forureninger, der stammer fra ejendomme eller anlæg i kommunen, uanset om påbudsadressaten har bo-pæl eller rettigheder over ejendomme eller anlæg i kommunen, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Miljøministeren træffer afgørelse om påbud vedrørende forureninger, der stammer fra virksomheder, som ministeren efter lov om miljøbeskyttelse fører tilsyn med eller førte tilsyn med på tidspunktet for virksomhedens ophør.

Lovforslaget

1. § 1, stk. 2, nr. 5, affattes således:

»5) fastholde forureneren som den, der skal afholde omkostningerne ved en indsats over for forureningen.«

2. I § 21, stk. 1, ændres »kapitel 5« til: »kapitel 8 a i lov om miljøbeskyttelse«

3. I § 26, stk. 1, 2. pkt., ændres »§ 48, stk. 3, 1. pkt.,« til: »§ 64 s, stk. 3, 1. pkt., i lov om miljøbeskyttelse,«.

4. I § 26, stk. 1, 2. pkt., ændres »§ 48, stk. 1,« til: »§ 64 s, stk. 1, i lov om miljøbeskyttelse«.

5. Kapitel 5 ophæves.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 3. Regionsrådet træffer afgørelse om forureninger i råstofgrave og tidligere råstofgrave, uanset om påbudsadressaten har bopæl på eller rettigheder over ejendomme eller anlæg i regionen.

Oplysninger, udførelse af undersøgelser m.v.

§ 40. Miljømyndigheden, jf. § 39, kan påbyde en forurener, jf. § 41, stk. 3, nr. 1, 1. pkt., og nr. 2, at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger vedrørende en eventuel forurening. Forurenere kan herunder påbydes at

- 1) foretage prøveudtagning, analyser og måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagerne til eller virkningerne af en stedfunden forurening samt forureningsens art og omfang og
- 2) klarlægge, hvordan følgerne af forurening afhjælpes eller forebygges.

Stk. 2. Påbud efter stk. 1 kan meddeles, uanset hvornår en mulig forurening er sket, dog ikke hvis den mulige udledning fra en forureners virksomhed eller anlæg er ophørt før den 1. januar 1992. Påbud efter stk. 1 kan endvidere meddeles, uanset hvordan en mulig forurening er sket, jf. dog § 41, stk. 3, nr. 2.

*Oprydninger eller andre afhjælpende foranstaltninger**Forureninger, der sker den 1. januar 2001 eller senere*

§ 41. For forureninger, der sker den 1. januar 2001 eller senere, kan miljømyndigheden, jf. § 39, meddele forurenere påbud om at fjerne en konstateret forurening og genoprette den hidtidige tilstand eller foretage tilsvarende afhjælpende foranstaltninger.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 2. Påbud kan meddeles, uanset hvordan forureningen er sket, jf. dog stk. 3, nr. 2. Påbud kan ikke meddeles, hvor forureningen er opstået på grund af krig, borgerlige uroligheder, atomskader eller naturkatastrofer. Påbud kan heller ikke meddeles, hvor forureningen er opstået på grund af brand eller hærværk, som ikke skyldes forurenerens uforsvarlige adfærd eller en adfærd, hvorefter forureneren er omfattet af strengere ansvarsregler ifølge anden lovgivning.

Stk. 3. Som forurener anses:

- 1) Den, der i erhvervsmæssigt eller offentligt øjemed driver eller drev den virksomhed eller anvender eller anvendte det anlæg, hvorfra forureningen hidrører. Forureningen eller en del heraf skal være sket i den pågældende driftsperiode.
- 2) Andre, der har forårsaget en forurening, såfremt forureningen skyldes uforsvarlig adfærd eller en adfærd, der er omfattet af strengere ansvarsregler ifølge anden lovgivning.

Stk. 4. Påbud kan ikke meddeles, hvis der er gået 30 år eller mere efter ophøret af den produktionsmetode eller anvendelsen af det anlæg, der forårsagede eller kunne forårsage forureningen.

Stk. 5. For anlæg for deponering af affald skal de 30 år i stk. 4 regnes fra ophøret af anlæggets efterbehandlingsperiode.

§ 42. Hvis en forurening, der er sket før den 1. januar 2001, fortsætter efter denne dato, finder bestemmelserne i § 41 og § 43 kun anvendelse, såfremt miljømyndigheden godtgør, at den væsentligste del af forureningen er sket efter den 1. januar 2001.

*Gældende formulering**Lovforslaget**Fælles bestemmelser*

§ 43. Hvis en forurening kan henføres til flere forurenere, kan påbud som omhandlet i § 40 og § 41 meddeles dem alle. Påbuddet til den enkelte forurener fastsættes under hensyn til den andel af den samlede forurening, som miljømyndigheden vurderer stammer fra den pågældende. Hvis det ikke er muligt at vurdere flere forurenere respektive andele af forureningen, skal miljømyndigheden i påbuddene lægge til grund, at ligelige andele af forureningen, herunder den forurening der ikke med vished kan henføres til én eller flere forurenere, henføres til disse forurenere.

Stk. 2. Der kan dog ikke meddeles påbud til en forurener, hvis det må antages, at kun en ubetydelig andel af forureningen kan henføres til denne forurener.

Stk. 3. Hvis forurenere, der er meddelt påbud efter stk. 1, ikke kan blive enige om sammen at efterkomme påbuddene, kan et nyt påbud om foretagelse af undersøgelser eller oprydninger af den samlede forurening meddeles til den forurener, som må antages at have bidraget med den største andel af forureningen. Hvis miljømyndigheden efter stk. 1 har lagt til grund, at forureningen i ligelige andele stammer fra forurenere, kan påbud meddeles til den forurener, der har rådighed over ejendommen. Hvis ingen forurenere har rådighed over ejendommen, kan påbud rettes mod den forurener, der sidst havde rådighed over ejendommen.

Stk. 4. Den, der er forpligtet til at gennemføre påbud efter stk. 3, kan kræve udgifterne dækket af de øvrige forurenere, i det omfang omkostningerne til efterkommelse af påbuddet kan henføres til deres andel af forureningen, og de øvrige forurenere var eller kunne være adressat for et påbud.

§ 44. Påbud efter § 40 og § 41 kan meddeles, uanset om forurenere har rådighed over den forurenede ejendom. For forurenere, der er sket før den 1. januar 2000, kan påbud efter § 40 dog kun meddeles, hvis forurenere den 10. februar 1999 eller senere havde rådighed over den forurenede ejendom. I påbuddet skal der fastsættes pligt til reetableringer af den forurenede ejendom.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 2. Hvis forureneren ikke har rådighed over den forurenede ejendom, kan miljømyndigheden meddele påbud til den, der har rådighed over ejendommen, om at tåle, at undersøgelser, oprydning eller andre foranstaltninger gennemføres ved forurenerens foranstaltning.

Stk. 3. Påbud efter stk. 2 er bindende over for den, der til enhver tid har rådighed over den forurenede ejendom.

§ 45. Påbud efter § 40 og § 41, der vedrører en virksomhed i drift, er bindende over for senere driftsherrer, såfremt den senere driftsherre på tidspunktet for erhvervelsen vidste eller burde vide, at påbud var meddelt. Det samme gælder påbud, der er forvarslet.

Stk. 2. Er der på tidspunktet for erhvervelsen af virksomheden meddelt eller forvarslet påbud om undersøgelser m.v. efter § 40 til en virksomhed i drift, kan påbud om yderligere foranstaltninger vedrørende den samme forurening meddeles en senere driftsherre, såfremt den senere driftsherre på tidspunktet for erhvervelsen vidste eller burde vide, at påbud var meddelt eller forvarslet.

Stk. 3. Påbud efter § 40 og § 41 til en virksomhed i drift er bindende over for senere erhververe af den forurenede ejendom, såfremt

- 1) påbuddet var meddelt eller forvarslet før erhvervelsen, men ikke er efterkommet uanset at efterkommelsen er blevet indskærpet, og forholdet er blevet politianmeldt,
- 2) erhververen på erhvervestidspunktet vidste eller burde vide, at påbud var meddelt eller forvarslet, og
- 3) erhvervelsen sker fra en, der selv var eller kunne blive forpligtet til at efterkomme påbuddet.

§ 46. Miljømyndigheden lader oplysninger om påbud, der er meddelt efter dette kapitel eller forvarslet, tinglyse på ejendommen for påbudsadressatens regning, jf. dog stk. 2. Oplysninger om påbud udstedt efter § 44, stk. 2, og forvarsel herom skal dog ikke tinglyses.

Stk. 2. Såfremt et påbud, der er forvarslet, ikke meddeles endeligt, skal miljømyndigheden dække påbudsadressatens tinglysningsudgift.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 3. Miljømyndigheden lader tinglysningen af påbud aflyse, når påbuddet er efterkommet.

§ 47. Der kan ikke meddeles påbud efter dette kapitel vedrørende offentligt drevne lossepladser m.v., der er taget i brug før den 1. oktober 1974, og som ikke længere var i drift den 1. september 1990.

*Ejere af olietanke med et rumindhold under
6000 liter til boligopvarmning og
forsikringspligt*

§ 48. For olieforureninger, der konstateres efter en af miljøministeren nærmere fastsat dato, kan miljømyndigheden, jf. § 39, uanset hvordan forureningen er sket, meddele ejere af olietanke, jf. stk. 3, påbud om afgivelse af oplysninger og udførelse af undersøgelser som omhandlet i § 40, stk. 1, og om at fjerne den konstaterede forurening og genoprette den hidtidige tilstand eller foretage tilsvarende afhjælpende foranstaltninger.

Stk. 2. Påbud efter stk. 1 kan ikke meddeles, hvis forureningen er opstået på grund af krig, borgerlige uroligheder, atomskader eller naturkatastrofer. Er betingelserne for at udstede påbud efter stk. 1 opfyldt, men forholdet omfattet af § 49, stk. 2, kan der kun udstedes påbud efter stk. 1, hvis forureningen er sket efter lovens ikrafttræden.

Stk. 3. Påbud efter stk. 1 kan meddeles ejere af olietanke med et rumindhold under 6000 liter, hvor 50 procent eller mere af det areal, der opvarmes med olie fra den pågældende olietanke, anvendes til beboelse, hvis anlægget har været brugt efter den af miljøministeren fastsatte dato, jf. stk. 1, og har været eller kan have været anvendt umiddelbart før konstateringen af forureningen. Hvis forureningen konstateres inden for 12 måneder efter den af miljøministeren fastsatte dato, jf. stk. 1, kan påbud efter stk. 1 tillige meddeles, hvis anlægget har været i brug inden for 12 måneder før konstateringen af forureningen.

Stk. 4. Påbud kan meddeles, uanset om ejeren af olietanken har rådighed over den forurenede ejendom. I påbuddet skal der fastsættes pligt til reetableringer af den forurenede ejendom.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 5. Hvis ejeren af olietanken ikke har rådighed over den forurenede ejendom, kan miljømyndigheden meddele påbud til den, der har rådighed over ejendommen, om at tåle, at undersøgelser, oprydningen eller andre foranstaltninger gennemføres. Dette påbud er bindende over for den, der til enhver tid har rådighed over den forurenede ejendom.

Stk. 6. For olieforureninger, der ikke er omfattet af stk. 1, jf. stk. 2, finder de øvrige bestemmelser i lovgivningen om forurenede jord anvendelse.

Stk. 7. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke påbud der kan tinglyses på ejendommen.

§ 49. Ejere af olietanke, der kan meddeles påbud efter § 48, stk. 1, jf. § 48, stk. 3, skal være omfattet af en forsikring, der dækker udgifterne, jf. dog stk. 2, til miljømyndighedernes krav om undersøgelser og oprydning efter bestemmelsen i § 48.

Stk. 2. Forsikringspligten omfatter ikke dækning af udgifter, hvor forureningen

- 1) er forårsaget forsætligt af tankejeren,
- 2) stammer fra installationer, som tankejeren vidste eller burde vide ikke opfylder offentlige forskrifter herom indeholdt i bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, eller
- 3) skyldes, at leveringen af olie i tankejerens ejertid ikke er sket efter offentlige forskrifter herom, indeholdt i bekendtgørelse om vejtransport af farligt gods.

Stk. 3. Pligten til at være dækket af en forsikring ophører seks måneder efter, at tanken er taget ud af brug og sløjfet forskriftsmæssigt.

Stk. 4. Forsikringen skal være dækkende senest fra den af miljøministeren fastsatte dato, jf. § 48, stk. 1.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 5. Forsikringen skal dække udgifter som nævnt i stk. 1. Viser udgiften til opfyldelse af et påbud, jf. § 48, stk. 1, sig at ville overstige to mio. kr., skal forsikringsselskabet rette henvendelse til miljømyndigheden, for at denne kan godkende den del af projektet, der overstiger to mio. kr. Udgifter, der overstiger to mio. kr., skal betales af miljømyndigheden. Miljømyndigheden skal forlods på forlangende stille garanti herfor.

Stk. 6. Staten, regioner og kommuner er undtaget fra forsikringspligten.

Stk. 7. Et forsikringsselskab kan ikke bringe forsikringen til ophør på grund af manglende betaling af præmie uden dokumentation for, at anden forsikring er tegnet.

Stk. 8. Forsikringsselskabet har udpantningsret for præmier med påløbne renter og andre omkostninger. Selskabet har endvidere panteret for ydelser i den forsikrede ejendom efter ejendoms-skat til stat og kommune i et år fra forfaldstid.

Stk. 9. Miljøministeren kan efter forhandling med udbydere af olietanksforsikringer fastsætte nærmere regler for indholdet af forsikringen.

§ 66. *Stk. 1 og 2.* ...

Stk. 3. Regionsrådet påser, at påbud meddelt af regionsrådet, jf. § 39, stk. 3, efterkommes.

§ 66 a. Miljøministeren fører tilsyn med, at påbud meddelt af miljøministeren, jf. § 39, stk. 2, efterkommes.

Stk. 2. Ministeren skal underrette den stedlige arbejdstilsynsmyndighed, hvis ministeren konstaterer indeklimaproblemer på en erhvervsjendom, der antages at skyldes jordforurening.

Stk. 3. Ministeren skal underrette den stedlige byggemyndighed, hvis ministeren konstaterer indeklimaproblemer på en boligejendom som følge af jordforurening.

Stk. 4. Ministeren skal underrette de berørte vandforsyninger, så snart en forurening er konstateret.

6. § 66, stk. 3, ophæves.

Stk. 4-6 bliver herefter stk. 3-5.

7. § 66 a, stk. 1, ophæves.

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 1-3.

Gældende formulering

§ 75. Ved fastsættelsen af erstatning for en ekspropriation, jf. § 22, eller ved aftale om opkøb, jf. § 22 og § 34, kan den, over for hvem ekspropriationen gennemføres, kræve, at ejendommens værdi skal beregnes uden hensyn til den værdinedsættelse, der skyldes forureningsfare fra den forurenede ejendom, hvis den pågældende var i god tro ved erhvervelsen af ejendommen. Er eller kunne ejeren være adressat for et påbud efter kapitel 5, beregnes ejendommens værdi dog under hensyn til forureningen.

Stk. 2. ...

§ 76. *Stk. 1 3. ...*

Stk. 4. Hvis det af en påbudt undersøgelse, jf. § 40, fremgår, at der ikke er konstateret forurening på det undersøgte areal, eller at forureningen ikke helt eller delvis kan henføres til påbudsadressaten, skal den miljømmyndighed, der har påbudt undersøgelsen, dække de udgifter, som påbudsadressaten har afholdt til opfyldelse af påbudet.

§ 77. Følgende afgørelser kan påklages til det miljøklagenævn, der er nedsat i henhold til lov om miljøbeskyttelse:

- 1) Kommunalbestyrelsens og regionsrådets afgørelser efter loven eller regler udstedt i medfør af denne lov, medmindre andet fremgår af lovens øvrige bestemmelser.
- 2) Miljøministerens afgørelser efter § 39, stk. 2, § 72, § 73, stk. 2, 2. pkt., § 73 a og § 73 b.

Stk. 2 4. ...

§ 86. Miljøklagenævnet kan tilvejebringe oplysninger og foretage besigtigelse i overensstemmelse med reglerne i § 40, 48 og 57.

§ 88. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning straffes med bøde den, der

- 1) undlader at efterkomme påbud efter loven,
- 2) undlader at indgive ansøgning efter § 8, stk. 1 eller 2,
- 3) påbegynder opgravning, flytning og anvendelse uden anmeldelse efter § 50, stk. 2,

Lovforslaget

8. I § 75, stk. 1, ændres »kapitel 5« til: »kapitel 8 a i lov om miljøbeskyttelse«

9. § 76, stk. 4, ophæves.

10. I § 77, stk. 1, nr. 2, udgår »39, stk. 2,«.

11. I § 86 udgår »§ 40, 48 og«.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

- 4) i strid med § 8, stk. 1 eller 2, eller § 50, stk. 5, ændrer anvendelse eller påbegynder arbejder, der er henholdsvis ansøgt om tilladelse til og anmeldt,
- 5) uden tilladelse opgraver eller håndterer jord i strid med kommunalbestyrelsens meddelelser efter § 50, stk. 6,
- 6) tilsidesætter vilkår knyttet til en tilladelse eller dispensation efter loven,
- 7) overtræder § 9, stk. 2, § 12, § 49, § 50, stk. 1, eller § 52,
- 8) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med en anmodning efter §§ 29 og 33 eller en anmeldelse efter § 50, stk. 2,
- 9) undlader at standse arbejdet som nævnt i § 71 ved konstateret forurening,
- 10) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller undlader at afgive oplysninger som nævnt i § 72,
- 11) overtræder § 70, stk. 4, og § 72 a, stk. 2 og 3,
- 12) overtræder § 72 b, stk. 1-4,
- 13) modvirker adgangen til en ejendom i strid med § 57,
- 14) undlader at efterkomme krav i en afgørelse efter § 73 b eller fjerner eller ændrer udstyr, som tilsynsmyndigheden har anbragt i medfør af en afgørelse efter § 73 a eller § 73 b, eller
- 15) forsætligt borttager, forvansker eller beskadiger afmærkninger, som foretages i forbindelse med arbejder og undersøgelser efter loven.

Stk. 2-5. ...

Stk. 6. Forældelsesfristen for strafansvaret er 5 år for overtrædelser m.v. som omhandlet i stk. 1, nr. 1, dog undtagen undladelse af at efterkomme undersøgelsespåbud efter §§ 40 og 48, samt stk. 1, nr. 2-7 og 9.

§ 94. Stk. 1 – 3. ...

Stk. 4. Et påbud er kun bindende for en pantnaver efter § 45 eller miljøbeskyttelseslovens § 83 a, stk. 4-6, som affattet ved denne lovs § 90, nr. 6, hvis pantet er stiftet efter den 1. januar 2000.

12. I § 88, stk. 1, nr. 7, udgår »§ 49,«.

13. § 88, stk. 6, affattes således:

»*Stk. 6.* Forældelsesfristen for strafansvaret er 5 år for overtrædelser m.v. som omhandlet i stk. 1, nr. 1-7 og 9.«

14. § 94, stk. 4, ophæves.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 3

I lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 925 af 28. september 2005, som
ændret bl.a. ved § 1 i lov nr. 474 af 31. maj 2005
og senest ved § 2 i lov nr. 1571 af 20. december
2006, foretages følgende ændringer:

- 1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/59/EF af 27. juni 2002 om oprettelse af et trafikovervågnings- og trafikinformationssystem for skibsfarten i Fællesskabet og om ophævelse af Rådets direktiv 93/75/EØF (EF-Tidende 2002 nr. L 208, side 10-27) og dele af Rådets direktiv 92/43/EF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet) (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7) samt Rådets rammeafgørelse 2004 af 12. juli 2005 om skærpelse af de strafferetlige rammer med henblik på håndhævelse af lovgivningen til bekæmpelse af forurening fra skibe (EU-Tidende 2005 nr. L 255, side 164-167).

§ 2. Loven omfatter følgende skibe, luftfartøjer og platforme:

- 1) danske skibe og skibe, der befinder sig på dansk søterritorium,
- 2) danske luftfartøjer og luftfartøjer, der befinder sig på eller over dansk søterritorium,
- 3) danske platforme og platforme, der befinder sig på dansk søterritorium eller på dansk kontinentalsokkelområde,
- 4) udenlandske skibe, der befinder sig i de eksklusive økonomiske zoner, i det omfang det er foreneligt med international ret, og
- 5) udenlandske skibe, der befinder sig uden for de eksklusive økonomiske zoner, i det omfang det er foreneligt med international ret.

1. I *fodnoten* til lovens titel indsættes efter » L 255, side 164-167)«: »samt dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56)«.

2. § 2, stk. 1, affattes således:

»Loven omfatter følgende skibe, luftfartøjer, platforme og rørledninger:

- 1) Danske skibe og skibe, der befinder sig på dansk søterritorium.
- 2) Danske luftfartøjer og luftfartøjer, der befinder sig på eller over dansk søterritorium.
- 3) Danske platforme og platforme, der befinder sig på dansk søterritorium eller på dansk kontinentalsokkelområde.
- 4) Danske rørledninger til transport af kulbrinter og hjælpstoffer og rørledninger til transport af kulbrinter og hjælpstoffer på dansk søterritorium eller på dansk kontinentalsokkelområde.
- 5) Udenlandske skibe, der befinder sig i de eksklusive økonomiske zoner, i det omfang det er foreneligt med international ret.
- 6) Udenlandske skibe, der befinder sig uden for de eksklusive økonomiske zoner, i det omfang det er foreneligt med international ret.«

*Gældende formulering*Kapitel 11
Beredskab*Lovforslaget*3. *Overskriften* til kapitel 11 affattes således:

»Kapitel 11

Beredskab m.v.«

4. Efter § 34 indsættes:

»§ 34 a. I tilfælde af olie- eller kemikalieforurening af havet fra platforme eller rørledninger påhviler det ejeren eller den, der er ansvarlig for driften af platformen eller rørledningen uopholdeligt at påbegynde bekæmpelse af forureningen, medmindre den ansvarlige for driften er forpligtet hertil efter § 41 b.

Stk. 2. Miljøministeren kan meddele påbud om hvilke bekæmpelsesforanstaltninger, som ejeren eller den, der er ansvarlig for driften af platformen eller rørledningen, skal iværksætte.

Stk. 3. Miljøministeren kan meddele påbud eller fastsætte regler om beredskabet, herunder om hvilket mandskab eller materiel ejeren eller den, der er ansvarlig for driften af platformen eller rørledningen, skal have til rådighed i tilfælde af uheld på anlægget.«

§ 38. Ejere, brugere og førere af samt lodser på skibe skal straks indberette til forsvarsministeren, såfremt der sker udtømning eller dumpning, som er i strid med loven eller omfattes af § 58. Endvidere skal der straks ske indberetning ved enhver form for kollision eller grundstødning, eller såfremt der af andre grunde er fare for udtømning. For så vidt angår ejere og brugere af og lodser på platforme samt den for platformen ansvarlige, skal indberetning, jf. 1. og 2. pkt., ske til miljøministeren.

Stk. 2. De i stk. 1, 1. pkt., nævnte personer samt førere af luftfartøjer skal straks indberette til forsvarsministeren, såfremt der fra skibet eller luftfartøjet iagttages væsentlige spild af olie eller skadelige flydende stoffer. For så vidt angår de i stk. 1, sidste pkt., nævnte personer, skal indberetningen ske til miljøministeren.

Stk. 3. Havnebestyrelsen skal straks indberette til forsvarsministeren, såfremt der i havnen iagttages væsentligt spild af olie eller skadelige flydende stoffer og der er fare for forurening af havet.

5. § 38 ophæves.

Bilag til f. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 4. I de i stk. 1-3 nævnte tilfælde skal de nævnte personer efter anmodning give miljøministeren eller forsvarsministeren eller den myndighed, ministeren bemyndiger dertil, alle oplysninger, som har betydning for iværksættelse af foranstaltninger for at forhindre eller bekæmpe forurening af havet.

§ 39. Miljøministeren kan, herunder til opfyldelse af internationale aftaler, fastsætte nærmere regler om den i § 38 nævnte indberetning og om indberetning af anden forurening af havet end den, der omfattes af § 38.

Stk. 2. I regler udstedt i medfør af stk. 1 kan det bestemmes, at der skal ske indberetning til de i henhold til internationale aftaler kompetente udenlandske myndigheder, såfremt skibet eller platformen befinder sig i de eksklusive zoner eller uden for dansk søterritorium i øvrigt.

6. § 39, stk. 1, affattes således:

»Miljøministeren kan, herunder til opfyldelse af internationale aftaler, fastsætte regler om indberetning og tilvejebringelse af oplysninger fra myndigheder og visse personer til brug for vurdering af forhold, der reguleres efter denne lov.«

7. I § 39, stk. 2, ændres »skibet eller platformen« til: »skibet, luftfartøjet, rørledningen eller platformen«.

8. Efter § 41 indsættes:**»Kapitel 12 a*****Miljøskade***

§ 41 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for en skade som fastlagt i §§ 7-11 i miljøskadeloven.

Stk. 2. Som den ansvarlige for driften forstås i dette kapitel den ansvarlige for driften af et skib, et luftfartøj, en platform eller en rørledning i det omfang, der er tale om en erhvervsmæssig aktivitet, jf. § 5, stk. 2 i miljøskadeloven.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 41 b. Hvis en tilførsel, som stammer fra udøvelsen af erhvervsmæssige aktiviteter nævnt i stk. 2, nr. 1-3, til havet eller luften af stoffer, materialer og mikroorganismer eller støj og vibrationer, forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal den ansvarlige for driften straks iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan afværge den overhængende fare for en miljøskade eller begrænse miljøskadens omfang samt forhindre yderligere miljøskade. Det samme gælder, hvis en tilførsel, som stammer fra udøvelsen af erhvervsmæssig aktivitet nævnt i stk. 2, nr. 4 til havet eller luften af farligt eller forurenende gods, eller en tilførsel, som stammer fra udøvelsen af erhvervsmæssig aktivitet nævnt i stk. 2, nr. 5, til havet eller luften af farlige stoffer og produkter, plantebeskyttelsesmidler eller biocidholdige produkter forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Ved bekæmpelse af olie- og kemikalieforureninger gælder § 34 for så vidt angår skibe og § 35.

Stk. 2. Følgende erhvervsmæssige aktiviteter er omfattet af stk. 1:

- 1) Dumpning af optaget havbundsmateriale.
- 2) Bortskaffelse eller nyttiggørelse af affald.
- 3) Grænseoverskridende transport af affald, som kræver tilladelse eller er forbudt.
- 4) Transport af farligt eller forurenende gods.
- 5) Håndtering af farlige stoffer og produkter, plantebeskyttelsesmidler og biocidholdige produkter.

Stk. 3. Pligten efter stk. 1 gælder endvidere, hvis en hvilken som helst anden tilførsel til havet af stoffer og materialer, som kan påvirke søterritoriet, forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 4. Pligten efter stk. 1 gælder også, hvis andre erhvervsmæssige aktiviteter end omfattet af stk. 2 og 3 forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, hvis miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den ansvarlige.

Stk. 5. Pligterne efter stk. 1-4 gælder selvom, at miljøministeren endnu ikke har truffet afgørelse efter § 41 g.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 41 c. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade efter § 41 b, stk. 1 - 3, gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at en miljøskade

- 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,
- 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarlige for driftens egne aktiviteter, eller
- 3) er forvoldt ved en tilførsel eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade efter § 41 b, stk. 1-3, gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at faren for miljøskade skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1-2.

§ 41 d. Den ansvarlige for driften skal efter anmodning fra tilsynsmyndigheden give alle oplysninger til brug for vurderingen af, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige for driften kan herunder påbydes at foretage prøveudtagning, analyser og målinger af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge hændelsesforløbet samt omfanget og virkningerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 41 e. Forsvarsministerens udgifter til kæmpelsesforanstaltninger efter § 34, jf. § 41 b, skal betales af den ansvarlige for driften af skibet. Hvis den ansvarlige for driften enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det skibets ejer at betale udgifterne efter reglen i § 44.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 2. Forsvarsministeren skal pålægge den ansvarlige for driften af skibet at stille sikkerhed over for ministeren for de i stk. 1 nævnte udgifter og kan bestemme, at skibet skal tilbageholdes, indtil sikkerhed er stillet.

Stk. 3. Forsvarsministeren kan, indtil den ansvarlige for driften af skibet har stillet sikkerhed efter stk. 2, pålægge ejeren af skibet at stille sikkerhed over for ministeren for de i stk. 1 nævnte udgifter og bestemme, at skibet skal tilbageholdes, indtil sikkerhed er stillet.

§ 41 f. Kommunalbestyrelsens og miljøministerens udgifter til bekæmpelses- og saneringsforanstaltninger efter § 35, jf. § 41 b, og regler udstedt i medfør af § 36 skal betales af den ansvarlige for driften. Hvis den ansvarlige for driften enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det ejeren at betale udgifterne efter reglen i § 44.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om sikkerhedsstillelse for de i stk. 1 nævnte udgifter.

§ 41 g. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer miljøministeren afgørelse herom. Miljøministeren træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 41 c, stk. 1, nr. 1-3.

Stk. 3. Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade kan ikke træffes, hvis der foreligger forhold som nævnt i § 41 c, stk. 1, nr. 1 og 2.

Stk. 4. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, jf. § 41 b, stk. 4, som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, kan kun træffes, hvis miljøskaden eller den overhængende fare for miljøskaden skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den ansvarlige for driften.

Stk. 5. Miljøministeren offentliggør afgørelsen.

Gældende formulering

Lovforslaget

Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentlighedsloven.

§ 41 h. Hvis en klageberettiget efter § 52 har formodning om en miljøska-
de eller en overhængende fare for en miljøska-
de, skal miljøministeren på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 41 g.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøska-
de eller den overhængende fare for en miljøska-
de.

Stk. 3. Miljøministeren kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøska-
de eller en overhængende fare for en miljøska-
de, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger, som nævnt i stk. 2.«

§ 44. Såfremt der er sket eller er fare for ud-
tømmning eller udledning, som er i strid med lo-
ven eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller
omfattes af § 58, og dette medfører udgifter til
beredskabs- eller bekæmpelsesomkostninger,
skal sådanne udgifter for alle rimelige forholds-
regler bæres af skibets eller platformens ejere.

Stk. 2. Forsvarsministeren henholdsvis miljø-
ministeren kan fastsætte nærmere regler om de i
stk. 1 nævnte udgifter til beredskabs- og bekæm-
pelsesforanstaltninger, som skibets eller platfor-
mens ejere skal afholde.

Stk. 3. Forsvarsministeren henholdsvis miljø-
ministeren kan pålægge ejeren af et skib eller en
platform at stille sikkerhed for de i stk. 1 nævnte
udgifter og bestemme, at skibet eller platformen
skal tilbageholdes, indtil sikkerhed er stillet.

9. I § 44, stk. 1, indsættes efter »skibets«: », luft-
fartøjets, rørledningens«.

10. I § 44, stk. 1, indsættes efter »ejere«: »jf. dog
§ 41 e og § 41 f.«

9. I § 44, stk. 2, indsættes efter »skibets«: », luft-
fartøjets, rørledningens«.

11. I § 44, stk. 3, indsættes efter »et skib«: », et
luftfartøj, en rørledning«.

12. Efter § 45 a indsættes:

»§ 45 b. Tilsynsmyndigheden skal foranledige
et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre for-
holdet har underordnet betydning.

§ 45 c. Miljøministeren kan fastsætte regler
om tilsynsmyndighedens udøvelse af tilsyns-
virksomhed.«

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 49. Afgørelser efter denne lov meddeles skriftligt til adressaten. Afgørelse om dumpning af optaget havbundsmateriale samt afgørelser truffet i medfør af regler, der er fastsat med hjemmel i § 33, stk. 2, meddeles tillige klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, jf. § 52, og de myndigheder, der i øvrigt har været inddraget i sagens behandling. Afgørelser skal dog alene meddeles de landsdækkende foreninger og organisationer, der er nævnt i § 52, stk. 2, nr. 3 og 4, når de har anmodet miljøministeren om at modtage underretning om afgørelserne, jf. § 49, stk. 4 og 5.

Stk. 2. Meddelelse til de personer, der er nævnt i § 52, stk. 1, nr. 2, kan finde sted ved offentlig annoncering.

Stk. 3. Lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan underrette amtsrådet om, at foreningen eller organisationen ønsker underretning om afgørelser efter § 26, jf. § 52, stk. 2. Samme foreninger og organisationer kan meddele ministeren, at disse ønsker underretning om afgørelser truffet i medfør af regler, der er fastsat med hjemmel i § 33, stk. 2, jf. § 52, stk. 2. En lokal forening eller organisation skal samtidig fremsende vedtægter, der dokumenterer, at den er lokalt organiseret, og at dens hovedformål er beskyttelse af natur og miljø. Tilsvarende gælder lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelserne berører sådanne interesser.

Stk. 4. Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan meddele ministeren, at foreningen eller organisationen ønsker underretning om afgørelser efter § 26, hvorefter ministeren inden 14 dage underretter vedkommende amtsråd. Samme foreninger eller organisationer kan meddele ministeren, at foreningen eller organisationen ønsker underretning om afgørelser truffet i medfør af regler, der er fastsat med hjemmel i § 33, stk. 2.

Stk. 5. Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, har de i stk. 4 nævnte rettigheder, når afgørelserne berører sådanne interesser.

13. I § 49, stk. 3 og stk. 4, indsættes efter »§ 26«: »§ 41 d, § 41 g og § 41 h, stk. 3«.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 6. Lokale afdelinger af landsdækkende foreninger er ikke omfattet af bestemmelserne i stk. 4 og 5.

§ 51. Følgende afgørelser kan påklages til det miljøklagenævn, der er nedsat i henhold til lov om miljøbeskyttelse:

Nr. 1)-2)...

Stk. 2. § 102, § 104, stk. 1 og 2, § 105, stk. 1, og stk. 2, 1. pkt., § 106, stk. 1-3, og § 109 i lov om miljøbeskyttelse finder tilsvarende anvendelse ved Miljøklagenævnets behandling af sager efter stk. 1.

§ 52. Afgørelser efter § 26 samt afgørelser truffet i medfør af regler, der er fastsat med hjemmel i § 33, stk. 2, kan påklages af

- 1) enhver, der må antages at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald,
- 2) kommunalbestyrelsen,
- 3) Sundhedsstyrelsen,
- 4) Forbrugerrådet,
- 5) Danmarks fiskeriforening,
- 6) Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere,
- 7) Danmarks Rederiforening,
- 8) Bilfærgernes Rederiforening og
- 9) Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

§ 59. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder § 11, stk. 1 og 2, § 13, § 20, stk. 1, § 21, § 22, stk. 1, § 23, stk. 1, § 25, § 31, stk. 1 og 2, § 53, stk. 1, og § 54, stk. 1,
- 2) tilsidesætter vilkår efter § 27 og § 54, stk. 1,

14. I § 51, stk. 1, indsættes som *nr. 3*:

»3) Afgørelser truffet efter § 41 d, § 41 g og § 41 h, stk. 3.«

15. I § 51, stk. 2, indsættes som *2. pkt.*:

»Dog finder § 105, stk. 2, 2. pkt., i lov om miljøbeskyttelse tilsvarende anvendelse ved Miljøklagenævnets behandling af klagesager efter § 41 d, § 41 g og § 41 h, stk. 3.«

16. I § 52, stk. 1, indsættes efter »§ 26«: », § 41 d, § 41 g og § 41 h, stk. 3«.

17. I § 59, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »§ 31, stk. 1 og 2,«: »§ 41 b,«.

Gældende formulering

- 3) undlader at foretage indberetning efter § 38, stk. 1-3, eller undlader at meddele oplysninger efter § 38, stk. 4,
- 4) undlader at efterkomme et forbud eller påbud efter § 43, stk. 1-3, eller forbud efter § 43 a, stk. 1 og 2,
- 5) modvirker undersøgelser efter § 42 eller tilsyn efter § 45, stk. 2,
- 6) fjerner eller ændrer udstyr, som tilsynsmyndigheden har anbragt i medfør af en afgørelse efter § 45 a,
- 7) overtræder bestemmelser fastsat i De Europæiske Fællesskabers forordninger vedrørende forhold, der er omfattet af denne lov, jf. § 1, og
- 8) modvirker tilbageholdelse efter § 44, stk. 3.

§ 63 a. Forsvarsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan i sager om overtrædelser af § 11, stk. 1 eller 2, og § 38, stk. 1-3 eller af regler udstedt i medfør af § 11, stk. 3, eller § 39, stk. 1, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelser, erklærer sig skyldig i overtrædelser og erklærer sig rede til inden for en nærmere angiven frist at betale en i bødeforelægget angivet bøde. Fristen kan efter anmodning forlænges af forsvarsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil. På samme måde kan krav om konfiskation, herunder værdikonfiskation, afgøres uden retssag.

Lovforslaget

18. § 59, stk. 1, nr. 3 og 4, affattes således:
- »3) påbegynder eller foretager dumpning af optaget havbundsmateriale uden tilladelse, jf. § 26, stk. 1,
  - 4) undlader at efterkomme et forbud eller påbud efter § 43, stk. 1-3, eller forbud efter § 43 a, stk. 1 og 2, eller påbud efter § 34 a, stk. 2 og 3, og § 41 d,«.
19. I § 59, stk. 1, nr. 8, indsættes efter »efter«: »§ 41 e, stk. 2 og 3, og«.

20. I § 63 a, stk. 1, 1. pkt., udgår »og § 38, stk. 1-3, «.

§ 4

I lov om vandforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 71 af 17. januar 2007, foretages følgende ændringer:

Bilag til f. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

Gældende formulering

- 1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/59/EF af 27. juni 2002 om oprettelse af et trafikovervågnings- og trafikinformationssystem for skibsfarten i Fællesskabet og om ophævelse af Rådets direktiv 93/75/EØF (EF-Tidende 2002 nr. L 208, side 10-27) og dele af Rådets direktiv 92/43/EF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet) (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7) samt Rådets rammeafgørelse 2004 af 12. juli 2005 om skærpelse af de strafferetlige rammer med henblik på håndhævelse af lovgivningen til bekæmpelse af forurening fra skibe (EU-Tidende 2005 nr. L 255, side 164-167).

§ 67. Ejeren af vandforsyningsanlæg skal efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller miljøministeren give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for vandforsyningen.

Stk. 2. I tilfælde, hvor § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter finder anvendelse, kan tilsynsmyndigheden udføre nødvendige undersøgelser for den ansvarliges regning til belysning af forhold, som denne ellers er eller kunne være pålagt at afgive oplysninger om.

Lovforslaget

1. I *fodnoten* til lovens titel indsættes efter »L 327, side 1)«: »samt dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56)«

2. Efter § 1 indsættes:

»§ 1 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade som fastlagt i §§ 7 - 11 i miljøskadeloven.«

3. § 67, *stk. 1*, ophæves og i stedet indsættes:

»Den ansvarlige for driften af vandindvindingen, for bortledning af grundvand eller anden sænkning af grundvandsstanden eller for en aktivitet, omfattet af § 67 a, *stk. 2*, skal efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller miljøministeren give alle oplysninger, herunder økonomiske og regnskabsmæssige, som har betydning for vandforsyningen og for vurdering af, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 2. Den ansvarlige for driften kan påbydes at foretage prøveudtagning, analyser og målinger af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge hændelsesforløbet og omfanget og virkningerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 3. Hvis anmodningen om oplysninger vedrørende vandforsyningen ikke vedrører oplysninger til brug for vurdering af, hvorvidt der foreligger en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade, eller den ansvarlige for driften ikke kan identificeres, kan anmodningen rettes til ejeren af et vandforsyningsanlæg.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 4.

4. Efter § 67 indsættes:

»§ 67 a. I tilfælde af, at en vandindvinding, bortledning af grundvand eller anden sænkning af grundvandsstanden som led i en erhvervmæssig aktivitet er årsag til en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade, skal den ansvarlige for driften af vandindvindingen, for bortledning af grundvand eller anden sænkning af grundvandsstanden straks underrette kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Den ansvarlige for driften af andre erhvervmæssige aktiviteter end nævnt i stk. 1, som er årsag til en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, skal ligeledes straks underrette kommunalbestyrelsen.

§ 67 b. I tilfælde af, at en vandindvinding, bortledning af grundvand eller anden sænkning af grundvandsstanden som led i en erhvervmæssig aktivitet er årsag til en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade, skal den ansvarlige for driften straks iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan afværge den overhængende fare for en miljøskaade eller begrænse en miljøskaades omfang og forhindre yderligere miljøskaade.

Stk. 2. Pligten efter stk. 1 gælder også, hvis andre erhvervmæssige aktiviteter end nævnt i stk. 1 forårsager en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, hvis miljøskaaden eller den overhængende fare for en miljøskaade skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den ansvarlige for driften.

Stk. 3. Pligten efter stk. 1 og 2 gælder, selvom kommunalbestyrelsen endnu ikke har truffet afgørelse efter § 67 e.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 67 c. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade efter § 67 b, stk. 1, gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at miljøskaden

- 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,
- 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarlige for driftens egne aktiviteter,
- 3) er forvoldt ved en begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen uforvarlig adfærd, eller
- 4) er forvoldt ved en aktivitet som ikke ansås for at ville forårsage en miljøskade ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor aktiviteten fandt sted og som ikke skyldes egen uforvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten efter § 67 b, stk. 1, til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis der foreligger forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 og 2.

§ 67 d. Påbud efter § 67 kan meddeles, uanset om påbudsadressaten har rådighed over ejendommen eller lokaliteten, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 2. Hvis påbudsadressaten ikke har rådighed over ejendommen, kan miljøministeren meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser gennemføres ved den ansvarlige for aktiviteten.

§ 67 e. Hvis der foreligger en miljøskade, som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse herom. Kommunalbestyrelsen træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøska-
de, kan ikke træffes, hvis der foreligger for-
hold som nævnt i § 67 c, stk. 1, nr. 1-4.

Stk. 3. Afgørelse om, at der foreligger en over-
hængende fare for en miljøska-
de kan ikke træf-
fes, hvis der foreligger forhold som nævnt i § 67
c, stk. 1, nr. 1 og 2.

Stk. 4. Afgørelse om, at der foreligger en mil-
jøska-
de eller en overhængende fare for en miljø-
ska-
de på beskyttede arter og internationale na-
turbeskyttelsesområder, jf. § 67 b, stk. 2, som
skal behandles efter miljøskadeloven, kan kun
træffes, hvis miljøskaden eller den overhængen-
de fare for en miljøska-
de skyldes uforsvarlig ad-
færd udvist af den ansvarlige for driften.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen sender afgørel-
sen og det materiale, der er indgået i vurderingen
af sagen til miljøministeren. Fremsendelse skal
ske samtidig med underretning af den ansvarli-
ge.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen offentliggør af-
gørelsen.

Stk. 7. Miljøministeren kan fastsætte regler om
offentliggørelsen.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen underretter
straks miljøministeren, hvis en afgørelse efter
stk. 1 påklages.

§ 67 f. Hvis en klageberettiget efter § 80 har
formodning om en miljøska-
de eller en overhæn-
gende fare for en miljøska-
de, skal kommunalbe-
styrelsen på anmodning fra den klageberettigede
træffe afgørelse efter § 67 e.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af re-
levante oplysninger om den formodede miljø-
ska-
de eller den overhængende fare for en miljø-
ska-
de.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan afvise at
træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en
miljøska-
de eller en overhængende fare for en miljø-
ska-
de, hvis anmodningen ikke er ledsaget
af oplysninger, som nævnt i stk. 2.«

§ 71 b. Der er udpantningsret for udgifter, som
myndigheden har krav på at få dækket efter § 65,
stk. 4 og 5, og § 67, stk. 2.

5. I § 71 b, § 78, stk. 7, og § 84, stk. 1, nr. 8, ænd-
res »67, stk. 2« til: »§ 67, stk. 4«

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 78. En klage har opsættende virkning for et påbud eller forbud, indtil Miljøklagenævnets afgørelse foreligger, eller Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Stk. 2. Den myndighed, der træffer afgørelse om påbud eller forbud, kan dog, når særlige grunde taler herfor, samtidig med påbuddet eller forbuddet bestemme, at dette skal efterkommes uanset klage. Uanset om denne beslutning påklages, skal påbuddet eller forbuddet efterkommes, indtil Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Stk. 3. Såfremt udnyttelsen af en tilladelse forudsætter udførelse af bygge- og anlægsarbejder, må sådanne arbejder ikke påbegyndes før klagefristens udløb. Hvis tilladelsen er påklaget før klagefristens udløb, må bygge- og anlægsarbejder ikke påbegyndes, før Miljøklagenævnets afgørelse foreligger, jf. dog stk. 4 og 5. Den myndighed, som har truffet afgørelsen, skal straks give den, der har fået tilladelsen, underretning om, at afgørelsen er påklaget.

Stk. 4. Uanset bestemmelsen i stk. 3 kan Miljøklagenævnet under behandlingen af en klagesag, når særlige omstændigheder taler herfor, og såfremt det i øvrigt skønnes ubetænkeligt, på begæring meddele tilladelse til påbegyndelse af bygge- og anlægsarbejder. Miljøklagenævnets afgørelse kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at stk. 3 og 4 ikke finder anvendelse på visse arter af bygge- og anlægsarbejder.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 4 og 5 indebærer ingen begrænsning i Miljøklagenævnets adgang til at ændre eller ophæve en påklaget tilladelse.

Stk. 7. Klage over afgørelser efter § 65, stk. 5, og § 67, stk. 2, har opsættende virkning, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

§ 80. Kommunalbestyrelsens og miljøministerens afgørelser kan påklages af

- 1) afgørelsens adressat,
- 2) Sundhedsstyrelsen og
- 3) enhver, der må antages at have individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 2. Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund og Forbrugerrådet kan påklage afgørelser efter § 20 om tilladelse til vandindvinding, afgørelser efter § 21 om tilladelse til vandindvindingsanlæg og afgørelser efter § 32 om tilbagekaldelse af vandindvindingstilladelser, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Vandindvindingstilladelser omfattet af § 20, stk. 1, nr. 1 og 2, er undtaget fra klageadgangen i stk. 2. Det samme gælder tilladelser efter § 21, der vedrører vandindvindingstilladelser efter § 20, stk. 1, nr. 1 og 2.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan påklage miljøministerens afgørelser.

6. § 80, stk. 4 ophæves og i stedet indsættes:

»*Stk. 4.* Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som deres hovedformål, kan påklage afgørelser efter § 67 e og § 67 f samt § 67, hvis påbuddet er meddelt med henblik på kommunalbestyrelsens afgørelse af, om der er tale om en miljøska­de eller en overhængende fare for miljøska­de.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan påklage miljøministerens afgørelser.

Stk. 6. Miljøministeren kan påklage kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 67 e og § 67 f samt § 67, hvis påbuddet er meddelt med henblik på kommunalbestyrelsens afgørelse af, om der er tale om en miljøska­de eller en overhængende fare for miljøska­de

Stk. 7. Klagemyndigheden kan til efterprøvelse af klageberettigelsen forlange, at foreningen eller organisationen, jf. stk. 4, fremsender vedtægterne.«

§ 84. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder § 14 a, stk. 2, § 18, stk. 1, § 26, stk. 1, § 33, stk. 1, § 50, § 51, stk. 1, eller § 78, stk. 3, 1. og 2. pkt.,
- 2) undlader at indhente tilladelse efter § 21 eller § 25, stk. 1 og 3,
- 3) tilsidesætter vilkår for en tilladelse efter loven,

7. I § 84, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »§ 51, stk. 1,«: »§ 67 b«.

Gældende formulering

- 4) undlader at efterkomme påbud eller forbud efter loven, herunder påbud om at berigtige et ulovligt forhold, eller påbud eller forbud, som omfattes af § 87,
- 5) undlader at meddele oplysninger efter § 58, stk. 3, § 67 eller § 69, stk. 1 og 3,
- 6) modvirker adgang til en ejendom i strid med § 39 eller § 64,
- 7) forsætligt borttager, forvansker eller beskadiger afmærkninger, som foretages i forbindelse med arbejder og undersøgelser efter § 39 eller
- 8) undlader at efterkomme krav i en afgørelse efter § 65, stk. 5, eller fjerner eller ændrer udstyr, som tilsynsmyndigheden har anbragt i medfør af en afgørelse efter § 65, stk. 5, eller § 67, stk. 2.

Lovforslaget

8 I § 84, stk. 1, nr. 5, indsættes efter »§ 69, stk. 1 og 3,«: »eller at give underretning som nævnt i § 67a,«.

§ 5

I lov om kemiske stoffer og produkter, jf. lov-bekendtgørelse nr. 1755 af 22. december 2006, foretages følgende ændringer:

§ 25. Meget giftige og giftige stoffer og produkter må uden rekvisition sælges til:

- d) laboratorier og institutioner, der er akkrediteret, jf. Erhvervsministeriets regler herom,

§ 46. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med overholdelsen af regler fastsat i medfør af §§ 38 a-c.

Stk. 2. Ministeren kan i øvrigt bemyndige kommunalbestyrelsen eller den myndighed, der i øvrigt fører tilsyn og kontrol med den pågældende virksomhed efter reglerne i kapitel 9 i lov om miljøbeskyttelse til at udføre opgaver i forbindelse med tilsynet med, at loven og forskrifter udfærdiget efter loven overholdes.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om adgangen til at klage over tilsynsmyndighedens afgørelser efter stk. 1 og 2, herunder at tilsynsmyndighedens afgørelse ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

1. I § 25, stk. 1, nr. 1, *litra d*, ændres »jf. Erhvervsministeriets regler herom,« til: »af Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond eller af et tilsvarende akkrediteringsorgan, som er medunderskriver af European co-operation for Accreditation's multilaterale aftale om gensidig anerkendelse,«.

2. § 46, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 1 og 2.

3. I § 46, stk. 3, der bliver stk. 2, udgår: »og 2«.

Gældende formulering

§ 48. Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet er af underordnet betydning.

Stk. 2-4 .....

Stk. 5. Tilsynsmyndighedens afgørelse efter stk. 1-4 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.«

Lovforslaget

4. I § 48 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Tilsynsmyndigheden eller politiet på vegne af tilsynsmyndigheden kan under iagttagelse af reglerne i retsplejelovens kapitel 74 om beslaglæggelse foretage beslaglæggelse eller tage partier af stoffer, produkter og varer henstående hos producenter, importører eller forhandlere m.v. i bevaring, hvis der kan konstateres overtrædelse af krav til disse stoffer, produkter og varer, der følger af forordninger omfattet af § 7 a. Hvis der ikke er sket en lovliggørelse inden 2 måneder, kan tilsynsmyndigheden destruere stoffet, produktet eller varen.«

Stk. 5 bliver herefter stk. 6.

5. I § 48, stk. 5, der bliver stk. 6, ændres »stk. 1-4« til: »stk. 1-5«.

§ 6

I lov om miljø og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 981 af 3. december 2002 som ændret senest ved § 16 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. I *fodnoten* til lovens titel indsættes som 2. *pkt.*:

»Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56)«.

2. I § 18, stk. 1, indsættes efter »til omgivelserne«: », herunder hvis dette kan give anledning til en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.«.

Bilag til f. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

Gældende formulering

§ 18. Den, der er ansvarlig for virksomhed, der kan give anledning til udledning eller overførsel af genetisk modificerede organismer til omgivelserne, skal efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller miljøministeren give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for administrationen af denne lov.

§ 24. Den, der efter §§ 7-10 er ansvarlig for forhold eller indretninger, skal straks underrette tilsynsmyndigheden og Sundhedsstyrelsen om alle driftsforstyrrelser eller uheld, der kan medføre udledning eller overførsel af genetisk modificerede organismer, som kan være til skade for miljø, natur eller sundhed eller indebære fare herfor.

Lovforslaget

3. I § 18 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* I tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade kan påbud efter *stk. 2* meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Hvis den ansvarlige for aktiviteten ikke har rådighed over ejendommen, kan miljøministeren meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige for aktiviteten.«

4. I § 24, *stk. 1*, indsættes som 2. *pkt.*:

»Den ansvarlige skal desuden straks underrette miljøministeren i tilfælde af en miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade.«

5. Efter § 25 indsættes:

»Kapitel 3 a

Miljøskade

§ 25 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for skade som fastlagt i §§ 7-11 i miljøskadeloven.

§ 25 b. Ved den ansvarlige forstås den, der erhvervsmæssigt bruger en genmodificeret organisme, medmindre brugeren kan godtgøre, at brugen var i overensstemmelse med forskrifterne for brug, og brugeren ikke har udvist uforvarlig adfærd i forbindelse med brugen.

Stk. 2. Hvis ingen kan anses som ansvarlig efter *stk. 1*, anses som den ansvarlige den, der erhvervsmæssigt producerer eller importerer en genmodificeret organisme for så vidt, at den skadelige virkning af en udledning eller overførsel vil følge af en fejl ved produktet eller produktets særlige egenskaber.

§ 25 c. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade afværget eller begrænset.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 2. Miljøministeren kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

Stk. 3. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade eller til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at miljøskaden

- 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller
- 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed og ikke skyldes den ansvarliges egne aktiviteter.

§ 25 d. Påbud efter § 25 c, stk. 2, kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan miljøministeren meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

§ 25 e. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer miljøministeren afgørelse herom. Ministeren træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 25 c, stk. 3.

Stk. 3. Miljøministeren offentliggør afgørelsen.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

§ 25 f. Hvis en klageberettiget efter § 30, stk. 4, nr. 2-5, har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal miljøministeren på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 25 e.

Gældende formulering

Lovforslaget

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare herfor.

Stk. 3. Ministeren kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.«

§ 30. Afgørelser i henhold til denne lov og regler fastsat med hjemmel i loven kan påklages af

- 1) afgørelsens adressat,
- 2) enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, og
- 3) berørte kommunalbestyrelser.

6. I § 30, *stk. 1*, indsættes efter »loven«: », jf. dog stk. 4,«.

7. I § 3, indsættes som *stk. 4 og 5*:

»*Stk. 4.* Påbud efter § 18, *stk. 1*, der omhandler spørgsmål om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, påbud efter § 25 c, *stk. 2*, og afgørelser efter kapitel 3 a kan påklages af

- 1) afgørelsens adressat,
- 2) enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagen,
- 3) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- 4) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og
- 5) lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål.

Stk. 5. Ved klage efter *stk. 4*, nr. 3 og 4, kan Miljøklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved at indsende vedtægter eller på anden måde.«

§ 31, *stk. 3.* Klage over en meddelt godkendelse efter § 10 har opsættende virkning, indtil klagemyndighedens afgørelse foreligger, eller klagemyndigheden bestemmer andet.

8. I § 31, *stk. 3*, indsættes efter »§ 10«: »og afgørelser efter kapitel 3 a«.

Gældende formulering

§ 34. Afgørelser efter § 8 truffet af miljøministeren og vilkår fastsat i medfør af regler udstedt i medfør af § 7, stk. 3, til sikring af det ydre miljø i Beskæftigelsesministeriets afgørelser om klassifikation af laboratorier, laboratorieområder og anlæg til storskalforsøg kan påklages til det miljøklagenævn, der er nedsat i henhold til lov om miljøbeskyttelse. § 102, § 104, stk. 1 og 2, § 105, stk. 1 og 2, 1. pkt., § 106, stk. 1-3, og § 109 i lov om miljøbeskyttelse finder tilsvarende anvendelse.

§ 36. Med mindre højre straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der

- .....
- 7) hindrer udførelsen af selvhjælpshandlinger efter § 22, stk. 1, nr. 3, og 23 eller retten efter 29 eller
- 8) ved uforsvarlig omgang med genetiske modificerede organismer forvolder skade på miljø, natur eller sundhed eller fremkalder fare herfor.

Lovforslaget

9. I § 34, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »efter § 8«: », § 18, stk. 3, og kapitel 3 a«.

10. I § 34, stk. 1, 2. pkt., ændres »§ 106, stk. 1-3« til: »§ 106, stk. 1 og 2«.

11. I § 36, stk. 1, indsættes efter nr. 6 som nyt nummer:

»7) undlader at træffe foranstaltninger som nævnt i § 25 c, stk. 1,«

Nr. 7-8 bliver herefter nr. 8-9.«

§ 7

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 884 af 18. august 2004 som ændret senest ved § 7 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

- 1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv nr. 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet) (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som senest ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 807/2003 af 14. april 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 122, side 36), og dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet) (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003 af 29. september 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 284, side 1).

1. I fodnoten til lovens titel indsættes som 2. pkt.: »Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøkader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56)«.

Gældende formulering

§ 74. Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom at berigtige et ulovligt forhold.

Lovforslaget

2. I § 74, stk. 1, indsættes efter »forhold«: », medmindre andet følger af kapitel 11 a«.

3. Efter § 76 indsættes:

*»Kapitel 11 a**Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder*

»§ 77. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for skade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 77 a. Ved den ansvarlige forstås den, som erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 77 b. Den ansvarlige skal i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade straks underrette tilsynsmyndigheden, jf. § 73, stk. 1 og 2.

Stk. 2. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade afværget eller begrænset.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

§ 77 c. Tilsynsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare en miljøskade. Den ansvarlige kan herunder påbydes at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 77 d. Påbud efter § 77 b, stk. 3, og § 77 c kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan tilsynsmyndigheden meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

§ 77 e. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skyldes uforsvarlig adfærd, og som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom. Tilsynsmyndigheden træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. I sager, hvor kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed, skal afgørelsen sendes til miljøministeren sammen med det materiale, der er indgået i sagen. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden offentliggør afgørelsen.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

Stk. 5. I sager, hvor kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed, underretter kommunalbestyrelsen straks miljøministeren, hvis en afgørelse efter stk. 1 påklages.

§ 77 f. Hvis en klageberettiget efter § 86, stk. 1, nr. 4-6, og stk. 2, har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal tilsynsmyndigheden på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 77 e.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare herfor.

Stk. 3. Ministeren kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 78, stk. 4. Miljøministerens afgørelser efter § 9, § 11, stk. 1 og 2, § 27, stk. 1 og 2, § 53, stk. 1, 2 og 4, og § 65, stk. 1, kan påklages til Naturklagenævnet efter bestemmelserne i dette kapitel. Andre afgørelser efter loven kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. dog § 60, stk. 4.

§ 86. Klageberettiget er

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- 3) offentlige myndigheder,
- 4) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- 5) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- 6) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Stk. 2. Ved afgørelse efter stk. 1, nr. 5 og 5, kan Naturklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved indsendelse af vedtægter eller på anden måde.

§ 87, stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om underretning af de klageberettigede.

§ 89, stk. 1,

.....

- 6) undlader at efterkomme forbud eller påbud efter § 11, stk. 1, § 23, stk. 8, § 24, stk. 5, § 26, stk. 3, § 27, stk. 1 og 2, § 34, stk. 1, § 53, stk. 2, § 73, stk. 5, eller § 75, stk. 2,

§ 77 g. Hvis den ansvarlige enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige forholdet efter reglen i § 74, stk. 1.«

4. I § 78, stk. 4, ændres »og § 65, stk. 1,« til: »§ 65, stk. 1, og kapitel 11 a«.

5. I § 86, stk. 1, indsættes efter »Klageberettiget:«, jf. dog stk. 2,«.

6. I § 86 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:
»Stk. 2. Afgørelser truffet efter kapitel 11 a kan desuden påklages af enhver, som har en individuel, væsentlig interesse i sagen.«
Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

7. I § 87 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:
»Stk. 4. Klage over afgørelser efter kapitel 11 a har opsættende virkning, medmindre Naturklagenævnet beslutter andet.«
Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

8. I § 89, stk. 1, nr. 6, ændres »eller § 75, stk. 2,« til: », § 75, stk. 2, § 77 b, stk. 3, eller § 77 c«.

*Gældende formulering***§ 89 stk. 1.**

.....

- 8) undlader at efterkomme forbud og påbud, der er udstedt efter regler fastsat i medfør af loven,
- 9) handler i strid med en fredningsbestemmelse, en fredningskendelse eller en overenskomst om fredning indgået for fredningsnævn eller tilsidesætter forskrifter, der er udstedt i medfør heraf,
- 10) tilsidesætter vilkår, der er fastsat i en tilladelse eller godkendelse efter loven eller regler udstedt efter loven.

Lovforslaget

9. I § 89, stk. 1, indsættes efter nr. 7 som nyt nummer:

»8) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 77 b, stk. 1 og 2,«

Nr. 8-10 bliver herefter nr. 9-11.

§ 8

I lov nr. 453 af 9. juni 2004 om skove, som ændret senest ved § 14 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

- 1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv nr. 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet) (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som senest ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 807/2003 af 14. april 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 122, side 36), og dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet) (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003 af 29. september 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 284, side

1. I fodnoten til lovens titel indsættes som 2. pkt.:

»Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskaer (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56)«.

2. I § 55 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder, medmindre andet følger af kapitel 8 a.«

Bilag til f. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

Gældende formulering

Lovforslaget

3. Efter § 59 indsættes:

»Kapitel 8 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

59 a. Ved en miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for skade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 59 b. Ved den ansvarlige forstås den, som erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 59 c. Den ansvarlige skal i tilfælde af en miljøskade eller overhængende fare en miljøskade straks underrette miljøministeren.

Stk. 2. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade afværget eller begrænset.

Stk. 3. Miljøministeren kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

§ 59 d. Miljøministeren kan påbyde den ansvarlige at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige kan herunder påbydes at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 59 e. Påbud efter § 59 c, stk. 3, og § 59 d kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan miljøministeren meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 59 f. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skyldes uforsvarlig adfærd, og som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer miljøministeren afgørelse herom. Ministeren træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Miljøministeren offentliggør afgørelsen.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

§ 59 g. Hvis en klageberettiget efter § 62, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, nr. 1 og 2, har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder, skal tilsynsmyndigheden på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 59 f.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare herfor.

Stk. 3. Ministeren kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

§ 59 h. Hvis den ansvarlige enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige forholdet efter reglen i § 55, stk. 1.«

§ 60. Afgørelser efter §§ 4 og 6, § 7, stk. 2, § 13, § 15, stk. 2, § 17, stk. 3, §§ 19-21, 38 og 39 og § 51, stk. 2 og 3, der er truffet af miljøministeren eller efter bemyndigelse fra denne, § jf. § 43, kan påklages til Naturklagenævnet.

4. I § 60, stk. 1, ændres »38 og 39 og § 51, stk. 2 og 3,« til: »§§ 38 og 39, § 51, stk. 2 og 3, og §§ 59 a-59 d,«.

§ 62, stk. 2. Afgørelser, der er truffet efter denne lovs §§ 4 og 6, § 15, stk. 2, §§ 19-21 og 38, jf. § 11, stk. 1, samt vilkår fastsat for disse afgørelser efter § 39 kan endvidere påklages af

5. I § 62, stk. 2, indsættes efter »§ 39«: »og efter kapitel 8 a«

- 1) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,

Gældende formulering

- 2) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og
- 3) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

§ 63, stk. 4. Klage over en afgørelse efter § 6 eller § 38 har opsættende virkning, indtil klagemyndigheden har truffet afgørelse eller bestemmer andet.

§ 65, stk. 1,

.....

- 7) undlader at efterkomme et påbud efter § 51, stk. 2 eller 3.

Lovforslaget

6. I § 63, stk. 4, ændres »§ 6 eller § 38« til: »§ 6, § 38 eller kapitel 8 a«.

7. I § 65, stk. 1, nr. 7, indsættes efter »§ 51, stk. 2 eller 3.«: », § 59 c, stk. 3, eller § 59 d, eller«.

8. I § 65, stk. 1, indsættes som nr. 8:

»8) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 59 c, stk. 1 og 2.«

§ 9

I lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbeholdtgørelse nr. 114 af 28. januar 1997 som ændret senest ved § 18 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. Som *fodnote* til lovens titel indsættes:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56)«.

§ 48. Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom at berigtige et ulovligt forhold.

2. I § 48, stk. 1, indsættes efter »forhold«: », medmindre andet følger af kapitel 8 a.«.

Gældende formulering

Lovforslaget

3. Efter § 53 indsættes:

»Kapitel 8 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

§ 53 a. Ved en miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for skade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 53 b. Ved den ansvarlige forstås den, som erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 53 c. Den ansvarlige skal i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade straks underrette miljøministeren.

Stk. 2. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade afværget eller begrænset.

Stk. 3. Miljøministeren kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

§ 53 d. Miljøministeren kan påbyde den ansvarlige at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige kan herunder påbydes at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 53 e. Påbud efter § 53 c, stk. 3, og § 53 d kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan miljøministeren meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 53 f. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skyldes uforsvarlig adfærd, og som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer miljøministeren afgørelse herom. Ministeren træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Miljøministeren offentliggør afgørelsen.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

§ 53 g. Hvis en klageberettiget efter § 53 j, stk. 1, nr. 2-5, har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal tilsynsmyndigheden på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 59 f.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare herfor.

Stk. 3. Ministeren kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

§ 53 h. Hvis den ansvarlige enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige forholdet efter reglen i § 48, stk. 1.

§ 53 i. Afgørelser efter dette kapitel kan påklages til Naturklagenævnet. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Stk. 2. Klagen indgives skriftligt til miljøministeren. Ministeren videresender klagen til Naturklagenævnet ledsaget af den påklagede afgørelse og det materiale, de er indgået i sagen.

Stk. 3. Klage har opsættende virkning, medmindre Naturklagenævnet beslutter andet.

Stk. 4. Naturklagenævnets formand kan på nævnets vegne træffe afgørelse i klage efter loven, når klagen skønnes ikke at indeholde spørgsmål af væsentlig interesse i forhold til lovens formål.

Gældende formulering

Lovforslaget

Stk. 5. Naturklagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 53 j. Afgørelser efter dette kapitel kan påklages af

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagen,
- 3) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- 4) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og
- 5) lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål.

Stk. 2. Ved klage efter stk. 1, nr. 3 og 4, kan Naturklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved at indsende vedtægter eller på anden måde«.

§ 54, stk. 1,

.....

- 7) tilsidesætter vilkår, der er fastsat i en tilladelse eller godkendelse efter loven eller efter regler udstedt i medfør af loven, eller
- 8) undlader at efterkomme forbud eller påbud, der er udstedt efter loven eller efter regler udstedt i medfør af loven, herunder påbud om at berigtige et ulovligt forhold.

4. I § 54, stk. 1, nr. 7, udgår »eller«, og i nr. 8 indsættes efter »ulovligt forhold«: », eller«.

5. I § 54, stk. 1, indsættes som nr. 9:

- »9) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 53 c, stk. 1 og 2.«

§ 10

I lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, jf. lovbekendtgørelse nr. 885 af 18. august 2004 som ændret senest ved § 13 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

Gældende formulering

Lovforslaget

1. Som *fodnote* til lovens titel indsættes:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56)«.

2. Efter § 37 indsættes:

»Kapitel 9 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

§ 37 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for skade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 37 b. Ved den ansvarlige forstås den, som erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 37 c. Den ansvarlige skal i tilfælde af en miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade straks underrette kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade afværget eller begrænset.

Stk. 3. Miljøministeren kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

§ 37 d. Kommunalbestyrelsen kan påbyde den ansvarlige at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige kan herunder påbydes at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 37 e. Påbud efter § 37 c, stk. 3, og § 38 d kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan kommunalbestyrelsen meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

§ 37 f. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skyldes uforsvarlig adfærd, og som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse herom. Kommunalbestyrelsen træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Afgørelsen skal sendes til miljøministeren sammen med det materiale, der er indgået i sagen. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen offentliggør afgørelsen.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen underretter straks miljøministeren, hvis en afgørelse efter stk. 1 påklages.

§ 37 g. Hvis en klageberettiget efter § 44, stk. 4, nr. 2-5, har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal kommunalbestyrelsen på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 37 f.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare herfor.

Stk. 3. Ministeren kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

Bilag til f. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

Gældende formulering

§ 41. Den til enhver tid værende ejer af en ejendom er forpligtet til at berigtige forhold i strid med loven. Består forholdet i en ulovlig brug af ejendommen, påhviler pligten tillige brugeren.

§ 44, stk. 4. Kommunalbestyrelsens øvrige afgørelser efter loven kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal skriftligt underrette de klageberettigede om afgørelser, der kan påklages efter stk. 2, herunder offentlige myndigheder der må antages at have interesse i sagen. Der skal dog kun gives skriftlig underretning til de i stk. 2, nr. 6, nævnte foreninger og organisationer, såfremt de har anmodet amtsrådet herom. Underretning af de personer mv., som er omfattet af stk. 2, nr. 4, kan finde sted ved offentlig annoncering, jf. stk. 6.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen skal offentliggøre alle afgørelser, der kan påklages efter stk. 2, medmindre de er af underordnet betydning.

Stk. 7. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Stk. 8. Klager efter stk. 2 og 3 indgives skriftligt til kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen videregiver klagen til Naturklagenævnet ledsaget af den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Stk. 9. Tilladelser må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Lovforslaget

§ 37 h. Hvis den ansvarlige enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige forholdet efter reglen i § 41, stk. 1.«

3. § 41, stk. 1, affattes således:

»Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige et ulovligt forhold, medmindre andet følger af kapitel 9 a.«

4. I § 44 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter kapitel 9 a kan påklages til Naturklagenævnet af

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagen,
- 3) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- 4) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser,
- 5) lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, og
- 6) miljøministeren.«

Stk. 4-9 bliver herefter stk. 5-10.

5. I § 44, stk. 8, der bliver stk. 9, ændres »stk. 2 og 3« til: »stk. 2-4«.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 50, stk. 1,

- .....
- 2) tilsidesætter vilkår for en tilladelse eller godkendelse efter loven eller regler fastsat efter loven eller
  - 3) undlader at efterkomme et påbud om at berigtige et ulovligt forhold.

6. Efter § 44, indsættes:

»§ 44 a. Naturklagenævnets formand kan på nævnets vegne træffe afgørelse i klage efter loven, når klagen skønnes ikke at indeholde spørgsmål af væsentlig interesse i forhold til lovens formål.

Stk. 2. Ved klage efter § 44, stk. 4, nr. 3 og 4, kan Naturklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved indsendelse af vedtægter eller på anden måde.

Stk. 3. Naturklagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

7. I § 50, stk. 1, indsættes efter nr. 1 som nye numre:

- »2) undlader at efterkomme påbud efter § 37 c, stk. 3, eller § 37 d,
- 3) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 37 c, stk. 1 og 2.«.

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 4 og 5.

§ 11

I lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 882 af 18. august 2004 som senest ændret ved § 8 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. Som *fodnote* til lovens titel indsættes:

- »1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56)«.

2. Efter § 59 indsættes:

»§ 59 a. Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige et ulovligt forhold, medmindre andet følger af kapitel 11 a.«

*Gældende formulering**Lovforslaget***3.** Efter § 60 indsættes:

»Kapitel 11 a

Miljøskade

§ 60 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for skade som fastlagt i §§ 7-11 i miljøskadeloven.

§ 60 b. Ved den ansvarlige forstås den, som

- 1) erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade i forbindelse med erhvervsmæssig anlæggelse eller drift af opstemningsanlæg, jf. § 48, eller
- 2) i øvrigt erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 60 c. Den ansvarlige skal i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, straks underrette vandløbsmyndigheden,

Stk. 2. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade effektivt afværget eller begrænset, såfremt skaden eller faren herfor skyldes den ansvarliges uforvarsomme adfærd.

Stk. 3. Vandløbsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

§ 60 d. Vandløbsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige kan herunder påbydes at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.«

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 60 e. Påbud efter § 60 c, stk. 3, og § 60 d kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan vandløbsmyndigheden meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

§ 60 f. Pligten for den ansvarlige som nævnt i § 60 b, nr. 1, til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at miljøskaden

- 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,
- 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed og ikke skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller
- 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes uforsvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten for den ansvarlige som nævnt i § 60 b, nr. 1, til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at faren for miljøskade skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

§ 60 g. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade i forbindelse med erhvervsmæssig anlæggelse eller drift af opstemningsanlæg, jf. § 48, som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer vandløbsmyndigheden afgørelse herom. Vandløbsmyndigheden træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 2. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven, som skyldes uforsvarlig adfærd, og som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer vandløbsmyndigheden afgørelse herom. Vandløbsmyndigheden træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 3. Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 60 f, stk. 1.

Stk. 4. Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 60 f, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 5. Afgørelsen skal sendes til miljøministeren sammen med det materiale, der er indgået i sagen. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige.

Stk. 6. Vandløbsmyndigheden offentliggør afgørelsen.

Stk. 7. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen underretter straks miljøministeren, hvis en afgørelse efter stk. 1 påklages.

§ 60 h. Hvis en klageberettiget efter i § 84, stk. 1, nr. 2, eller stk. 2, har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal vandløbsmyndigheden på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 60 g.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Ministeren kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

Gældende formulering

§ 80. Vandløbsmyndighedens afgørelser, bortset fra afgørelser om erstatning og andre økonomiske spørgsmål, kan påklages til miljøministeren, jf. dog stk. 2. Afgørelser efter § 54 a kan dog ikke påklages.

Stk. 2. Vandløbsmyndighedens afgørelser vedrørende regulativer for offentlige vandløb, jf. § 12, kan påklages til Naturklagenævnet. Bestemmelsen i stk. 1, 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i stk. 1 kan miljøministeren fastsætte regler om, at vandløbsmyndighedens afgørelser i nærmere angivne grupper af sager om private vandløb ikke skal kunne påklages til anden administrativ myndighed.

§ 84, stk. 2. Afgørelser efter kapitel 5 kan påklages af

- 1) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- 2) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- 3) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Lovforslaget

§ 60 i. Hvis den ansvarlige enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige forholdet efter reglen i § 59 a.«

4. I § 80, stk. 1, 1. pkt., ændres «jf. dog stk. 2» til: «jf. dog § 80 a».

5. § 80, stk. 2, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

6. Efter § 80 indsættes:

»§ 80 a. Afgørelser vedrørende regulativer for offentlige vandløb, jf. kapitel 5, og afgørelser efter kapitel 11 a kan påklages til Naturklagenævnet. § 80, stk. 1, 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Klage har opsættende virkning, medmindre Naturklagenævnet beslutter andet.

Stk. 3. Naturklagenævnets formand kan på nævnets vegne træffe afgørelse i klage, når klagen skønnes ikke at indeholde spørgsmål af væsentlig interesse i forhold til lovens formål.

Stk. 4. Naturklagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

7. I § 84, stk. 2, indsættes efter «kapitel 5»: «og kapitel 11 a».

Gældende formulering

§ 84, stk. 4. Ved klage efter stk. 2, nr. 2 og 3, kan Naturklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved indsendelse af vedtægter eller på anden måde.

§ 85, stk. 1,

.....

- 6) forsættligt borttager, forvansker eller beskadiger afmærkninger, som foretages i forbindelse med arbejder og undersøgelser efter § 61.

§ 26. Afgørelser truffet efter lovens §§ 19, 20, 23 og 24 af miljøministeren eller afgørelser truffet efter regler fastsat i medfør af lovens § 19, stk. 3, § 23, stk. 2, og § 24, stk. 3, kan påklages til Naturklagenævnet.

§ 26 a. Klageberettiget er

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) offentlige myndigheder,
- 3) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

Lovforslaget

8. I § 84 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Vandløbsmyndighedens afgørelser efter kapitel 11 a kan påklages af miljøministeren.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

9. I § 85, stk. 1, indsættes efter nr. 5 som nyt nummer:

»6) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 60 c, stk. 1 og 2, eller «

Nr. 6 bliver herefter nr. 7.

§ 12

I lov om råstoffer, jf. lovekændtgørelse nr. 886 af 18. august 2004 som senest ændret ved § 10 i lov nr. 1571 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. Som *fodnote* til lovens titel indsættes:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/21/EF af 15. marts 2006 om håndtering af affald fra udvindingindustrien og om ændring af direktiv 2004/35/EF (EU-Tidende 2006, nr. L 102, side 15)«.

2. I § 26, stk. 1, indsættes efter »23 og 24«: »og kapitel 7 a«.

3. I § 26 a, stk. 1, indsættes efter »Klageberettiget«: », jf. dog stk. 3,«.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

- 4) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- 5) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser,
- 6) Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere,
- 7) Danmarks Fiskeriforening og
- 8) enhver med en individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

§ 26 a, stk. 3. Ved klage efter stk. 1, nr. 4 og 5, kan Naturklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved indsendelse af vedtægter eller på anden måde.

§ 33. Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom eller indvindingsmateriel at berigtige et ulovligt forhold.

4. I § 26 a indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:
»Stk. 3. Klageberettiget for afgørelser efter kapitel 7 a er den kreds af klageberettigede, som er nævnt i stk. 1, nr. 1-5, og nr. 8.«
Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

5. I § 26 a, stk. 3, der bliver stk. 4, indsættes efter »nr. 4 og 5,«: »jf. stk. 2,«.

6. I § 33, stk. 1, indsættes efter »forhold«: », medmindre andet følger af kapitel 7 a«.

7. Efter § 33 indsættes:

»Kapitel 7 a

Miljøskade

§ 33 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller overhængende fare for skade som fastlagt i §§ 7-11 i miljøskadeloven.

§ 33 b. Ved den ansvarlige forstås den, som

- 1) erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade i forbindelse med håndtering af indvindingsaffald, eller
- 2) i øvrigt erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 33 c. Den ansvarlige skal i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade straks underrette tilsynsmyndigheden, jf. § 31, stk. 1 og 2.

Stk. 2. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade afværget eller begrænset.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

§ 33 d. Tilsynsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige kan herunder påbydes at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 33 e. Påbud efter § 33 c, stk. 3, og § 33 d kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan tilsynsmyndigheden meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

§ 33 f. Pligten for den ansvarlige som nævnt i § 33 b, nr. 1, til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at miljøskaden

- 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,
- 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed og ikke skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller

Gældende formulering

Lovforslaget

- 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes uforsvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten for den ansvarlige som nævnt i § 33 b, nr. 1, til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at faren for miljøskade skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

§ 33 g. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade i forbindelse med håndtering af indvindingsaffald, som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom. Tilsynsmyndigheden træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven, som skyldes uforsvarlig adfærd, og som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom. Tilsynsmyndigheden træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 3. Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 33 f, stk. 1.

Stk. 3. Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 33 f, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 4. I sager, hvor kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed, skal afgørelsen sendes til miljøministeren sammen med det materiale, der er indgået i sagen. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige.

Stk. 5. Tilsynsmyndigheden offentliggør afgørelsen.

Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 7. I sager, hvor kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed, underretter kommunalbestyrelsen straks miljøministeren, hvis en afgørelse efter stk. 1 påklages.

§ 33 h. Hvis en klageberettiget efter § 15, stk. 1, nr. 3-6, og § 26 a, stk. 1, nr. 3-5 og nr. 8, jf. stk. 2, har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal tilsynsmyndigheden på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 33 g.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare herfor.

Stk. 3. Ministeren kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

§ 33 i. Hvis den ansvarlige enten ikke kan identificeres eller ikke har betalingsevne, påhviler det den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom eller indvindingsmateriel at berigtige forholdet efter reglen i § 33, stk. 1.«

8. I § 44, stk. 1, indsættes som nr. 5:

»5) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 33 c, stk. 1 og 2.«

§ 13

I lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug foretages følgende ændringer:

Gældende formulering

- 1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv nr. 85/337/EØF af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet) (EF-Tidende 1985 nr. L 175, side 40), som senest ændret ved Rådets og Europa-Parlamentets direktiv nr. 2003/35/EF af 26. maj 2003 om mulighed for offentlig deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af visse planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF og 96/61/EF, for så vidt angår offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse (EU-Tidende 2003 nr. L 156, side 17), dele af Rådets direktiv 96/61/EF af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening, (EF-Tidende 1996 nr. L 257, side 26), dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet) (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som senest ændret ved Rådets forordning 807/2003/EF af 14. april 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 122, side 36), dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet) (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1882/2003/EF af 29. september 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 284, side 1), dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (Vandrammedirektivet) (EF-Tidende 2000 nr. L 327, side 1), dele af Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget (EF-Tidende 1991 nr. L 375, side 1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1882/2003/EF af 29. september 2003 (EU-Tidende 2003 nr. L 284, side 1).

Lovforslaget

1. I *fodnoten* til lovens titel indsættes som 2. pkt.:
»2) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), (EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56)«.

Gældende formulering

§ 52. Den, som er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til forurening, skal straks underrette tilsynsmyndigheden, såfremt driftsforstyrrelser eller uheld medfører væsentlig forurening eller indebærer fare herfor.

§ 53. Den, der er ansvarlig for forhold eller indretninger, der kan give anledning til forurening eller anden virkning på miljøet, skal efter anmodning fra kommunalbestyrelsen give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for vurderingen af forureningen eller virkningen på miljøet i øvrigt og for eventuelle afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger.

Lovforslaget

2. I § 2 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Jordforurening, der er forårsaget af aktiviteter i forbindelse med husdyrbrug omfattet af denne lov, behandles efter reglerne om jordforurening i jordforureningsloven og miljøbeskyttelsesloven.

3. I § 52, stk. 1 indsættes efter »fare herfor«: », herunder hvis dette kan give anledning til en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade«.

4. I § 53, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »virkning på miljøet«: », herunder en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade«.

5. I § 53 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. I tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade kan påbud som nævnt i stk. 1 meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan kommunalbestyrelsen meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.«

6. Efter § 54 indsættes:

»Kapitel 5 a

Miljøskade

§ 54 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade forstås en skade eller overhængende fare for skade som fastlagt i §§ 7-11 i miljøskadeloven.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 54 b. Ved den ansvarlige forstås den, som erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

§ 54 c. Den ansvarlige skal straks søge følgerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade afværget eller begrænset.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan påbyde den ansvarlige at udføre de fornødne forebyggende foranstaltninger.

§ 54 d. Påbud efter § 55 c, stk. 2, kan meddeles, uanset om den ansvarlige har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Hvis den ansvarlige ikke har rådighed over ejendommen, kan kommunalbestyrelsen meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige.

§ 54 e. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at miljøskaden

- 1) er forvoldt af tredjemand og indtrådt til trods for, at passende foranstaltninger var truffet,
- 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed og ikke skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller
- 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og udtrykkeligt i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes uforvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten til at afværge en overhængende fare for miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at faren for miljøskade skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 54 f. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse herom. Kommunalbestyrelsen træffer tillige afgørelse om, hvem der er ansvarlig herfor.

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 54 e, stk. 1.

Stk. 3. Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 54 e, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 4. Afgørelsen skal sendes til miljøministeren sammen med det materiale, der er indgået i sagen. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen offentliggør afgørelser efter stk. 1.

Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen underretter straks miljøministeren, hvis en afgørelse efter stk. 1 påklages.

§ 54 g. Hvis en klageberettiget efter § 87 a, stk. 4, nr. 2-5, har formodning om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal kommunalbestyrelsen på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 54 f.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare herfor.

Stk. 3. Ministeren kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.«

7. Efter § 87 indsættes:

»§ 87 a. Påbud efter § 53, stk. 1, der omhandler spørgsmål om en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, påbud efter § 54 c, stk. 2, og afgørelser efter kapitel 5 a kan påklages af

*Gældende formulering**Lovforslaget*

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagen,
- 3) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- 4) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser,
- 5) lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, og
- 6) miljøministeren.«

§ 14

I søloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 538 af 15. juni 2004, som ændret senest ved § 39 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

§ 206. Bestemmelserne i §§ 191-196, 200 og 203-205 om ansvar for forureningsskade finder anvendelse på forureningsskade, som er opstået her i riget eller i eksklusive økonomiske zoner, eller i en anden stat, som har tilsluttet sig 1992-ansvarskonventionen, eller i dennes eksklusive økonomiske zone eller andet område fastlagt i overensstemmelse med folkeretten samt på forholdsregler, der tages med henblik på at afværge eller begrænse sådan forureningsskade uden hensyn til, hvor de nævnte forholdsregler er truffet.

Stk. 2. Endvidere finder bestemmelserne i §§ 191 og 192 tilsvarende anvendelse i alle tilfælde, hvor der her i riget eller i eksklusive økonomiske zoner, er opstået forureningsskade som nævnt i § 191, stk. 2, som udtømmes eller udflyder fra andet skib end nævnt i § 191, stk. 3, eller hvor der er truffet forholdsregler for at afværge eller begrænse sådan skade uden hensyn til, hvor de nævnte forholdsregler er truffet. Ejeren har i disse tilfælde ret til at begrænse ansvaret efter reglerne i kapitel 9.

1. § 206, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Endvidere finder bestemmelserne i §§ 191 og 192 tilsvarende anvendelse i alle tilfælde, hvor der her i riget eller i eksklusive økonomiske zoner, er opstået forureningsskade som nævnt i § 191, stk. 2, som udtømmes eller udflyder fra andet skib end nævnt i § 191, stk. 3, eller hvor der er truffet forholdsregler for at afværge eller begrænse sådan skade uden hensyn til, hvor de nævnte forholdsregler er truffet.«

Bilag til f. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

Gældende formulering

Stk. 3. Stk. 2 finder ikke anvendelse, i det omfang særlige bestemmelser i denne lov om ansvar for forureningsskader som omhandlet i § 191, stk. 2, regulerer tilfældet.

Lovforslaget

2. I § 206 indsættes som *stk. 4 og 5*:

»*Stk. 4.* Stk. 2 finder ikke anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade, der er omfattet af havmiljølovens § 41 b.

Stk. 5. Denne lovs kapitel 9 finder anvendelse på de i stk. 2 – 4 nævnte situationer.«

§ 15

I lov nr. 292 af 10. juni 1981 om visse havanlæg, som ændret ved lov nr. 74 af 12. februar 2002, foretages følgende ændringer:

§ 8. Opstår der på havanlæg uheld eller situationer, som er eller kan være farlige for personer eller ting, kan energiministeren bestemme, hvilke rednings- eller bekæmpelsesforanstaltninger ejeren eller brugeren af anlægget skal iværksætte.

Stk. 2. Energiministeren kan træffe bestemmelse om eller fastsætte regler om beredskabet, herunder hvilket mandskab eller materiel ejeren eller brugeren skal have til rådighed i tilfælde af uheld på anlægget.

Stk. 3. Miljøministeren har de i stk. 1 og 2 nævnte beføjelser for så vidt angår forurening af havet.

1. § 8, *stk. 1-3*, § 9, *stk. 2, 4 og 5*, §§ 12 og 13 og § 21, *stk. 1, nr. 4*, ophæves.

§ 9. ....

Stk. 2. Energiministeren kan bemyndige energistyrelsen og andre statslige myndigheder til at udøve beføjelser, der ved loven er tillagt energiministeren.

Stk. 4. Energiministeren kan fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 2.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 5. Miljøministeren fører tilsyn med, at forskrifter, der er udstedt efter § 8, stk. 3, overholdes. Miljøministeren har tilsvarende beføjelser som energiministeren efter stk. 2 og 4 og kan bestemme, at afgørelser ikke skal kunne indbringes for ministeren.

§ 12. Tilsynsmyndigheden kan påbyde, at forhold, der strider mod loven eller mod regler eller afgørelser i medfør af loven, bringes i orden straks eller inden en frist.

Stk. 2. Skønner tilsynsmyndigheden det nødvendigt for at afværge en overhængende, betydelig fare for de ansattes eller andres sikkerhed eller sundhed eller for forurening af det omgivende miljø, kan den påbyde, at faren straks imødegås, herunder at arbejdet standses.

§ 13. Ejeren eller brugeren af et havanlæg skal give tilsynsmyndigheden de oplysninger, der er nødvendige for udøvelsen af tilsynets virksomhed.

Stk. 2. Tilsynsmyndighedens medarbejdere og aktionskomiteens medlemmer har til enhver tid uden retskendelse mod behørig legitimation, i det omfang det er påkrævet for, at de kan varetage deres hverv, adgang til alle dele af virksomheden.

Stk. 3. Det påhviler ejeren eller brugeren af et havanlæg samt enhver, der handler på deres vegne, at yde tilsynsmyndighedens medarbejdere al fornøden bistand ved deres undersøgelser.

§ 21. Med bøde eller hæfte straffes den, der: ...

- 4) undlader at efterkomme et påbud efter § 8, stk. 1, 2 og 3, samt § 12.

§ 16

I fiskeriloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 372 af 26. april 2006, som ændret ved § 1 i lov nr. 536 af 24. juni 2005 og senest ved § 66 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

*Gældende formulering**Lovforslaget***1.** Som *fodnote* til lovens titel indsættes:

- »1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56).«

2. Efter § 10 indsættes som nyt kapitel:

»Kapitel 3 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

§ 10 a. Ved en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås en skade eller en overhængende fare for skade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 10 b. Ved den ansvarlige forstås den, som erhvervsmæssigt er ansvarlig for forhold og indretninger, der kan forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade.

§ 10 c. Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri fastsætter regler om forebyggelse og anmeldelse af en miljøskade eller overhængende fare for miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder i forbindelse med udøvelse af erhvervsmæssige fiskeriaktiviteter til gennemførelse af direktiv om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, herunder om:

- 1) underretnings- og oplysningspligt for den ansvarlige i tilfælde af en miljøskade og en overhængende fare for miljøskade,
- 2) meddelelse af påbud til den ansvarlige om indsendelse af oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, herunder påbud om at foretage undersøgelser, analyser af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningerne af en indtrådt eller mulig skade,

*Gældende formulering**Lovforslaget*

- 3) meddelelse af påbud til den ansvarlige om at foretage de fornødne forebyggende foranstaltninger og om
- 4) klage over afgørelser, herunder om klageberettigede.«

Bilag 2

**EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2004/35/EF
af 21. april 2004**

om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, som ændret ved artikel 15 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/21 af 15. marts 2006

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 175, stk. 1,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,¹⁾

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg,²⁾

efter høring af Regionsudvalget,

efter proceduren i traktatens artikel 251,³⁾ på grundlag af Forligsudvalgets fælles udkast af 10. marts 2004, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Fællesskabet rummer mange forurenede arealer, hvilket indebærer betydelige sundhedsrisici, og desuden er tab af biodiversitet markant accelereret i de seneste årtier. Gribes der ikke ind, vil det i fremtiden kunne resultere i yderlige jordforurening og tab af biodiversitet. Forebyggelse og afhjælpning af miljøskader i videst mulig udstrækning bidrager til at opfylde Fællesskabets miljøpolitiske mål og principper som fastsat i traktaten. Lokale forhold bør tages i betragtning, når der træffes beslutning om, hvordan miljøskader kan afhjælpes.
- (2) Forebyggelse og afhjælpning af miljøskader bør ske ud fra princippet om, at forurenere betaler, som fastsat i traktaten, og i overensstemmelse med princippet om bæredygtig udvikling. For at motivere operatørerne til at træffe foranstaltninger og udvikle fremgangsmåder, der kan minimere risikoen for miljøskader og dermed risikoen for økonomisk ansvar, bør det grundlæggende princip i dette direktiv derfor være, at en operatør, hvis aktiviteter har forvoldt miljøskade eller fremkaldt over-

hængende fare for sådan skade, vil blive holdt økonomisk ansvarlig herfor.

- (3) Målet for dette direktiv, nemlig at skabe en fælles ramme for forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, der er forbundet med rimelige omkostninger for samfundet, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor bedre gennemføres på fællesskabsplan på grund af direktivets omfang og dets virkninger for så vidt angår andre fællesskabsretsakter — nemlig Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle,⁴⁾ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter⁵⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger.⁶⁾ Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.
- (4) Miljøskade omfatter også skade forårsaget af luftbårne elementer, for så vidt de forårsager skader på vand, jord eller beskyttede arter eller naturtyper.
- (5) De begreber, der er nødvendige til korrekt fortolkning og anvendelse af den ordning, der fastlægges i dette direktiv, bør defineres, især med hensyn til miljøskade. For begreber, der stammer fra anden relevant fællesskabslovgivning, bør definitionen være den samme, så der kan benyttes fælles kriterier og sikres ensartet anvendelse.
- (6) Beskyttede arter og naturtyper kan også defineres ved en henvisning til arter og naturtyper, der er beskyttet efter national lovgivning om naturbeskyttelse. Der bør dog tages hensyn til særlige situationer, hvor

- fællesskabslovgivning eller tilsvarende national lovgivning giver mulighed for visse undtagelser, hvad miljøbeskyttelsesniveauet angår.
- (7) Med henblik på vurdering af skader på jord som defineret i dette direktiv er det hensigtsmæssigt, at der anvendes risikovurderingsprocedurer til at fastslå, i hvilket omfang det er sandsynligt, at menneskers sundhed påvirkes negativt.
- (8) Med hensyn til miljøskader bør dette direktiv finde anvendelse på erhvervsmæssige aktiviteter, som udgør en risiko for menneskers sundhed eller miljøet. Disse aktiviteter bør i princippet identificeres på grundlag af den relevante fællesskabslovgivning, som opstiller forskrifter for aktiviteter eller fremgangsmåder, der anses for at indebære en aktuel eller potentiel risiko for menneskers sundhed eller miljøet.
- (9) Med hensyn til skader på beskyttede arter og naturtyper bør dette direktiv også finde anvendelse på enhver erhvervsmæssig aktivitet, som ikke allerede efter fællesskabslovgivningen direkte eller indirekte er identificeret som aktivitet, der indebærer en faktisk eller potentiel risiko for menneskers sundhed eller miljøet. I sådanne tilfælde bør operatøren kun kunne drages til ansvar i henhold til dette direktiv, når han har handlet forsætligt eller uagtsomt.
- (10) Der bør tages udtrykkeligt hensyn til Euratom-traktaten og relevante internationale konventioner samt til fællesskabslovgivning, der indeholder strengere og mere omfattende bestemmelser for udøvelse af aktiviteter, der er omfattet af dette direktiv. Dette direktiv, som ikke indeholder supplerende lovregler i forbindelse med fastsættelsen af de kompetente myndigheders beføjelser, berører ikke reglerne om domstolens internationale kompetence, som bl.a. fastsat i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område.⁷⁾ Dette direktiv bør ikke finde anvendelse på aktiviteter, som hovedsageligt tjener det nationale forsvaret eller den internationale sikkerhed.
- (11) Dette direktiv tager sigte på at forebygge og afhjælpe miljøskader og berører ikke retten til erstatning for traditionelle skader i henhold til relevante internationale aftaler om civilretligt erstatningsansvar.
- (12) Mange medlemsstater er parter i internationale aftaler om civilretligt erstatningsansvar på specifikke områder. Disse medlemsstater bør kunne fortsætte hermed efter dette direktivs ikrafttræden, og andre medlemsstater bør ikke fortabe deres ret til at tiltræde disse aftaler.
- (13) Ikke alle former for miljøskade kan afhjælpes gennem en ansvarsordning. For at en sådan ordning kan være effektiv, må der være en eller flere identificerbare forurenere, skaden bør være konkret og målelig, og der bør kunne fastslås en årsagssammenhæng mellem skaden og den eller de identificerede forurenere. Regler om erstatningsansvar er derfor ikke et egnet redskab, hvis det drejer sig om forurening af omfattende og diffus art, hvor det ikke er muligt at påvise sammenhængen mellem negative miljøvirkninger og bestemte aktørers handlinger eller undladelser.
- (14) Dette direktiv finder ikke anvendelse på personskaade, skade på privat ejendom eller økonomiske tab og berører ikke rettigheder med hensyn til sådanne skader.
- (15) Da forebyggelse og afhjælpning af miljøskader direkte bidrager til gennemførelsen af Fællesskabets miljøpolitik, bør de offentlige myndigheder sikre, at den ordning, der indføres med dette direktiv, gennemføres og håndhæves korrekt.
- (16) Genopretning af miljøet bør ske på en effektiv måde, der sikrer, at de pågældende genopretningsmål opfyldes. Der bør med henblik herpå opstilles fælles regler, og den kompetente myndighed bør overvåge, at de følges.
- (17) Der bør træffes passende forholdsregler med henblik på situationer, hvor den kompetente myndighed som følge af flere tilfælde af miljøskader ikke kan sikre, at alle de nødvendige afhjælpende foranstaltninger træffes samtidig. I sådanne tilfælde bør den kompetente myndighed have beføjelse til at afgøre, hvilken miljøskade der først skal afhjælpes.
- (18) Ifølge princippet om, at forurenere betaler, skal en operatør, der forvolder miljøskade eller fremkalder overhængende fare

- for sådan skade, i princippet bære omkostningerne ved de nødvendige forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger. Hvis en kompetent myndighed enten selv eller gennem en tredjemand træffer foranstaltninger i stedet for en operatør, bør myndigheden sikre, at de omkostninger, den afholder i denne forbindelse, dækkes af operatøren. Det er endvidere passende, at operatørerne i sidste ende bærer omkostningerne ved vurderingen af miljøskader eller i givet fald ved vurderingen af en overhængende fare for, at sådanne skader indtræder.
- (19) Medlemsstaterne kan foretage en skønsmæssig beregning af administrative omkostninger, retshåndhævelsesomkostninger og andre generelle omkostninger, der skal dækkes.
- (20) Det bør ikke kræves, at en operatør skal bære omkostningerne ved forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger, der træffes i henhold til dette direktiv i situationer, hvor den pågældende skade eller den overhængende fare herfor skyldes begivenheder, som operatøren ikke er herre over. Medlemsstaterne kan tillade, at operatører, der ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, ikke skal bære omkostningerne ved afhjælpende foranstaltninger i situationer, hvor den pågældende skade skyldes emissioner eller begivenheder, der udtrykkeligt er godkendt, eller risikoen for skade ikke kunne være kendt, da begivenheden eller emissionen fandt sted.
- (21) Operatørerne bør bære omkostningerne ved forebyggelsesforanstaltninger, hvis de under alle omstændigheder skulle have truffet disse foranstaltninger for at efterkomme de love og administrative bestemmelser, herunder eventuelle tilladelser eller godkendelser, deres aktiviteter er underlagt.
- (22) Medlemsstaterne kan fastlægge nationale regler for omkostningsfordeling i tilfælde af flere skadevoldere. Medlemsstaterne kan især tage hensyn til den specifikke situation for brugeren af et produkt, som ikke nødvendigvis skal anses for at være ansvarlig for miljøskader på samme betingelser som producenten. I disse tilfælde bør ansvarsfordelingen fastlægges i overensstemmelse med national lovgivning.
- (23) De kompetente myndigheder bør være berettigede til at få omkostningerne ved forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger dækket af operatøren i et rimeligt tidsrum efter gennemførelsen af foranstaltningerne.
- (24) Det er nødvendigt at sikre, at der er adgang til effektive gennemførelses- og håndhævelsesmidler, samtidig med at det sikres, at de pågældende operatørers og andre berørte parterets retmæssige interesser tilgodeses på passende måde. De kompetente myndigheder bør forestå specifikke opgaver, der kræver passende administrative skønsmæssige beføjelser, dvs. pligt til at vurdere skadens omfang og tage stilling til, hvilke afhjælpende foranstaltninger der bør træffes.
- (25) Personer, der berøres eller vil kunne blive berørt af miljøskader, bør have ret til at anmode den kompetente myndighed om at træffe foranstaltninger. Miljøbeskyttelse er imidlertid en diffus interesse, som enkeltpersoner ikke altid vil eller kan varetage. Ikke-statslige organisationer, der arbejder for at fremme miljøbeskyttelse, bør derfor også have mulighed for på hensigtsmæssig måde at bidrage til en effektiv gennemførelse af dette direktiv.
- (26) De berørte fysiske eller juridiske personer bør have adgang til prøvelse af den kompetente myndigheds afgørelser, handlinger eller undladelser.
- (27) Medlemsstaterne bør træffe foranstaltninger til at tilskynde operatørerne til at tegne passende forsikringer eller sørge for andre former for finansiel sikkerhed og til at udvikle instrumenter og markeder for finansiel sikkerhed for at sikre sig effektiv dækning for finansielle forpligtelser i henhold til dette direktiv.
- (28) Hvis en miljøskade påvirker eller kan forventes at påvirke flere medlemsstater, bør disse medlemsstater samarbejde for at sikre passende og effektive foranstaltninger til forebyggelse eller afhjælpning heraf. Medlemsstaterne kan søge at få dækket omkostninger til forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger.
- (29) Dette direktiv bør ikke være til hinder for, at medlemsstaterne opretholder eller vedtager strengere bestemmelser om forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, og

heller ikke være til hinder for, at medlemsstaterne vedtager passende foranstaltninger vedrørende situationer, hvor dobbelt dækning af omkostningerne kan forekomme som følge af, at en kompetent myndighed efter dette direktiv og en person, hvis ejendom er berørt af en miljøskade, træffer foranstaltninger samtidigt.

- (30) Skader, der er forvoldt inden udløbet af fristen for dette direktivs gennemførelse, bør ikke være omfattet af direktivets bestemmelser.
- (31) Medlemsstaterne bør aflægge rapport til Kommissionen om erfaringerne med anvendelsen af dette direktiv, så Kommissionen, på grundlag heraf og under hensyn til konsekvenserne for bæredygtig udvikling og fremtidige farer for miljøet, kan tage stilling til, om direktivet bør ændres —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Formål

Formålet med dette direktiv er at opstille rammebestemmelser om miljøansvar, der bygger på princippet om, at forureneren betaler, med henblik på at forebygge og afhjælpe miljøskader.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

1. »miljøskade«:

- a) skade på beskyttede arter og naturtyper, dvs. en skade, som medfører en betydelig negativ påvirkning af indsatsen for at opnå eller opretholde en gunstig bevaringsstatus for sådanne naturtyper og arter. Påvirkningens omfang vurderes i forhold til den hidtidige tilstand under henhold til kriterierne i bilag I.

Skade på beskyttede arter og naturtyper omfatter ikke tidligere identificerede skadelige virkninger, der skyldes en operatørs handling, som de pågældende myndigheder udtrykkeligt har godkendt efter

gennemførelsesbestemmelserne til artikel 6, stk. 3 og 4, eller artikel 16 i direktiv 92/43/EØF eller artikel 9 i direktiv 79/409/EØF eller i tilfælde af naturtyper og arter, der ikke er omfattet af fællesskabslovgivningen, i henhold til tilsvarende bestemmelser i den nationale lovgivning om naturbeskyttelse

- b) skade på vandmiljøet, dvs. en skade, som medfører en betydelig negativ påvirkning af de pågældende vandressourcers økologiske, kemiske eller kvantitative tilstand eller økologiske potentiale som defineret i direktiv 2000/60/EF, med undtagelse af negative virkninger, der er omfattet af artikel 4, stk. 7, i nævnte direktiv

- c) skade på jord, dvs. en jordforurening, der medfører en betydelig risiko for, at menneskers sundhed påvirkes negativt som følge af en direkte eller indirekte tilførsel af stoffer, præparater, organismer eller mikroorganismer til jord eller undergrund

2. »skade«: en negativ målelig ændring i en naturressource eller målelig forringelse af en naturressources udnyttelsesmuligheder, som er indtrådt direkte eller indirekte

3. »beskyttede arter og naturtyper«:

- a) de arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II og IV til direktiv 92/43/EØF

- b) de naturtyper for arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II til direktiv 92/43/EØF, og de naturtyper, der er opført i bilag I til direktiv 92/43/EØF, og ynglepladser eller rasteplasser for de arter, der er opført i bilag IV til direktiv 92/43/EØF, og

- c) hvis en medlemsstat træffer afgørelse herom, enhver naturtype eller art, der ikke er opført i disse bilag, og som medlemsstaterne udpeger til tilsvarende formål som dem, der er fastlagt i disse to direktiver

Bilag til f. t. l. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love

4. »bevaringsstatus«:
- der er og sandsynligvis fortsat vil være tilstrækkeligt omfattende levesteder til, at bestanden kan bevares på langt sigt
- a) for en naturtype: resultatet af alle de forhold, der indvirker på en naturtype og på de karakteristiske arter, som lever dér, og som på langt sigt kan påvirke dens naturlige udbredelse, struktur og funktion samt de karakteristiske arters overlevelse på langt sigt inden for medlemsstaternes område i Europa, hvor traktaten finder anvendelse, eller inden for en medlemsstats område eller inden for naturtypens naturlige udbredelsesområde.
- Bevaringsstatus for en naturtype anses for at være »gunstig«, når:
- dens naturlige udbredelsesområde og de områder, som den dækker inden for dette udbredelsesområde, er stabile eller forøges
- den særlige struktur og de særlige funktioner, som er nødvendige for dens opretholdelse på lang sigt, er til stede og sandsynligvis fortsat vil være til stede i en overskuelig fremtid, og
- bevaringsstatus for dens karakteristiske arter er gunstig som defineret i litra b)
- b) for en art: resultatet af alle de forhold, der indvirker på arten, og som på langt sigt kan få indflydelse på bestandens udbredelse og talrigdom inden for medlemsstaternes område i Europa, hvor traktaten finder anvendelse, eller inden for en medlemsstats område eller inden for artens naturlige udbredelsesområde.
- Bevaringsstatus for en art anses for »gunstig«, når:
- data vedrørende bestandsudvikling for den pågældende art viser, at den opretholder sig selv på langt sigt som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder
- artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang eller der er sandsynlighed for, at det vil blive mindsket i en overskuelig fremtid, og
5. »vand«: alle vandressourcer, der er omfattet af direktiv 2000/60/EF
6. »operatør«: en fysisk eller juridisk, privatretlig eller offentligretlig person, der driver eller kontrollerer den erhvervmæssige aktivitet, eller som, såfremt dette fremgår af national lovgivning, har fået overdraget afgørende økonomisk beslutningsmyndighed med hensyn til den tekniske drift af aktiviteten, herunder indehaveren af en tilladelse til eller godkendelse af en sådan aktivitet eller den person, der registrerer eller anmelder en sådan aktivitet
7. »erhvervmæssig aktivitet«: enhver aktivitet, der udføres i forbindelse med en økonomisk aktivitet, en forretning eller en virksomhed, uanset om denne er privat eller offentlig eller udføres med eller uden økonomisk gevinst for øje
8. »emission«: en udledning i miljøet, forårsaget af menneskelige aktiviteter, af stoffer, præparater, organismer eller mikroorganismer
9. »overhængende fare for skade«: tilstrækkelig sandsynlighed for, at en miljøskade vil indtræde i nær fremtid
10. »forebyggende foranstaltninger«: foranstaltninger, der træffes, når en begivenhed, handling eller undladelse har medført overhængende fare for miljøskade, med henblik på at forebygge eller minimere den pågældende skade
11. »afhjælpende foranstaltninger«: enhver foranstaltning eller kombination af foranstaltninger, herunder afbødende eller foreløbige foranstaltninger, der tjener til at genoprette, genskabe eller erstatte skadede naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder eller til at tilvejebringe tilsvarende alternativer til disse naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder, jf. bilag II

12. »naturressource«: beskyttede arter og naturtyper, vand og jord
13. »udnyttelsesmuligheder« og »naturressources udnyttelsesmuligheder«: en naturressources funktioner til gavn for en anden naturressource eller for offentligheden
14. »hidtidig tilstand«: den tilstand, naturressourcerne og disses udnyttelsesmuligheder ville have befundet sig i på det tidspunkt, hvor skaden indtræffer, hvis miljøskaden ikke var indtruffet; den hidtidige tilstand bedømmes på grundlag af de bedste foreliggende oplysninger
15. »retablering, herunder naturlig retablering«: for så vidt angår skader på vand, beskyttede arter og naturtyper, tilbageførelse af skadede naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder til deres hidtidige tilstand og for så vidt angår skade på jord fjernelse af enhver betydelig risiko for at påvirke menneskers sundhed negativt
16. »omkostninger«: omkostninger, som er nødvendige for en korrekt og effektiv gennemførelse af dette direktiv, herunder omkostningerne til vurdering af miljøskader, en overhængende fare for, at sådanne skader indtræder, alternative foranstaltninger samt administrative og juridiske omkostninger, håndhævelsesomkostninger, omkostninger ved dataindsamling og andre generelle omkostninger samt omkostninger ved overvågning og tilsyn.

Artikel 3

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse på:
- a) miljøskader, der forvoldes ved udøvelsen af enhver af de erhvervs-mæssige aktiviteter, der er opført i bilag III, samt på overhængende fare for sådanne skader som følge af de nævnte aktiviteter
- b) skader på beskyttede arter og naturtyper, der forvoldes ved udøvelsen af enhver anden erhvervs-mæssig aktivitet end dem, der er anført i bilag III, samt på overhængende fare

for sådanne skader som følge af de nævnte aktiviteter, når operatøren har handlet forsætligt eller uagtsomt.

2. Dette direktiv finder anvendelse med forbehold af strengere bestemmelser i fællesskabslovgivningen om udøvelsen af aktiviteter, der er omfattet af dette direktiv, og med forbehold af fællesskabslovgivning, der indeholder regler om kompetencekonflikter.

3. Med forbehold af relevant national lovgivning giver dette direktiv ikke private ret til erstatning som følge af miljøskade eller overhængende fare for sådan skade.

Artikel 4

Undtagelser

1. Dette direktiv dækker ikke miljøskade eller overhængende fare for sådan skade forvoldt ved:

- a. væbnede konflikter, fjendtligheder, borgerkrig og oprør
- b. en naturbegivenhed af usædvanlig, uundgåelig og uafværgelig art.

2. Dette direktiv finder ikke anvendelse på miljøskader eller overhængende fare for sådanne skader forårsaget ved uheld, for hvilke reglerne om ansvar eller erstatning falder ind under anvendelsesområdet for enhver af de internationale konventioner, der er opført i bilag IV, herunder alle fremtidige ændringer af disse konventioner, som gælder i den pågældende medlemsstat.

3. Dette direktiv berører ikke operatørens ret til at begrænse sit ansvar i overensstemmelse med national gennemførelseslovgivning til konventionen om begrænsning af ansvaret for søretlige krav fra 1976, herunder enhver fremtidig ændring af konventionen, eller Strasbourg-konventionen fra 1988 om begrænsning af ansvar for sejlads ad indre vandveje, herunder enhver fremtidig ændring heraf.

4. Dette direktiv finder ikke anvendelse på nukleare risici eller miljøskader eller overhængende fare for sådanne skader forårsaget ved aktiviteter omfattet af traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab eller forårsaget af en hændelse eller aktivitet, for hvilke reglerne om ansvar eller erstatning falder ind under

anvendelsesområdet for et af de internationale instrumenter, der er opført i bilag V, herunder enhver fremtidig ændring af disse instrumenter.

5. Dette direktiv finder kun anvendelse på miljøskader eller overhængende fare for sådanne skader forvoldt af forurening af diffus art, hvor det er muligt at fastslå årsagssammenhængen mellem skaden og en operatørs aktiviteter.

6. Dette direktiv finder ikke anvendelse på aktiviteter, som hovedsagelig tjener det nationale forsvar eller den internationale sikkerhed, eller aktiviteter, som udelukkende tjener til at beskytte mod naturkatastrofer.

Artikel 5

Forebyggende foranstaltninger

1. Såfremt en miljøskade endnu ikke er indtrådt, men der er overhængende fare for en sådan skade, skal operatøren omgående træffe de nødvendige forebyggende foranstaltninger.

2. Medlemsstaterne sørger for, at en operatør forpligtes til så hurtigt som muligt at underrette den kompetente myndighed om alle relevante aspekter af situationen, hvis dette er hensigtsmæssigt, og under alle omstændigheder hvis den overhængende fare for miljøskade ikke afværges på trods af de forebyggende foranstaltninger, operatøren har truffet.

3. Den kompetente myndighed kan til enhver tid:

- a) kræve, at operatøren forelægger oplysninger om enhver overhængende fare for miljøskade eller om mistanke om en sådan overhængende fare
- b) kræve, at operatøren træffer de nødvendige forebyggende foranstaltninger
- c) give operatøren instrukser, der skal følges, om de nødvendige forebyggende foranstaltninger, der skal træffes, eller
- d) selv træffe de nødvendige forebyggende foranstaltninger.

4. Den kompetente myndighed skal kræve, at operatøren træffer forebyggende foranstaltninger. Hvis operatøren ikke opfylder forpligtelserne i henhold til stk. 1 eller stk. 3, litra b) eller c),

ikke kan identificeres eller ikke kan pålægges at afholde omkostningerne i henhold til dette direktiv, kan den kompetente myndighed selv træffe disse foranstaltninger.

Artikel 6

Afhjælpende foranstaltninger

1. Er der indtrådt en miljøskade, skal operatøren straks underrette den kompetente myndighed om alle relevante aspekter ved situationen og træffe

a) enhver praktisk gennemførlig foranstaltning til øjeblikkeligt at kontrollere, indeslutte, fjerne eller på anden måde håndtere de pågældende forurenende stoffer og/eller enhver anden skadelig påvirkning for at begrænse og forhindre yderligere miljøskade og negativ virkning på menneskers sundhed eller yderligere forringelse af udnyttelsesmulighederne, og

b) de nødvendige afhjælpende foranstaltninger i overensstemmelse med artikel 7.

2. Den kompetente myndighed kan til enhver tid:

a) kræve, at operatøren forelægger supplerende oplysninger om indtrufne skader

b) træffe, kræve, at operatøren træffer, eller give operatøren instrukser om enhver praktisk gennemførlig foranstaltning til øjeblikkeligt at kontrollere, indeslutte, fjerne eller på anden måde håndtere de pågældende forurenende stoffer og/eller enhver anden skadelig påvirkning for at begrænse og forhindre yderligere miljøskade og negativ virkning på menneskers sundhed eller yderligere forringelse af udnyttelsesmulighederne

c) kræve, at operatøren træffer de nødvendige afhjælpende foranstaltninger

d) give operatøren instrukser, der skal følges, vedrørende de nødvendige afhjælpende foranstaltninger, der skal træffes, eller

e) selv træffe de nødvendige afhjælpende foranstaltninger.

3. Den kompetente myndighed skal kræve, at operatøren træffer afhjælpende foranstaltninger.

Hvis operatøren ikke opfylder forpligtelserne i henhold til stk. 1 eller stk. 2, litra b), c) eller d), ikke kan identificeres eller ikke kan pålægges at afholde omkostningerne i henhold til dette direktiv, kan den kompetente myndighed som en sidste udvej selv træffe disse foranstaltninger.

Artikel 7

Fastlæggelse af afhjælpende foranstaltninger

1. Operatørerne skal fastlægge potentielle afhjælpende foranstaltninger i overensstemmelse med bilag II og forelægge dem for den kompetente myndighed til godkendelse, medmindre den kompetente myndighed har truffet foranstaltninger i henhold til artikel 6, stk. 2, litra e), og stk. 3.

2. Den kompetente myndighed afgør, hvilke afhjælpende foranstaltninger der skal gennemføres i overensstemmelse med bilag II og i givet fald i samarbejde med den relevante operatør.

3. Er der indtrådt flere miljøskader på en sådan måde, at den kompetente myndighed ikke kan sikre, at de nødvendige afhjælpende foranstaltninger træffes samtidigt, har den kompetente myndighed beføjelse til at afgøre, hvilken miljøskade der skal afhjælpes først.

Den kompetente myndighed skal ved denne afgørelse bl.a. tage hensyn til de berørte miljøskaders art, udbredelse og alvor samt mulighederne for naturlig retablering. Der skal også tages hensyn til risikoen for menneskers sundhed.

4. Den kompetente myndighed opfordrer de i artikel 12, stk. 1, nævnte personer og under alle omstændigheder de personer, på hvis ejendom der skal gennemføres afhjælpende foranstaltninger, til at fremsætte deres bemærkninger, som den kompetente myndighed tager i betragtning.

Artikel 8

Omkostninger til forebyggelse og afhjælpning

1. Operatøren bærer omkostningerne ved de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger, der udføres i henhold til dette direktiv.

2. Med forbehold af stk. 3 og 4 sørger den kompetente myndighed bl.a. for, at de omkostninger, den har afholdt som følge af forebyggende eller

afhjælpende foranstaltninger i medfør af dette direktiv, dækkes af den operatør, som har forvoldt den pågældende skade eller fremkaldt overhængende fare, bl.a. gennem sikkerhed i ejendom eller andre passende garantier.

Den kompetente myndighed kan imidlertid beslutte ikke at søge at få dækket alle omkostningerne, hvis udgifterne i forbindelse hermed vil være større end den sum, der kan dækkes, eller hvis operatøren ikke kan identificeres.

3. En operatør er ikke forpligtet til at bære omkostningerne ved forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger, der træffes i medfør af dette direktiv, hvis han kan bevise, at miljøskaden eller den overhængende fare for sådan skade

a) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller

b) skyldes overholdelse af påbud eller instrukser udstedt af en offentlig myndighed med undtagelse af påbud eller instrukser som følge af en emission eller hændelse, der skyldes operatørens egne aktiviteter.

I sådanne tilfælde træffer medlemsstaterne hensigtsmæssige foranstaltninger, således at operatøren kan få dækket de afholdte omkostninger.

4. Medlemsstaterne kan tillade, at en operatør ikke bærer omkostningerne i forbindelse med afhjælpende foranstaltninger, der træffes i medfør af dette direktiv, hvis operatøren kan påvise, at han ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved

a) en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, der fremgår af eller er udstedt i henhold til gældende nationale love og bestemmelser, som gennemfører den af Fællesskabet vedtagne lovgivning, der er nævnt i bilag III, således som den fandt anvendelse på tidspunktet for emissionen eller begivenheden

b) en emission eller aktivitet eller enhver form for anvendelse af et produkt i forbindelse med en aktivitet, som operatøren kan påvise ikke ansås for at ville forårsage miljøskader

ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen eller aktiviteten fandt sted.

5. Foranstaltninger, der træffes af den kompetente myndighed i medfør af artikel 5, stk. 3 og 4, og artikel 6, stk. 2 og 3, indskrænker ikke den berørte operatørs ansvar efter dette direktiv eller anvendelsen af traktatens artikel 87 og 88.

Artikel 9

Omkostningsfordeling i tilfælde af flere skadevoldere

Dette direktiv berører ikke nationale lovbestemmelser om omkostningsfordeling i tilfælde af flere skadevoldere, navnlig ikke med hensyn til fordelingen af ansvaret mellem producenten og brugeren af produktet.

Artikel 10

Tidsfrist for dækning af omkostninger

Den kompetente myndighed kan indlede procedurer til at få dækket omkostningerne ved gennemførelsen af foranstaltninger truffet i henhold til dette direktiv mod den operatør, eller i givet fald den tredjemand, som har forvoldt skaden eller fremkaldt den overhængende fare for skade, inden fem år fra den dato, hvor foranstaltningerne er afsluttet, eller hvor den ansvarlige operatør eller tredjemand er blevet identificeret, idet den seneste af disse datoer lægges til grund.

Artikel 11

Kompetent myndighed

1. Medlemsstaterne udpeger en eller flere kompetente myndigheder, der har ansvaret for at udføre de i dette direktiv omhandlede opgaver.

2. Det påhviler den kompetente myndighed at fastslå, hvilken operatør der har forvoldt skaden eller fremkaldt den overhængende fare for skade, at vurdere skadens betydning og afgøre, hvilke afhjælpende foranstaltninger der bør træffes i overensstemmelse med bilag II. I dette øjemed har den kompetente myndighed beføjelse til at påbyde den berørte operatør at foretage sin egen vurdering og tilvejebringe alle nødvendige oplysninger og data.

3. Medlemsstaterne sørger for, at den kompetente myndighed kan bemyndige tredjemænd til at udføre de nødvendige forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger eller kræve, at de træffer de pågældende foranstaltninger.

4. Enhver afgørelse, der træffes i henhold til dette direktiv, og som pålægger forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger, skal angive de nøjagtige grunde hertil. Den berørte operatør underrettes straks om en sådan afgørelse og underrettes samtidig om, hvilke retsmidler operatøren kan anvende efter de gældende love i den pågældende medlemsstat, og om fristerne for anvendelsen af disse retsmidler.

Artikel 12

Anmodning om foranstaltninger

1. Fysiske eller juridiske personer

- a) som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade
- b) som har en tilstrækkelig interesse involveret i beslutningsprocessen på miljøområdet for så vidt angår skaden, eller
- c) som hævder, at en rettighed er krænkede, hvis en medlemsstats administrative regler stiller krav herom

har adgang til at meddele den kompetente myndighed bemærkninger vedrørende miljøskader eller overhængende fare herfor, som de har kendskab til, og til at kræve, at den kompetente myndighed træffer foranstaltninger efter dette direktiv.

Medlemsstaterne fastsætter, hvad der forstås ved tilstrækkelig interesse og krænkelse af en rettighed.

Med henblik herpå anses den interesse, som en hvilken som helst ikke-statslig organisation, der arbejder for at fremme miljøbeskyttelse, og som opfylder alle krav efter national ret, måtte have, for tilstrækkelig i relation til litra b). Sådanne organisationer anses også for at have rettigheder, der kan krænkede i relation til litra c).

2. En anmodning om foranstaltninger ledsages af de relevante oplysninger og data til støtte for

bemærkninger, der meddeles om sådanne miljøskader.

3. Hvis anmodningen om foranstaltninger og de ledsagende bemærkninger viser, at det er sandsynligt, at der foreligger miljøskade, tager den kompetente myndighed sådanne bemærkninger og anmodninger i betragtning. Under disse omstændigheder giver den kompetente myndighed den berørte operatør lejlighed til at udtale sig om anmodningen om foranstaltninger og de ledsagende bemærkninger.

4. Den kompetente myndighed underretter hurtigst muligt og under alle omstændigheder i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i den nationale lovgivning de i stk. 1 omhandlede personer, som har indgivet bemærkninger til denne, om sin afgørelse om at efterkomme eller afslå anmodningen om foranstaltninger og begrunder afgørelsen.

5. Medlemsstaterne kan beslutte ikke at anvende stk. 1 og 4 i tilfælde, hvor der er overhængende fare for skade.

Artikel 13

Klageprocedure

1. De i artikel 12, stk. 1, omhandlede personer skal have adgang til at få prøvet lovligheden af den kompetente myndigheds afgørelser, handlinger eller undladelser i henhold til dette direktiv for en domstol eller et andet uafhængigt og upartisk offentligt organ, som er kompetent til at prøve den processuelle og materielle lovlighed heraf.

2. Dette direktiv berører ikke bestemmelser i national ret, der regulerer adgangen til domstolsprøvelse, og nationale bestemmelser, hvorefter administrative klageprocedurer skal udtømmes, før der gives adgang til retslig prøvelse.

Artikel 14

Finansiell sikkerhedsstillelse

1. Medlemsstaterne træffer foranstaltninger til at ansøre de relevante økonomiske og finansielle aktører til at udvikle instrumenter og markeder for finansiell sikkerhed, herunder finansielle mekanismer i tilfælde af insolvens, for at gøre det muligt for operatørerne at benytte finansiell sik-

kerhedsstillelse til dækning af deres ansvar efter dette direktiv.

2. Kommissionen forelægger inden den 30. april 2010 en rapport om direktivets effektivitet med hensyn til faktisk afhjælpning af miljøskader, om tilgængeligheden af og betingelserne for forsikring samt andre former for finansiell sikkerhedsstillelse til en rimelig pris i forbindelse med de aktiviteter, der er omfattet af bilag III. I rapporten behandles også følgende aspekter i forbindelse med finansiell sikkerhedsstillelse: en gradvis fremgangsmåde, maksimumsbeløb for den finansielle sikkerhedsstillelse og undtagelse af lavrisikoaktiviteter. I lyset af denne rapport og en udvidet konsekvensanalyse, herunder en cost-benefit-analyse, fremsætter Kommissionen eventuelt forslag med henblik på et system med harmoniseret obligatorisk finansiell sikkerhedsstillelse.

Artikel 15

Samarbejde mellem medlemsstaterne

1. Hvis en miljøskade påvirker eller kan forventes at påvirke flere medlemsstater, samarbejder de pågældende medlemsstater, bl.a. gennem passende udveksling af oplysninger, for at sikre, at der træffes foranstaltninger til forebyggelse og i givet fald afhjælpning af en sådan miljøskade.

2. Er der indtruffet en miljøskade, giver den medlemsstat, på hvis område skaden har sit udspring, tilstrækkelig information til de potentielt berørte medlemsstater.

3. Hvis en medlemsstat inden for sine grænser konstaterer en skade, hvis årsager ligger uden for disse, kan den underrette Kommissionen og enhver anden berørt medlemsstat. Den kan anbefale forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger og kan i overensstemmelse med dette direktiv søge at få dækket de omkostninger, den har haft i forbindelse med vedtagelsen af forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger.

Artikel 16

Forholdet til national ret

1. Dette direktiv er ikke til hinder for, at medlemsstaterne opretholder eller vedtager strengere bestemmelser om forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, som for eksempel påvisning

af yderligere aktiviteter, der skal underlægges direktivets krav med hensyn til forebyggelse og afhjælpning og påvisning af yderligere ansvarlige parter.

2. Dette direktiv er ikke til hinder for, at medlemsstaterne vedtager passende bestemmelser, herunder forbud mod dobbelt dækning af omkostningerne i tilfælde, hvor dobbelt dækning kan forekomme som følge af, at både en kompetent myndighed efter dette direktiv og en person, hvis ejendom er berørt af en miljøskaade, træffer foranstaltninger.

Artikel 17

Tidsmæssigt begrænset anvendelse

Dette direktiv finder ikke anvendelse på

- skade forvoldt af en emission, begivenhed eller hændelse, som fandt sted inden den i artikel 19, stk. 1, nævnte dato
- skade forvoldt af en emission, begivenhed eller hændelse, som finder sted efter den i artikel 19, stk. 1, nævnte dato, når den følger af en bestemt aktivitet, som fandt sted og blev afsluttet inden denne dato
- skade, såfremt der er gået mere end 30 år, siden den emission, begivenhed eller hændelse, der førte til skaden, har fundet sted.

Artikel 18

Rapporter og revision

1. Medlemsstaterne aflægger rapport til Kommissionen om erfaringerne med anvendelsen af dette direktiv senest den 30. april 2013. Medlemsstaternes rapporter omfatter de oplysninger og data, der er anført i bilag VI.

2. På grundlag heraf forelægger Kommissionen en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet inden den 30. april 2014 med eventuelle forslag til ændringer.

3. Den i stk. 2 omhandlede rapport skal indeholde en gennemgang af:

- a) anvendelsen af

- artikel 4, stk. 2 og 4, for så vidt angår udelukkelse fra direktivets anvendelsesområde af forurening, der er omfattet af de internationale aftaler, der er opført i bilag IV og V, og

- artikel 4, stk. 3, for så vidt angår en operatørs ret til at begrænse sit ansvar i overensstemmelse med de internationale konventioner, der er omhandlet i artikel 4, stk. 3.

Kommissionen tager hensyn til erfaringerne fra relevante internationale fora, såsom IMO og Euratom, og fra relevante internationale aftaler og til, i hvilket omfang disse instrumenter er trådt i kraft og/eller er gennemført i medlemsstaterne og/eller er ændret, under hensyntagen til alle relevante tilfælde af miljøskaader, forårsaget af disse aktiviteter, til de afhjælpende foranstaltninger, der er blevet truffet, til forskellene mellem ansvarsniveauerne i medlemsstaterne og til forholdet mellem redernes erstatningsansvar og olieaftagernes bidrag under inddragelse af enhver relevant undersøgelse fra Den Internationale Fond for Erstatning af Skader ved Olieforurening

- b) anvendelsen af dette direktiv ved miljøskaade forårsaget af genetisk modificerede organismer (GMO'er), navnlig i lyset af erfaringerne fra relevante internationale fora og instrumenter, såsom konventionen om den biologiske mangfoldighed og Cartagena-protokollen om biosikkerhed, samt konsekvenserne af enhver miljøskaade, der er forårsaget af GMO'er
- c) anvendelsen af dette direktiv i forhold til beskyttede arter og naturtyper
- d) de instrumenter, der eventuelt vil kunne inkorporeres i bilag III, IV og V.

Artikel 19

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 30. april

2007. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv, samt en sammenligningstabel over bestemmelserne i dette direktiv og de tilsvarende bestemmelser i den vedtagne nationale lovgivning.

Artikel 20

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 21

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 21. april 2004.

På Europa-Parlamentets vegne

P. COX

Formand

På Rådets vegne

D. ROCHE

Formand

*BILAG I***KRITERIER SOM OMHANDLET I ARTIKEL 2, NR.1, LITRA A)**

Omfanget af en skade, som medfører en negativ påvirkning af indsatsen for at opnå eller opretholde en gunstig bevaringsstatus for naturtyper eller arter, vurderes i forhold til bevaringsstatus på det tidspunkt, hvor skaden indtræffer, deres rekreative værdi og deres evne til naturlig regeneration. Betydelige negative ændringer i forhold til den hidtidige tilstand konstateres ved hjælp af målelige data såsom:

- antallet af individer, deres densitet eller det dækkede areal
- de enkelte individers eller det beskadede areals rolle i forhold til artens eller naturtypens bevaring, artens eller naturtypens sjældenhed (vurderet lokalt, regionalt og på højere plan, herunder også på EF-plan)
- artens formeringskapacitet (baseret på den pågældende arts eller bestands egen dynamik), dens levedygtighed eller naturtypens evne til naturlig regeneration (baseret på udviklingen i de arter, der er karakteristiske for naturtypen, eller bestanden af disse arter)
- artens eller naturtypens evne til i løbet af kort tid efter en skade at retablere en tilstand, der skønnes at svare til eller være bedre end den

hidtidige tilstand, udelukkende i kraft af artens eller naturtypens egen dynamik og uden anden indgriben end øgede beskyttelsesforanstaltninger.

En skade, hvis påvirkning af menneskers sundhed er dokumenteret, betegnes som en betydelig skade.

Følgende skader skal ikke nødvendigvis betegnes som betydelige skader:

- negative udsving, der er mindre end de naturlige udsving, der anses at være normale for den pågældende art eller naturtype
- negative udsving, der skyldes naturlige årsager eller indgriben i forbindelse med sædvanlig forvaltning af arealer, og som er fastlagt i protokoller eller måldokumenter for den pågældende naturtype, eller som hidtil har været udført af ejere eller operatører
- skade på arter eller naturtyper, for hvilke det er påvist, at de hurtigt og uden indgriben vil retablere enten den hidtidige tilstand eller en tilstand, der udelukkende i kraft af artens eller naturtypens egen dynamik skønnes at svare til eller være bedre end den hidtidige tilstand.

BILAG II

AFHJÆLPNING AF MILJØSKADER

Dette bilag indeholder de fælles rammebestemmelser, der skal følges for at vælge de mest hensigtsmæssige foranstaltninger til at sikre afhjælpning af miljøskader.

1. Afhjælpning af skader på vandmiljøet eller beskyttede arter og naturtyper

Afhjælpning af miljøskader i forbindelse med vandmiljøet eller beskyttede arter og naturtyper sker ved, at miljøet føres tilbage til sin hidtidige tilstand ved hjælp af primær, supplerende eller kompenserende afhjælpning, der defineres således:

a) »primær afhjælpning«: en foranstaltning, som fører de skadede naturressourcer og/eller forringede udnyttelsesmuligheder tilbage til eller mod deres hidtidige tilstand

b) »supplerende afhjælpning«: en foranstaltning, der træffes i relation til naturressourcer og/eller disses udnyttelsesmuligheder for at kompensere for det forhold, at den primære afhjælpning ikke fører til fuldstændig genopretning af de skadede naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder

c) »kompenserende afhjælpning«: en foranstaltning, der træffes for at kompensere for midlertidige tab af naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder, som indtræder fra datoen for skadens indtræden og indtil det tidspunkt, hvor den fulde virkning af den primære afhjælpning opnås

d) »midlertidige tab«: tab, der skyldes det forhold, at de skadede naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder ikke kan udføre deres økologiske funktioner eller udnyttes af andre naturressourcer eller af offentligheden, førend de primære eller supplerende foranstaltninger er begyndt at virke. Det består ikke i økonomisk compensation til borgerne.

Når primær afhjælpning ikke fører til, at miljøet føres tilbage til sin hidtidige tilstand, iværksættes der supplerende afhjælpning. Ydermere iværksættes der kompenserende afhjælpning for at kompensere for midlertidige tab.

Afhjælpning af miljøskader i form af skader på vandmiljøet eller beskyttede arter og naturtyper indebærer også, at betydelig risiko for, at menneskers sundhed påvirkes negativt, fjernes.

1.1. Mål for afhjælpning

Formålet med primær afhjælpning

1.1.1. Formålet med primær afhjælpning er at genoprette skadede naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder eller at føre dem tilbage til eller mod deres hidtidige tilstand.

Formålet med supplerende afhjælpning

1.1.2. Hvis de skadede naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder ikke føres tilbage til deres hidtidige tilstand, iværksættes der supplerende afhjælpning. Formålet med supplerende afhjælpning er at tilvejebringe et tilsvarende niveau for naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder, herunder hvis det er hensigtsmæssigt på en anden lokalitet, som der ville have foreligget, hvis den skadede lokalitet var blevet ført tilbage til sin hidtidige tilstand. Hvor det er muligt og hensigtsmæssigt bør den anden lokalitet være geografisk forbundet med den skadede lokalitet, idet der tages hensyn til den berørte befolknings interesser.

Formålet med kompenserende afhjælpning

1.1.3. Kompenserende afhjælpning iværksættes for at kompensere for midlertidige tab af naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder, indtil der sker retablering. Den-

ne kompensation består af yderligere forbedringer for beskyttede naturtyper og arter eller vandmiljøet enten på den skadede lokalitet eller på en anden lokalitet. Det består ikke i økonomisk kompensation til borgerne.

1.2. *Fastlæggelse af afhjælpende foranstaltninger*

Fastlæggelse af primære afhjælpende foranstaltninger

1.2.1. Mulige foranstaltninger, der direkte fører naturressourcerne og disses udnyttelsesmuligheder tilbage mod deres hidtidige tilstand inden for en kortere tidsfrist eller gennem naturlig retablering skal overvejes.

Fastlæggelse af niveauet for supplerende og kompenserende afhjælpende foranstaltninger

1.2.2. Ved fastlæggelse af niveauet for supplerende og kompenserende afhjælpende foranstaltninger, skal anvendelsen af ækvivalensvurderingsmetoder, hvor naturressource sammenlignes med naturressource og udnyttelsesmulighed med udnyttelsesmulighed, overvejes først. I henhold til disse metoder skal foranstaltninger, der resulterer i naturressourcer og udnyttelsesmuligheder af samme art, kvalitet og kvantitet som de skadede, overvejes først. Hvis dette ikke er muligt, skal der tilvejebringes alternative naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder. F.eks. kan en kvalitetsreduktion udlignes ved en stigning i kvantiteten af de afhjælpende foranstaltninger.

1.2.3. Er det ikke muligt at anvende en ækvivalensvurderingsmetode, hvor naturressource sammenlignes med naturressource og udnyttelsesmulighed med udnyttelsesmulighed, skal alternative vurderingsmetoder anvendes. Den kompetente myndighed kan foreskrive metoden, f.eks. økonomisk værdisætning, med henblik på at fastslå omfanget af de nødvendige supplerende og kompenserende afhjælpende foranstaltninger. Hvis det er muligt at værdis-

sætte de tabte ressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder, men det ikke er muligt at værdisætte de erstattende naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder inden for en rimelig tidsfrist eller inden for rimelige omkostninger, kan den kompetente myndighed vælge afhjælpende foranstaltninger, hvis omkostninger svarer til den anslåede værdi af de tabte naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder.

De supplerende og kompenserende afhjælpende foranstaltninger skal udformes således, at de resulterer i yderligere naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder, der afspejler tidspræferencer og de afhjælpende foranstaltningers tidsprofil. Jo længere tid der f.eks. går, før den hidtidige tilstand er nået, desto mere omfattende kompenserende afhjælpende foranstaltninger, skal der iværksættes (alt andet lige).

1.3. *Valg af afhjælpende foranstaltninger*

1.3.1. De rimelige afhjælpende foranstaltninger bør vurderes ved brug af de bedste til rådighed stående teknologier ud fra følgende kriterier:

- virkningen af den enkelte foranstaltning på folkesundheden og sikkerheden
- omkostningerne ved at gennemføre foranstaltningen
- sandsynligheden for, at den enkelte foranstaltning opfylder målet
- i hvilken udstrækning den enkelte foranstaltning vil forhindre fremtidig skade og undgå yderligere skade som følge af gennemførelsen af den pågældende foranstaltning
- i hvilken udstrækning den enkelte foranstaltning gavner hver enkelt komponent af den pågældende naturressource og/eller udnyttelsesmulighed
- i hvilken udstrækning den enkelte foranstaltning tager hensyn til relevante sociale, økonomiske og kulturelle for-

hold og andre relevante faktorer, der er specifikke for lokaliteten

- hvor lang tid det vil tage, inden genopretningen af miljøska­den bliver effektiv
- i hvilken udstrækning den enkelte foranstaltning medfører genopretning af den lokalitet, hvor miljøska­den er indtrådt
- den geografiske tilknytning til den lokalitet, hvor skaden er indtruffet.

1.3.2. Når de forskellige opstillede muligheder for afhjælpende foranstaltninger vurderes, kan der vælges primære afhjælpende foranstaltninger, som ikke fuldt ud tilbagefører den skadede vandressource eller den beskyttede art eller naturtype til dens hidtidige tilstand, eller som genopretter den langsomt. En sådan beslutning kan kun træffes, hvis der kompenseres for tabet af de naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder på den primære lokalitet, som beslutningen medfører, ved øgede supplerende eller kompenserende foranstaltninger, så det herved tilvejebragte niveau for naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder svarer til det tabte. Dette vil være tilfældet, f.eks. når de tilsvarende naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder kan tilvejebringes et andet sted med lavere omkostninger. Sådanne supplerende afhjælpende foranstaltninger fastlægges i overensstemmelse med reglerne i punkt 1.2.2.

1.3.3. Uanset reglerne i punkt 1.3.2. og i overensstemmelse med artikel 7, stk. 3, har den kompetente myndighed ret til at beslutte, at der ikke træffes yderligere afhjælpende foranstaltninger, hvis:

- a) de afhjælpende foranstaltninger, der allerede er truffet, sikrer, at der ikke længere foreligger nogen betydelig risiko for at påvirke menneskers sundhed, vandmiljøet eller beskyttede arter og naturtyper negativt, og

- b) omkostningerne ved de afhjælpende foranstaltninger, der skal træffes for at nå tilbage til den oprindelige tilstand eller et tilsvarende niveau, ikke står i forhold til den miljømæssige gevinst, der opnås.

2. Afhjælpning af skade på jorden

De nødvendige foranstaltninger skal træffes for som et minimum at sikre, at de pågældende forurenende stoffer fjernes, kontrolleres, indesluttet eller begrænses, således at den forurenede jord, under hensyn til dens nuværende eller fremtidige anvendelse, der var godkendt på tidspunktet for skadens indtræden, ikke længere indebærer nogen betydelig risiko for, at menneskers sundhed påvirkes negativt. Tilstedeværelsen af sådanne risici skal vurderes ved risikovurderinger under hensyntagen til jordens karakteristika og funktion samt de skadelige stoffers, præparaters, organismers eller mikroorganismers type og koncentration, den risiko, de indebærer, og muligheden af, at de spredes. Anvendelsen bestemmes på grundlag af de forskrifter om arealanvendelse eller andre relevante bestemmelser, der er gældende på tidspunktet for skadens indtræden.

Hvis der sker en ændring af anvendelsen af jorden, skal alle nødvendige foranstaltninger træffes for at forhindre enhver negativ påvirkning af menneskers sundhed.

Hvis der ikke findes forskrifter om arealanvendelse eller andre relevante bestemmelser, fastlægges anvendelsen af det pågældende område under hensyntagen til karakteren af det pågældende område, hvor skaden indtraf, idet der tages hensyn til dets forventede udvikling.

Muligheden for naturlig retablering, dvs. en løsning uden direkte menneskelige indgreb i retableringsprocessen, skal overvejes.

BILAG III

AKTIVITETER SOM OMHANDLET I ARTIKEL 3, STK. 1

1. Drift af anlæg, for hvilke der kræves godkendelse i medfør af Rådets direktiv 96/61/EF af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening⁸⁾ Det vil sige alle de aktiviteter, der er opført i bilag I til direktiv 96/61/EF bortset fra anlæg eller dele af anlæg, der benyttes til forskning, udvikling af og forsøg med nye produkter og processer.
2. Affaldshåndteringsoperationer, herunder indsamling, transport, nyttiggørelse og bortskaffelse af affald og farligt affald, herunder tilsyn med disse operationer og efterbehandling af deponeringsanlæg, for hvilke der kræves tilladelse eller registrering i medfør af Rådets direktiv 75/442/EØF af 15. juli 1975 om affald⁹⁾ og Rådets direktiv 91/689/EØF af 12. december 1991 om farligt affald.¹⁰⁾

Disse operationer omfatter bl.a. drift af deponeringsanlæg efter Rådets direktiv 1999/31/EF af 26. april 1999 om deponering af affald¹¹⁾ og drift af forbrændingsanlæg efter Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/76/EF af 4. december 2000 om forbrænding af affald.¹²⁾

Medlemsstaterne kan for så vidt angår nærværende direktiv beslutte, at disse operationer ikke omfatter spredning til landbrugsformål af spildevandsslam fra rensningsanlæg for byspildevand, der er rensat, så det har en godkendt standard.
3. Enhver udledning i indre overfladevand, der kræver forudgående tilladelse i medfør af Rådets direktiv 76/464/EØF af 4. maj 1976 om forurening, der er forårsaget af udledning af visse farlige stoffer i Fællesskabets vandmiljø.¹³⁾
4. Enhver udledning af stoffer i grundvandet, der kræver forudgående tilladelse i medfør af Rådets direktiv 80/68/EØF af 17. december 1979 om beskyttelse af grundvandet mod forurening forårsaget af visse farlige stoffer.¹⁴⁾
5. Udledning eller injektion af forurenende stoffer i overfladevand eller grundvand, der kræver tilladelse, godkendelse eller registrering i medfør af direktiv 2000/60/EF.
6. Indvinding og opmagasinerung af vand, hvortil der kræves forhåndstilladelse i medfør af direktiv 2000/60/EF.
7. Fremstilling, anvendelse, oplagring, forarbejdning, deponering, udledning i miljøet og transport inden for virksomheden af
  - a) farlige stoffer som defineret i artikel 2, stk. 2, i Rådets direktiv 67/548/EØF af 27. juni 1967 om tilnærmelse af lovgivning om klassificering, emballering og etikettering af farlige stoffer¹⁵⁾
  - b) farlige præparater som defineret i artikel 2, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/45/EF af 31. maj 1999 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om klassificering, emballering og etikettering af farlige præparater¹⁶⁾
  - c) plantebeskyttelsesmidler som defineret i artikel 2, nr. 1), i Rådets direktiv 91/414/EØF af 15. juli 1991 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler¹⁷⁾
  - d) biocidholdige produkter som defineret i artikel 2, stk. 1, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/8/EF af 16. februar 1998 om markedsføring af biocidholdige produkter¹⁸⁾
8. Transport ad vej, jernbane, indre vandveje, hav eller luft af farligt gods eller forurenende gods som defineret i bilag A til Rådets direktiv 94/55/EF af 21. november 1994 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om transport af farligt gods ad vej¹⁹⁾ eller i bilaget til Rådets direktiv

- 96/49/EF af 23. juli 1996 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om jernbanebefordring af farligt gods²⁰⁾ eller som defineret i Rådets direktiv 93/75/EØF af 13. september 1993 om mindstekrav til skibe, som er på vej til eller fra Fællesskabets søhavne med farligt eller forurenende gods.²¹⁾
9. Drift af anlæg, for hvilke der kræves godkendelse i medfør af Rådets direktiv 84/360/EØF af 28. juni 1984 om bekæmpelse af luftforurening fra industrianlæg²²⁾ for så vidt angår udledning i luften af forurenende stoffer omfattet af nævnte direktiv.
10. Indesluttet anvendelse, herunder transport, hvori der indgår genetisk modificerede mikroorganismer som defineret i Rådets direktiv 90/219/EØF af 23. april 1990 om indesluttet anvendelse af genetisk modificerede mikroorganismer.²³⁾
11. Udsætning i miljøet, transport og markedsføring af genetisk modificerede organismer som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF.²⁴⁾
12. Grænseoverskridende overførsel af affald inden for, til og fra Den Europæiske Union, som kræver tilladelse eller er forbudt i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 259/93 af 1. februar 1993 om overvågning af og kontrol med overførsel af affald inden for, til og fra Det Europæiske Fællesskab.²⁵⁾
13. Håndteringen af udvindingsaffald i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/21/EF af 15. marts 2006 om håndtering af affald fra udvindingsindustrien.

*BILAG IV***INTERNATIONALE KONVENTIONER OMHANDLET I ARTIKEL 4, STK. 2**

- a) Den internationale konvention af 27. november 1992 om det privatretlige ansvar for skader ved olieforurening
- b) Den internationale konvention 27. november 1992 om oprettelse af en international fond for erstatning af skader ved olieforurening
- c) Den internationale konvention af 23. marts 2001 om civilretligt ansvar for forurenings-skader forårsaget af bunkerolie
- d) Den internationale konvention af 3. maj 1996 om ansvar og erstatning for skader opstået i forbindelse med søtransport af farlige og skadelige stoffer
- e) Konventionen af 10. oktober 1989 om det privatretlige ansvar for skader opstået under transport af farligt gods ad vej, jernbane og indre vandveje.

*BILAG V***INTERNATIONALE INSTRUMENTER OMHANDLET I ARTIKEL 4, STK. 4**

- a) Paris-konventionen af 29. juli 1960 om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område og Bruxelles-tillægskonventionen af 31. januar 1963
- b) Wien-konventionen af 21. maj 1963 om civilretligt ansvar for nuklear skade
- c) Konventionen af 12. september 1997 om supplerende erstatning for nuklear skade
- d) Den fælles protokol af 21. september 1988 om anvendelse af Wien-konventionen og Paris-konventionen
- e) Bruxelles-konventionen af 17. december 1971 om civilretligt ansvar ved søtransport af nukleart materiale.

BILAG VI

OPLYSNINGER OG DATA OMHANDLET I ARTIKEL 18, STK. 1

De rapporter, der er omhandlet i artikel 18, stk. 1, skal indeholde en liste over indtrufne miljøskader og tilfælde med ansvar efter dette direktiv, med angivelse af følgende oplysninger og data for hvert enkelt tilfælde:

1. Miljøskadens art, dato for skadens indtræden og/eller konstatering og datoen for indledning af en procedure efter dette direktiv.
2. Erhvervsklassifikationskode for den eller de ansvarlige juridiske personer.²⁶⁾
3. Angivelse af, om ansvarlige parter eller kvalificerede organer har indledt en judiciel klageprocedure. (Klagetypen og resultatet af klageproceduren anføres).
4. Resultatet af den afhjælpende foranstaltning.
5. Dato for procedurens afslutning.

Medlemsstaterne kan medtage alle andre oplysninger og data i deres rapporter, som de anser for nyttige for vurderingen af anvendelsen af dette direktiv, for eksempel:

1. Omkostninger ved afhjælpende og forebyggende foranstaltninger som defineret i dette direktiv:
  - umiddelbart betalt af de ansvarlige parter, når denne oplysning foreligger
  - dækket efterfølgende af de ansvarlige parter
  - ikke dækket af de ansvarlige parter (årsagen til dette bør anføres).
2. Resultater af foranstaltningerne til fremme og gennemførelse af de finansielle sikkerhedsinstrumenter anvendt i overensstemmelse med dette direktiv.
3. En vurdering af de yderligere årlige administrationsomkostninger for det offentlige som følge af oprettelsen og driften af de forvaltningsstrukturer, der er nødvendige for gennemførelse og håndhævelse af dette direktiv.

Kommissionens erklæring vedrørende artikel 14, stk. 2 — direktiv om miljøansvar

Kommissionen tager artikel 14, stk. 2, til efterretning. Ifølge denne artikel forelægger Kommissionen en rapport 6 år efter direktivets ikrafttrædelse og denne omhandler bl.a. tilgængeligheden af og betingelserne for forsikringer og andre former for finansiel sikkerhedsstillelse til en rimelig pris. Rapporten behandler navnlig markedskræfternes udvikling af produkter for finansiel sikkerhedsstillelse, der dækker de anførte aspekter. Muligheden for en gradvis indførelse

afstemt efter skadetype samt risikograd behandles også. Kommissionen vil i givet fald hurtigst muligt fremlægge forslag i lyset af rapporten. Kommissionen vil gennemføre en konsekvensanalyse omfattende økonomiske, sociale og miljømæssige aspekter i overensstemmelse med gældende regler, herunder især den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning og Kommissionens meddelelse om konsekvensanalyse (KOM (2002) 276 endelig).

¹⁾ EFT C 151 E af 25.6.2002, s. 132.

²⁾ EFT C 241 af 7.10.2002, s. 162. Europa-Parlamentets udtalelse af 14.5.2003 (endnu ikke offentliggjort i EUT), Rådets fælles holdning af 18.9.2003.

³⁾ (EUT C 277 E af 18.11.2003, s. 10) og Europa-Parlamentets holdning af 17.12.2003 (endnu ikke offentliggjort i EUT). Europa-Parlamentets lovgivningsmæssige beslutning af 31.3.2004 og Rådets afgørelse af 30.3.2004.

⁴⁾ EFT L 103 af 25.4.1979, s. 1. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 807/2003 (EFT L 122 af 16.5.2003, s. 36).

⁵⁾ EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003 (EFT L 284 af 31.10.2003, s. 1).

⁶⁾ EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1. Ændret ved beslutning nr. 2455/2001/EF (EFT L 331 af 15.12.2001, s. 1).

⁷⁾ EFT L 12 af 16.1.2001, s. 1. Ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1496/2002 (EFT L 225 af 22.8.2002, s. 13).

⁸⁾ EFT L 257 af 10.10.1996, s. 26. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1882/2003.

⁹⁾ EFT L 194 af 25.7.1975, s. 39. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1882/2003.

¹⁰⁾ EFT L 377 af 31.12.1991, s. 20. Ændret ved direktiv 94/31/EF (EFT L 168 af 2.7.1994, s. 28).

¹¹⁾ EFT L 182 af 16.7.1999, s. 1. Ændret ved forordning (EF) nr. 1882/2003.

¹²⁾ EFT L 332 af 2.8.12.2000, s. 91.

¹³⁾ EFT L 129 af 18.5.1976, s. 23. Senest ændret ved direktiv 2000/60/EF.

¹⁴⁾ EFT L 20 af 26.1.1980, s. 43. Ændret ved direktiv 91/692/EØF (EFT L 377 af 31.12.1991, s. 48).

¹⁵⁾ EFT L 196 af 16.8.1967, s. 1. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 807/2003.

¹⁶⁾ EFT L 200 af 30.7.1999, s. 1. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1882/2003.

¹⁷⁾ EFT L 230 af 19.8.1991, s. 1. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 806/2003 (EUT L 122 af 16.5.2003, s. 1).

¹⁸⁾ EFT L 123 af 24.4.1998, s. 1. Ændret ved forordning (EF) nr. 1882/2003.

¹⁹⁾ FT L 319 af 12.12.1994, s. 7. Senest ændret ved Kommissionens direktiv 2003/28/EF (EUT L 90 af 8.4.2003, s. 45).

²⁰⁾ EFT L 235 af 17.9.1996, s. 25. Senest ændret ved Kommissionens direktiv 2003/29/EF (EUT L 90 af 8.4.2003, s. 47).

²¹⁾ EFT L 247 af 5.10.1993, s. 19. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/84/EF (EFT L 324 af 29.11.2002, s. 53).

²²⁾ EFT L 188 af 16.7.1984, s. 20. Ændret ved direktiv 91/692/EØF (EFT L 377 af 31.12.1991, s. 48).

²³⁾ EFT L 117 af 8.5.1990, s. 1. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1882/2003.

²⁴⁾ EFT L 106 af 17.4.2001, s. 1. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1830/2003 (EUT L 268 af 18.10.2003, s. 24).

²⁵⁾ EFT L 30 af 6.2.1993, s. 1. Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 25 57/2001 (EFT L 349 af 31.12.2001, s. 1).

²⁶⁾ NACE-koden kan anvendes (Rådets forordning (EØF) nr. 30 37/90 af 9.10.1990 om Den Statistiske Nomenklatur for Økonomiske Aktiviteter i De Europæiske Fællesskaber (EFT L 293 af 24.10.1990, s. 1).